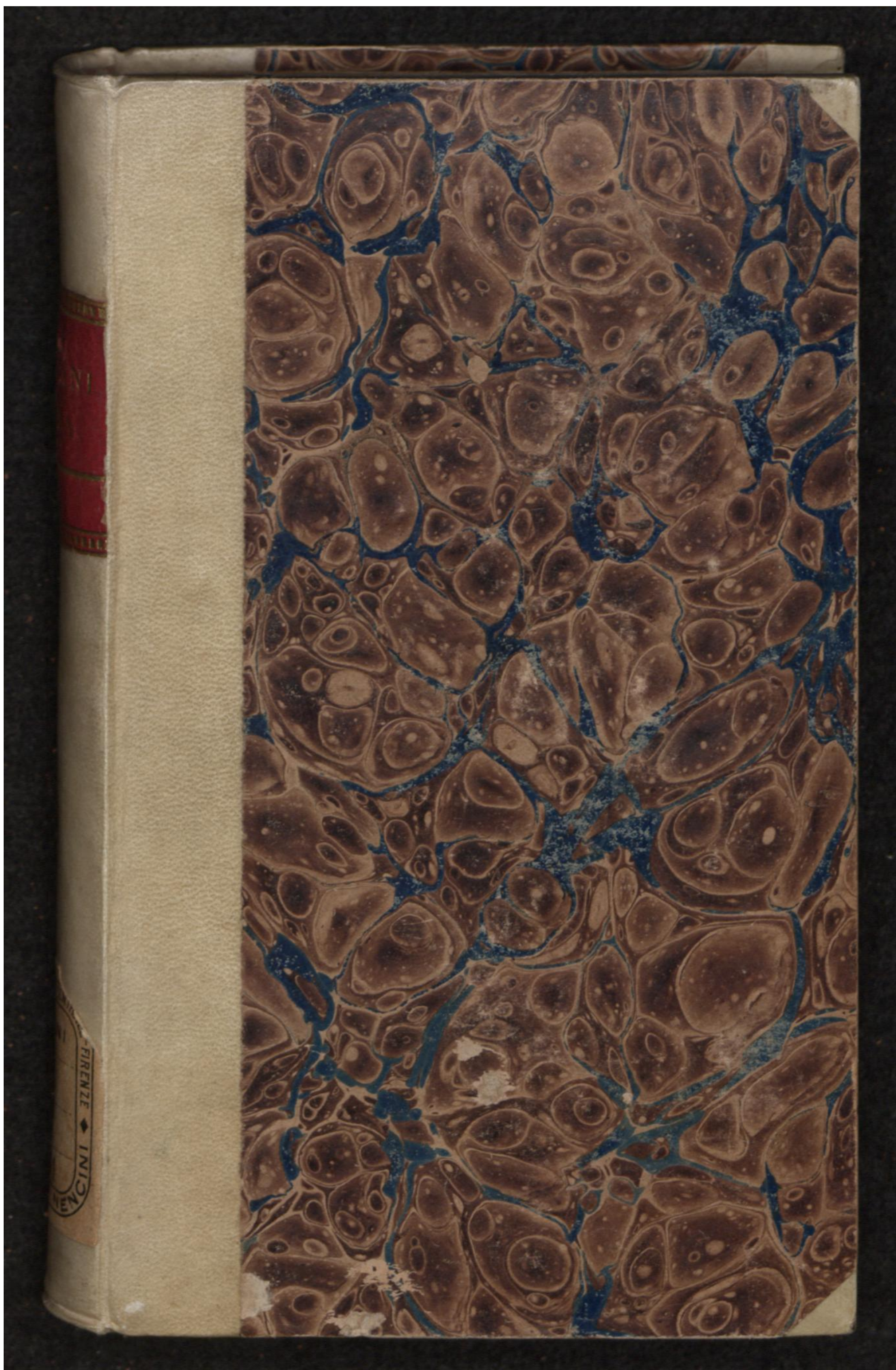
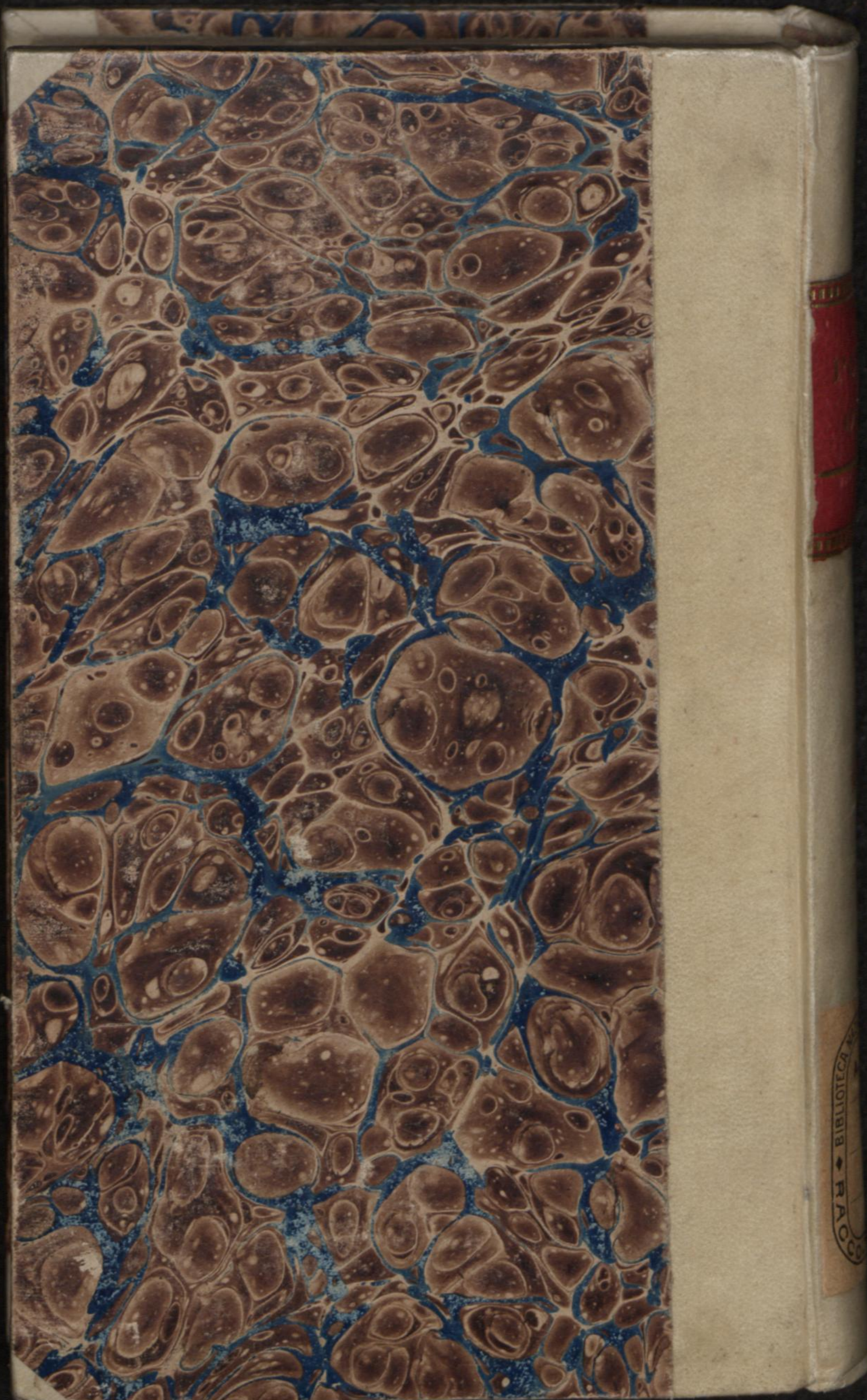

PONTANI
OPERA
2
BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
RACCOLTA NENCINI
ALDINI
I
I
31

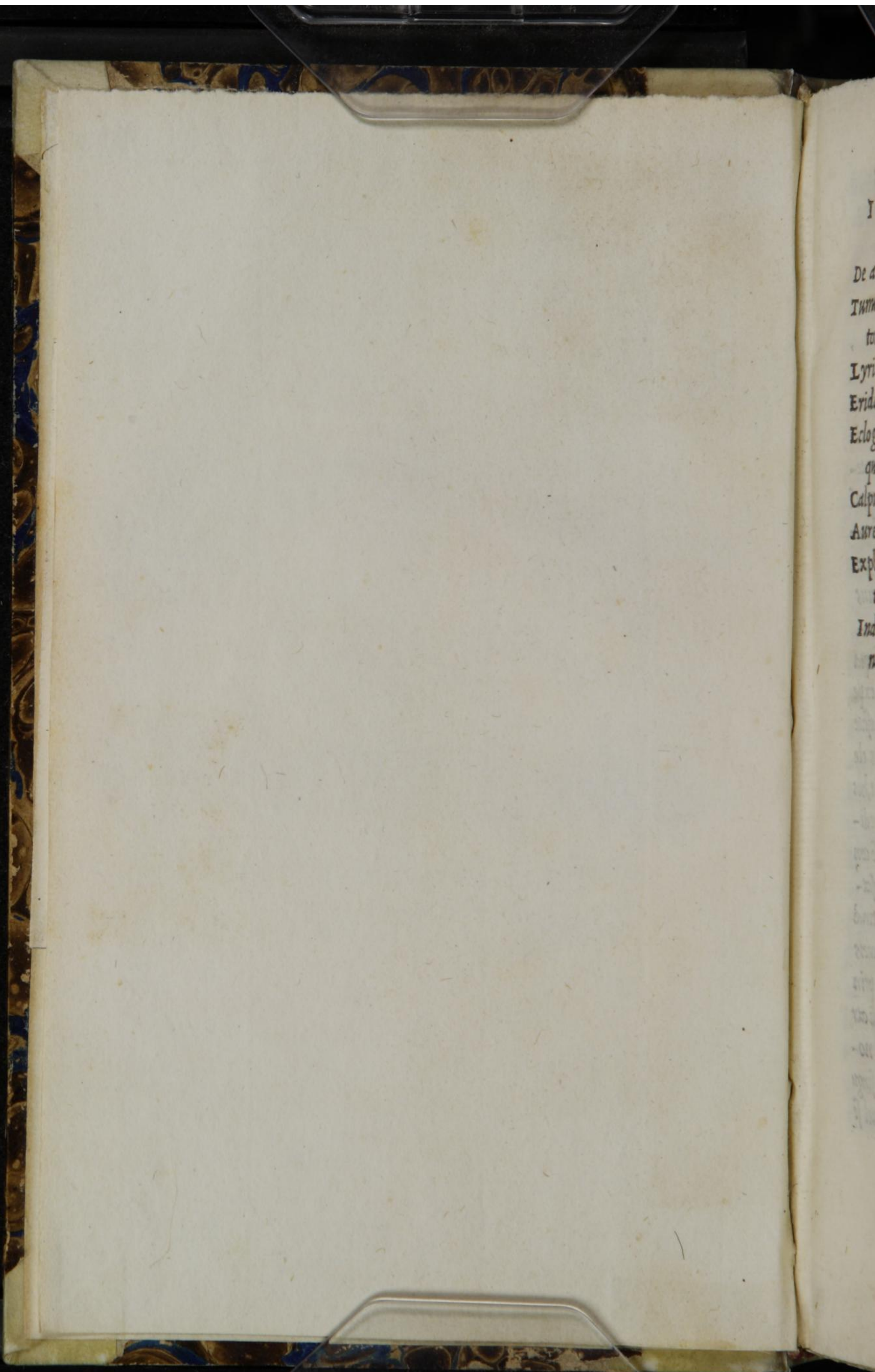

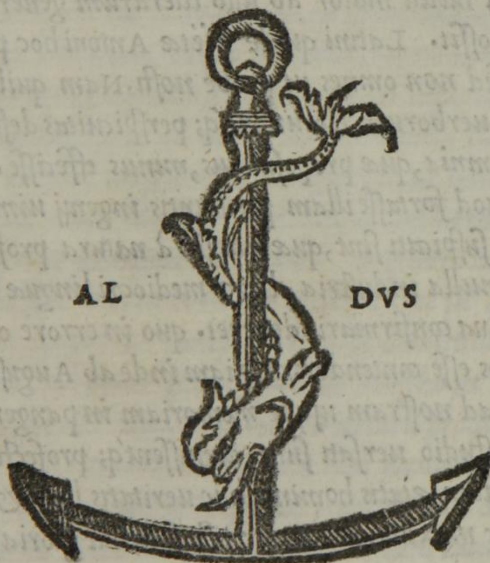
Ex Libris Joannis Nencini
1874

IOANNIS IOVIANI PONTANI amorum libri II.

De amore coniugali III.
Tumulorum II, qui in superiore aliorum poëmaton editione desyderabantur.
Lyrici I.
Eridanorum II.
Eclogæ duæ Coryle, & Quinquennius superioribus quatuor additæ.
Calpurnij Siculi Eclogæ VII.
Aurelij Nemesiani Eclogæ IIII.
Explicatio locorum omnium abstrusorum Pontani authore Petro Summontio uiro doctissimo.
Index rerum, quæ in his Pontani lusibus contineantur.

FRANCISCVS ASVLANVS ANTONIO MOCENICO PATRITIO VENETO. S. P. D.

E T SI MOTVS, qui animis in nostris natura duce aguntur semper eximij, semper diuini, semper ortum testantes suum uideri solent, nulli tamẽ præstantiores, maioreq; admiratione digni existimari debent, quàm qui ornatam, ac splendidam rerum præclarissimarũ cognitionem nobis tradunt, ac eius generis utilitatem afferunt, ut uoluptas in ea capiendà sentiatur, atq; ea planè animi oblectatio consequatur, qua nulla maior ab ullo literarum genere expectari possit. Latini quidẽ Poëtæ Antoni hoc præstiterunt, sed non omnes, ut probe nosti. Nam quibus elegantia uerborum, elocutionisq; perspicuitas defuit, hos sanè omnia, quæ proposuimus, minus effecisse credimus, quod fortasse illam præstantis ingenij uim se consecutos suspicati sint, quæ tota sic à natura proficiscatur, ut nulla industria ali, & mediocri linguæ latinæ disciplina confirmari deberet. quo in errore omnes uersatos esse contenderim, q iam inde ab Augusti principatu ad nostram usque memoriam in pangendi carminis studio uersati sunt. caruissentq; profectò nostræ etiam ætatis homines hac ueritatis luce, & singulari, ac maxima carminis rectè faciendi gloria, uel fe

licitate potius, quando felicitas ea proprie appellari debet, quæ certis temporibus tribuitur, cum multa superiora secula illam desyderasse uideantur, nisi unus Iouianus Pontanus extitisset. Is enim uel cœlesti quodam mentis instinctu, uel optimorum duntaxat Poëtarum imitatione, uel diligenti, accurataq; exercitatione, qualẽ Crassus ille Ciceronianus in Sidonio Antipatro maxime probabat, quodcunq; carminis genus ita cultum, uarium, politum, elegans, numerisq; omnibus perfectum, et absolutum fecit, ut non solum desyderio hominum, qui multis ante ætatibus uixerũt, respondisse uideatur, sed posteritati etiam ostendisse laborem, studium, industriã, omneis deniq; humani ingenij uires non posse nisi in eum intendi locum, quem ipse unus omniũ uel attigerit, uel tenuerit. Heroico enim carmine, quo in Vrania, atq; Meteoris usus est, tum ad stellarũ motus referẽdos, ex qbus humanũ genus oriens animetur, atque formetur, ingenia, mores, animi, corpora fingantur, et actiones uitæ, casus cuiusq; euẽtus incidant, tum ad declarãda mirabilia illa opera, quæ in aëre conficiantur, ita assurgit, ut naturam ipsam, quæ rebus illis tam sublimibus cœlũ ornauit, atq; instruxit adæquare uideatur. Age uero non'ne à summa hac heroici carminis amplitudine sic in pastoralibus Lepidinæ pompis, eclogisq; demittitur: ut ad id unũ carminis genus, quod de Moscho, et Theocrito quoque dictum accepimus, à natura productus uideatur. At contra mediocreis illos numeros qbus agricolationis præcepta Hesiodus tradidit quis acriori iudicio in usum recepit, aut maiore cum laude ex

coluit, quàm diuinus Pontanus? Horti Hesperidum
hoc ipsum satis declarant. in quibus quidem descri-
bendis eo maiore apud latinos cõmendatione dignus
existimari debet, quo plures post Maronem fuerint,
qui infeliciter eiusmodi rerum naturæ partem carmi
nibus suis illustrandam susceperint, ut fortasse hunc
ipsum clarissimus ille uates cupisse uideatur, cui relin
queret commemoranda quæ georgico suo carmine præ
termisisset. Hẽdecasyllabi autem illi tam magno do
ctorum omnium consensu, & studio laudati quem
non mouerint? quem non delectarint? quem nõ le-
pore suo, salibus, festiuáq; iucunditate, politissimóq; il
lo nitore pellexerint? tenuerint? et in admirationem
sui conuerterint? omnino eo in genere duriusculam
illam Catulli musam tum Horatiana dulcædine emol=
liuit, tum Tibulliana etiam puritate, ac lepore tempe
rauit, & Maronianæ elegantiæ sale condiuit, sua-
uemq; reddidit. quod tantum abest, ut Papinius, Mar
tialis, & si quid ad rem pertinent, Ausonius, Apol-
linarisq; Sidonius assequi potuerint, ut eam ob rem dũ
taxat isti omnes lectione mihi digni uideãtur, quo ue
lut re perspecta intellegamus quantæ illorum ipsorũ
ingenijs tenebræ obortæ sint ex obscuritate ignora-
tionis, qua laborabant in ueterib. imitandis, et bono-
rum Poëtarum scriptis lectitandis. Quid de Elegis di
cam? quibus uel amores exprimit, uel mortuorum lau
dationes complectitur, uel Diuorum numen, ac maie=
statem suspicit, gloriamq; amplificat. nulla certe uir-
tus, nulla uenustas, nullus cultus, nulla gratia in illis
desyderari potest. Nam ita iocatur, ludit, amat, dolet,

queritur, irascitur, miseratione tangitur, describit, laudat, docet, ut quãuis alia alijs magis placeãt, uniuersa tamen ostendant plus diuinitatis authori superfuisse, quàm communis hominum conditio, & sors ferant. Itaq; cum alia multa mirabiliter à te inuenta, atq; instituta sunt, tum nihil præclarius, quàm quod non solum huius diuini uiri Poëmata omnia persæpe legeris, & propemodum edidiceris, uerum etiam quod imaginem illius in Bibliotheca tua habere uolueris, nec desinas prædicare nihil magis ad studiosorum omnium officiũ pertinere, atq; curare, ut in quacunq; Italiæ, et prouinciarum urbe, qua latinæ linguæ studia coluntur, statua illi ponatur. Ac huius quidem præclaræ laudis adiutorem, iudicijq; socium habes Aloisium patrem Equitem splẽdore, magnitudine animi, uirtute, constantia præstantissimum, qui etiã cum eximijs laudibus, quas partim domi ex amplissimis honoribus, quos cunctis suffragijs consecutus est, partim foris ex legationibus Germanica, Gallica, et Aegyptia comparauit, literarum ornamenta coniunxerit, non dubitat siue in curia cum patribus consultat, siue in Senatu sententiã dicit, siue ad eum refert, siue pro tribunali cognoscit, eadem ipsa affirmare necessario in eo requirenda esse, qui ad uerũ decus contendat, quiq; illam humanæ felicitatis gloriam adipisci studeat, quæ ex honestis, optimisq; actionibus nobis proponi consueuit. quæ sanè omnia ut ciues etiam sui, peregriniq; omnes assequerentur nullũ laboris genus unquam recusauit, nullisq; pecunijs unquã parcendũ duxit. Itaq; superiorib. annis in Gallia legatus sedulo

egit, ut codicem Plinij Caecilij uetustissimum habe-
remus, cuius mox fidem, & authoritatem secuti scri-
ptorem illum clarissimum integritati suae restituimus,
& duris ijs temporibus, quibus patria Transalpino,
& Hispaniensi bello pressa est, nunquam destitit ma
gnis praemijs eos omneis afficere, qui uel sua illi cogno
scenda proposuerint, uel uetera e tenebris, ac situ uin
dicata attulerint. Tu uero Antoni huiusce instituti
laudē in patre clarius enitescere posse existimasti, si illā
tuis ipsius studijs aleres, & maximus in literis labori-
bus sustentares. Quamobrem uidemus eandē ipsam
ex paterna potissimum industria, ac uirtute, singula-
riq; tuo graecarum, et latinarum literarum profectu
ita creuisse, ut eam propemodū iam aequare possit glo
riam, quā Thomas, illiusq; fratris filij Petrus, et Ioā
nes ex uestra familia huius reip. olim principes rebus
gestis, optimusq; et sapiētissimis cōsilijs immortalē sunt
consecuti. Recte igitur, atq; ex officio nos egisse uide-
mur, cum statuimus, ut hi Pontani lusus, quos à supe
riore Vraniae, & aliorum poëmaton editione secre-
uimus sub tuo nomine legerentur, & ijsdem, quibus
lingua Romana spatijs tenetur, peruagarentur. Et cer
te hac etiam ratione uirtutis tuae laudem non minus
ex tam diuini scriptoris patrocinio, aliorumq; prae-
stantium uirorum clientela, quàm ex summa litera-
rum peritia, admirabiliq; naturae suauitate, ac morū
elegantia qua maxime praestas, apud omnes notam,
atq; illustrem fore speramus. Vale.

IOANNIS IOVIANI PONTANI LIBER AMORVM PRIMVS QVI PARTHENOPAEVS INSCRIBITVR.

LIBRVM ALLOQVITVR.

Munus lepido meo sodali
Non dura nimium libelle fronte,
Sed qualem teneræ uolunt puellæ
Inter blanditias, iocosq; molleis
Caris coniugibus suis inesse.
Legem uersiculis dedere nostris
Aetas, & male sobrius magister,
Vt tantum teneras ament puellas,
Vt sint uirginibus nihil molesti,
Vt molles, lepidi, leues, iocosi.
Quos uxor canat in sinu mariti,
Quos coniux legat in sinu puellæ,
Quos discant pueri, senes & ipsi,
Siqui sunt pueris ineptiores,
Et castos fugiunt, timentq; uersus.
Nunc ad te redeo libelle. felix
I' felix, pete nobilem sodalem,
Inter nequitias amoris omneis
Ludentem in gremio suæ Cicellæ,
Cuius lacteolo sinu tumenti
Surgunt aureolæ duæ papillæ
Quas fecit manibus suis Cupido
Maternas imitatus ipse mammas.

O' quid coniuge dulcius uenusta?
Aut quid carius optimo marito?
Quales sunt Miniatus, & Cicella.
Sed ne te nimium morer libelle,
Festina Miniatum adire nostrum,
Qui te tam faciali uidebit ore,
Vt post millia basiationum,
Dignum te faciat sinu Cicellæ.
Hanc tu malueris libelle sedem
Quàm si scrinia Regis ampla dentur.

AD FANNIAM.

C Andidior niuea Veneris mea Fãnia planta es
Et Charitum tenero lactea crure magis,
Auroræ prælata coma, prælata nitore.
Hebe munditijs cesserit ipsa tuis.
Cesserit aspectu Léde, Hermioneq; papillis,
Flora genis, cedat Tyndaris ore tibi,
Nigráq; formoso furata es lumina Amori,
Et per te cæcus dicitur ille puer.
Naïadum illecebris cum sis lasciuior, & sit
Vsq; comes dictis gratia blanda tuis.
Ambrosia hinc teneris stillat tibi roscida labris,
Ambrosia hinc roseo spirat ab ore tibi.
Huius in amplexus superi properate. sed ipse
Præueniam, nec tu bella puella neges.
Magna peti fateor, uerum mihi magna petenti
Contingat niueo pectore posse frui.
O' mihi si liceat partes tractare latentes.
Cedite Di, hac uincam conditione deos.

O' bona non tractanda homini. bona digna rapina
Cœlicolûm. superis ó bona digna locis.
Deficio, gelidis suffundite tempora lymphis,
O' desyderij lenta cupido mei.

Carmen nocturnum ad fores puellæ.

s Ic mihi crudeles isti placentur ocelli
Qui me luminibus surripuere suis.
Vt nulla è cunctis æque formosa puella est,
Nec quæ sit misero tantum adamata mihi,
Nil formæ natura tuæ, nil cura negauit,
Vna supercilij si tibi dempta nota.
Nam quamuis molli semper sis dedita amori,
Nulla proterua magis, nulla benigna minus
Cum tibi sint placidi mores, sint mitia corda,
Nulla benigna minus, difficilis'q; magis.
Nam quid dura tuum sic me contemnis amantem?
Neglectum'q; tuas despicis ante fores?
Ipsa fugat primas nox intempesta tenebras
Nulla tamen nostro mota dolore uenis.
Frigida sæuit hyems, immitis & ingruit aer,
Exclusum pateris me tamen esse foris.
Fannia solue fores, mea Fannia, Fannia quæso
Solue fores, quæso Fannia solue fores.
Et me quem gelidus Boreas contraxit & hymber,
In tepido foueas dulcis amica sinu.
Quod rogo, nec magnũ est, et amor sibi mutua poscit
Mutuaq; amplexus gaudia poscit hyems.
At tu quæ dominæ seruas dilecta cubile.
Me miserum, dormis scita Lepilli diu.

Si dormis, tibi sit facilis somnusq́; quiesque
Sin uigilas, posti te rogo deme seram.
Scis etenim, quid noster amor, quid spes mea de te
Quid mihi promittat, quæ tibi tanta fides.
Me miserum, dormis nimium iucunda Lepilli.
Surge age de molli surge Lepilli toro.
Nam se quàprimum terris lux candida præfert.
Seq́; dies roseo suscitat oceano.
Sed tibi quid feci crudelis somne? quid inquam
Dure meas frangis somnule delitias.
Te decuit nostris olim deuicte querelis
Lumina iam dominæ deseruisse meæ.
An'ne Deûm mentes, an liuor numina uexat?
Quos iuuat & nostra commoditate frui.
Nam te, si inuidia crudelis somne uacares,
Par fuerit mores noctis habere bonos.
Nox facilem cupido semper se præbet amanti.
Nox iuuenum curis obsequiosa fauet.
Illa meos quoties custodem fallere iussos
Clàm tulit ad lectum, quo iacet illa, pedes.
Et quoties uigli quamuis cum matre iaceret.
Illa meo femori iunxit amica femur.
At tibi somne tuis semper sopor absit ocellis
Imprecor, & semper lumina aperta geras.
Quæq́; papauereis tecum fers pocula succis,
Rupta cadant, & sis peruigil ipse diu.
Salue difficili subnixus pessule posti.
Limina quiq́; tua claudis iniqua sera.
Vos mihi nunc faciles aditus præstate roganti
Ad dominamq́; meam pandite qua sit iter.

Vos ego Panchæo supplex uenerabor odore.
Floribus è uernis, pictáq; serta dabo.
Vobis myrteolo spargam de flore liquorem,
Vobis de roseo lympha madore fluet.
O' male, quod fletu ne quicquam absumor inani.
Despectasq; meas pessule lente preces.
Sic tibi nec longæ caries, nec ruga senectæ
Officiat, nec te sentiat ignis edax.
Sic tibi nec raucæ stridet quæ lamina serræ
Nec queat ulla tibi sæua nocere manus.
Furtiuus clauso sensim te subtrahe posti,
Vt pateat moto cardine laxa foris.
Sed mihi quid lacrimæ prosunt? quid uota? preces'ue?
Roboribus duris nulla subest pietas.
Crudeles postes, crudelis ianua, tuq;
Tam male grate meis pessule delitijs.
Vos situs obducat. uobis non æqua securis
Sæuiat, & cuneis instet acerba manus.
In uos irati procursent, undiq; amantes.
Ingerat hic lapides, inferat ille faces.
Ergo ubi tam duræ consumpsi tempora noctis
Mortua quid prodest membra referre domum?
Hic moriar, sit & hæc mihi funeris author acerbi
Ianua, sint tumulus limina, & ipsa meus.

AD FANNIAM.

P Vella molli delicatior rosa,
Quam uernus aër parturit,
Dulciq; rore Memnonis nigri parens
Rigat suaui in hortulo,

Quæ mane primo roscidis cinctos folijs
 Ornat nitenteis ramulos,
Vbi rubentem gemmeos scandens equos
 Phœbus peragrat æthera.
Tunc languidi floris breue, & moriens decus
 Comas reflectit lassulas.
Mox prona nudo decidit cacumine
 Honorq; tam breuis perit.
Sic forma primis floret annis. indecens
 Vbi senectus aduenit,
Heu languet oris aurei nitens color.
 Quod ruga turpis exarat.
Perit comarum fulgor, & frontis decus,
 Dentesq; flauent candidi.
Pectus papillis inuenustum languidis
 Sinus recondet sordidus.
Quod nunc eöis lucidum gemmis nitet
 Tenuisq; uestit fascia.
Nullas amantis audies mœsti preces,
 Duram querentis ianuam.
Non serta lentis fixa cernes postibus
 Exclusi amantis munera.
Sed sola noctes frigido cubans toro
 Nulli petita conteres.
Quin hoc iuuentæ floridum, atq; dulce uer,
 Breuemq; florem carpimus.
Post lustra quinq; iam senectus incipit
 Latensq; surrepit modo.
Quare meorum ó aura suauis ignium
 Dies agamus candidos,

Noctesq; diuæ conteramus integras,
Quæ mane lucet hesperus.

Ad pueros de Columba.

Vi uestrum niueam meam columbam
Donabo o' pueri? tibi ne Iuli,
Num Cœli tibi? num tibi Nearche?
Non uobis dabimus mali cinædi.
Non uos munere tam elegante digni.
Quin ite illepidi, atq; inelegantes.
Ales nam Veneris nitore gaudet
Odit sorditiem, inficetiasq;,
Insulsos fugit, & parum uenustos.
Sed cui nam cupis o' Columba munus
Deferri? scio, nam meam puellam
Amas plus oculis tuis, nec ulla
Viuit mundior, elegantior'ue,
Hæc te in delitijs habebit, hæc te
Præponet nitidis suis ocellis.
Nec tanti faciet suam sororem.
Huius tu in gremio beata ludes
Et circunsiliens manus, sinumq;
Interdum aureolas petes papillas.
Verum nunc caueas, proterua ne sis,
Nam pœnas dabis, & quidem seueras,
Tantillum modo tam uenusta poma
De tactu uities. & est Diones
Tutelæ hortulus ille dedicatus.
Numen lædere tu tuum caueto.
Impune hoc facies uolente diua,

Vt cum te roseo ore suauiatur
Rostrum purpureis premens labellis
Mellitam rapias iocosa linguam,
Et tot basia, totq; basiabis
Donec nectareï fluant liquores.

Queritur de ingenij tenuitate.

a Erij montes, & mollia prata, nemusq;,
Et uos carminibus flumina nota meis,
Quod me tam gracilem uoluistis ferre poetam,
Indignor, magnæ laudis amore calens.
Nam mihi iam pridem tenues agitantur amores,
Attritamq; sequor uatibus ipse uiam
Intactos ausus nec dum contingere fontes,
Arduus & summi carpere montis iter.
Hic ubi Pïerio recubans Lucretius antro
Concinuit Latio carmina digna sono,
Ac rarum Siculus fœcundo pectore uates
Rerum naturæ condidit author opus.
Sed tamen ante diē quicquid properatur, acerbum est,
Maturumq; suo tempore quicquid erit.
Omnia fert ætas, & perficit omnia tempus,
Nec serum quicquam tempus & hora ferunt.
Prima uelim teneris intendat amoribus ætas,
Cantet & ad citharam nostra Camœna suam.
Ac primum teneros miretur Fannia uersus,
Quos mea demulcens pectora dictat Amor.
Lasciuumq; prius me sentiat Vmbria uatem
Gaudeat & nostro carmine lector amans.
Sera meis ueniet, ueniet si fama libellis

In pretio cum sit nostra senecta suo.
Tunc ego Castalias (uiuam modo) pronus ad undas
Perfundam sancto labra liquore senex.
Quattuor & referam digesta elementa figuris,
Primum ignis, post hunc aëris esse locum.
Terra sit ut media mundi regione locata,
Nixa suis opibus, pondere tuta suo.
Interualla tenens distantia partibus æque
Bruta quidem, & solido sorte recepta loco.
Quam pater Oceanus spumantibus abluit undis
Amplectens, medio dissociatq; freto.
Sint duo præterea, quorum sublimis ab arcto,
Imus ab opposito dicitur axe polus.
Hos circũ immensi uoluatur machina mundi,
Nec tamen impositum sentiat axis onus.
Deniq; gignendis quæ nam sint semina rebus.
Vnde suos ortus edita quæq; trahant.
Vnde pauor ceruis, rabies, atq; ira leonum,
Raucaq; cur cornix, & bene cantet olor.
Quid calidi fontes hymbri, quid noctibus Hammon
Ferueat, & medio frigeat usq; die.
Quem dederit rebus finem natura creandis.
Centauri nunquid Scylla uel esse queant.
Cur non luna suo, sed fratris luceat igni.
Quid uehat & Prócyon, quid uehat ortus equi.
Felices animæ fatis melioribus usæ
Cura quibus primis talia nosse fuit.
Non illis studium gemmæ, non dira cupido,
Diuitis aut auri perniciosa sitis.
Sed superũ casto rimabant pectore templum.

Queis superis nunc est uita beata locis.
At mihi seruitium, & tristis iam uita paratur,
Illaq; libertas pristina surripitur.
Immatura meæ nec parcunt fata iuuentæ.
Nec peream, tu me Fannia cara iuua.

HYMNVS IN NOCTEM.

Ox amoris conscia, quæ furenti
n Ducis optatam iuueni puellam,
Grata Dis magnis, & amica blandæ
Nox bona lunæ.
Quam colunt unam Geniusq;, Hymenq;,
Et suo gaudens Erycina nato,
Cum ferus diras acuit sagittas,
Tendit & arcum.
O' uoluptatis comes & ministra
Quæ bona ex te fert thalamus, torusq;,
Quas sopor fert illecebras, iocosq;,
Delitiasq;.
Quas simul iuncti faciunt amantes
Inter amplexus trepidumq; murmur,
Inter & ludos, tenerasq; rixas
Dum furit ardor.
Dum micant linguis, animæq; florem
Ore deducunt querulo, pariq;
Concidunt motu, resoluta postquam
Grata libido est.
Tu quies rerumq;, hominum sola
Tu graueis curas, et amara fessæ
Amoues menti, & refoues benigno
Pectora

Pectora somno.
Tu reddis mundo redimita frontem
Siderum sertis, reficisq; grato
Rore perfundens uiolaria, agros
Frugibus exples.
Da meis finem Dea magna uotis
Et quod optamus liceat potiri.
Ne uoret tristis penitus calenteis
Flamma medullas.

AD MVSAS.

Ymphæ quæ nemorum comas uirenteis,
n Atq; undas Aganippidas tenetis,
Et saltus gelidos uirentis Hemi
Vos o' Thespiadum cohors dearum
Vestris me socium choris, & antris
Vulgi auertite dentibus maligni.
Et me Castaliæ liquore lymphæ
Sparsum cingite laureis corollis,
Cantantem modo Saphicis labellis.

AD FANNIAM.

Vid mihi tam multas proponis Fannia pœnas
q Et cupis in tantis excruciare malis?
Sit satis interdũ grauibus me affligere uerbis
Et miserum de me sumere supplicium.
Non ego seruitium dominæ tam mite recuso.
Ah pereat siquis uincula & ipsa timet.
Luminibus sed dura meis te subtrahis, & me
Excludit posita clausa fenestra sera,

Sed nunquam potui lacrimis, aut fletibus ullis
  Efficere, ut nobis mitior ipsa fores.
An quia te à teneris dilexi puriter annis,
  Hoc meruit de te perfida longus amor?
Quid si me alterius cœpissent lumina? quid si
  Altera in amplexus isset amica meos?
Hoc nocuit misero seruisse fideliter uni,
  Hoc nocuit tanta semper amasse fide.
O' pereat quicunq; colit tenerasq; puellas,
  Et duræ sequitur militiam Veneris.
Et mihi si posthac fuerit quæ gratia tecum,
  Dilanient auidi tum mea membra lupi.
Tum mea membra auido discerpant gutture corui
  Effodiantq; oculos, qui mihi causa mali.
Ah ualeant ueneres, ualeant mala gaudia amores
  Casta placent, luxus desidiose uale.
Iam mihi Francisci tunicam, cordamq; parate.
  Iam teneant nudos lignea uincla pedes.
Quàm iucunda mihi ieiunia. queis ego cœlum
  Emeream, cum me soluerit atra dies.
At tu nunc nostros flebis deserta labores,
  Cum subeant ueneris dulcia furta meæ.
Cum subeant dulces quas tecum ducere noctes,
  Sæpe admirata es, lassaq; facta prior.
Sed quid tum lacrimæ? quid tum tibi uota? precesue.
  Quem semel expuleris non reuocatur amor.
Non mihi cara quidem poteris, non bella uideri.
  Non, si sic fieri Iuppiter ipse uelit.
Et licet in te alius diues suspiret amator,
  Exemplo fuerit cautior ille meo.

Ac ne quem lateat quàm sis non mitis amanti,
Sæuitiam dicet parua tabella tuam.
Quam legat & iuuenumq; chorus, doctæq; puellæ
Et quicunq; tuam sensit Amor pharetram.
Fannia despectos semper fastidit amantes.
Hoc illi uitium mater iniqua dedit.

PHILIPPI AD FAVSTINAM Epistola.

q Vam tibi maluerim præsens Faustina salutem
Littera sollicitæ nuntia mentis habet.
Siqua uidebuntur scriptis temeraria nostris,
Hoc constans ueri pignus amoris erit.
Consilio regitur quisquis moderantius ardet.
Inconsultus erit, siquis amare uolet.
Hoc mihi turpe putem, sapiens si dicar amator.
Quiq; amor est alijs, sit furor ille mihi.
Forma minor certe quàm nostra insania uestra est.
Sed pudor iste mei causa furoris erit.
Quamuis & facie ueteres heroidas æquas
O' non humano nata puella toro.
Hermionen laudant, quod erat spectanda capillis,
Et sibi Apollinea fecerat arte comam.
Hocq; Clitemnestre potuit formosa uideri,
Candida, quod roseus sparserat ora color.
Sola Helene in terris, sola eius forma probatur.
Sed tamen huic Helenæ quid nisi forma fuit?
Cum tibi præsertim sint doctæ Palladis artes.
Sit comes ex omni gratia parte tibi.
Adde, quod & fastus semper contemnis iniquos,
Tyndaridûm tota est dicta superba domus.

Vidi ego te in primi spatiantem limine templi.
  Ille locus nostri uulneris author erat.
Et uidi, & perij, gelidoq; in pectore dixi,
  Non hæc templa mihi, templa salutis erunt.
Ignibus urebar tacitus, ut Vesuia rupes,
  Vndaq; in Oeteis Thermopylæa iugis.
Non tamen audebam tacitos aperire dolores
  Ingenium metuens casta puella tuum.
Donec qui teneris pertentat corda puellis
  Vulnera nostra tibi cæcat retexit amor,
Fecit, & optares communis pascere flammas,
  Iniecitq; tibi mutua uincla Venus.
Nam neq; Abydei iuuenis, Sestæq; puellæ
  Aut in amore alio tanta reperta fides,
Milanion nostros nequeat sufferre labores,
  Hyleam quãuis senserit ille manum.
Non labor huic fuerat uarios contemnere amores
  Vna sed Iasidi cura placere suæ.
At mea cum multis placuisset forma puellis,
  Huic uni dixi noster inhæret amor.
Tu quoq; ne formæ quicquam iam deesset honestæ,
  Mansisti in nostra Laodómeia fide.
Illius absentem retinebat Troia maritum
  Troia cinis misero Protesilae tibi.
Interea uultus illi referebat amatos
  Cerea formati dulcis imago uiri.
Huic & blanditias, huic & dilecta ferebat
  Oscula, cognati hæc pars erãt æquatori.
Hanc etiam noctes thalamo complexa fouebat.
  Tantus in absenti coniuge sæuit amor.

Et frustra miseri pulsabant limina amantes,
Floridaq; obductis serta dabant foribus.
Sic'q; diu uiduo permansit fida cubili,
Hinc etiam cineres ingemitura uiri.
Hoc castam decuit, sic expectare decebat,
Virginis hæc fuerant conscia signa bonæ.
Tunc mea felices implebant carbasa uenti
Vnus eram de quo diceret omnis amans.
Ipsi ridebat cœlum mihi, & ipsa fauorem
Spondebant rebus fata benigna meis.
O' quoties Solem cernenti intercidit illud,
En quanto melior sors mea sorte tua est,
Dicebam lymphis, quæ nunc sic curritis undæ
Vos rapidum certe contineatis iter.
Dicebam syluis, quæ nunc sine fronde rigetis
Vos nunc formosas induceretis opes.
Fronderent colles, florerent gramina, nostra
Si bona nouisset, mellificaret apis.
Nidum auis in syluis, oblitaq; semper amati
Coniugis, extrueres Alcyonea mari.
Scylla patrem cupias, Thereũ gaude in Philomena.
In scopulis Echo, flore Hyacinthe nouo.
At uos nunc undæ quæ sic iam curritis undæ
Currite, festinum iam celeretis iter.
Et uos o' syluæ, quæ nunc sine fronde rigetis,
Gaudete arentes deposuisse comas.
Arerent colles, squalerent gramina, nostra
Si mala sentiret, mella relinquat apis.
Nidum auis in syluis, memor & tibi semper amati
Coniugis erueres Alcyonea mari.

Scylla patrem fugias. Thereû mœre in Philomena,
In scopulis Echo, flore Hyacinthe tuo.
Cor dolet, & gelidus torpet sub pectore sanguis.
Sed tamen inuitum dicere cogit amor.
Mens abit, & mutis iam lingua in faucibus hæret,
At dolor iratum cogit acerba queri.
Vnde meas primum sumam Faustina querelas?
Quod mihi principium, qui mihi finis erit?
Vana fidem, & casti fregisti iura pudoris.
Vana deos testes fallere uana potes?
Ingrata & miseri contemnere munus amantis,
Obsequijq; potes non memor esse mei.
At quondam Libycis leo dum mugiret arenis,
Saucius Androcli munere sensit opem.
Inde comes socio permansit fidus in antro,
Et pretium uictus raptaq; præda fuit.
Cumq; cruentasset Romanum cæde theatrum,
Abstinuit medicas ille ferire manus.
Scilicet humanis aliena est gratia rebus,
Iustius ingenium debet inesse feris.
Quid si me longæ premerent incommoda uitæ?
Inficeretq; meum cana senecta caput?
Non sic Thitono coniunx eoa relicto,
Est illum uiduo passa iacere toro.
Quamuis ille senex, quamuis foret ipsa puella,
Non tamen ipsa suum spreuit iniqua senem.
Sed lacrimis carum satiabat mœsta cubile,
Cum iuga luciferis mane ligaret equis.
Indoluitq; suos lucem deposcere currus,
Officio cupiens præposuisse torum.

Nec minus Auroræ, quàm summo grata Tonanti,
Olim Dircæis nox geminata iugis.
Scilicet huic teneri suberat quia cura pudoris,
Atq; fides constans, ingenuusq; pudor.
Sed caue neglectos, quos nec periura uereris,
Nulla quidem læsis gratia cœlicolis.
Testis Apollineæ Neptunnia mœnia Troiæ,
Dardaniumq; genus, Dardaniusq; canis.
Testis, qui falsi propter periuria nati,
Indidit Aegæo nomina uana mari.
Si non iuratæ spreuisset tela Dianæ,
Cydippen frustra commonuisset amans.
Hoc est quod miseras deterrent fulmina gentes,
Hoc dedit irato tela trisulca Ioui.
Vidi ego quæ Veneris fallendo iura resoluit,
Perfidiæ pœnas sæpe luisse graueis.
Vidi & quæ roseo fuerant suffusa rubore,
Pallida, & in lentas ora reuersa genas.
Et nitidos olim dentes mutasse colorem,
Proq; coma, niueam surgere caniciem.
Sed prius aut Mauro ueniam fera præda leoni,
Meq; uel irati sorbeat unda maris,
Aut mea Caucaseæ discerpant membra uolucres
Aut Diomedeis deuorer in stabulis,
Quàm tibi uel minimo, fuerint periuria damno
Sis periura licet, si modo bella manes.
Hanc faciem uitient dentes? hunc frontis honorem
Canicies? decus hoc ruga senilis aret?
Parce Venus, non est, mea non periura puella,
Non periura quidem, si qua puella leuis.

Hoc uitium formæ est, cunctis hæc menda puellis.
    Si uitium leuitas, nulla puella bona est.
Te meminisse decet dum coniuge sæpe relicto.
    Mauortis cupidi dulce cubile petis.
Nec contenta deo, nemorum deserta colebas,
    Et tibi Marte tuo carior alter erat.
Nec foret Aeneas, si non Simoëntia rupes
    Conscia delicijs esset et ipsa tuis.
Siquid peccatum est, siquid meruisse fatetur,
    Iuppiter in nostrum pœna sit ipsa caput.
Pœna feros animos, & nescia corda remitti,
    Pœnaq; Salmoneum, Pyrithoumq; decet.
Pœna deos ausum debellauisse Typhoea.
    Pœna decet Nyoben, Biblyda pœna decet.
At non pœna decet iurantem uana puellam,
    Sit pœnæ hoc illi pœnituisse satis.
Pœnituit. tu parce pater. nam sponte fatenti
    Lex fauet, & magno est gratia magna tibi.
Tu quoq; uita tuo siquid peccauit amanti,
    Da ueniam, merui nil ego, iussit amor.
Iussit amor, magno quis enim non cedat amori?
    In Cycnum, in pluuiam, qui iubet ire Iouem.
Non subit illius felicis temporis hora,
    Cum mihi suspirans talia uisa queri,
Nec poterant ipsi succurrere uerba petenti,
    Quippe diserta recens uerba premebat amor.
O utinam, & uereor ne sim tibi uilis in isto.
    Mutua sit de me cura futura tibi.
Qualiscunq; tamen seris licet urgear annis,
    Vnus eris, quem me semper amare iuuet.

Tu meus unus eris, quãuis meus esse recuses,
Sis licet alterius, tu meus unus eris.
Interea tumidis stillat tibi riuus ocellis,
Humentesq; rigat candida gutta genas.
Ipse ego solando lacrimas super ora cadenteis
Siccabam digitis anxius usq; meis.
Iurabam demens fallendi nescius artis,
Cum mens certa mihi, certus & esset amor,
Tecum compositæ uenturum ad fata senectæ,
Mansuramq́; meam tempus in omne fidem.
Tecum post cineres, post dona ingrata sepulcri,
Traiecturum una flumina nigra rate.
Ipse idem, mea sis eadem cupióq; rogóq;
Mutua utrinq; fides, firmus utrinq; & amor.
Cura eadem mihi sis, eadem tibi cura Philippus.
Hoc sibi & ipsa fides, hoc quoq; poscit amor.

AD FANNIAM.

a Mabo mea chara Fanniella
Ocellus Veneris, decusq́; Amoris
Iube istæc tibi basiem labella
Succiplena, tenella, mollicella
Amabo mea uita, suauiumq́;
Face istam mihi gratiam petenti.
Ah quid lenta tuum times maritum
Ne time, leuiter suauiabor.
Apes ut tenero studens liquori
Libat summa Thymi, aut Crocon rubentem,
Summa uix tibi suxerim labella,
Istæc dico labella mollicella.

Quæ me tam facient cito beatum,
Quàm fiam cito, si neges misellus.

AVRAM ALLOQVITVR.

a Vra syluarum, nemorumq; cultrix
Cynthiæ fessæ gelidum leuamen
O' quies lassis, fugientibusq;
Pana Napæis.
Grata pascenti niueas capellas,
Propter Amphrysi uenerantis undas,
Seu colit gratum nemus, atq; amati
Daphnidis Idan,
Cynthio semper dea grata, semper
Dulcis illius comes, o' laborum
O' quies æstus Cephalo uirenti in
Vertice Hymeti.
Linque florentes Dea blanda colles
Siue in umbrosos gelidosq; saltus
Menalos, aut Parthenio in antro
Lenta uagaris.
Siue Spartanis celebrata Nymphis
Taygeta, aut molles Phrygiæ recessus,
Seu tenent uerno Zephyro tepenti
Littore Baiæ.
Hic ubi nostri quoties amores
Me sine, & lympha fruitur salubri
Fannia, heu torpet gelidus sub imo
Pectore sanguis.
Quæ modo in molli studiosa arena
Ludit, & circùm niueæ sorores

Curſitant, pictas uario legentes
Littore conchas.
Qualis in uernis Erycina pratis
Gratijs certans, ſtudio recentis
Deligit flores, modo ſe fluenti
Abluit amni.
Interim occulto latitans fruteto
Faunus, armentiq; deus magiſter
Ebibunt molles auido fouentes
Pectore flammas.
Huc age & greſſus moueas uirenteis
Floribus nectens croceos capillos,
Pinnulis afflans roſeos odores,
Ambroſiamq;.
Sed leues tecum uolitent Amores
Quisq; candenteis iaculans ſagittas,
Sed meum certent facibus cruentum
Vrere pectus.
Vrar, & centum pariter ſagittis
Figar, ac de me cupiant triumphum,
Vel leuem immitis modo ſentiat ſi
Illa fauillam.
Sed quis heu noſtris calor in medullis
Feruet? en quali exagitamur æſtu?
Tu meos o' nunc releuans calores
Aura uenito.

DE NATVRA AMANTVM.

m Iſer qui amat, uidetq; quod cupit nunquam,
Magis miſer, qui amat, uidetq; nec tangit,

Miserrimus, qui amat, uidetq;, tangitq;,
Nec tangit, ut uult, nec sibi gerit morem.
Expertus hanc sententiam miser dico.
At cui tot insunt commoda, ac facultates,
Dijs is est profecto amans adæquandus.

AD PVELLAS.

O' Dulces animi mei lepores,
Solæ deliciæ meæ Camœnæ,
O' plus quàm Veneris papilla bellæ,
Et Nympharum oculis uenustiores
Amabo, mea basiate labra.
Da mi basia Gelliana mille,
Da quot Lesbia iam dedit Catullo,
His addas uolo millies trecenta.
Da dulces totidem Medullıena.
O' desiderium mei furoris
Phyrne confere labra cum labellis.
Pugnent humidulæ per ora linguæ.
Innitens manibus, meoque collo
Pendens, in numerum & modum columbæ
Cœli sydera uince basiando.
Hyblæo Glycæ suauior liquore
Si me uel digito semel lacessas,
Cordis deliquium mei uidebis.
Sed me nunc animus meus relinquit.
Ah me nunc fugis, ah fugis miselle,
Clitinam petis, & petis Velinam,
Qui fiet, miser ut duobus unus
Viuas pectoribus? redi miselle

Nam si Fannia uiderit uagantem,
Inuitum capiet, tibiq; pennas
Victrix eripiet, redire nunquam
Ad me tu poteris, morique coges.

AD CHARISIVM.

Fannia formosa est, Charisi Fánia pulchra est,
Totaq; mollicula est, totaq; lacteola est,
Et cum lucidulos in me conuertit ocellos,
Tota Venus, tota est Fannia nequitia.
Basiaq; humidulis cum sumit rapta labellis,
Tum mihi de cœlo spargitur Ambrosia.
Hæc mihi præripuit sensus, & amara uidendo
Vulnera dat, lacrimis excubat illa meis.

QVERITVR ANTE LIMEN PVELLAE.

Hic me marmoreum faceret deus, hic ego saxum
Quod premeret pedibus Fannia dura suis.
Nam quoties sacri peteret pia limina templi,
Per mea membra suum saxea ferret iter.
Et quoties festis redeunt sua sacra diebus,
Limine prodiret conspicienda suo.
Tunc ego marmoreus quãuis, nec sensile saxum,
Gauderem nitidis ipse premi pedibus.
Nam nihil est cœli subter regione creatum,
Quod non delicias norit habere suas.
Quod siquid Venerem, Veneris seu spicula nescit,
Durities artus induat illa meos.
Etsi te biduum cogar caruisse, necesse est.
In speciemq; abeat nostra figura rudem.

Vna dies tantum est, qua te non Fannia uidi,
Et sine iam uideor sensibus esse meis.
Altera q̃ uereor ne sit lux inuida nobis,
Et sim de nostro nomine pondus iners.
Quicquid ero merear cum de te Fannia maius,
O' saltem strophium possit id esse tuum.

AD BACCHVM.

n Vnc hederis sertisq; nouos innecte corymbos
Nunc tua circundent tempora Bacche rosæ.
Nunc uiridis flauas suspendat pampinus uuas,
Ingeminetq; nouas ebria mensa dapes.
Nam mea Parnasi rediens è collibus audet
Ludere Romanis, Calliopea modis,
Inq; choro iuuenum molli saltante puella,
Sopitos longo tempore ferre sales.
Aoniumq; mouet circùm tua pocula plectrum,
Eu ohe Bacche canens ad tua festa ueni.
Tu quoq; nobilibus pretium iam Laure poetis,
Laure tuum nobis porrige fronde decus.
Et mea Phœbeis ornentur tempora sertis,
Vt merear nomen uatis habere noui.
Stultus ego, fieri credam qui fronde poetam,
Non Laurus uatem, sed sua Musa facit.

LVDIT POETICE.

i Am satis est molli residem lusisse sub umbra,
Nostraq; nympharum scripta tulisse choris.
Nunc iuuat, & fortis Troiana in prœlia fratres,
Dardaniosq; iterum ducere in arma duces.

Nunc iuuat et multa fœdatum cæde Patroclon,
Hectorea raptum commemorare manu.
Aeacidæ ut telo cecidit ferus Hector, ut arcu
Tabifico Paridis concidit Aeacides.
Ferueat ut nimium confidens Troilus armis,
Vulneret incautum Thessalis hasta latus,
Vtq; Neoptolemi disiecta sit Ilios armis,
Vt Priamus patrios corruit ante deos.
Scilicet in magnis quærenda est gloria rebus,
Hinc ueniant capiti Laurea serta meo.
Quod si forte animis respondent carmina nostris,
Vel Crœsi fuerint uilia regna mihi.
Felices nimium, fortunatosq; poetas,
Et qui Penea tempora fronde tegunt,
Vna dies satis est hominum delere labores,
Vatibus at certe morte carere datum.
O' utinam & nostri fugiant nigra fata libelli,
Et sit perpetuo non sine honore rogus.
O' si post cineres & me quoq; iactet alumnum
Vmbria carminibus non inhonora meis,
Vmbria Pieridum cultrix, patria alta Properti,
Quæ me non humili candida monte tulit.
VIGIA quem gelidis placidus circunfluit undis,
Et Nar sulphureis fontibus usq; calens.
Hic ubi me uiridi puerum sub ualle canentem
Audijt irrigui cærula nymphaloci,
Atq; ait, antra puer muscosi fontis, & ista
Tecta petas, en hæc quæ tibi serta paro.
Si mecum hoc uiridi libeat considere prato,
Tu mea cura puer, tu meus ardor eris.

Hanc tibi nos dabimus, ne sis modo durus amanti,
Quam dederat nobis Delius ante lyram.
Plura locuturam subitus deterruit horror,
Immersitq; suis fontibus illa caput.
Liber adest, quem maturis uindemia ramis.
Cincta uocat, lateri dolia plena ferens.
Hunc circùm Satyri uolitant, uiridesq; Napææ,
Ebrietasq; rubens, & male sanus Amor,
Ac residens pando uetulus Silenus asello,
Cui comes à dextra parte Priapus erat.
Tympana pars, alij quatiebant terga iuuenci,
Pars canit, & choreas ducit utraq; manu,
E quibus hæc unus lingua titubante ferebat.
Vt reor à calamis Pan Tegeæus erat
Primus deuictis rediens Lenæus ab Indis
Imposuit capiti serta nouella suo.
Primus pampinea docuit de uite liquorem
Exprimere, & puris dulcia mella fauis.
Primus & instituit plenis conuiuia mensis,
Insolitasq; mero concelebrare dapes.
Per te blanda Venus, per te iucunda uoluptas,
Et sine te lusus, deliciæq; iacent.
Bacche quies rerum, terror quoq; Bacche gigantum,
Subsidium uictis iam propè Bacche deis.
Hinc Thebas canit, & Semelen, interq; canendum
Vrceus huic ansa deficiente cadit.
Quem de more humeris suspensum semper habebat,
Ille dolet sitiens, præq; pudore tacet.
Ridet turba frequens, in primis ridet & ipse
Euchius, ut comites indoluere senis.
Sed te dum

Sed te dum Phrygiæ deterrent classica pugnæ
  Ad ueteres lusus o' mea Musa redis.
Nunquid dura nimis tibi Martia castra uidentur?
  Otia quæ semper, deliciasq; colis.
Scilicet in nobis est consuetudo magistra.
  Hæc studia, hæc artes ingeniosa facit.
Quod si consuesces paulum sudare sub armis,
  Mox tibi fidenti Martius ardor erit.

QVERITVR DE NIMIO & nouo amore.

Ecce nouum nobis indicit Cypria bellum,
  Ecce alias in me sumit Amor faculas,
Mater io, iuuenem quis me tibi dulcibus annis
  Eripit, & mœstos ingerit in cineres?
Nam mea crudeles tetigerunt corda sagittæ,
  Atq; animam petijt uulneris asperitas.
Mater io, mea mater io succurre dolenti,
  Mater io, migrat spiritus in tenebras,
Et tu chara tuo soror o' dulcissima fratri,
  Ac per quam fuerat uiuere dulce magis,
Iamq; uale, & cineres fratris germana repone,
  Curabisq; pias funeris exequias.
Cinnama si insano dilexi semper amore,
  Et placuit præ te fœmina nulla mihi,
O' tantum liceat miseræ sperare fauillæ,
  Vt post nostra tuus funera uiuat amor.
Quamuis causa meæ fueris tu mortis acerbæ,
  Crimina non tua sunt, culpa sed est Veneris,
Nam mihi, quod castam decuit præstare puellam,
  A' te seruata est semper honesta fides.

Non pretium mihi te, fuluum non abstulit aurum,
  Quæq; animos capiunt munera magna leues.
Sed quid liuenteis in me conuertitis hydros,
  Infaustasq; faces Thisiphonea cohors?
Parcite crudeles Erebi Ditisq; ministræ,
  Et canis, & Stygij lurida cymba senis,
Parcite, non uestrum est manes retinere poetæ,
  Elysia est nobis namq; parata domus.
Illic nos nitidi manet aurea Musa Catulli,
  Cuius adhuc etiam Lesbia in ore sonat.
Cui tantum dicunt hi se debere libelli,
  Quantum nec caro filia blanda patri,
Quam iuueni ardenti multa cum dote maritam
  Perducit cari coniugis in gremium,
Illa suo grates persoluit læta parenti,
  Quod dederit nomen coniugis ac dominæ.
O' quicunq; meum comitati funus amici,
  Viuite felices commemoresq; mei,
Etsi quando nouos tulerit Campania uates,
  Nanq; illa & domus & patria Pieridum est.
Illa mihi puero sedem, studiumq; Camœnæ,
  Illa mihi nomen contulit ac dominam,
Dicite me iuuenem periisse in amore, meæq;
  Vnica quod fuerit fœmina causa necis.

ALLOQVITVR Suspiria & lacrimas.

O' Iucunda mei suspiria nuntia cordis,
  O' oculi nunc iam flumina, non oculi.
Hæc mandata meæ constanter ferte puellæ.
  Gaudeat ut solita est fletibus illa meis.

Sensisti ne graues immitis Cinnama pœnas,
  Sensisti ne meus quàm miserandus amor?
Perfida me crucias, cum possis sola iuuare.
  Heu heu nam per te perfida nunc morior.
Quàm leuiter poteras fato subducere amantem,
  Sed moriar. titulus sit mihi mortis Amor.
Si non magna satis perijsse in amore puellæ.
  Quantulacunq; tamen gloria dulcis erit.
Pallidus à misero cessisset corpore langor,
  In uultu si quid dulce notasset amor.
In uerbis si mite aliquid. spes omnis amantum
  Ex oculis, oculi nil nisi triste ferunt.
Ore Arabum nemus inspirans, uer ore remittis,
  Vnde tibi nomen Cinnama dulce fuit,
Oscula si summis saltem mihi pacta labellis,
  Concessum ambrosio si semel ore frui.
Languidulis animam poteras tum reddere membris,
  Et nudum Inferno me reuocare lacu.
Non mala Persephone lætum properasset acerbum,
  Non iuueni pallens Styx adeunda foret.
Non Phlegethonteæ sentirem incendia ripæ,
  Eumenidumq́; angues, terrificumq́; canem.
Sed tecum caræ duxissem blanda iuuentæ
  Tempora, subq́; tuo factus amore senex.
At tu sancta Venus nostro succurre labori.
  Tu dea tu uati Cypria parce tuo.
Diligat illa suumq́; & amans suspiret amantem,
  Et iungi cupiat pectora nostra suis.
Proq́; meis lacrimis totidem succende fauillas,
  Omnia sint illi cognita nostra mala.

Quem fugit cupiat, quem non est passa iuuare,
Nunc amet, uratur sic magis inq; dies.
Sancta fauet, iamq; & placidis arrisit ocellis,
Aureolumq; dedit lux mea basiolum.
Basiolum nigra quo me reuocauit abunda,
Atq; animam fessis reddidit articulis.
Quo sine non Arabum syluæ, non rura Sabæa,
Ambrosiæ spiret nec sine mollis odor.
At tibi seruati tanto pro munere uatis,
Sudabunt tepidis turea dona focis.
Et tibi cantabit laudes mea tibia, per te,
Cinnama dura prius, Cinnama facta bona est.

AD CINNAMAM.

c Vm me cogit amor quicquam maledicere de te,
Dispeream, si non Cinnama discrucior.
Discrucior, uerum tanto succendor amore,
Vt peream, si non quæ uelit ira, loquor.
Pœna tamen præsto est, nam uix dum lingua locuta est,
Cum mihi fit subito flebile cordolium.
Pœnitet & caram dictis læsisse puellam,
Ac misero in lacrimas uertitur ira mihi.

DE SVAVITATE AMORIS.

b Landitijs amor est, & succo mollior omni,
Melle quoq; est dulci dulcior, ac melior.
Hoc condimento cœlestis mensa deorum
Vescitur, icirco gratior Ambrosia est.
Nanq; ubi non amor est, ubi non miscentur amoris
Suauia, nil lauti, nilq; leporis inest.

Hæc iuuenes cantent, quibus est Cytherea benigna,
Nam mihi felle malo tristior & grauior.

AD CINNAMAM IRATE.

p Auxillum ꝙ amas me Cinnama, nũ bene uelle
Plus tibi quanq; oculis credis inepta meis?
Non amo te fateor (quid enim simulare necesse est)
Si mihi nec bene uis, nec bene uelle cupis.

AD CINNAMAM BLANDE.

d A mihi basiolum mea Cinnama, quale furenti
Ante hac nulla uiro fœmina surripuit.
Cumq; meis pariter coniunge labella labellis,
Pro serpente mihi sit uaga lingua duplex.
Morsibus in blandis desit dens, murmura desint,
Exclususq; uaga spiritus ex anima.
Lasciuum satis est, quod mollis Francia libat,
Verum hoc aureolum est Cinnama basiolum.

AD SEIPSVM.

q Vingentas solitus cum sis adamare puellas,
Nunc ab amore tuo quid Iouiane uacas?
An quia difficilem sese tibi Fannia præbet?
Et rigidos mores forma superba facit?
Cum tot sint faciles, sit copia mollis amorum,
Quære aliquam tibi quæ sponte placere uelit.
Quæ tibi se dedat, cui sis & carus ocellus,
Cui dicas iam iam Fannia nulla mihi est.
Ipsa tibi dicat, mea lux, mea uita, meus flos,
Liliolumq; meum, basiolumq; meum.

Carior & gemmis, & cÿro carior auro,
 Tu rosa, tu uiolæ, tu mihi læuis onyx.
Deliciæ, cultusq́; meus, mea gaudia solus,
 Cor'q; meum, & præ te nil iuuat esse mecum.
Et quingenta simul capiat tunc basia raptim,
 Et sine mente oculos uoluat agatq́; suos.
Ac linguam querulo cum suxerit ore trementem,
 Exanimis collo pendeat ipsa tuo.
Tunc dices, amor est sueto iucundior omni,
 Dulcior & melle est, suauior Ambrosia est,
Nec tibi quingentas fuerit sat amasse puellas.
 Nil numerus certe nil in amore ualet.

AD THALIAM DE PETRO COMPATRE.

s Excentas modo basiationes,
 Da nostro mea compatri Thaleĩa.
Quem nos plus oculis amamus unum.
Nanq; est dulcior Attico liquore,
Et quem Siciniæ tulere cannæ,
At nostris propè carior medullis.
Quando non alius sodalis unquam
Dilexit magis unicum sodalem,
Quàm nos ille amat, atq; amamus illum.
Si non sunt satis hæ osculationes,
Fac sint mille ducenties ducentæ.

AD ANTONIVM PANHORMITAM.

a Ntoni decus elegantiarum,
 Atq; idem pater omnium leporum,
Vnus te rogat ex tuis amicis

Cras ad se uenias, ferasq; tecum
Quantuncunq; potes facetiarum,
Et quicquid fuerit domi iocorum,
Nam risus tibi tantum apparauit,
Quantum Democrito diebus octo,
Profundi satis, & super fuisset.
Quod tecum patulo cupit palato
Perridere suapte risione,
Condita leuitate, ineptijsq;.

AD LAVRENTIVM Miniatum.

u Xoris nitidæ beate coniux,
Cunctis coniugibus beatiorq;,
Quid sentis age de meo libello
Nobis dissere, nunquid à Catullo
Quenquam uideris esse nequiorem,
Aut qui plus habeat procacitatis,
Non dico tamen elegantiorem.
Sed certe meus hic libellus unum
Doctum post sequitur suum Catullum
Et Caluum, ueteremq; disciplinam.
Non multo minor est nouis poetis.
Saltat uersiculis canens minutis
Hoc, quod non sonuere mille ab annis
Musarum citharæ, & Lyæi puellæ.
Qui si euadere putidam culinam
Et tegmen poterit negare Tynnis.
Fetenteis neq; uestiet Siluros.
Studebit pueris placere ineptis,
Si qui Castaliæ specus liquores,

Parnasi neq; dum bibere fontis,
Doctas sed fugiet manus uirorum
Et qui Castalio sinu recumbunt,
Contentus Miniate, si molestus
Non sit uel tibi, uel tuæ Cicellæ.

IN ANTONINVM CINAEDVM.

a Ntonine cinædule
Huc ad nos redeas, nanq; per Herculem
Istas turpiculas nates
Si te prenderimus iam usque adeo malis
Virgis exagitabimus,
Vt par sit sceleri supplicium tuo.
Audes tu media uia
Me præsente meæ comminitarier?
Audes tu niueas rosas
E' nostræ gremio tollere Cinnamæ?
Post hæc tam male, pallium
Nixus surripere, atq; in teneris manus
Immiscere papillulis?
Quod si compulerit me furor improbus,
Disces postmodo quid siet,
Tam bellas manibus tangere fœminas.

AD VICINOS.

u Icini moneo, bene, ac pudice
Seruetis mihi uos meam puellam,
Ne se conferat ad suos amicos.
Quos omnes amat impotente amore,
Nec mirum, quia mentulatiores.

Quin & si cupitis probi uideri,
Tales passeribus salaciores
Longe à coniugibus mouete uestris.
Et tu si sapis ò puella nequam
Istos desere pessimos amicos,
Et mecum maneas bona & pudica.
Nam iuro tibi per tuam Serapim
Tecum continuas iacere noctes
In multa recubans fututione.

AD PERILLAM PVELLAM.

O' Solatiolum meum Perilla
Dic quid Cinnama nostra rure fecit
Hos sex continuos dies? ualet ne?
Nam quidam mihi pessimus cinædus
Dixit, quod tenerum pedem catella
Dum ludit nimium procace morsu
Illi presserat, & domi manebat
Expectans medicos ab urbe missos.
Quare te rogo per tuos ocellos
Illos præuenias, probeq; cures,
Nequa se nimium licentiosos
Præstent, dum cupiunt boni uideri
Nam bracis sine, pallio tumenti
Manu uix retinent utraq; penes
Infestos pueris, puellulisq;.

IN MALVM POETAM QVEM Mutato nomine Vtricellum uocat.

n On sunt carmina, sed cacationes.
Quæ se scribere iactat Vtricellus.
Est merdosius omnibus latrinis.
Quod se scribere iactat Vtricellus.
Obtura miserum Camœna nasum,
Ne te carmina tam cacata lædant.
O' merdosa poëmata, o' quid unquam
Erit, uel fuit his magis cacatum?
Quamprimum medicos mei sodales
Ad me ducite, nam maligna febris
Dudum me tenet, ut dij, deæq;
Isti dent mala multa, qui nec unquam
Scribit carmina, sed cacationes.

DE IMPROBITATE PVELLAE SVAE.

i Rata est quoties mihi puella
Tristis me uocat aridum poetam,
Et lassum minima fututione,
Indoctum Veneris, maliq; penis.
Post hæc in triuijs, in ore uulgi
Irridentibus omnibus puellis,
Dicit tam male me esse mentulatum
Quàm uel pumilio, puer'ue trimus.
Quam ob rem constitui meas querelas
Deferre ad Venerem, inq; ius uocare.
Nam quis tam patiens amator esset?
Quod si sensero ius mihi negari,
Hellespontiacum deum precabor
Partes suscipiat meas, uelitq;

Pro me, quod minimum, facillimumq; est,
Vlcisci facinus manu seuera.

IVLIO FORTI SICVLO.

IVli pars animæ secunda nostræ,
Quid non me pateris meas Camœnas
Omnes proijcere ignibus cremandas?
Quarum depereunt graues labores.
Et perdo miseras subinde cartas.
Nam quamuis ueterum diesq;, noctesq;
Euoluam monimenta Iuliorum,
Attritiq; adeo mei libelli,
Vt nil à solea deesse credas,
Semper nostra tamen Thaleia friget,
Cuius nequitias, ineptiasq;
Nolis lædere, uel putare nullas.
Nec me sordidulum uoces poëtam,
Si non posthabito facetiarum
Lusu, carminibus uacem seueris.
Nam cum desierint graues Catones,
Et sint tempora Busuluniana,
Aequum quis putet esse laude sacra
Scelestos celebrare Tarracones?

AMORVM

I. IOVIANI PONTANI LIBER SECVNDVS PARTHENOPAEI.

MAGICA AD DEPELLENDVM amorem ad Theodorum Gazam.

Ite caput Lenææ hedera redimite uirenti,
Tuq́; nigram tenebris nox adoperta comam,
Languida nunc facili componite lumina Somno.
Fessáq; securus occupet ossa sopor.
Tu modo tincta puer Lethæo dilue somno.
Pocula, sic tristis nanq; fugandus amor.
An mage Thessalicis tentem medicamina uerbis?
Et rumpam Magico uincla ueneficio.
Stant aræ, lectæq; suis è collibus herbæ
Et succi, & Magicis carminaficta sonis.
Tum geminæ sacro rorantes hymbre Cupressi,
Inq; sepulcrales Cedrus adusta rogos.
Nec lunam nox prona negat, nec sydera desunt
Bis genibus, nota bis ueneranda prece.
Rore pio conspergo caput, dic uersus in ortum
Hæc quater, & leuo mox pede tangis humum.
Vincula nunc hæc soluo, atq; hæc ut uincula soluo
Carmine sic nostro cede solutus amor.
Cerea ut hæc gelida durescit forma sub unda
Durescant rigido corda sepulta gelu.
Carmine Iasonios fugit Medea penatis,
Carmine, & hoc fugias corde repulsus

Puluere quo sterilis quadrupes sua corpore uersat
  Tu quater hoc ipso puluere sparge caput.
Cyzicea mox tinge & aqua. quater amne fluenti
  Dilue, ut extincto cedat amore calor.
Dic Lethe bona uerba, precare obliuia Lethen,
  Lethæo mersas tingat ut amne faces.
Fallor? an incipiunt tristes discedere curæ?
  Pacatoq; uenit mollior aura salo?
In portum mea uecta ratis, retinacula cessant.
  Libertas portu tutior ipsa mihi est.
Libertas cui cedit Amor, cui mater amorum.
  Ascreas inter maxima uirgo deas.
Iam tandem ad Musas, antiquaq; sacra reuertor,
  Et uatem accipiunt templa operata suum
Pieriæ assistunt aures mihi grata canenti,
  Et plaudunt numeris Aonis antra nouis.
Sed mihi nec sine te dulces Theodore Camœnæ,
  Castaliusq; iuuat nec mea labra liquor.
Et tua iam pridem cinxerunt tempora Musæ,
  Insignemq; hederæ circuiere comam.
Communes igitur Musæ, communia nobis
  Sunt studia, atq; eadem fata duobus eunt.
Me quondam patriæ casus nil triste timentem,
  Cogit longinquas ire repente uias.
Castra peto, tenerisq; uirum confessus ab annis
  Tyrrhenas didici sub Ioue ferre niues.
Mox ubi composito redierunt ocia bello,
  Et repetit patrios Martia turba lares,
Excepit Rhodio quondam fundata colono
  Parthenope studijs semper amata meis.

Te quoq; Turcaicæ fugientem uincla catenæ
Eieeat patrio Thessalonica solo.
Iactatumq; diu diuersa per æquora tandem,
Agnouit Phrygio condita Roma duce.
Nunc eodem, quo me fato Campania tellus
Delicijs pascit terra beata suis.
Hic ubi nos longæ producere tempora uitæ
Et resides annos claudere fata uelint.
Et cum maturis ætas nos soluerit annis,
Inijcietq; auidas Parca maligna manus,
Tum mixtum cinerem communi onerare sepulcro
Amborumq; unus contegat ossa lapis.

BOPHILLVS ADVLESCENS
alloquitur Phiellam amicam.

S I quisquã infernas cupiat prænoscere pœnas
Si quisquam Elysij dona beata poli,
Hic faciles. uultus, ille indignantia cernat
Lumina, in exitium nata Phiella meum.
Aurea pacato diffundis tempora uultu,
Aurea tranquillo pax & ob ore uenit.
Dum loqueris, toto discedunt nubila cœlo,
Verna quies roseo est, uernus in orbe decor.
Candida felices sustollant lintea nautæ,
Quoq; petant portus aura ministrat iter.
Magnetem & gelido surgenteis axe Triones,
Quosq; sequatur habet tuta carina deos.
Quod si quem placidis facilis dignaris ocellis,
Nectaris huic fontes, Ambrosiæq; fluunt.
Illic delicias, illic ludosq; iocosq;,

Mille uoluptates, gaudia mille geris,
Fortuna potes inuita fecisse beatum
Quemq; uelis, miserum, quemq; beasse uelit.
Aspice diuinas humano in corpore dotes.
Nil mortale tibi. digna puella polo es.
Atq; utinam inuideant ne te cœlestia nobis
Et noua Phœbeo sydere flamma mices.
O' bene, quod ueteres mutarunt numina mores.
Vertit amatorem fabula nulla Iouem.
In te non taurum, non ille subiret olorem,
Non Danaes rutilam solueret in pluuiam.
Sed nitidus blando cœtu comitatus amorum
In thalamum ueheret dia puella suum.
Et tua gemmali posuisset membra cubili,
Illa deûm requies, deliciumq; Venus.
Hoc melius. nunc ille iocos, nunc audit amantes,
Et iuuenum curis, quas tulit ipse fauet.
Ille mihi de te spondet quæcunq; rogarim.
Teq; meo pepigit candida nympha toro.
Tu quoq; iunge pios fido cum coniuge amores,
Ipse etenim & coniux, ipse & amator ero.
Qualis Chaoniæ deuinctus amore maritæ,
Nescit amans uolucris fallere iura suæ.
Nec te tam formæ capiat decor iste superbæ,
Vt tua commorint tædia iniqua deos.
Si facilis quondam Daphne Peneia fuisset.
Non staret duris frondea limitibus,
Nec tam crudeli fato rapuisset amantem,
Sortis Anaxarete causa modusq; suæ.
Et mihi nescio quid blandis promittere ocellis,

Et mihi nescio quid dulce uidere loqui.
Vtq; supercilio spondes, nutuq; loquaci,
Non nihil ipsa meis mota uenis, precibus.
Hæc nomen capiat te uirginitatis inane.
Nullis illa quidem est inclyta temporibus.
Illi uirginitas, illi sua cura pudoris,
Si qua puella deis casta facit superis.
Virginitas tua Cydippe, tua Menali diua.
Nos modo naturæ dulce sequamur iter.
Atq; utinam in priscos redeant noua sæcula mores.
Aurea queis Latio regna fuisse canunt.
Cum passim uirides nullo custode per herbas
Ibat amatori iuncta puella suo.
Non quem dura parens, nõ quem pater improbus, illi,
Mutua sed placido iunxerat ore Venus.
Atq; ita composito iungebant fœdere curas,
Vna fides, unus lectus, & unus amor.
Tecum ego muscosis habitarem diues in antris,
Atq; idem lectus arbor & herba foret.
Arbor compositas iaceret recubantibus umbras.
Præberet mollem cespitis herba torum.
Et circu͂m querulo streperent uirgulta canore,
Et streperet querula qui salit amnis aqua.
Luderet & suauis demulcens ore querelas
Attica frondosis ales in arboribus.
Sic mecum fixis hæreres nixa lacertis
Lasciuis relegens oscula blanda iocis.
Mutua sic placido traheremus gaudia lusu,
Et regum magnæ despicerentur opes.
Hæc ille, & sæuus quæcunq; coegerat ardor,

Quæcunq; &

Quæcunq; & didicit uerba disertus amans.
At nymphe uarios immutans ore colores,
Paulatim uictas iam dabat ipsa manus,
Illius & fixis hærens pendebat ocellis.
Vritur, & taciti signa furoris erant.
Et conata loqui, singultim pauca loquuta est,
Deq; uerecundo fugerat ore color.
Ac furtim laxis foribus progressa parabat
Currere in amplexus care Bophille tuos.
Cum mater sæuis cumulans obiurgia dictis
A` specula natam iussit abire suam.
Sic quos iunxit amor, tristis custodia soluit.
O' nullo uacuum tempore quisquis amat.

QVERITVR DE Baianis balneis.

Annua Baianis redeunt spectacula lymphis,
Et medicas aperit terra salubris aquas.
Littoraq; arrident teneris spectanda puellis,
Et suus est illis undiq; mixtus amans,
Littora non unquam nostras solantia curas
Sed semper sæuis addita causa malis.
Quid iuuat ingratos membris depellere morbos
Si curas animo tristitiamq; datis?
Hinc ego cum uestro quæsissem à fonte salutem,
Vlnera non ipsi perpetienda tuli.
At uos o' toto dispersi littore nautæ
Nunquid & hac uecta est nostra puella rate?
Quos tenuit fontes? aut quas petit improba thermas?
Quos'ue habuit comites? quem'ue secuta ducem?
Infelix auibus locus hic, undæq; nocentes.

Me miserum uolucri non nocet ipse deo.
Atq; utinam hæc nunquam tetigisset littora uictor
Alcides oris iussus ab Hesperijs.
Viderat ille gregis præda ex Balearide pompam,
Vnde & Pompeius nomina uicus habet.
Ecce furit totis infecta per agmina castris,
Perq; omneis sæuit mors inopina uias.
Ipsa suis spargit manibus pestemq; luemq;,
Exatiatq; animum cruda nouerca suum,
Nil medicæ prosunt artes, cantataq; uerba,
Aut è Marrubijs herba reuulsa iugis.
Procumbit, supplexq; Iouem Tirynthius heros
Orat, & intonso de grege mactat oues.
Exquiritq; deûm pacem, Nymphasq; precatur.
Quasq; uirens Gaurus, quas & Auernus habet.
Audijt hic genitor natum, audiuere sorores,
Quæq; salutiferas fundit Araxis aquas.
Nam passim toto manarunt littore lymphæ,
Erupitq; cauis fontibus auxilium.
Sulphureæq; micant undæ, scatuitq; sub antris
Fumidus & medicas extulit humor opes.
Nec mora, iussus aquis lauit se exercitus illis.
Tristis & ex omni corpore pestis abit.
Forte Amor in Nymphen Læborida tela parabat
In quam Vlturnum fixerat ante deum.
Aenariæq; procul secreta in rupe sedebat,
Dum cauet insidijs callidus arte locum.
Audijt hic dum læta Ioui canit æquore toto
Miles, & Herculeis uocibus aura fauet.
Aura fauet, gratasq; dei perducit ad aures,

Quantum opis his illis uis & inesset aquis.
Spem capit admonitus lucis, curæq; salutis.
Captaq; restitui lumina posse sibi.
Nanq; olim pharetra nimium pueriliter usus
Torsit in armiferam spicula acuta deam.
At pallas pueri telum auersata retexit
Aegida, uipereas explicuitq; comas.
Hinc puero riguere oculi, uisq; ipsa uidendi
Tabuit, atq; hebeti lumine ab inde ferit.
Consilio ueneris tamen, atq; ex arte Cupido
Ipse uicem & fratris munera frater obit:
Arcum stringit Amor, moderatur tela Cupido.
Laxandiq; arcus signa dat ipsa Venus.
At cæcos iocus, incessus, inceptaq; cæca
Dirigit, et fraudes illecebrasq; parat.
Ac subito auratæ fulsere per aera pennæ,
Et uolucer celsa mouit ab arce deus.
Huc postquam uentum est, medias & constitit undis,
Et tepido lætus margine sedit aquæ.
Mox arcum, ardenteisq; faces uolucreisq; sagittas
Deposuit, misero cognita tela mihi.
Incubuitq; genu duplici, tum flumina palmis
Haurit, & infuso lumina rore lauat.
Terq; quaterq; oculis amnem suffundit, at illi
Luxit, & auxilium Tullia lympha dedit.
Hinc nunc tam certo meditatur spicula iactu
Acrior, & multo quàm fuit ante ferit.
Nec tantum uolucri præfigit pectora telo,
Sæua sed ex oculis uulnera multa parat.
His ille insidias fallax, his retia tendit,

His capit, & captos sub ditione premit.
His ego, me miserum, tristi seruire puellæ
Cogor, & æternum uincula dura pati.
Atq; utinam primis mater me flesset ab annis,
Et rapta e cunis funera nostra forent,
Non ego tam multos sentirem in amore dolores,
Seruitium & quærerer regna superba diu.
Nec turpis de me permultas fabula gentes
Isset, & ingenij fama sinistra mei.
Ah pudeat uatem, pudeat pia sacra colentem
Nequitiam, & Veneris turpia castra sequi.
Cingite uictrices Laurus. mihi gloria parta est.
Cessit amor, uacuo est pectore pulsa Venus.
Effracti cecidere arcus, ruptæq; catenæ,
Liberaq; erepto sunt mea colla iugo.

DE INFELICITATE GENERIS HOMINVM.

n On ulla terris habitat aut pax, aut quies.
Inferna diræ, & luctus occupant loca.
Exercet in mortalibus regnum metus.
Regnat libido fraudis & scelerum caput.
Quæ prima fulget homini infelix dies,
Comitem profundo ducit ex erebo simul
Dolorem & ægritudinem, o' sortem asperam,
O' dura fata, & semper in peius malum.
Nemo beatus. Ille diuitijs fluens,
Inops habendo. hunc sceptra terris præferunt,
Ipse est sui impos, & quibus præest, timet.
His ficta uirtus limes ad summum est bonum,

Et pandit oris ſqualor ad ſuperos uiam.
Hæc illa ſqualens dira & infelix plaga.
Cocytiæ fauces inexorabiles,
Phlegethontis ignes, gurgitesq; Acheruſij.
Hæc tantalea ſitis, iecurq; fœcundum,
Et membra diri Ixionis torquens rota.
Sed quid recenſens plura in immenſum trahor?
Sumus hic tot Inferi, quot homines uiuimus,
Suusq; quisq; dirus eſt erebus ſibi.
Nobis amores, & libido pectoris,
Et una non unius obſtetrix mali,
Humana facies, cuius ex oculis fluit
Amor, odium, pax, ira, ſpes, metus ſimul,
Et quas gerit cruenta Tiſiphone faces.

CASIM FONTEM AEGROTVS ALLOQVITVR.

r Vra tuis qui noſtra rigas humentia lymphis
Quàm procul hei miſero nũc mihi Caſis abes.
Tu nunc muſcoſa placidus ſub rupe uagaris,
Redditur & fluxu lenior aura tuo.
Altaq; prætexit uirides tibi populus umbras,
Et mille in folijs duce queruntur aues.
At me nunc triſti feſſum Campania morbo
Detinet, & uenas urit anhela ſitis.
Nec prodeſt uiridi toties te ornaſſe corona,
Cinxiſſe & capiti plurima ſerta tuo.
Nec prodeſt dulcis toties cecinisse quærelas,
Numinis & cauſas edocuiſſe tui.

Nanq; dies aderat, sceptrum quo cœpit olympi
Iuppiter, hoc diuis prandia lecta dabat.
Tum puer Idæus, dum pocula grata ministrat,
Spectaturq́; suo digna rapina Ioue,
Atq; inter mensasq; deum laudesq; superbit,
Et tanto facies conscia teste placet,
Incautus labente gradu Carchesia fudit,
Multus & è patera fluxit hiante liquor,
Qui præceps summa cœli de parte uolutus
In terras larga constitit uber aqua,
Ad quæ surridens genitor, monimenta manebunt
Certa puer, casum testificata tuum.
Amnis erit, quà nunc grati effluxere liquores.
Casis erit fonti nomen honosq́; tuo.
Oscula tum puero raptim libauit. at illi
Fulsit sydereus sparsa per ora color.
Has ego blanditias memini cantare solebam,
Fusus ad herbosæ fluxile murmur aquæ.
At tu longinquos nimium summotus ad Vmbros
Aoniæ nunc es immemor ipse lyræ.
Nec mihi nunc solito prebes de margine riuos.
Arida nec suetus temperat ora liquor.
Solaq́; languentis sensus mihi restat imago,
Cum mens furtiuas ægra requirit aquas.
Interdum somno dulcis haurire liquores,
Et madido uideor pellere ab ore sitim.
Hæc mihi dat somnus solatia, dum canis ardet,
Et graue siccatos sydus hiulcat agros.
At uos Pierides uestro succurrite uati.
Profuerit fontes sæpe bibisse sacros.

Vos mihi Persephonen cantu placate, moueri
Nanq; potest, mouit Bistonis ante lyra.

LAVDES CASIS FONTIS.

CAsis Hamadryadum furtis iucunde minister.
Et cupidis rupes semper amica deis,
Ad quem sæpe sui linquens secreta Lycæi
Pan egit medios sole calente dies,
Mænalioq; tuos impleuit carmine montes,
Et septem cecinit fistula blanda modos.
Cum passim iunctæq; manus, & brachia nexæ
Ducebant placidos Naides ante choros,
Carpebantq; hilares iuxta uirgulta capellæ,
Hœdus & in molli subsiliebat humo.
Quin etiam defessa iugis siquando Diana
Egit præcipites per caua saxa feras,
Hic posuitq; latus, uiridiq; in margine sedit,
Et uitreo flauas lauit in amne comas.
Te Bacchus, te Phœbus amant, tibi carmina nymphæ
Dulce canunt. tibi se comit amata Dryas.
Pelignosq; suos siquando & rura relinquit
Lassa subit fonti Calliopea tuo,
Et lenem querula carpit sub fronde quietem,
Qua cadit arguto murmure lympha fugax.

AD PIVM II Pont. Max.

SIc tua Pæonijs uincantur tædia succis,
Phœbeæq; leuent languida membra manus.

Sic tibi & in Turcas assit Victoria mater,
Et Solymam teneas sub ditione domum.
Da precibus faciles aures, uatiq; faueto
Vates, neu pietas sit tua dura mihi.

AD MARINVM TOMACEL LVM SODALEM.

Fata uocant, lux alma uale, iam delcor, at tu
Inferias uati solue Marine tuo.
Ossa quoq; in patriam miseræ transmitte parenti,
Accipiat cineres testa paterna meos.
Et soror ingratæ persoluat iusta fauillæ,
Spargat & è lacrimis nostra sepulcra suis.
Illa etenim tellus, quæ me genuitq; tulitq;
Contegat, & grata membra reponat humo.
Officium face amice pium, manesq; piato,
Atq; Arabo noster spiret odore rogus.
Viueret ó utinam frater tuus, ipseq; tecum
Vidisset potius funera nostra Leon.
Ille meos flentes dextra clausisset ocellos,
Iunxisset geminas & mihi rite manus.
Ossaq; iussisset molli requiescere terra,
Et data perpetuum paxq; quiesq; foret,
Ille meos obitus uersu fleuisset amico,
Redderet & uati carmina mœsta suo.
Sic mihi mors nec amara foret, nec sæua timerem
Fata, nec Alectò quas gerit ante faces.
At tu, si qua tui superest tibi cura sodalis,
Fac madeant lacrimis funera nostra pijs.

Te dulcis deflere iuuet lususq; iocosq;,
Quos mea non ultra Musa sepulta canet.

DE QVERCV DIIS SACRA.

h Aec uetus, et multos Quercus seruata p annos
Si fas est uati credere, numen habet.
Nanq; sub hac iacuit mixtus Naretide nympha
Pan, montanicolæ captus amore deæ.
Menalon ille suum, dilectaq; rura Lycæi,
Parrhasiæq; procul liquerat antra domus.
Venerat huc uirideis stringit qua Vigia ripas,
Et patrium riguo perluit amne solum.
Vidit eam liquidis dum se fouet inscia lymphis,
Et fessa æstiuo membra calore leuat.
Tum periit, sæuæq; animum fixere sagittæ,
Vssit & ætnæus pectora adesa calor.
Ac subito hirsuto demissa est fistula collo,
Et pastorali carmina uoce sonat.
Nympha decus nemorum, sacro quæ fonte lauaris,
Candidaq; in nitido flumine membra rigas,
Brachia sunt niueo tibi candidiora ligustro,
Collaq; montana non minus alba niue,
Purpureoq; genas suffundens dia rubore
Tingis Punicea lilia cana rosa.
Qui tibi sic lucent per quos ego perdor ocelli,
Nimirum eoi luminis instar habent.
Oscula si liceat teneris sumpsisse labellis,
Vilis Hymetos erit, uilis & Hybla mihi.
O si quæ uitreis referunt se membra sub undis

Contigerim, o cupido membra fouenda sinu.
Nec tu sperne deum, cui seruit Nonacris ora,
Cinctaq; montanis Itala terra iugis.
Pana deum pecoris cuncti uenerantur agrestes,
Quiq; tenent alij rura nemusq; dei.
Ipse ego lac docui distento ex ubere capræ
Exprimere, & fuso cana colostra sero.
Per me etiam tenero sunt mixta coagula lacti,
Inclususq; suo caseus orbe fuit.
Quin etiam tenuis lanæ felicia texta,
Intonsa & docui carpere uellus oue.
His mihi muneribus superata est luna beatis,
Venit & in nostrum candida diua torum.
Aspice quàm pingues agni, quàm lætus in agro
Hœdus, & in molli luxurietur humo.
Hi tibi munus erunt, longumq; intacta per æuum
Fistula, Nonacrijs inuidiosa deis.
Pro qua quid non fecerunt Heliceq;, Lyceq;,
Cylleneq; alijs dura puella procis.
Hac tu cantabis laudes pecorisq; tuasq;.
Hac mecum dulcis experiere modos.
Illa deum fugiens humili sublapsa salicto
Delitet, & surda reijcit aure preces.
Quid faciat? qua spe miserum soletur amorem,
Infelix? qua nam leniat arte malum?
Omnia tentanti frustra, uiresq; paranti,
Obtulit optati casus amoris opem.
Quercus erat late patulis densissima ramis,
Diues, & intacto uertice sacra comam.
Fama manet Faunos hic discubuisse madentes

Sæpius, & lætos hic agitasse choros.
Inde loco metus, ac longos uenerata per annos
Sylua manet. medius præterit antra liquor,
Antra racemiferis semper uestita corymbis.
Semper syluicolis antra petita deis.
Huc dea post æstus, uenandi fessa labore
Venerat, & molli lassa quierat humo.
Cui labor, & strepitus riui salientis, & umbra,
Optatos somnos & leuis aura facit.
Forte greges illuc, umbra ut uiridante leuaret,
Ducit, & ipse cito Pàn petit antra pede.
Ecce uidet stratam cupidus per gramina nymphen
Constitit, & tacita gaudia mente rapit.
Mox sensim summaq; pedes suspendit in herba,
Et presso nullus redditur ore sonus.
Vt tetigit niueæ semota cubilia nymphæ,
Et timet, & faciles huc agit, hucq; manus.
Subducit retegitq; sinus, nudatq; papillas.
Hinc genua in molli lenta recuruat humo.
Blanditur femori digitis, collumq; genasq;
Libat, & amplexu pectora nuda fouet.
Iungit & os ori, mox ad sua gaudia pergit,
Et sperata diu re sibi uota capit.
Illa ubi se captam dulci resoluta quiete
Sentit, ab opposita prœlia ueste mouet.
Verum ubi nec precibus, nec ui permouit amantem,
Paulatim uicta est, deposuitq; metum.
Iuuit opus, facilemq; deo dea præbuit, inde
Sæpius ad gratum uenit amica locum.
Hinc arbor sacrata dijs. quod mille tabellæ

Antraq; uotiuo munere culta docent.

DE CAMINO MONTE ET MVSARVM latebris, Ad Elisium Gallutium.

Q Visquis ades uenerare locum, uatiq; fauento
Dum canit, & dictis credite, uera canit.
Iam super addiderat frondosum Pelion Ossæ
Titanum cœlo perniciosa manus.
Turbaq; cœlestum misero confusa pauore
Cedebat, nullo bella parante Ioue,
Cum sacer Aonidum chorus, imbellesq; puellæ
Aethera præcipiti deseruere fuga.
Non illis Helicon, non multo numine clarus
Parnasus tutos exhibuere lares.
Antra petunt, notasq; domos liquere, metuq;
Longa pererratis finibus arua tenent.
Accipit hospitio fessas mitissimus amnis
Lyris, & hospitio sedulus addit opem.
Mons fuit & scopulis & uallibus undiq; cinctus,
Cuius ad ima cauæ, plurimaq; antra iacent.
Huc natas Iouis ille leui placidissimus alueo
Deuehit, & tacitis abdidit in latebris.
Sed neq; Mnemosynes partum, prolemq; Tonanti,
Mons tacitam potuit continuisse diu.
Vndiq; nam sese ramis canentis oliuæ,
Palladioq; suum cinxit honore caput.
Tum patulas ulmos Lenæo uestit amictu,
Humidus & liquidis undiq; fluxit aquis.
Grataq; posteritas montem dixere Camœnum,

Vt nunc mutata parte Caminus eat.
Quoq; deæ latuere, locum dixere Cauellas,
Templaq; sublimi constituere iugo.
Quare agite & sacros Musis referamus honores,
Reddamusq; pijs debita tura focis.
Et tu Pieridum cultor, quem lenia Phœbus
Iussit Dircææ plectra mouere lyræ,
Cinge comam Lauro, citharamq; intende Camœnis
Galle, Agenippei gloria magna chori.
Elisioq; sui resonent montesq; locíq;,
Oppida quem dominum Gallutiana colunt.

AD LEONTEM Tomacellum sodalem.

e Cquid in absentem quereris male fortis amicã?
Nec linquit curas Anthionea tuas?
Et deserta graui resonant num littora planctu?
Ipsaq; de lacrimis humet arena tuis?
Ac miser in cassum uotis tibi Nerea placas.
Scilicet ut reduci uenerit illa rate.
An mare, longinquoq; absens Trinacria tractu
Extinxere tuas igne tepente faces?
Sed neq; tam facili percussit uulnere quenquam
Ille sagittifera qui ualet arte puer,
Vt non post multos sanandum liquerit annos,
Lætalem didicit nanq; ferire locum.
Nimirum & sæuas pascit Trinacria flammas,
Nedum sit facibus terra aliena tuis.
Adde quod & Veneri tellus accepta, suisq;
Testatus quondam sedibus altus Eryx.

An formosa nouæ successit Delia curæ?
Atq; nouo cessit uictus amore uetus?
Spirauitq; tuis uotis felicior aura.
Illuxitq; tibi gratior hora Leon?
Viciniq; fauet fontis custodia Tisbe?
Et soror, & cara mater amica tibi est.
Quæq; tuo inuidit nuper fortuna sodali
Hæc tibi felices porrigit æqua manus.
Nanq; ego cum facilis dominæ tentarer amore,
Impleretq; meam lenior aura ratem,
Inuida præripuit lætæ mors gaudia menti,
Fregit & in medio quassa carina salo.
Hinc ego blanditias, ipsumq; Helicona reliqui.
Meq; ipsum damno, delitiasq; meas.
Nec me ni tristes curæ subeuntq; premuntq;,
Omnis & à mœsto uate recessit amor.
Deq; meis quondam nugis lusuq;, iocisq;
Nil mihi nunc reliquum est, nil nisi triste queri.
Nec me delectant dulces uelut ante Camœnæ,
Illa quidem secum meq; measq; tulit.
At tu cui præbet faciles Amathusia natos,
Dulcia naturæ munera carpe Leon.
Venturamq; memor fato properante senectam
Non ingrata tuo dona refer Genio.
Sitq; omnis sine nube dies. tum deniq; dices
Vixi. nunc ó mors nil nocitura ueni.

FRIGORE INVITATVR
ad uoluptatem.

b Ruma riget, cauriq; fremunt, stat densior aer,
Iuppiter & gelidas fundit ab axe niues.
Pocula nunc lususq; decent, pinguesq; lucernæ,
Arida uos pueri subdite ligna foco.
Igne ferox lenitur hyems, ubi mollia circum
Lesbia, & annosum spumat in orbe merum.
Vino pelluntur tristes de pectore curæ.
Hic liquor ingrato corda dolore leuat.
Hic deus afflictis requiem, spemq; addit egenis.
I puer, & larga prome Falerna manu.
Me iuuat inter uina (fouet nam Bacchus amorem)
Ebria consertis oscula ferre labris,
Molle femur tractasse manu, tractasse papillas.
Dulciaq; in tenero bella mouere sinu.
Tum mihi sit non una satis. tum si tibi iungar
Fannia, quas dederim, quas tulerimq; uices.
Tum si blanda meis uenias retinenda lacertis,
Quos tibi dem amplexus Lautia, quos ue dabis.
Te ne ego si teneam, quales mea Lautia motus
Expediam, uel quot sim ferus ipse modis.
Molle Pharitæo spirabit lectus odore,
Quem dat Pellæo condita terra duce.
Lintea sudabunt roseum perfusa liquorem,
Myrteolæq; fluet lucidus humor aquæ.
Interea miscere puer ne desine Bacchum
Sæpius, atq; alijs demere uincla cadis.
Senio adest, rabidusq; canis, uenus aurea cuia est?
Arceli arbitrium te penes omne meri.
Ille nouem cyathos Musarum lætus honore
Ebibat hic Charites, tergeminumq; chorum.

Ille suæ potet dilectæ basia nymphæ,
Et læto absentis nomen in ore sonet.
Lusibus his nam gaudet hyems, his læta terenda est
Bruma. uenit rapido mors inopina pede.

MILITIAM HVIVS TEMPORIS damnat ad Nicolaum Mariā Buxutum Equitem Neapolitanum.

Astra sequi, laudéq; iniustis quærere ab armis
Hoc est æterno bella mouere Ioui.
Militiæ quondam partes ac iura fuerunt,
Tutari patriæ dulcia tecta suæ.
A` socijs arcere minas, pepulisse tyrannos,
Hostis & incursus continuisse uagos.
Hinc Decij, fortesq; Fabi, clariq; Metelli,
Ac lætum Pauli, Scipiadûmq; decus,
Cannarum hinc tumuli, cæsóq; dracone superbus
Regulus, ac duri Cymbrica palma Mari.
Hinc pontem fregisse ferox sua nomina Cocles
Iactat, & exuuias Cossus ab hoste refert.
Atq; alius uicto redit in capitolia Gallo,
Et spolia antiquo reddit opima Ioui.
Ille triumphatis præscribit iura Britānis,
Et Rheni tumidas ponte refringit aquas.
Ille etiam rubri penetrauit ad æquoris undas,
Et uictor primus Parthica signa fugat.
Hic Dacas, Ciliciemq; ferum, Pœnumq; rebellem
Ducit uictrices candidus ante rotas.
At nunc quid bello petitur, nisi præda, nec hostem
Sed socium

Sed socium uita est expoliasse, decus.
Hinc Mauri nos classe premunt, hinc Turca fugaci
Vectus equo, & Scythici castra cruenta ducis.
Nos tamen in socias ferrum conuertimus urbes,
Et de cognato sanguine præda iuuat.
Quid miles pretio? quid mercenarius ensis
Dignum Romana laude fideq; dabit?
Excessisse acie pulchrum est, ubi dextera ferrum
Abijcit, atq; auro tela repulsa cadunt.
Non iaculis aut ense ferox uictoria, uerum
Infami quæstu bellica palma uenit.
Aurum per medios deducit signa maniplos.
Amisit partes Mars ferus ille suas.
Ipsi ductores pretio sua prœlia uendunt,
Et cedunt pretio castra fidesq; ducum.
Hinc mihi Pierides studium, sacrosq; colendi
Vates, delicijs nomina grata meis.
Hinc nobis Buxute decus, laudemq; paramus.
Pro castris Helicon, pro duce Musa mihi est.
Nec tu non primæ iuuenis cum flore iuuentæ
Arma capis, patria pulsus ab ipse tua.
Deseris Italiam, pronoq; per æquora cursu
Hesperios portus, littora Ibera petis.
Illic cum geminos ageret discordia reges,
Fouisti partes strenuus ense tuas.
Mox contra flauos direxti tela Britãnos,
Cum premerent forti Gallica regna manu.
Ocia nunc Musæq; iuuant, dulcesq; recessus,
Et scripta antiquis carmina docta uiris.
Hoc sapere est Buxute, frui melioribus annis,

Cum libris fieri carminibusq; senem.
Castra alios, ac bella iuuent. nos læta colamus
Ocia, & Aoniæ fila canora lyræ.
Vita bonum commune quidem est, bene uiuere solus
Nouit, qui ingenij dona beata colit.

AD MVSAM DE CONVERSIONE Sebethi in fluuium.

O Nec docta nimis, nec dum satis apta cothurno
Musa sed ad teneros ingeniosa sales.
Digna Amarantheis crines intexere sertis,
Et madidam Aßyrio tingere rore comam,
Ac gelidos circùm fontes, per gramina læta
Virginibus mixtos ducere nata choros.
Dum licet & uirideis suadet decedere in umbras
Phœbus, & argutum concitat aura nemus.
Huc placidum ad fontem ripæ subeamus opacæ,
Qua sua Sebethos candidus arua rigat.
Hinc non uulgatos fontis referemus amores.
Quos legat in nomen Fannia nata meum.
Amnis arundinea uelans tua tempora mitra,
Et dolor, & caræ Doridos aptus amor.
Quis tua tam riguo mutauit membra liquore?
Nunc amnis, certe candidus ante puer.
Forma tibi nocuit, nocuit placuisse puellæ,
Iráq; cærulei quàm male nota dei.
Littore constiteras. illuc quoq; cærula nymphæ
Currit in amplexus nympha decora tuos.
Alcyones testes, testes uineta Vesei,

Vos pariter socio secubuisse toro.
Lectus erat frondes, & opaci gramina campi,
Vmbra erat antiquis myrtea sylua comis.
Sylua comas frondosa dabat, quæ lenibus auris
Spirabat Zephyro sollicitante nemus.
Tum uolucres lætis concentibus aëra miscent,
Et raucum illisis murmurat æquor aquis,
Forte inter uirides Nereidas una loquaci
Ore, sed & Nereo fida ministra fuit.
Vidit ut hæc molli capientes littore somnos
Nerea non fictis sedula rebus adit.
Ille autem irato properans ad littora curru
Cærula cæruleis per uada currit equis.
Cuius ob aduentum resonant Tritones in antris,
Candidaq; in scopulis læsa remugit aqua.
Excita Nympha latet, te somnus perdit inertem
Cærulaq; in membris fuscina iacta tuis.
Flerunt Nolææ, flerunt te Sarnides undæ,
Fleuit discissis mater Acerra genis,
Et Stabias Nymphas, inconsuetumq; Veseuum
Tunc etiam lacrimis immaduisse ferunt.
Scilicet is teneræ recolebat furta iuuentæ,
Et memor antiqui mœstus amoris erat.
Multos hunc perhibent crudeli funere menses
Confectum specubus delituisse suis.
At postquam in rabiem dolor hic se uertit acerbam,
Vindex ex antris prosilit ipse cauis,
Eructansq; uomit fumantis pectoris ignes,
Ignibus & latos undiq; uastat agros.
Iamq; insurgebat ponto, tumidumq; per æquor

Iactat ab incensis saxa liquata iugis.
Cum subito ex alto uox reddita. numen aquarum
Sebethos fonti est nomen, honosq; suo.
Nec mora, qua iacuit, uitrei fluxere liquores,
In laticemq; abeunt membra soluta nouum.
E' puero liquidis fit fons, fit numen & idem
Ex homine. hinc subitis in mare currit aquis.
Talibus ille ferox uictus mentemq; repressit,
Imposuitq; suæ Bacchica serta comæ,
Lætior & campis duxit de monte choreas,
Concinuitq; nouo carmina digna deo.
Hæc tibi quæ canerem molli resupinus in umbra
Edidit imparibus nostra Camœna modis.
Tempus erit caros cum dicemus Hymenæos,
Vt sit iuncta tuo Parthenopæa toro.
Interea nostri nomen, titulusq; libelli,
Pro tibi promisso munere pignus erit.

FINIS.

I. IOVIANI PONTANI DE AMORE CONIVGALI LIBER PRIMVS.

ELEGIAM ALLOQVITVR.

Vc ades, & nitidum myrto compesce capillum,
h Huc ades ornatis o' Elegia comis.
In'q; nouam uenias cultu præ diuite formam,
Laxa fluat niueos uestis adusq; pedes.
Molle micet tenues inter dilapsa papillas
Quæ legitur rubro lucida gemma mari.
Per'q; humeros leui demissa monilia collo
Addeceant. aurum serica uestis amat.
Aurea subductum constringat fibula pectus,
Aurea'q; in limbo fila rigente micent.
Qua'q; moues, Arabum spires mollissima nardum,
Lenis & Assyrio sudet odore liquor.
Tecum etiam Charites ueniant, tua cura puellæ,
Et iuuet insolita ducere ab arte choros.
Tu puerum Veneris primis lasciua sub annis
Instruis, & studio perficis usq; tuo.
Et quoties lasso ducit reses ocia neruo,
Huc placido refoues candida Nympha sinu.
Hinc tibi perpetuæ tribuit Cytherea iuuentæ
Tempora, neu formæ sint mala damma tuæ,
Hinc iuuenum curis, & dulci conscia furto,
Blanditijs'q; capis pectora cuncta tuis.
Ergo ades, & cape diua lyram, sed pectine molli,

Sed moueas dulci lenia fila sono.
Nam tibi Mercurius pater est, tibi sedula mater
Eurymne cantus nosse, lyramq; dedit.
Quin etiam tu experta nouos (ni fallor) amores,
Dulcia supposito gramine furta probas.
Nanq; ferunt patrios uectam quandoq; per Vmbros
Clitumni liquidis accubuisse uadis.
Hic iuuenem uidisse, atq; incaluisse natantem,
Et cupijsse ulnas inter habere tuas.
Quid tibi lasciuis puer o' formose sub undis?
Delicijs mage sunt commoda prata tuis.
Hic potes è molli uiola iunxisse coronam,
Et flauam uario flore ligare comam.
Hic potes & gelida somnum quæsisse sub umbra,
Et lassum uiridi ponere corpus humo,
Hic & adesse choris Dryadum, & salijsse per herbas
Molliaq; ad teneros membra mouere modos.
His iuueni succensus amor, formamq; secutus
Et facilem cantum, quo capis ipsa deos,
Tecum inter salices, sub amicta uitibus ulmo,
In molli iunxit candida membra toro,
Inter & amplexus lassi iacuistis uterq;,
Et repetita uenus dulce peregit opus.
Quo mage pauca meo Nymphe concedis amori,
Quosq; legat uersus nostra puella cane.
Hæc ego, cum subito uisi ridere penates,
Et noua fulgenti lumina adesse domo.
Astitit, & risu facilem confessa, deditq;
Adueniens animi nuntia signa sui,
Deq; sinu fluxere rosæ, mollesq; hyacinthi,
Et uiolæ, & rubro lilia mixta croco.

Tum cecinit, plectroq; fidem percussit eburno,
Et liquidam socio temperat ore chelyn,
Desine diuitias uersu conferre beato,
Et faciem pretio uendere uelle tuam.
Non ego laudarim, cupias si uate relicto
Diuitis argentum culta puella sequi,
Forma bonum cœleste, auro quam uendere non est,
Nam miser è terra fodit auarus opes.
Et canos formosa time, celeremq; senectam,
Ante diem cupidis quam deus esse iubet.
Aurum crimen habet, aurum præ carmine dulci
Sordeat, ingenij fide puella bonis.
Odi etiam fastus, quid enim fastidia prosunt?
Hinc odij ueniunt semina mille procis.
Dum temnit Glaucum formæ confisa superbæ,
Dum latet, & surda reijcit aure deum,
Cermenis obriguit, saxoq; in membra recepto,
Perpetitur tumidi uerbera sæua maris.
Nunc quoq; signa manent patrijs male fida carinis,
Quæ procul abducto. uela rudente ferunt.
Neu studium tibi sit peregrinos quærere cultus.
Contenta est facies simplicitate sua.
Sint compti crines, nitido sit uestis amictu.
Munditijs capitur deliciosus amor.
Pauca loqui studeas. uerum tibi pauca loquenti
Sit pudor, & niueo qui decet ore rubor.
Libertas oculis neu sit. fac tempora serues,
Queis capitur, captus queis retinetur amans.
Sitq; uni placuisse satis. crudelius ures.
Artibus ingenuis forma iuuanda bona est.

Forte aderam, cum læta Venus Dodonide sylua
Sedula non solita poneret arte comam.
Dum fingit crines, speculum dum consulit, illi
Ludebant similes ante pedes uolucres.
Et modo plaudebant pennis, modo dulcia miscent
Oscula, cumq; suo murmura grata sono.
Laudauit dea mitis aues ab amore, fideq;,
Exemplum certi dixit amoris erunt.
Sed neq; te capiat iuuenis, cui picta capillum
Sit coma, cui nimia quæritur arte decor.
Hic uanas captatq; auras, mutabilis huic est
Mens, & in incerto qui leuis errat amor.
At uates, cui numen adest, cui Delphica serpit
Laurus, & arguto carmen in ore sonat
Ille tibi coniux ne uelis, non esse recuset
An'ne comes, lateri sit comes usq; tuo.
Dumq; tibi placuisse uelit, non horrida uitet
Prœlia, non Scythici littora adire maris,
Non illum gelidi remorentur signa Booiæ,
Non usta assiduo sole Libystis humus.
Coniugijq; fidem seros perducet ad annos,
Tecum amet. & socio uiuet amore senex.
Et tibi sint faciles anni, nec amara senectus,
Obsequio dulcis functa puella uiri.
An'ne iuuet residem frustra duxisse iuuentam
Expertem grati credula coniugij?
Quin potius laudanda fores, si coniuge caro,
Si Veneris placidis ipsa fruare bonis.
Vt sine aqua fluuius, uti; est sine frondibus arbor,
Vt sine sole dies, nox sine luminibus,

Sic turpis sine amore pari, sine coniuge lectus.
  Delicijs ille est, illecebrisq; locus.
Ipsa meum teneris noctu complexa lacertis
  Clitumnum, cupido demoror usq; sinu.
Nocte etiam uiduo solam cessare cubili
  Ipsa uetat, noctis quæ dea finit iter.
Nec Veneri lux grata adeo, quàm gaudia noctis.
  Tu'ne deas dubites scita puella sequi?
Hæc, & uirginea tetigit mea tempora Lauru.
  Laurea nam dextræ sceptra Elegia gerit.
Tum liquidis dilapsa notis. quáq; ipsa recedit,
  Linquit odoratæ mollia signa comæ.
Dum spirant ignes, capiunt dum incendia uires,
  Et dea tam facilem spondet in arte chelyn,
Tu quoq; blande puer, in me noua uulnera tenta.
  Deprecor imperij non ego iura tui.
Vre acer, fige indomitus, neu parce pharetris,
  Neu tepeant modica pectora nostra face.
Tum mihi mollis eat uersus, tum læta sonabunt
  Carmina, tum dulcis profluet ore sonus.
Tu quoq; materiam, sæuóq; alimenta furori
  Da, curis requies una Ariadna meis.
Ne'ue oculis inimica ueni. neu dura precanti,
  Per spem coniugij, uincláq; nostra rogo,
Vel miseranda tibi est arsuri flamma mariti,
  O' socij consors cara futura tori.
Hæc precor, hæc utinam nitidis argenteus alis
  Annuat, & digiti pignore firmet Hymen.

CARMEN NVPTIALAE, Tibianem alloquitur.

h Os numeros tibicen ama, atq; hos incipe cantus,
Et placidos festa concine luce modos.
Primus Hymen trucibus molliuit corda puellis,
Atq; animos facili contudit arte feros.
Primus inexpertos uinclo sociauit amores,
Legitimo statuens debita iura toro.
Et primus gratæ decerpto flore iuuentæ,
Primitias Veneris & sua dona tulit.
Hos numeros tibicen ama, atq; hos incipe cantus.
Et placidos festa concine luce modos.
Hic docuit lentis innectere colla lacertis,
Atq; renudato iungere membra sinu.
Hic rixas, pacem'q; simul, nunc ore recluso,
Et nunc consertis oscula ferre labris,
Hic lingua titubante loqui, dum spiritus udo
Gutture, dum querulo ducatur ore sonus.
Hos numeros tibicen ama, atq; hos incipe cantus,
Dum texunt uirides Laurea serta fores.
Hoc primum uirgo didicit bene culta magistro,
Et femur & lateri conseruisse latus.
Atq; inter questus leueis, & murmura nota,
Nunc has, nunc alias arte nouare uices,
Dum gratus resilit membris tepor, ima'q; uenis
It uenus, & fesso corpore languet amor.
Hos numeros tibicen ama, atq; hos incipe cantus,
Dum texunt uirides Laurea serta fores.
Quis fulgor, deus ecce deus. nunc ore fauete.
Desine & impareileis tibia ferre modos.
Sanctus adest, cœtus'q; suos inuisere gaudet,
Casta'q; coniugio nectere uincla parat.

Atq; hæc ut placitis firmet connubia uotis,
Talia diuino sancit ab ore deus.
Has ego felici iungo nunc omine dextras.
Dic iuuenis, dic tu bella puella, placet.
En placet, ore tuos iuuenis nunc excipe amores.
Oscula neu uirgo prima dedisse neges.
Conuenit. dedit hic, accepit & illa. pudicum
Hoc est. quid uultus scita puella rubes?
Atq; oculis animum fas est, atq; ore fateri,
Gaudia neu tacito uirgo recode sinu.
Cætera nox, & nos, & amor, lectusq; docebunt.
Hæc tu nunc fidei pignora certa cape.
Quam bene, quod digitis aurum perlucet in istis,
Anulus hic uobis quod scit uterq; dabit.
Ite pares, paribusq; animis in uota iuuentæ,
Et sua concordi reddite iura toro.
Iungat amor quos iunxit Hymen, tædæq; iugales.
Quæ iuuenes, teneat hæc quoq; cura senes.

CARMEN NVPTIALE.
Hesperum alloquitur.

e Xorere, optatumq; uiro, optatumq; puellæ,
Et gratum thalamis Hespere tolle iubar.
Tuq; tuos Erycina toros uisura, canoras
Iunge & aues, rutilas præfer & ipsa faces,
Qualis adesse soles sanctis celebrata Hymenæis,
Cum timet à cupido nupta nouella uiro.
Quos dea concilias, rixamq; in gaudia uertis,
Et tenerum florem carpere amica doces.
Tecum amor, & casto gaudens concordia lecto,

Cumq; sua ueniat gratia iuncta fide.
Sancte Geni nardoq; comam perfuse madenti,
Feliciq; assis Hora benigna pede.
Hesper adest, uideo ecce faces, Hymenæeq; clamat
Vulgus, & omnis io turba Hymenæe uocat.
Ipse deus spargitq; rosas, spargitq; hyacinthos,
Ac sua nimirum munera lætus obit.
Ipse & adest, agitatq; faces, Hymenæe uocate
Dicite io ter io o' Hymenæe io,
Quicquid odoris habent Arabes, unctiq; Sabæi,
Secum habet, atq; suo spirat ab ore deus,
Deq; coma sertisq; fluunt, quoscunq; liquores
Aßyrio ueniens deuehit orbe ratis.
Ipse choros mixtus pueris, mixtusq; puellis
Ducit, & ad numerum crura, manusq; mouet.
Vos celebrem cantate deum, atq; Hymenæe uocate,
Dicite io ter io o' Hymenæe io.
Nympha uenit. preit ipse deus, præeuntq; sorores
Idaliæ, atq; nouem Thespia turba deæ.
Scilicet assuetasq; domos, assuetaq; uisunt
Limina, & estuatis sedula cura sui.
Cernite, ut apposito moueant uestigia gressu,
Et plaudat felix agmen ouante lyra.
Dum choreas, dum plectra mouent euantia diuæ,
Dicite io ter io o' Hymenæe io
Iam uenit cohibete modos. iam tibia siste.
Hæsitat ad primas iam noua nupta fores.
Atq; hanc cunctantemq; gradus, atq; ora rubentem
Admonet his Erato', dulciaq; ora mouet.
Nec dubita, sustolle pedem, felixq; marito,

Et felix natis, ó mea limen adi.
Fortunata domus tibi erit, sanctiq; penates,
Candidus in primus, & sine lite torus.
Is'q; etiam coniux, cui præ te, & munera Crœsi,
Et diues rutilis sordeat Hermus aquis.
His Erato subit ornatis Elegia capillis,
Candida Puniœa conspicienda toga.
Nec lacrimis, ne fœda oculos formosa nitenteis.
Ad pacem, ad lusus cara puella uenis.
Delicias'q; tori molles, dulcem'q; quietem,
Quid tua singultu pectora rupta sonant?
Aspice ut hærenteis in te defixit ocellos,
Vt miser e lacrimis liquitur ipse tuis.
Nil iuuenis miserere, uetat te flere Hymenæus,
Et nox delicijs prima futura tuis.
Ergo age, ne'ue uiri amplexus, neu gaudia differ
Longius, & caros aurea uise lares.
En bene habet. placidos intrasti dia penates,
Dextera'q; est cupido tam bene iuncta uiro.
Ite simul, capite amplexus, & colla ligate,
Vt natos uideant pignora cara suos.
Iungantur sua'q; ora simul, resoluta'q; uenis
Molliter irroret languida membra uenus.
Complexi, quales hederæ sua brachia nectunt,
Chaonis & qualis oscula iungit auis.
Neu dulcem cohibete animam, pax, rixa'q; murmur
Alternent, neu dens, lingua'ue ponat opus.
Claudite iam postes. iam lectus cœpit amantes.
Mutua quid testes gaudia differimus?
Solus ades genialis Hymen, te murmura testem,

Te lacrimas, risus, prœlia nosse decet.
Nos aliò, capite optatam post bella quietem,
Dum rediens abigat somnia grata dies.

VXOREM ALLOQVITVR.

Qualis ab Herculeis surgens complexibus Hebe
Visa est erepta uirginitate queri.
Cum lacrimis suffusa genas, impexa capillum
Non oculos coràm est ausa leuare suos.
Talis mane mihi somno digressa mariti
Et queri, & lacrimis ora Ariadna mades.
Scilicet & pudor est huius tibi causa doloris,
Vìq; putas merito te tua damna mouent.
Sed tamen est Veneri quod debes, nec tibi soli
Nata, sed & socij sunt tibi uincla tori.
In partemq; uiri cessit pudor. utitur ille,
Hac sibi permissi conditione tori,
Non est quod doleas, mutata pudore uoluptas
In partem cessit cara puella tuam.
Vtere sorte tua, neu te tibi subtrahe flendo,
Gaudia neu tristi perdere mente uelis.
Quid resides annos iuuet exegisse? iuuentæ
Munera cur nullo colligis ipsa sinu?
Et fructum flos iste dabit. tu gaudia carpe
Quæ coniux, quæ te carpere iussit amor.
Hic pudor atq; uenus thalamo iunguntur in uno.
Hæc sunt legitimi uincula honosq; tori.
Et Venerem saluo potes exercere pudore,
Et pudor agrestem præteriisse notam.
Quæ nisi rusticitas, lusus fugisse iugales?

Quærit Hymen lusus, gaudia lectus amat.
Rusticitas inimica toris, male grata maritis.
Comparat hæc lites. pacis amicus amor.
Blanditiæ thalamo gaudent, thalamis Hymenæus.
Tu fac blanditijs usa ferare nouis.
Andromache armati fertur petijsse mariti
Oscula, & est blando molliter usa uiro.
Illum Bistonij redeuntem è munere Martis,
Excipit in mollis uxor amata sinus.
Oraq; ab ore fouet, multoq; madentia siccat
Puluere, & amplexus datq;, capitq; nouos.
Festa deûm genitor summo celebrabat olympo.
Conueniunt omnes diq; deæq; simul.
Inter cœlicolas forma præstabat Apollo.
Vincebat cunctas Lux in honore deas.
In Lucem conuersi omnes iuuenesq; senesq;.
E' facie Phœbi quæq; puella perit.
Illum exoptabant iungi sibi, at ipse dolebat
In facie fixus lucida Nympha tua.
Lux quoq; non notos paulatim concipit ignes.
In uultu, inq; oculis signa dolentis habet.
Nec sine Luce sua choreas agitabat Apollo,
Nec mouet ad numeros hoc sine Nympha pedes.
Crescit amor, quantoq; magis iam crescit. amoris
Vis patet, et tanto proditur ipse magis,
Nam sibi dum cupidisq; oculis, nutuq; loquuntur,
Et male furtiuas dant, capiuntq; manus.
Illa rubet, stupet hic, numerosq; oblitus uterq; est,
Atq; imperfecto uerba tenore cadunt.
Cognita res, facilesq; Iouis peruenit ad aures.

An mea non illos iungere cura potest?
Et Phœbo digna est inquit Lux coniuge coniux,
Digna Iouisq; domo, digna Tonante nurus.
Et Luci coniux, coniux si debitus ullus,
Non alius Phœbo dignior esse potest.
Dixerat, & dextra Phœbum, Lucemq; sinistra
Iam tenet, & iussus carmina pangit Hymen.
Iam Phœbus sponsæ, sponso Lux oscula præbet,
Optatoq; parant iungere membra toro.
Tum phœbus, mea Lux, Lux ó carissima dixit,
Quæ tibi prima uelis munera, posce dabo.
Illa uiri iniectis collo suspensa lacertis,
Hæc tua te coniux munera prima peto,
Vt tibi nec sine me, mihi tecum scandere detur
Auratos currus, luciferasq; rotas,
Vt tecum optatoq; sinu, cupidisq; lacertis,
Amplexuq; tuo conspicienda ferar.
Me sine nulla dies, nulla & sine luce uoluptas,
Nulla uenus sine me sit tibi, nullus amor.
Annuit his Phœbus, phœbi Lux candida curru
Fertur, in amplexu conspicienda uiri.
Laudaturq; sinu coniux perlata mariti,
Et merito felix conditione sua est.
Tu'ne deas, Lucemq; sequi formosa recuses?
Exemplum nec te dura mouere potest?
Et breuis est ætas, breuis est & forma puellis,
Illa uolat, paruo hæc tempore nulla manet.
Heu quæ nos fortuna manet? miseranda senectus.
Et morbi comites, quæq; dolenda ferunt.
Frustra præteritos olim reuocaueris annos,

Carpe diem, & Genij munera redde toro.
Hoc tua te uel forma monet, uel coniugis ardor,
Hoc lex coniugij, uincláq; amoris habent.

VXOREM ALLOQVITVR de militia conquerens.

n On ego diuitias coniux, aurumq; secutus
Ad tua constiteram limina amata procus.
Sed mores, sed pura fides, sed gratia traxit,
Et formæ, quod erat candida fama tuæ,
His ego permotus connubia grata petebam,
Et tali felix coniuge uisus eram.
Fauit amor, teneriq; parens insignis amoris,
Et sua coniugio uincla parauit Hymen.
O' mihi felices noctes, lucemq; beatam,
O' mihi blanditijs gaudia plena suis.
Ergo ego uota bonis Laribus, Genioq; ferebam,
Placabam & multa numina sancta prece.
Inuidit bellorum author, qui pace repulsa,
Concutit Aemiliæ sanguinolentus agros.
Sæue pater tua tela precor, tuáq; arma reconde.
In Veneris niueos fesse recurre sinus.
Illa tibi ignotasq; uices, ignotáq; seruat
Gaudia, delicias lente morare tuas?
Mars propera, sic poscit amans, sed terge cruorem,
Et tua seposita corpora ueste tege.
Illa quidem tibi tota uacat, dum coniugis artes
Lemnos habet, dum uir fulmina nigra quatit.
Quid cessas uiolente, tuosq; moraris amores?
Me miserum falsò nomen amantis habes.

Te belli, te cædis amor non mollia tangunt
Oscula, non gratæ dulcia ad arma uices.
Immemor amplexus & murmura blanda relinquis
Immemor? o' mira rusticitate deum.
Non tibi post iuuenilem operam, mixtasq; querelas
Succurrit lenis lassa per ossa sopor.
Non facilis post bella quies? frustraq; capillum
Nunc colit, & roseo splendet ab ore Venus.
Heu heu crudeles coeunt ad signa manipli.
Heu heu non segnes miles obarmat equos.
Militiam sequitur uates, fert tela maritus,
O' graue coniugium, Pieridesq; malas.
Otia Pieridum fuerant, requiesq; maritis.
Non mihi coniugium, non mihi musa ualet,
Sed neq; me uel tela mouent, uel letifer hostis,
Aut iuga perpetua continuata mora.
Tu coniux, tu sola moues, tu causa dolorum,
Qua sine nec uideor uiuere posse mihi.
Lux grauis, at grauiora manent me somnia noctis,
Somnia imaginibus nigra futura suis,

AD VXOREM.

Parce meum coniux absens temerare cubile,
Castaq; legitimi fallere iura tori.
Ne'ue alij compone, leues imitata puellas,
Neu mihi sint fidei pignora uana tuæ.
Qui primus lateri ferrum crudele reuinxit,
Mouit & audaci ferrea bella manu,
Illi sint tristes diræ, cineremq; reuellat
Ianitor, & rabida deterat ossa fame.

Ille mihi caros iuueni detraxit amores
  Durus, & à domina iussit abesse mea.
Ferrum hosti, cupido noceat cur ensis amanti?
  Tela absint. felix me mea teda iuuet.
Tu tamen interea cari memor usq; mariti,
  Pro reditu coniux plurima uota dabis.
Assistatq; tibi soror, & sanctissima mater,
  Absentis curas quæ leuet usq; uiri.
Et tela noctes, & acu traducere lucem
  Exemplum fidei Penelopea docet.
Illam non longi mutarunt tempora cursus.
  Non simili ad Troiam prœlia gesta mora.
Casta mane. neu te lusus, neu munera uincant.
  Coniugij dotes uita pudica facit.
Siue domi tristeis fuso solabere curas,
  Siue foris festæ tempora lucis agent,
Coniugis occurrant animo tibi mille labores,
  Me cœli pluuias sydera iniqua pati.
Forsitan & lateri sæuum quis dirigat ensem,
  Et quæ præterea mille timenda time.
Dum uir abest, neglecta sinus, incompta capillum
  Mœsta sedet uidua Laodomeia domo.
Sæpe illam Aemoniæ blandis adiere puellæ
  Alloquijs, cultus indue dia tuos,
Neglectas dispone comas, quid lucida fronti
  Gemma? quid à digitis anulus omnis abest?
Non cultus capit illa suos, non lucida fronti
  Gemma micat, digitis anulus omnis abest.
Quid non Euadne Thebas urgente marito,
  Impia cum fratres traxit ad arma furor.

Ah quàm difficiles egit noctesq; diesq;,
Ah quàm omnis miseræ pectore sensus abit.
Non choreæ, cantusq; iuuant, non porticus illam,
Publica, non templis uota, sacer'ue dies.
Euadne quid sola domi, quid pensa, columq;
Vsq; trahis? lacrimis humidaq; ora rigas?
Me miseram cui læter abest, cui dextera cesset,
Cui colar, & formæ debita cura meæ est.
Ergo inter famulas, lanæq; addicta trahendæ
Squalida neglecto delitet in thalamo.
Vtraq; laudata est, exemplumq; utraq; fidæ
Coniugis, & casti certa fides thalami.
Sed neq; sic te exempla mouent, ut non magis ipsa
Coniugis officio sponte fruare bono.
Quodq; decet castas, sola uirtute magistra
Exequere, & per te quid decet, ipsa sapis,
In partemq; uenis nostrorum sponte laborum,
Remq; domi, & natos qua licet arte iuuas.
Forsitan & nobis, quæ sit mens ipsa requiris,
Ne'ue tui mihi sit mutua cura times.
Non ita nos facili iunxit concordia nexu,
Vt sine te coniux ulla sit hora mihi.
Nec sic nostra leui firmata est pignore dextra,
Non sit ut in nostro pectore prima fides.
Vt præsens mihi sola quies, sic pectoris absens
Vna tenes curas, tu regis una uirum.
Sed dabitur, cum læta feret pax otia nobis,
Reddere tam cato munera coniugio.
Tum liceat thalamoq; frui, socioq; cubili,
Mutuaq; in tacito gaudia ferre sinu.

Tum noua suscipient uires incendia rursus,
Rursus & inijcies uincula castus Hymen.
Interea memor ipsa tori, sanctiq; pudoris,
Spe modo uenturi tempora falle uiri.
Nec spes destituet, namq; ultima ducitur æstas,
Candida cum celeri sub pede musta fluunt.
Frigidus Illyricis Aquilo dimissus ab oris
Admonet hybernas haud procul esse niues.
Defunctusq; dari sibi postulat otia miles,
Et parat ad patrios arma referre Lares.
Ipse mihi uideor iam primæ ad limina portæ
Iam thalami cupidas uictor adesse fores.
Teq; meos inter collapsam uita lacertos
De desiderio languida facta mei.
Atq; ubi mens redijt longo sermone referre
Quantum difficile est coniuge abesse suo.
Implicitamq; humeris, atq; oscula grata ferentem
Vix redijsse tibi credere posse uirum.
Quod tu sancte toros celebras qui Hymenæe maritos,
Annue, & his precibus candide diue ueni.

ANIMVM SVVM Alloquitur.

hEus ibis, sine me tamen ibis, quo duce quæso
O' anime? an'ne amor est, qui tibi monstrat iter?
Scilicet ille uiæ tibi duxq; comesq; futurus,
Et dominæ tecum commodus hospes erit.
I felix, felixq; redi, felicior hospes.
O' utinam qui te, nos quoq; ferret amor.
Me miserum quanti montes, & flumina quanta]
Amplexus prohibent cara Ariadna tuos.

Quid tecum Arne mihi, quid cum Rhenoq; Padoq;,
  Aut quid cum telis Mars uiolente tuis?
O' pereant ensesq; feri, galeæq; minaces.
  Pax ades, & uincto prœlia Marte uacent.
Pace coronati ludunt ad pocula amantes,
  Inter & insanos uina ministrat amor.
Atq; aliquis memor absentis conuiua puellæ
  Cantat, dumq; canit ebria turba fauet,
Sollicitaq; choros planta implicat, adsonat udis
  Tibia, & aurato pectine pulsa chelys.
Pace Ceres Bacchusq; uigent. tum uinitor uuas
  Tu messor spicas, grataq; poma legunt.
Assidet his coniux, posito quæ sedula fuso
  Optatasq; dapes, uinaq; inempta ferat,
Et nunc ueloci messem diuentilat aura,
  Impleat ut spolijs horrea triticeis.
Et nunc calcatis spumantia prœla racemis
  Diluit, ac multo decoquit igne merum.
Nunc legit arbuteos fœtus, & olentia poma.
  Quæ ferat in calatho filia parua domum.
Et nunc selectis matura Cydonia ramis
  Decutit, & filo deligat inde breui.
Festa dies redit, ornata cum coniuge coniux
  Prodit, & agresti dat sua uota deo.
Primitias, mollemq; hœdum cum pinguibus agnis,
  Quæq; tegant sacras plurima serta fores.
Inde domum læto comitatur fistula cantu.
  Splendet ubi apposito mensa benigna mero.
Ipsa uiro coniux, uxoriq; ipse ministrat,
  Et plaudit dominis sedula turba suis.

Vina diem cælebrant, uino somnusq; uenusq;
It comes, & ueneri gaudia nota suæ.
O' qui me boreas, o' qui diuus'ue deus'ue
Ingremio sistat pulchra Ariadna tuo.
Bacche ueni memor ipse tuæ, sed contine ab ista,
Meq; feras curru Bacche benigne leui.
Ipse tuas referam laudes, tu gaudia mœstis,
Tu requies fesso es, te sine dulce nihil.
Ipse feram uites, ulmo quas rite maritem.
Ipse traham lenta sarcula dura manu.
Ac circa leuibus uinclis intenta puella
Subliget intortis brachia uiminibus.
Non tamen ut falcem'ue manu, rastros'ue lacertis
Incutiat. fortis sit labor iste uiri.
Tunc iuuet inter opus raptimq; interq; laborem
Oscula de roseis grata tulisse labris.
Tum sparsos libet ad frontem componere crines,
Turbatasq; manu restituisse comas.
Felices Arabum gentes, quibus uxor in armis
Astat, & audaci strenua fertur equo.
Illa sudes, hastamq; uiro, iaculumq; ministrat,
Adiuuat, & nulli non fauet ipsa loco.
Communisq; utriq; labor, fortunaq; belli.
Atq; idem casus, uitaq;, morsq; manent.
O' mihi si coniux, o' si galeamq;, sudemq;
Ipsa geras, forti quam lubet esse mihi.
Castra placent, date tela mihi, perq; arma tubasq;
Iam iuuat audaces conseruisse manus.
Dum lateri meus ignis adest, non ipse uerebor
Solus in aduersos corpora ferre globos.

Solus & urgenti clypeos opponere turmæ
Mille licet feriant, mille repellet amor.
Me miserum ne'ue ora calor, neu frigora lædant,
Atterat heu molles neu grauis hasta manus.
An mihi iam fuerit dulcis uictoria tanti?
Vt tibi sint formæ damna timenda tuæ?
Te'ne ego sustineam rapidi fera sydera Cancri.
Te'ne graues hyemis continuare niues?
Te'ne hymbres, euros'q;? procul sit gloria belli,
Rursus in aërios prœlia abite notos.
Et rursus pax alma redi, cui blanda uoluptas
Sit comes. & felix omnia cantet amor.

QVERITVR DE Expeditione obeunda.

M Vsarum quondam, Bacchi'q; domestica cura
Ipse tuam colui candide Phœbe lyram,
Assuetus riuis'q; sacris, & rure beato
Compositæ mentis otia grata sequi.
Cum Veneris placidos componebamus in usus
Carmina, quis esset conciliandus amor.
Nunc uates ad bella trahor, Martem'q; cruentum
Heu pharetris parcas hostis acerbe tuis.
Parce pater Gradiue, leueis'q; auerte sagittas.
Extincto quæ nam est gloria uate tibi?
In trucibus fera tela uiris consumere oportet.
Præterit imbelles ira leonis oues.
Te'quoq; mouit amor. prosit mihi nomen amantis,
Et supplex & amans noscat amantis opem.
Imbellis mihi fila lyræ, non letifer arcus,
Et placet apposito plurima mensa mero,

Et placet, arenti sitiunt cum rura Leone
  Vmbra, sonat placidæ qua leue murmur aquæ.
Aut tenuem uisco prædam, uel arundine piscem
  Excipere, aut alta tendere ualle plagas.
Arma uiros ac bella decent, nos grata Camœnis
  Ocia, & in molli culcitra picta toro.
Et tamen instructasq; acies, ac signa uidere
  Cogimur, & patria tam procul esse domo.
Me miserum poterón e tuis Ariadna lacertis
  Longius, & facie sic caruisse tua?
Et poterón e oculis? non hæc constantia nostra est.
  Vincat amor. iam iam turbide Sene uale.
Castráq; turrigero ualeant circundata uallo.
  Me me amor audaces cogit inire uias.
Ille per oppositas secreto limite turmas
  Ducit, & hostiles præterit insidias.
Ille iter in tenebris explorat, & obuia monstrat.
  Hoc duce per Syrtes sit uia tuta mihi.
Heu heu quàm pleno decurrit margine Senus.
  Heu heu quàm ripas non capit ipse suas.
Non rapidas capit amnis aquas. trahit arua domosq;,
  Et iuga diuulsis montibus hausta uehit.
Sors igitur plusquam uel amor, uel numina possunt.
  Exercet uires casus ubiq; suas.
Casus Abidenis iuuenem demersit in undis,
  Cum petit amplexus Sesta puella tuos.
Casus Threicio consortem sustulit Orpheo,
  Errat dum nudo prata per uda pede.
Omnia casus agit. quod non dat amor'ue uenus'ue
  Eueniet, quoties casus & ipse uolet.

Frustra igitur diuos miseri ueneramur amantes.
Numen Amor nullum est, numen inane Venus.
Orta mari cum præsit aquis, cur flumina parent
Nulla, nec est misero qui ferat amnis opem?
Et quondam fontes, & quondam flumina amarunt,
Sæuire hæc una est gloria Sene tibi.
Sæuiat in te atroxq; canis, rabiesq; leonis,
Atq; hyemis medio tempore sitius eas.

AD VXOREM DE liberis educandis.

Quid tibi communes natas, tria pignora coniux
Commendem? quarum maxima cura tibi est.
Nam tua nec uirtus, nec amor monitore marito
Indiget, & matris munera docta subis.
Sed tamen, ut partesq; meas, & iura tuerer,
Ne'ue absens uidear non memor esse domus,
Hæc obeunda tibi constanti pectore mando,
Officij quæ sint munera certa tui.
Primus honos pietasq; deo, templisq; dicatis.
Hoc primum discant pignora nostra, uide.
Templa adeant caste, castisq; pijssima uotis
Dona ferant. gaudet simplicitate deus.
Tum colere antiquas artes, maternaq; iussa,
Atq; agili discant carpere pensa manu.
In digitis acus, ante pedes intexta quasilli
Viminaq;, & fuso stamina torta leui.
Hoc Tanaquil opus, hos mores Lucretia monstrat,
Phylacidæ hos coniux, Telemachiq; parens.
Multa pater, materq; ualent infundere natis.
Transit & in seri iura nepotis auus.

Insita sed studio uis confirmanda fideli est,
Natura ut mores induat usa bonos.
Arte opus est. artem solers quoq; perficit usus.
Perficit ars, quicquid reperit ingenium.
Sponte sua quamuis tellus fœcunda, nouari
Poscit, & optata gaudet arantis ope.
Sponte sua uitis profert Baccheia racemos,
Sed tamen assidua falce colentis eget.
Quid, quod quæ sterilis natura creuerat arbos
Insita pomiferas portat honusta comas?
Arte igitur natura iuuatur, & arte magistra,
Sumunt diuersos pectora nostra habitus.
Format aratorem domita ceruice iuuencum
Agricola, ut currus axe sonante ferat.
Format equum domitor, sic ut petat obuius hostem,
Sensit ubi audaces signa dedisse tubas.
Dum tenera est ætas, dum mens, patiensq; magistri,
Tum proprias artes quisq; docendus erit.
Ergo dum molles animi nunc imprime mater
Quæ pietas, quæ lex, fasq;, pudorq; iubent.
Plura licet nostras commendent dona puellas
Matronæ decus est una pudicitia,
Forma breuis, uigor est animi splendorq; uirilis.
Munificam regis addecet esse nurum.
Nos pudor, ac probitas nos uitæ ruga seueræ,
Nos labor insomnis, mensaq; parca decet.
Otia nequitiam suadent, dat luxus amori
Fomenta in uenerem sæue Lyæe rapis.
Dicitur & fontes, fontanaq; numina amasse
Quæ dea tutelam uirginitatis habet.

Lenæos latices odisse, & pocula Bacchi,
Pocula uirginibus perniciosa suis.
Calistò Arcadicis cur ursa errauerit agris,
Fama tenet sacrum destituisse chorum.
Naiadum & latebras medijs petijsse diebus,
Sermone & longas continuasse moras.
Illic Oenónes miseros cognouit amores,
Cognouit uersos ad sua furta deos.
Illic Eueni natam pugnacibus armis
Abreptam, atq; Idæ præposuisse torum.
Cognouit spretum dilecta ab uirgine Phœbum
Euenum rapidis sponte subisse uadis.
Qualia dum memorant faciles ad furta Napææ,
Arcas amat uersos ad sua uota deos.
Corrumpunt mala dicta animum, moresq; uerendos
In ueros sensus sæpe abiere ioci.
Lasciuos igitur cœtus, lasciuaq; uerba
Pignoribus nostris rite cauenda uide.
Penolope nunquam, nunquam Lucretia uidit
Istrio dum molli scenica uoce canit.
Templa pudicitiam maculant, ni rite peractis
Rebus abis, templi noxia sæpe mora est.
Rustica nec mihi sit, nec sit mihi blanda puella,
Quanquam rusticitas labe uacare potest.
Blanda procax facile est, & amata ad ludicra uelox,
Sit procul ò procul ò blanda procaxq; mihi.
Non quales ageret didicit numerosa choreas,
Sed quos exigeret Laodomeia colos.
Dum trahit ante rotas deuictas Scipio genteis,
Et peragit magnos libera Roma iocos.

Matronæ iuuenesq; simul per compita saltant,
Concinit & uarios tibia Lyda sonos.
Romanos inquit numeros inflare memento
Aemilia, & nostros aduena tange modos.
Non omnis igitur numeros, non quasq; choreas
Quæ proba, nec quæuis carmina nosse cupit.
Ausam uix memorant tectis Argian auitis
Prodisse, & raras urbis adisse domos.
Quæ casta est, thalamo gaudet laribusq; paternis,
Turba nocet turbæ, crimina ubiq; placent.
Est oris quoq; lex, est & sua cura capillo.
Quam tenuisse decet, præteriisse nefas.
Euadne hoc placuit, placuitq; hoc Martia cultu.
Ornatus tamen est neutra secuta nouos.
Ante Helenam nullæ crines emere puellæ.
Troia docet quantum non sua forma nocet.
Nec faciem, nec colla prius, nec pectora norant
Pingere, nec fuco consuluisse genis.
Primæ Sirenes cultus docuere negatos.
Est noua sed crimen pœna secuta nouum.
Quid tibi præcipiam molles uitare fenestras?
Ad culpas aditum laxa fenestra facit.
Libera mens, captiua tamen sint lumina, quando
Hanc animo inuenit sæua libido uiam.
Cogite fallaces, animus ne peccet, ocellos.
Cogite, libertas ne peritura cadat.
Pellite materiam, primasq; extinguite flammas.
Vincite, uincentes palma decusq; manent.
Hæc tibi nunc coniux, non ut moueam'ue rogem'ue,
Sed studium absenti noris ut esse domus.

Perge, & consortem natis nunc exige curam.
Est labor, at merces magna parata tibi.

EXVLTATIO DE filio nato.

I Te procul curæ insomnes. sint omnia læta.
Cretensi lux hæc more notanda mihi est.
Ite iterum curæ insomnes procul, ite dolores,
Fulserit hæc nitido sydere fausta dies.
Qua mihi uitaleis genitus puer exit in auras.
Spargite nunc uarijs atria tota rosis.
Spiret odoratis domus ignibus, æmula Lauro
Myrtus adornatos pendeat ante lares.
Ipse deos supplex tacita uenerabor acerra,
Et reddam sacris debita tura focis.
Sancte Geni tibi solenneis prostratus ad aras
Fundo merum, & multo Laurus in igne crepat.
Vota manent. sua signa deum testantur, & omen
Clara dedit celeri flamma uoluta gradu.
Ipse & pacato mouit sua uertice serta,
Et fragilis cecidit crine decente rosa.
Ipse manu rata signa dedit, tu sydere dextro
Edite, felices exige nate dies.
Produc fatalisq; colos, & longa sororum
Stamina, dent faciles in tua fila manus.
Spesq; patris matrisq; auge, superesq; parentum
Vota, fluant Hermus, Lydiaq; unda tibi.
Auguror & patrias olim meditaberis artes,
Et studia antiquæ non inhonora domus.
Siue tibi carmen placeat, tibi carmina Musæ

Dictabunt, uirides cinget Apollo comas.
Siue uias cœli, rerumq; exquirere formas,
   Naturæ & causas explicuisse iuuet,
Seu leges, atq; arma fori, te proxima possunt
   Exempla, & patres extimulare tui.
Sed neq; te uel dirus amor, uel gloria belli
   Vicerit, ut matri sis timor usq; tuæ.
Illa graueis tulerit decimo iam mense labores
   Languida de partu mortua penè mihi.
At tu iam tanto mater defuncta periclo
   In noua præteritos gaudia uerte metus.
Iam mater, quid matris opus, quid munera differs?
   Cur non materno iam cubat ille sinu?
En patri similes oculos, en mater in ore est,
   En uultus, in quis spirat uterq; parens,
En senij solamen adest. uos spargite multo.
   Flore domum, & thalamis lenior afflet odos.

I. IOVIANI PONTANI DE AMORE CONIVGALI LIBER SECVNDVS.

ACCVSATVR NIMIVS PVELLARVM CVLTVS.

Ecquæ Pieridum mecum canit euge puellæ,
Ecquæ Castalio fonte ministrat aquam?
Quæ nam est quæ suffusa gemas, demissáq; ocellos
Incipit? o' sacra carmina digna dea.
An'ne ea Melpomene est, dulci dea cognita cantu?
Felicem, cui fas ora uidere deûm.
Atqui olim latis errabant numina campis,
Nec puduit tenues accubuisse casas.
Sæpe etenim pietas diuûm, quæ maxima natu est
Astitit, ante aras dum cadit agna Ioui.
Sæpe pudicitiam gelido uidere sub antro,
Aut in gramineo membra leuare toro.
O' quoties fesso somnos carpente colono
Astream tristes extimuere lupi.
Illa diu terris placida cum pace uagata
Et statuit leges, & sua iura dedit.
Illa greges docuit syluas pastore uocante
Pergere, & à syluis nocte redire domum.
Illa etiam fortes docili ceruice iuuencos
Ferre iugum,

Ferre iugum, & grauibus flectere colla rotis.
Tunc & equus primis compescuit ora capistris
Nescius intortas ante timere minas.
Omnia tunc dicente dea, pecudesq; feræq;
Discebant munus ordine quæq; suum.
In primis seruare fidem, dominumq; uereri
Docta canis, custos ditis amica domus.
Quales deliciæ uatum Capuana, dolorq;
Asterion, castæ grata rapina deæ.
Quid uatem diana queri, quid dicere cogis
In teq; inq; alias impia uerba deas?
Musarum hic canis est, quid enim tibi iuris in illo?
Redde suum Musis, & mihi redde meum.
Non ille assuetus syluis, sed grata puellis
Limina, sed domini pone iacere pedes.
Sed thalamos seruare, et mensæ assistere herili,
Inq; puellari ludere sæpe sinu.
Quem raptum infelix mater cum ferre nequiret,
Paulatim misero uicta dolore cadit.
Non somnos non in illa cibos miseranda requirit,
Finiat ut luctus morte iubente suos.
Felices catuli quos dilexere Poëtæ,
Et quorum ad tristeis concanuere rogos.
Non illos (siquid possunt mea carmina) tempus
Abstulerit. uiuent sæcula longa senes.
Elysij quos arua tenent felicia campi,
Optatasq; ferunt pascua læta dapes.
E' folijsq; cadunt passim uarijq; sapores,
Securiq; errant & sine lite greges.
Mirantur manes æquis ut cursibus auras.

Vt tranent celeri roscida prata fuga.
Forsitan & uates aliquis dum cantat, adesse
Gaudet, & an dicit hi quoq; carmen amant,
Sed satis hæc, dum musa nouas cum pectine chordas
Desuetæq; aptat fila remissa lyræ.
Nunc agite o' faciles aures adhibete puellæ
Dum canit, & liquidum dum dea pulsat ebur.
Diua canit, quodq; illa canit cognoscere sanctum est.
Vos modo quod sanctum est noscite. diua canit.
Parcite ueloci nimium confidere formæ. Melp.
Præterit. en fragili q̃ mora nulla bono est.
Hæc flos est, & flore caducior, hanc dolor, hanc sors
Et morbi uitiant, instabilisq; dies.
Atq; ea quæcunq; est, nullo aut uiolanda paratu
Aut modico, cultus lex quoq; certa datur.
Quid pretiosa iuuant? tortisq; affixa capillis
Gemma? quid in collo nexile pondus agit?
Quæritur his coniux. mores non gemma parabunt.
Crimen inest, si quod laudet amator, agas.
Nec si forma bonum est, externos quærit honores,
Ingenuumq; bonum quid facis arte malum?
Si mentem abijcias, turpe est sine pectore cultus.
Exercito animum, culta puella sat es.
Sed tamen ut mores animum, sic corpus honestant
Munditiæ. labem uitat uterq; suam.
Vt uirtus contenta modo est, mensuraq; morum est,
Sic & mundit ijs formula certa data est.
Si modo uos moueant Sirenum infamia monstra,
Selectos cultus quæq; puella fuget.
Hæ facie, cantuq; & Palladis arte placebant.

Sedula sed nimiũ cura decoris obest.
Sæpe illis nutrix o' quid bona tanta per artem
Perditis? & causam criminis ora gerunt?
Sæpe inter choreas aliæ risere puellæ,
Et damnant cultus luxuriantis opes.
Forte renudatis ibant ad templa papillis,
Qua breuis Aenario est insula cincta mari.
Ora madent, liquidoq́; madent & tempora fuco,
Inficit & roseus non sua labra rubor.
Colla niues infecta gerunt, ac nulla papillas
Vitta tegit, nimia guttur ab arte nitet.
Pictæ oculos, multumq́; alieno crine superbæ
Luxuriem facie testificante suam.
Quas dea prospiciens gradibus sublimis ab altis,
Auertitq́; oculos, opposuitq́; manum.
Nec si inquit dea sum, si quid mea numina possunt,
Si qua pudicitiæ iuraq́; uisq́; ualent.
Hæc impune ferent, nec nos læsisse iuuabit,
Et meus in pœnas induet arma dolor.
Vix templo exierant, uix littora summa tenebant.
Arida uix primos cœperat alga pedes.
Senserunt teneris squamas horrescere plantis,
Ossa quoq; in spinas ire coacta nouas.
Qui fuerant ungues alium traxere rigorem.
Pro digitis pennas, pro cute tergus habent.
Mens quoq; mutata est, nec se uelut ante puellas,
Sed uasti credunt æquoris esse feras.
Atq; ita se in fluctus, inq́; æquora proxima mittunt
Pube tenus pisces, cætera ut ante manent.
Scilicet ut ueteris sit nota infamia culpæ,

Exemplum & timeat quæq; puella sibi,
Tela pudicitiæ moneo uitate puellæ
Contentæ proprijs, simplicibusq; bonis.
Luxuries infensa deæ est, infensa decoris
Cura noui. nil est simplicitate prius.
Hæc placet, haud ulla est quæsitæ gratia formæ.
Quæ studio peccas, simplicitate places.
Nulla est ornandi, nulla est mihi crede parandi
Gloria, naturæ est forma, nec artis opus.
Ars odio digna est, ubi nullo fine tenetur.
Naturæ est similis hic ubi finis adest.
Nil fuit in toto quicquam formosius orbe
Coniuge, qua felix Protesilaus erat.
Nullis hæc gemmis, nullo est adiuta colore,
Et rara nunquam cultior arte fuit.
Ornabat faciem solo contenta pudore,
Felix si nunquam rapta Lacæna foret.
Illa Mycenæis auecta penatibus, Iden
Dum petit, & Danaos cogit in arma duces.
Phylacides primusq; uenit, primusq; dolorum
Vltor adest, primus & cadit ante rates.
Coniugis at miseræ, thalamos non immemor umbra
Mœsta subit, Stygijs nocte remissa uadis.
Aemoniæ dum membra fouet dilecta maritæ
Vulnera nudato sunt patefacta sinu,
Illa gemit, funditq; imo de pectore questus.
Frigidus & miseræ concutit ossa tremor.
Amplexusq; inter, lacrimosaq; uerba recessit
Et sopor & somnis nigrior umbra suis.
Mane deos miseranda parum felicibus extis

Nequicquam & multa supplicat usa prece.
Pluraq; sacratis promittit munera templis,
Votaq; pro reditu uix numeranda facit.
At postquam infelix extincti fama mariti
Certa fuit, cineres & breuis urna refert,
Transigat infestum sua per præcordia ferrum.
Comprimat amenteis ni pia turba manus.
Vnum hoc non licuit. misero concessa dolori
Cætera, & in casto regnat amore furor.
Quod potuit comitata uirum est, nec uera fatenti
Vita magis quàm mors illa uocanda fuit.
Seruauit cineriq; fidem, lectoq; iugali.
O' rarum in longa posteritate decus.
Delitet in tenebris, lucemq; perosa, uirosq;.
Proq; uiro infelix. urnaq;, & umbra fuit.
Vrna quidem cineresq;. die, sed noctibus umbra.
Hæc comes, hæc coniux, hæc & amator erat.
Talia Melpomene. mihi tum specus Aonis antrum
Pandit, & è uera Thespide manat aqua.

VILLAM SALVTAT A' MILITIA REGRESSVS.

r Vra iterum salucete, iterum salucete coloni.
Tyrrhenæ ualeant, Martiaq; arma Senæ.
Pone hastam Gradiue, quietus & exue bellum.
Otia segnis hyems, otia quærit amor.
Te Venus expectat thalamo, tibi bruma perenneis
Dat noctes, requiem poscit & ipse labor.
Hi'nc Lares, fundusq; meus, mea prædia cerno.
O' mihi tam fausto sydere nata dies.

Funde puer calices. lux hæc Cretensis agatur.
Funde iterum, & multo splendeat igne focus,
Igne focus, madeat generoso mensa Lyæo,
Impediat canas myrtus opaca comas.
Tyrrheni procul hinc, procul hinc estote labores.
Otia securus garrula Bacchus amat.
Dic puer an'ne aliquos quereris male sanus amores?
Num tua sollicitet pectora Hetruscus amor?
Margara num, roseo'ue decens Grecinna colore?
Num facie & blandis grata Terinna iocis?
Me dulcis Iunepra, nouos hæc suscitat ignes,
Absentemq; urit bella puella senem.
Desine & ipsa meas Iunepra incendere curas,
Frigidaq; absenti corda fouere face,
Parce seni, restingue faces. tu prome Falernum.
Leniat ut curas ebria cura nouas.
Pone merum. pone & talos. post uina, iocumq;
It sopor. hic curas diluet ipse graueis.

EXVLTATIO DE PACE iam facta.

à Bellis ad rura, & ad otia grata Camœnis,
Ad rura à bellis uxor amata uocor.
Pax Cererem redditq; agris, redditq; Lyæum,
Et sua cantantem Mænala Pana sonant.
Pace sua lætatur humus, lætantur agrestes,
Et resides somnos oppida fessa trahunt,
Iam facilis iam læta choros per prata uoluptas
Ducat, & optatus rura reuisit amor.
Rura Venus, rurisq; colit nunc urbe relicta
Læta domos. lætus numina sentit ager.

Ergo alacreis sequimurq́; deos, & rura petamus,
 Huc propera, mecum huc uxor amata ueni.
Huc ueris te poscit honos, rurisq́; beati.
 Et rure & uerno tempore natus amor.
Vrbis opes ualeant. nil rure beatius ipso.
 Rura placent musis, rura Diana colit,
Rura fides habitat, habitat probitasq́; pudorq́;,
 Et fas, & pleno copia larga sinu.
O' ualeant urbes. quid enim felicius agro?
 Hic tecum hic coniux uita fruenda mihi est.
Otia si capiant animum, quid mollius umbra,
 Fundit quam multa Populus alba coma.
Quam Platanus, Platanoq́; decens intersita Laurus,
 Et quæ tam raro Citrus honore uiret.
Sin labor, ut teneras hortis disponere plantas,
 Vt iuuat humenteis carpere mane rosas,
Aut tenuem è folijs Laribus pinxisse coronam.
 Et sua triticeæ serta parare deæ,
Nunc legere arbuteos fœtus, montanaq́; fraga,
 Aureaq́; in calathis mala referre nouis,
Nunc agere incautas in retia cæca uolucres.
 Mille modos placidi rura laboris habent.
Sed coniux tua uota moror. laqueata ualete
 Et tecta, & thalami. te duce rura peto.
Dux coniux, cui cana fides, cui castus eunti
 Hæret amor, sequimur teq́;, tuosq́; deos.
O' mihi post longos tandem concessa labores,
 O' mihi non iuueni sed data forte seni,
O' mentis tranquilla quies. saluete beati
 Ruris opes, salue terra habitata dijs.

Terra bonis fœcunda, & nulli obnoxia culpæ.
Hic tecum, hic coniux uita fruenda mihi est.
Ista senes nos fata manent. mors usq; uagatur
Improba. uis mortem fallere, uiue tibi.

LAETATVR IN VILLA
& hortis suis constitutus.

HOs ego ruricolamq; bouem, simamq; capellam
Quam lætor nitida luxuriare cute.
Diuitiæq; laris tenuis non segnis asellus
Vt spondet multo plurima ligna foco.
Insultatq; solo, atq; ad herum lasciuior annis
Calcitrat, & posita lite recumbit humi.
Hac malo uix est fœcundior ulla per hortos.
Atq; grauata suum quàm bene portat onus.
Quàm felix quàm læta nitet Morusq; Pirusq;,
Et dites ramos pondere uicta grauat.
Has coniux scis has alieno è stipite gemmas
Trudere, adoptatas & bene ferre comas.
Hæ miteis Pruni fœtus, hæ fertile præcox,
Et multum nobis aurea mala ferent.
Seu Campanus ager, siue hanc dedit Africa pomum
Artifices hominum siue tulere manus.
Non grato sine honore ferret, sine diuite fructu,
Non sine cæruleis Azariola comis.
Has pueri cohibete, premat ne pampinus uuas.
Luxuries non hæc, non mihi tanta placet.
Illa placent plenis innixa Cydonia ramis.
Quantus honos mensis, gratia quanta manet.
Quæ biferis, quæ Sarnensi, quæ multa Volumbro

Gloria, quas laudes Puteolana refert.
Aut hæc, aut etiam nostris est maior in hortis.
Alcynoi uincit noster agellus opes.
His olim coniux opibus felicior ætas
Aurea de facto nunc quoq; nomen habet.
Cum sua cuiq; satis, nec plus aliena placebant,
Et pecus, & cultus cuncta parabat ager.
Auro nullus honor, nullæ & sine nomine gemmæ.
Non illo quisquam tempore adulter erat.
Nec uagus errabat Veneris puer, aut mala doctus
Vulnera, sed solas ille petebat equas.
Siquando in pratis perrara ad festa puellæ
Iungebant dociles rustica ab arte manus:
His pudor hærebat fidus comes. ille monebat
Qua se, quáq; oculos arte mouere decet.
Nanq; ferunt captos hominum pietate, relicto
Tellurem diuos incoluisse polo.
At uitia infernóq; lacu, Stygiáq; palude.
Horrendisq; erebi delituisse cauis.
Tunc felix hominum cœtus, tunc nectaris amnes,
Et fontes lactis, robora mellis erant.
Cœlitibus simul immixti iuuenesq; senesq;
Prandebant. uini non tamen usus erat.
Vnà amor, atq; pudor, unà accumbebat honestas,
Et uenus, & probitas, formáq; iuncta simul.
Hæc hominum sors dulcis erat, sors læta deorum.
Hæc bona præstabat tunc habitatus ager.
Prima erebo egressa est falso custode cupido.
Illa fuit nostri prima ruina mali.
Illa rudes animos curis inficit habendi,

In scelus & pronas iussit habere manus.
Illa torum, thalamiq; faces uiolare iugalis,
Cognati & nullam sanguinis esse fidem.
Illa nefas, uetitumq; sequi, uetitoq; potiri
Suasit, & intinctas sanguine habere manus.
Hinc leuis ambitio Phlegethonte emersit ab imo
Liuorq; exanguis, peruigilesq; doli.
Tum terras, coetusq; hominum, moresq; nefandos
Numina, & infamem deseruere locum.
Sola Venus teneri pastoris imagine capta,
Et coelo terras praetulit, & puerum.
Nec ruri contenta nouas migrauit in urbes.
Illa dies miseris urbibus atra fuit.
Qua luxus, luxuq; malo coniuncta uoluptas
Intrauit castas desidiosa domos.
Hinc uitij genus omne caput, genus omne malorum
Sustulit, & regnis incubuere suis.
Nos ah nos urbes coniux procul esse iubemus.
Rura placent. luxus desidiose uale.
Simplicitas nos prisca iuuet, nos parca supellex,
Et facilis uictus, & sine sorde toga.

AD BACCHVM CONSECRATIO.

hOs statuit tibi Bacche lacus cum coniuge uates,
Accipe pacatus munera nostra pater.
Quod natum pater es, prosit mihi, prosit & uxor,
Quodq; Ariadna tibi est, quodq; Ariadna mihi est.
Huc tua te Antiniana uocat cultissima nymphe,
Teq; manet cupido blanda puella sinu.
Te petit, exoptatq;, tuos suspirat amores,

Gestit & ad plenos ludere nuda lacus.
Qualis ubi primum florem, primosq; Hymenæos
Victa dedit, cum te per iuga traxit amor.
Errabas miser in syluis. ridere Napææ,
Ridebant Dryades cornua Bacche tua.
Septem te uidere hyemes per deuia lustra
Ferre niuem, & rapidos messe tulisse dies.
Illa deum miserata quid ó mitissime dixit
Vim'ne paras? non hæc prœlia poscit amor.
Iniecitq; manum collo. tibi lenis ab ore
Aura uenit. tibi tunc oscula rapta sonant.
Exanimus cadis. illa sinu mollissima blando
Excipit, & tenera mulcet amica manu.
Tu'ne deus? tu'ne anguipedes uicture gigantes?
Tu'ne iaces tenero Bacche fouende sinu?
Tu'ne manu mulcende iaces? sed splenduit aer,
Prœla nouo radiant lumine, Bacchus adest,
Bacchus adest. tumuere lacus, tumuere racemi,
Nec capiunt fluidum labra minora merum.
Euge pater Lenææ Euan, pater Euchius Euan.
Vina fluunt. plenis condite musta cadis.
Ferte citi. pater euge Euan. pater Euchius Euan,
Ferte citi. iam iam dolia nulla uacant.
Euge pater. ne plura pater. pater Euchius euohe
Siste pedem. ad lusus Antiniana uocat.
Ostentatq; sinu Venerem, ostentatq; papillis,
Illi amor inq; oculis lusitat inq; genis,
Perq; oculos lasciuit amor, perq; ora genasq;,
Eq; genis oculisq; afflat, & ore Venus.
Iam pueri cohibete oculos, auertite uultus,

Diua deûm, diuam dum deus ipse fouet,
Dum ludunt ad prœla. pater mitissime salue,
Annuus & rediens ad tua musta ueni.

RVSTICVM ALLOQVITVR.

R Vstice neglecti cultor male fortis agelli,
Qui subigis pigro rura paterna boue,
Dumosóq; sinis obducis limite campum,
Duráq; non certo subruis arua die,
Fallacisq; tibi Cereris, fallacis & uuæ
Fructus, & ingrati poma minuta soli.
Non seges hæc, non cura leuis, non lenta colendi
Desidia, offensi sed facit ira dei.
Cuius numen aquæ uiolas, dum sæpe lutosam
À stabulis uitreo perluis amne suem,
Annua nec ueteri reddis sua uota sacello,
Sed cædis sacra relligione nemus.
Ira deos tangit. cœlestem uince furorem
Ture pio, & multam sedulus adde precem.
Agna cadat Fauno. pinguisq; ex hubere matris
Imbuat offensas candidus hœdus aquas.
Placabisq; deum, sacræ qui præsidet undæ,
Viscera de niueo tosta ferens uitulo.

DE PRIMO LEPORVM ORTV.

F Allor an est charitũ chorus hic? chorus ille leporũ
Vre puer plena mascula tura manu.
Spargite humum uiolis, chorus aduenit, ite profani,
Iam subit ornatas candida turba fores.
Nunc ades o' mihi culta chelys, dum pauca puellis

Dum canimus blando pauca sed apta gregi.
Forte quiescebat Veneris chorus ad caput amnis.
Roscida Sebethos qua piger arua secat.
Ceruleæ per prata deæ, per prata Napææ
Hic illi placida membra quiete leuant.
Aura mouet uirideis ramos. uaga murmurat unda,
Et dulce in folijs garrula cantat auis.
Dulcadia ad salicem, uiridiq; in margine ripæ
Sicut erat, rapido fessa calore iacet.
Aura leuis tunica suram nudabat. at illi
Crura per ignoto lumine candet ebur.
Ipsa etiam tenuem spirabat leniter auram,
Languenti qualem spirat ab ore sopor.
Forsitan & ueteres animo suspirat amores,
Somniat amplexus dum Tegeæe tuos.
Optanti non serus ades, dum gramina seruas,
Explorasq; leuem qua tulit illa pedem.
Quæ tum deliciæ? quæ murmura? quis furit ardor?
Post rixas, post tot prœlia, quanta quies?
Risit ut exanimes uidit Cytherea, repensq;
Currit in amplexus pulcher Adoni tuos.
Nullaq; quæ uos nympha uidet non inuidet, aut non
Quærit amatorem protinus illa suum.
Illa dies inter Charitesq; interq; Napæas,
Illa dies nymphis iure beata fuit.
Illa etiam puero ut placeat Cytherea retexit
Molle latus, retegis mollis Adoni tuum.
Securæ in tenero iacuistis gramine nymphæ,
Egistisq; uices, dedecuitq; nihil,
Dulcadiæ paulatim uterus crescebat, & ægram

Vexabat geminus uentre grauante puer.
Affer opem & genitor natis, & amator amanti
Clamat. fert genitor, fert & amator opem.
Forte aberat Lucina domo. Cyllenius aulam
Ingressus furtum fur deus ipse parat.
Vnguentum è thalamo magnæ Iunonis ad usum
Seruatum, artifici surripit ille manu.
Vngit & hoc ueterum diuæ. cessere dolores.
Illa parit geminos. tum dea mater ait.
Ipsa leuata labore uocem uos iure Lepores.
Nominis hæc uestri non mihi causa leuis.
Vos eritis curis requies, uos mite leuamen,
Sollicitisq; animis diminuetis onus.
Hæc genitrix sic orsa Venus, sic mater amorum,
Puniceasq; sinu spirat, & ore rosas.
Mecum eritis quocunq; loco, quocunq; recessu
O' pueri, ut nostri pars bene digna chori.
Nec uobis sine dulce aliquid. mihi ubiq; Leporum
Iuncta cohors, mihi sit iunctus uterq; comes.
Hoc mater merita est, teneræ hoc meruere sorores,
Inuentaq; lyra nobilis ipse pater.
Dixitq;, excepitq; sinu dea læta beato,
Ambrosium & roseo stillat ab ore decus.
Ambrosiæ hausere auramq;, Idaliumq; liquorem
Tum pueri, & blandos ore dedere modos.
Arrisit, tenerisq; iterum dea fouit in ulnis,
Hos & Acidalio protulit ore sonos.
Nullæ uos curæ pueri, nil triste dolens'ue,
Non labor, aut mœror pectora uestra grauet.
Otia sed risusq; iuuent, lususq; iociq;,

Blanditiæq; leues, mollities'q; decens.
Sit semper puerile decus, puerilis & ætas,
Insideat labris atticæ semper apis.
Hæc uobis Veneris pueri Chariteia propago,
Hæc canit aurato pectine eburna chelys.
Hæc uobis Gnidiæ Nymphæ, queis dulcia curæ
Quæ mentes placida conciliatis ope.
Vos numeros ne dia cohors ne temnite nostros,
Si mea sunt uestris cognita plectra choris.
At uos Dulcidiæ nati, qui mitia tecta.
Parthenopes, miti rura beata solo,
Qui colitis Stabios'q; sinus, Sarniq; recessum,
Et Surrentinis littora nota iugis,
Cantibus his spirate hilares teneri'q; Lepores,
Lenis & afflatu mulceat aura nouo.
Qualem cum teneris lac instillaret alumnis.
Spirabat niueo dia Melissa sinu.
Sic uobis sit triste nihil, sint otia læta.
Mopsopius grato sic fluat ore liquor.

I. IOVIANI PONTANI DE AMORE CONIVGALI LIBER TERTIVS.

VENERATVR PELIGNOS, ET AGRVM SVLMONENSEM.

I'ne amnes, hæc'ne Aonijs loca grata puellis,
Peligno'ne hæc sunt rura habitata seni?
Hos'ne lacus hæc'ne antra colit descriptor amorum,
Manibus hæc sacra sunt magne poeta tuis?
En nati dilecta Dryas fert rustica dona,
Fert myrtum, ac uiolæ lilia mixta nigræ,
Fert hederam, fert ueris opes. quin ecce Corinna
Ipsa canit. uoces fluminis aura refert.
Erramus per prata, nec est quod lædat amantes. COR.
Et iuueni iuncta est usq; puella suo.
Pascimur amplexu tenero. fouet aura cubantis.
Pennarum admotu quam leuis afflat amor.
Quod nemus, aut quæ'nam umbra meos nunc seruat (amores?
Huc ades in molli Naso fouende sinu.
Ille refert, o' ante alias mihi cara puellas, OVID.
Ipsa ueni ad nitidos culta Corinna lacus.
Qua strepitat leue murmur aquæ, qua laurus in umbram
Se iacit, & densum texit opaca nemus,
Luxuriat qua mollis humus. te plurima myrtus,
Te manet irriguis floridus hortus aquis.

En assum tibi certus amans. uix ille, repente
Virgo mouet niueos ad loca nota pedes,
Ac nudata sinum, ceruici innexa pependit.
Ora, oculos, pectus, cordaq; iunxit amor.
Osculaq; & iunxit, suspiria & intima iunxit,
Mixtus & ex uno spiritus ore coit.
Incaluit tunc umbra nouo succensa calore,
Mox gratum repetit altera & alter opus.
Ludite felices umbræ, quibus una uoluptas
Viuitur, atq; unus pectora iungit amor.
Nunc age quæ myrteta colis mihi consita nymphæ,
Quæq; tenes hortos Antiniana meos,
Pauca meæ, nam pauca seni Cytherea ministrat,
(Ipsa leget coniux) tu modo pauca refer.
Extinctos in corde, seni quis suscitat ignes?
Quæ noua sopitas nunc mouet aura faces?
Incendi nouus author an est? suspiria coniux
Hoc tua, & accensi pectoris aura facit.
Pectoris huc uenit aura tui, uetus inde resurgit,
Et reparat uires ignis ab igne nouas.
Iam sæuit, iam flamma furit. suspiria coniux
Mouit, & à nostra mutua flamma uiget.
Vrimur absentes, unoq; adolescimus igni,
Et uires uno fomite uterq; capit.
In somnis mihi nocte uenis, succenditur ignis.
Vexat nocturnus pectora adusta calor.
Ante oculos uersare die. tum subdita uenis.
Spirat anhelantis flamma diurna faces.
En uolitant, rutilantq; uagæ de corde fauillæ
Et fax absumptis ossibus usta micat.

Iam serpit uenis, imas iam flamma medullas
Corripit, ac toto corpore lapsa furit,
Quisquis ades procul hinc, ne uos meus ustulet ignis.
Feruet, & accensos huc, agit hucq; globos.
Inq; faces, flammasq; abeo. iam uertor in ignem.
Vertimur. en iamiam nil nisi flamma sumus.

AD VXOREM.

N Atalem domini sine me, Ianiq; calendas,
Et sine me Regum tempora tristis agis,
Tristis & in templis ad publica munera perstas,
Tristis & à templo cum petis ipsa domum.
Illic te absentis torquent monumenta mariti,
Ante tuos oculos quæ tibi multa iacent.
Illic, desertusq; torus succurrit amanti,
Quæq; uacat uiduo sponda relicta loco.
Ingeminat tum corde dolor, crudescit & acre
Vulnus, & ipsa super lapsa dolore cadis.
Non soror, & geminæ longo molimine natæ,
Vix reuocat lacrimis qui tibi natus adest.
Iam coniux, iam parce nouis Ariadna querelis.
Non te nunc primum contigit iste dolor.
A` teneris eadem mira uirtute tulisti,
Matronæ & laudes ipsa puella refers.
Difficile est tolerare, tamen laus omnis in hoc est,
Et labor assuetis mollior esse solet.
O' non sic alijs tua nota exempla puellis,
Seruandiq; tori facta magistra fores.
Digna quidem amplexuq; frui, thalamoq; mariti,
Gaudiaq; assueto continuare toro.

Virtutem ſed dura probant. hinc fama pudicis.
Hinc meruit nomen Penelopea ſuum.
In pretio ſunt rara. nihil uirtute ſed ipſe
Rarius. hæc ſuperis nos facit eſſe pares.
Iam coniux lætare. nihil nam mente pudica
Rarius. hæc ſuperos in ſua uota trahit.
Sed tibi nec monitore opus, officiumq́; mariti
Exigis, & per te munera matris obis.
Cum Domini natalis adeſt, lætare, tibiq́;
Si non uis, natis optima parce tuis.
Mane ſimul geminis comitata operare puellis,
Et tibi placatos iuſta precare deos.
Sint nato, ſint uota uiro rata. ponat iniquum
Mars odium, & redeat pacis alumna quies.
Di faciles. tu iuſta petis. iamq́; auguror ipſum
Annuere, & capitis ſigna dediſſe Iouem.
Omine quo regreſſa Larem, fac ſplendeat aula
Munditijs. feſtos duc ſine nube dies.
Omnia ſint tibi læta domi. felicibus annus
Auſpicijs, peragat quod bene cœpit iter.
Cura ſit & menſæ, quæ non aliena puellis,
Larga quidem, ſed non luxurioſa tamen.
Menſa ſuos habeat luſus, & ſæpe parentis,
Sæpe uiri nomen anxia uerba ſonent.
Sit cura & patrij ritus, morisq́; uetuſti,
Qui ſtatuit poſito regna beata mero.
Quod felix fauſtumq́;, fabæ ſors regia cuia eſt?
Nate tua. ardenti ſubdite ligna foco.
Stet myrto, ſtet rore maris, lauroq́; comatus
Ipſe focus. calices, & noua uina date.

Funde puer, bonus annus eat. pax læta sequatur.
Eueniet. micuit sparsus in igne liquor.
Funde iterum. ter flamma coma crepitante reluxit.
Ter saliit uiuo laurus adusta foco.
Pax aderit, iam signa domum redeuntia cerno,
I' puer, & ueteri uincula deme cado.
Quisquis ades, dic læta. dies hic nubila pellat.
Instauret positum sedula turba merum.
Absenti mihi Chia dato. date Cressia regi.
Inde bibat dubio tota corona pede.
Tu uero hunc mihi cara uiro præstabis honorem,
Tingat ut auratus mollia labra calix.
Et memor ipsa mei dicas. hæc oscula coniux
Illa tua, hæc coniux te properare iubent.
His addas etiam suspiria, teq; subinde
Admoneant reditus tempora certa mei.

EPITHALAMIVM IN NVptiis Aureliæ filiæ.

h VC ades o' Hymenæe, nec est quod rura recuses.
Rura tuas primum festa tulere faces.
Rura nouos tibi prima iocos statuere, tuoq;
Lutea puniceo uincla dedere pedi.
Cultaq; solennem duxere ad compita pompam,
Omne cum fausto fœmina uirq; canunt.
Hic primum læto sonuit noua tibia cantu,
Mouit, & artifices compta puella pedes.
Rure arcum sibi fecit amor, strinxitq; sagittas,
Accenditq; nouas rure parante faces.
Tum iuuenis primos sensit male sanus amores,

Arsit ab insolita tacta puella face.
Hinc iunxere pares communi fœdere dextras,
Affuit & tectis sæpe uocatus Hymen.
Flamea tum tibi prima deo sunt sumpta, decensq;
Præluxit digitis aurea gemma tuis.
Sedisti medius iuueni, mediusq; puellæ,
Deliciasq; toro, gaudiaq; apta doces.
Tum felix præsente deo torus esse iugalis,
Legitimam & thalamus cœpit habere fidem.
Ergo ades o' Hymenæe. uocant te rura, tibiq;
Culta domus. cultus & tibi ridet ager.
In foribus te culta manens Ariadna, decentis
Et nectit flores, & noua serta parat.
Dum nectit flores, illi per candida fulgent
Ora rosæ, Charites quas posuere genis,
Spirat & ex oculis noua gratia. flectere diuos
Dum cupit, hac risum temperat ipsa Venus.
Quin etiã canit. ad mensas hymenæe uenito. ARIAD.
Te uocat ad thalamos nupta nouella suos.
Pulcher hymen Hymenæe hymen, hymenæe uenito.
Te chorus, & cantus, te tua pompa manet.
Pulcher hymen hymenæe hymen, hymenæe uenito.
Tibia iam teneros fundit eburna modos.
Otior ut uenias, en rustica fistula cantat,
Teq; uocat numeris Antiniana nouis.
Irriguis sic hortus aquis, sic prata salictis. ANTINI.
Sic gaudent pratis ipsa salicta suis.
Lætantur sic melle faui, sic robora glande,
Lætus ut ad thalamos carmina pangit Hymen,
Pulcher hymen Hymenæus hymen, cui filia uatis

Se colit, & thalamos nupta pudica parat.
Qualis roscidulo florens Hyacinthus in horto,
Puniceo primæ certat honore rosæ,
Hunc Dryades coluere, hunc & coluere Napææ.
Nais & assidua fessa rigauit aqua.
Myrtus honos Veneris. myrto lætantur amantes.
Pendeat ad cultas myrtea uirga fores.
Laurus honos Phœbi, præfert & laurus amores,
Ornent & festam, laurea serta domum.
Vitibus est decori pendens sub fronde racemus.
Arboribus decori quæ bene poma rubent.
Picta chlamys, Phrygiaq; manu uariata supellex.
Est decori thalamo, purpureusq; torus.
Ipse rosa, Syrioq; decens perflatus Amomo
Mille parat dominæ gaudia, mille uiro.
Felix delicijs, & felix lecte susurris.
Per te uir domina, nupta beata uiro est.
Pan iungit calamos, iungitq; Hymenæus amantes.
Pan amat, ad calamos dulce uocatur Hymen.
Pulcher hymen Hymenæus hymen, cui flamea curæ
Et iuuenum lusus, & sine lite torus.
Lite fugatur amor. concordia nectit amorem.
Concordis animos lectulus ipse facit.
Hunc amor, hunc pax ipsa locum statuere quieti,
Hunc legit, fidei uincula, castus Hymen,
Castus hymen hymenæus hymen, age fistula hymẽq;,
Dic & Hymen. gaudet sæpe iteratus Hymen.
Vt flos æstiuo sitiens cum terra calore,
Nocturno refici lassus ab hymbre cupit.
Non illum zephyriq; ualent, auræq; recentes.

Mulcere, aut densa nexilis umbra coma.
Sola illi est in rore salus, spes omnis in hymbre.
Languet honos, cecidit languida sole coma.
Sic tacitos in corde fouens noua nupta calores,
Optato refici coniugis ore petit.
Non illam patris amplexus, non oscula matris,
Aut iuuat artifici purpura picta manu.
Suspirat tantum amplexus, tantum ora mariti.
Mœret, abestq; illi qui fuit ante decor.
Quam raptam matrisq; sinu colloq; parentis,
Coniugis ad cari limina ducit Hymen.
Mitis Hymen Hymenæus hymen, cui mollia curæ
Coniugia, & parili uincula nexa iugo.
Vt flos in Verno lætatus sole nitescit
Fulgidus, & gaudet purpura honore suo.
Mane tepor, sub Solem auræ, ros noctis in umbra
Mulcet, & ipse suas iactat honestus opes.
In molli sic uirgo toro complexa maritum
Nuda nitet, caro ludit amata sinu.
Mane sopor, sub sole uiri suspiria mulcent,
Nocte iterata Venus, sæpe receptus Hymen.
Dulcis hymen Hymenæus hymen. sed fulget olympo
Vesper. pone tuos fistula lassa modos.
Vesper adest. Hymenæus adest. consurgite mensis.
Vesper amat cantus. carmine gaudet Hymen.
Iam iuuenes simul ad choreas, simul ite puellæ
Es canite, & Phrygium carmina dicat ebur.
Vesper adest, gaudete uiri, gaudete puellæ.
Seq; paret socio nuptaq; uirq; toro.
Ad thalamos Hymenæus adest. iace uirgo pudorem.

Et uir adest, & adest qui bene iungat amor.
Prima Venus teneris legem præscripsit ocellis,
Qua'ue palàm fiat, qua'ue tegatur amor.
Primus Hymen blandis statuit sua iura labellis,
Diceret ut iuuenis tu mihi uirgo places.
Ipsa uiro Venus è cœlo, Venus ipsa puellæ
Ludite ait. florem carpite amoris ait.
Ipse & inexpertos iungens Hymenæus amantes,
Instituitq; rudes, deliciasq; docet.
Sola Venus docuit decepta ut matre puella
Clàm cuperet iuueni cauta coire suo.
Solus Hymen iussit patrio lare nata relicto,
Iret ut ad iuuenem matre uetante suum.
Blanda Venus sine ueste monet dormire puellas,
Gaudiaq; instanti nulla negare uiro.
Blandus Hymen sine ueste iubet dormire maritos,
Et cupidum ad lusus sollicitare uirum.
A` uenere est quodcunq; uiro, quodcunq; puellæ
Inter delicias & bona dulce uenit.
Quod tenerum, quod dulce, ioci quodcunq; Hymenæus
Condit, & ore duas claudit in uno animas.
Sed numeros mutare licet. nam Vesper olimpo
Conditur, & somnos imperat alma Venus.
Intrauit thalamos felix Hymenæus, & omen
Ipse dedit. lecto uirgoq; uirq; cubant.
Ducite felices concordi fœdere noctes,
Dulciaq; unanimi carpite poma manu.
Ver flores, segetes Aestas, Autumnus & uuas.
Delicias thalamus tempus in omne dabit.
Serpite in amplexu. certent pugnantia linguis

Oſcula. blanditijs abſit utrinq; modus.
Sic hederæ ſerpunt, ſic iungunt roſtra columbæ,
Murmuris & taciti ludit in ore ſonus.
Aetatis breue uer. uos ueris carpite florem.
Hunc florem luſus delitiæq; decent.
Ludite, delicijsq; breuem complete iuuentam.
Hoc agite, ut cupidos prole iuuetis auos.
Naſcatur Paulo ſimilis, qui reddat utrunq;
Scitus auum, ingenij dexteritate puer.
Nam patrium nec Pierides, nec ſpreuit Apollo,
Et Mars ipſe ſua fouit, & auxit ope.
Maternum Muſæ Aonio fouere ſub antro,
Protexit galea Mars quoq; ſæpe ſua.
Naſcatur quæ nata tuos Aurelia mores,
Et faciem referat, fœmineumq; decus.
Nanq; tibi, matriq; tuæ, nil æqua Minerua,
Nil Carites ſociæ, nil negat ipſe pudor.
Hinc illinc generis ſeries. age ruris alumnæ,
Et nemorum domnæ, ſiluicolæq; deæ,
Mane nouo, nuptisq; nouis de flore recenti
Serta date, & calathis ſpargite ruris opes.
Ipſa fauos, & mella ferens, & lactis honores,
Dic Feſcœninos Antiniana ſales.

EPITHALAMIVM IN NVPTIIS Eugeniæ filiæ.

r Vra iterũ te hymenæe uocant, q̃d in urbe mora (ris,
Te lyra, te thyaſi, te tua pompa manet.
En iterum læta ad luſus, & gaudia nota,
En uocat ad teneros Antiniana ſales.

En tibi formosæ texunt noua serta puellæ,
 Et tibi non solita carmina uoce canunt.
Te molles uiolæ, te purpurei hyacinthi, PVELL.
 Te rosa, & Assyrio sparsa liquore domus.
Nos te ad delicias cultæ inuitamus, & ipsi
 Inuitant thalami, compositusq; torus.
Quid cessas Hymenæe? tibi sua basia quæq;,
 Amplexusq; suos quæq; puella parat.
En tibi tractandas damus has sine labe papillas,
 Sponsa quoq; ipsa tibi nuda uidenda uenit.
Cui roseis diffusa genis noua purpura fulget.
 Ac niueum in reliquo corpore candet ebur.
Talem Helenen sociæ nudam uidere puellæ,
 Cum lauat ad fontis blanda Theranna tuos.
Talis & in uiridi uisa est requiescere prato,
 Non dum experta uiri Laodomeia torum.
Ipsa quiescebat, placidæ circum ora Napææ,
 Mulcebant somnos flabra ciente manu.
Hæc digitos, illa est tenerum mirata labellum,
 Fusus ut è niueo pectore candor eat.
Dumq; alia extremum femori subducit amictum,
 Obstupuit raris conscia facta bonis.
Nec properas Hymenæe? nec est quod rura reuisas?
 Nec præfert sanctas Antiniana faces?
Nec teneras tibi blanditias, nec carmina bella
 Ingeminat? nec Hymen ó Hymenæe Hymen?
Mollis Hymen Hymenæe hymen hymenæe uenito.
 En propera ad lusus ó Hymenæe tuos.
Libat apis tenerum rorem, fluit Atticus ille
 Inde liquor, dulci cerea mella fauo.

Libat Hymen tenerum florem, inde & Acidalus ille
It liquor, in tepido munera grata toro.
En te septenæ felix Hymenæe puellæ
Inuitant, cupido munera ad ista sinu.
En tibi Acidalium spondent ad munera florem
Ipse leges. ipsi diffluet ille liquor.
Illa uides, ut blanda oculis, utq; innuit ore,
Flameolum ut gestit læta uidere tuum?
Illa uides quos docta modos? quæ carmina cantet?
Offerat ut flores in tua dona suos?
Hæc tibi purpureum stringit lasciua labellum,
Atq; ait, hunc rorem libo Hymenæe tibi.
Hæc choreis te te in medijs suspirat, & ægro
Ventilat ipsa tuas corde Hymenæe faces.
Hæc tibi lacteolas, atq; hæc, atq; illa papillas
Nudat, & has inquit nudo Hymenæe tibi.
Has & delicias, hæc oscula prima, nouosq;
Amplexus seruo, gaudia & illa tibi.
Fauste ueni, formose ueni, tibi nupta parata est,
Quæq; sinu Veneres spiret, & ore Charin.
Ore Charin, Veneresq; sinu, ast ubi eburnea lectum
Intrauit, spiret tum tibi ueris honor.
Stillet & ambrosiæ decus immortale, tibiq;
Et Charitum & Veneris dona beata fluant.
Euge ueni, bone diue ueni, bone sancte uenito.
Euge, uenit sanctus, diuus & ipse uenit.
Nunc age culta quidem diuosis obuia mater,
Et sanctum amplexu suscipe blanda tuo.
Sparge rosam, da serta deo, dic & bona uerba,
Oreq; cum fausto carmina fausta cane.

Tu quoq; felices iam nacta Aurelia tedas,
  Ad primos postes compta sororis ades.
Hic Genium accipies, Genio sua munera fundes,
  Quæq; Cypros mittit, quæq; Sabæus ager.
Casta quoq; ad thalamos dux ipsa hymenæon amatos
  Duc castum, casto qua cubat ore soror.
Flameolum ut Genio nitet? atq; ut coccina uestis,
  Vt decet in molli socculus ipse pede?
Quam gemma in digitis? ut sertum in fronte uirescit?
  Ridet ut ipsa domus? tecta ineunte deo.
Plaudamus Genio sociæ, Geniumq; salutet
  Cuncta domus, Genio plaudat & omnis ager.
Dicite io, domus omnis io, ager omnis, & aer
  Dicat io, resonet longe Hymenæus io.
Faustus Hymen, formosus hymen, felix hymenæus.
  Læta canant, felix & sine lite torus.
Felici cum prole genus, carumq; nepotem
  Reddat auo, reddat pignora cara patri
Eugenia, & faciles ducat cum coniuge tedas,
  Quiq; amor est iuuenum, sit quoq; & ipse senum.
Nunc age felicis cultor non segnis agelli,
  Cui sonat apposito fistula blanda sono,
Dic aliquid Geniale deo, dic & bona nuptæ.
  Nupta sono gaudet, carmine gaudet Hymen.
Ipse die solem ad rapidum cum torreor æstu, Agricola
  Vxor adest, gelidas & mihi portat aquas.
Mox densas simul ad salices secedit uterq;.
  Mecum amor, at lateri coniugis hæret Hymen.
Hic nos iungit amor. lusus Hymenæus amori
  Monstrat, & ad partes hic uenit, hicq; suas.

Nocte quidem tenue ad lumen dum uellera pecto,
Torpet, & hyberno frigore fessa manus.
Hanc uxor refouetq; sinu, reficitq; papillis.
Somnus adest, lateri coniugis hæret Hymen.
Hic nos iungit Hymen, lassos mox repit in artus
Somnus, init placidus pectora anhela sopor.
Muneris hoc Hymenæe tui est, age fistula blandum
Dic aliquid, quod rus, quodq; Hymenæus amet.
Educit teneros fœtus, fouet anxia nidum
Mitis auis, fesso comparat ore cibum.
Ast illi, ut tenues plumæ increuere, relinquunt
Et nidum, & matris dulcia rostra suæ.
Ipsa suo natam in gremio fouet anxia mater,
Educitq; sinu, sedulaq; usq; tolit.
Ast illa, ut uiditq; uirum, sensitq; Hymenæum,
Linquit læta domum, matris & ora suæ.
Munus & hoc Hymenæe tuum est, tibi luce puella
Comitur, & formæ sedula quærit opem.
Nocte autem parat illecebras, parat oscula, dulcemq;
Amplexum, & lusus, deliciasq; parat.
Vt tener aprico crescens Hyacinthus in horto
Ipse manu colitur, ipse rigatur aqua.
Illum auræ, tepidiq; fouent sub sole calores,
Guttaq; nocturno quæ uaga rore cadit.
At postquam culto nituit spectatus agello,
Ipse tener domini carpitur ungue sui.
Sic tenera in molli crescit quæ nata cubili
Ipsa sinu matris, ipsa fouetur ope.
Hanc & munditiæ thalami, comptusq; decentes,
Hanc iuuat artifici purpura texta manu.

Sed postquam incaluitq; toro, cupijtq; Hymenæos,
Hanc uir ab iniecta uendicat ipse manu.
Asserit & sibi iure suam, atq; Hymenæon ad aram
Clamat, io munus hoc Hymenæe tuum est.
Munus & hoc Hymenæe tuum est, age candida carmē
Nunc itera, atq; sales Antiniana tuos.
Te domini, te cura & agri, studiumq; puellæ,
Te moueant thalami iura, & amicus Hymen.
Ne sæui generose, tua est sine lite puella. ANTINI.
Illa tibi placido est tota fouenda sinu.
Ne'ue nega formosa uiro quod dulce rogarit.
Ipse quidem dulci dulcia mente petet.
Sit pax, sed sine lite tamen sint murmura, uterq;
Pacem amet, & pacis murmura uterq; sonet.
Ne pugna mihi care, nihil pugnare necesse est.
Concedet blandis uicta puella iocis.
Ne'ue uiro mihi cara tuo uestita repugna.
Vestis obest rixæ, rixa terenda ioco est.
Ludite. sed medio in lusu pax sæuiat, ut pax
Rixa sit, ut rixæ pax eat ipsa comes.
Iam ludunt. geminata sonant iam murmura, postes
Claudite, adesto tuis sancte Hymenæe focis.
Vos nuptæ quibus est coniux suus ite, parate
Gaudia uestra uiris, & sua dona toris.
Vos quoq; uirgineus chorus, innuptæq; puellæ
Omnia felici dicite fausta die.
Atq; animo optatas iamiam præsumite tedas.
Nanq; sua & uobis gaudia seruat hymen.

FINIS.

I. IOVIANI PONTANI AD PETRVM COMPATREM NEAPOLITANVM TVMVLORVM LIBER PRIMVS.

Actenus Idalios cantus, leue carmen in umbra
Lusimus ad thalamos blande hymenæe tuos.
Nunc age quis titulo dignus iuuenis'ue senex'ue
Seu mulier, seu uir, siue puella canam.
Dum'q; cano, interea flores lege, collige myrtos
Vranie, & multa sparge sepulcra rosa.
Sparge & opes Cari blanda tuas, age et ipse Patulci
Sparge tuas, spargas Antiniana tuas.
Est suus & tumulis honor, est sua cura sepulcris.
Ipsa quidem accensa testificanda face.
Vrite odoratos ignes, redolentia dona,
Quæ'q; & Arabs mittit, quæ'q; Sabæus ager.
Dum manes condo tumulis, tu caste sacerdos
Tange aram, & patrios rite precare deos,
Nec muto cineri non & bona uerba preces'q;
Debentur, querulis uerba sonanda modis.
Vos quoq; pallentes umbræ, solatia cantus
Hæc capite. & manes flebile carmen amant.
At tu flebilibus numeris hæc adijce Petre
Compater, ut certa membra quiete leuent,
Floreat ut sua cui'q; croco uenerabilis urna,
Frondeat ut uiridi myrtea sylua coma.

TVMVLVS VRSI VRSINI, PRIN-cipis Nolani & Asculani.

Non artes tibi Romanæ, non gloria belli
Defuit, aut magno principe dignus honor,
Non fortuna domus, clariq; a' stirpe parentes
Vrse, nec antiqua nobilitate genus.
Præstans ingenio, præstans & uiribus idem
Corporis, ingenij sed grauitate prior.
Illustreis titulos dedit & tibi Nola, dedere
Oppida multa tuo recta sub imperio.
Defuit ah tantum uitæ pars optima, nanq;
Mors properans, medio tempore te rapuit.
Sed tibi uictrices Musæ statuere sepulcrum,
Ne mors ipsa tuas deleat exequias.

ALPHONSI DAVALI PRINCI-pis Aternensi.

Arma manu tibi capta, & uicto ex hoste trophæa
Hæc tibi marmorea erunt, hæc tibi erunt tituli.
Hoc tibi mars statuit, statuit Bellona sepulcrum
O' Dauale, hæc cineri debita busta tuo.
His Alphonse iaces ornatus & obrutus armis.
Arma tibi tumuli. tela tibi tituli.

IVLII PARMERII equitum præfecti.

Da tuba terribilem sonitum, tubicenq; canoro
Aere tona. hos tumulos clangor & arma decent.
Iulius hic situs est. strepitus iuuat, et iuuat ensis
Clauaq;. Parmerium bellica parma iuuat.

Gaudet & his heros concentibus. en canit umbra
Ad numeros. placidos ducit & ipsa choros.
Nunc rursum tuba, nũc tubicẽ fera murmura rursum
Ingemina, ut cantu marmora pulsa sonent.
Hic honor ad tumulos, magnorum & saxa uirorum
Debetur, Martis sic stata sacra iubent.
Pro patria hic cecidit. manes gaudete sub urna,
Gaude & Iuleis umbra ferox tumulis.
Pro patria occubuit pugnans, murisq; cruento
Dum stetit hostiles repulit ense manus.
Nos plausum simul ore damus, simul ære canoro,
Parmerio. hæc patrius munera poscit amor.

HYDRVNTINORVM CIVIVM A'
Turca interfectorum. Viator, Genius, &
Sacerdos colloquuntur.

In frõte est tumuli scriptum, Sacer est locus. intus VI.
Tibia funereos deflet eburna modos.
Ore fauete omnes. manes sua funera deflent. GE.
Infleti, ob patriam qui cecidere suam.
Ingratos patriæ mores. sparsere cruorem. VI.
Pro patria. patrius cur male gratus amor?
Ossa solo quæ sparsa iacẽt, nũc colligit hydrus, GE.
Colligit & rigidis uiscera pasa rubis.
Parcite iam manes planctu, miserandaq; cessent
Murmura, nam tumulis rite paratur honor.
Dic age, dic bona uerba senex, iam conde sepulcro
Viscera, & in tumulis ossa repone sacris.
Ossa subite pios loculos, & inite sepulcrum. SA.
Viscera sacratas rite subite domos.

Pro patria occubuistis adacto in pectora ferro.
Vos patria ipsa suis prosequitur studijs.
Ite piæ ad superos animæ postquam ossa quierunt.
Ossa quieta manent, ite piæ ad superos.
Vobis parta quies cœlo. noua patria cœlum est.
Ite piæ ad superos, en agite ite animæ.
Hoc posita est tumulo pubes Hydruntia. cœlum
Est data cui proprijs patria pro meritis.

HIPPOLYTAE MARIAE Principis Brutiorum. Viator loquitur.

Hippolytam quisquis uideat miretur, ut illamq́
Ipse quidem credat Pallada uel Venerem,
Talis ea in tumulo est, illi sic prorsus ademit
Mors nihil, ut dicat Pallada seu Venerem.
Permanet & decor, atq; oris præstantia culti.
Huius ut atq; huius iam fluat ore melos.
Permanet & sua maiestas, popularis & auræ
Illæ quidem uere conciliator amor,
Vt simul & Venerem referatq; & Pallada, ut illi
Insit & hinc Pallas, insit & inde Venus.
Non hic Hyppolite iacet, at Pallasq; Venusq;.
At tumulus nec habet Pallada nec Venerem.
Nec iacet Hippolyte tumulo. mihi parcite diuæ,
Pallas & Hippolyte cum Venere hic recubant.
Cum Venere Hippolyte recubat, cum Pallade et ipsa
Hippolyte, ut diuæ tres tumulo hoc iaceant.

CICELLAE PVELLAE Surrentinæ.

Quò decor heu quò gratus honos, quò tanta uenustas
  Quò nitor ille abijt culta Cicella tuus?
Omnia mors rapuit, quæq; & natura Venusq;
  Contulerant, quæq; ars, heu breuis hora tulit.
In cineres heu uersa iaces. uix nomina seruant
  Saxa tibi, longo post abolenda situ.
Seu tantum cinis es, seu nil, seu labilis umbra,
  Siue es in æthereo forma recepta polo,
Has uiolas cape, supremos & turis honores
  Fleta diu nuribus, flenda Cicella uiro.

MVNDITIANAE PVELLAE.

Munditiana tibi funus peperere Hymenæi.
  Ipse Hymen luctus, tædaq; & ipse fuit.
Te Maiæ primum nuptam uidere Calendæ,
  Te postrema dies heu male condit humi.
Mense malas olim Maio nupsisse puellas
  Fama est, & Maias omen habere faces.
Munditiana tibi est Hymenq; & funera Maius,
  Et Maius uiolas det tibi, detq; rosas.

LEONTIS TOMACELLI. Marinus frater ad sepulcrum queritur.

Quæ Phœbo, quæ nam Aonijs est cura puellis?
  Phœbe uale, ualeant Aonidesq; tuæ.
O pereant herbæq; tuæ, succiq; ualentes,
  Et pereant cantus, sit sine uoce lyra.
Ergo obijt Leon? ah tumulus tegit iste Leonta?
  O rigeant Lauri, syluaq; Phœbe tua.

Arescatq; Helicon, sitiat liquor Hippocrenes,
Nec tibi sint arcus, nec tibi Phœbe coma.
Clamabat puer infelix, Succurrite Musæ,
Ferte & aquas. o' me Castalis unda iuua,
Sed nec Castalides ueniunt ad uota uocatæ.
Nullus Castalio, nullus ab amne liquor.
Tabescit sensim frater. sua iura reliquit
Natura. O' te te frater amate sequor.
Quid frustra ad tumulũ quereris Tomacelle, Leonta?
Nec tegit hic tumulus. nec cinis est reliquus.

FRANCISCI AELII. VIATOR
& Genius colloquuntur.

Quis iacet hoc tumulo? Nullus iacet. hunc sibi uiuus
Aelius, hanc statuit post sua fata domum.
Cur interq; herbas, interq; uirentia culta,
Qua nitet aurata Citria sylua coma?
Hanc illi syluam Musæ, hos statuere recessus,
Quo post umbra suo gaudeat in thalamo.
Quid, ꝙ & Aßyrij spirant de marmore odores?
Quid, ꝙ & Aßyrio nardus honore fragrat?
Illos aßyrijs Charites de collibus, hanc &
Detulit Aßyria gratia ab usq; plaga.
Hoc illi meritum Musæ post fata rependunt.
O' scriptor Latia nobilitate lyra.

FRANCISCI PVDERICI
ex nobilitate Neapolitana.

Quis sibi, quis tumulum uiuus parat, an'ne sepulcro,
Mortem dum metuit, dum cita fata, cauet?

Franciscus tumulum statuit Pudericus, & ipsis
Consulit exequijs, & sibi busta parat.
Nec mortem timet, aut mortis mala, sed quod honorem
Deberi hunc cineri, funeribusq; putat.
Nam mortem uitæ pretium, finemq; laborum
Iudicat, & uitæ posterioris iter.
Sunt testes uitæ tumuli, finemq; fatentur
Esse quidem alterius, principium alterius.
Nunc urbem colit & Musas. post dona sepulcri,
Elysiumq; colet, Pieriasq; domos.

MARVLLI POETAE. PONtanus ipse loquitur.

Hoc uacuum tibi Pierides statuere sepulcrum,
Et Graia & Latia clare Marulle lyra.
Ipse etenim Aonia in sylua, atq; Heliconis in antris
Lætus agens, illic otia grata teris.
Illic formosæ ludunt ad plectra puellæ,
Et tecum ad choreas carmina lecta canunt.
Et tibi responsant syluæ, Peneiaq; antra,
Plaudit & Ogygio roscida ripa lacu.
Nil præter nomen tumulo. per opaca uagaris
Culta, per Elysium doctæ Marulle nemus.
Hinc tibi se ad cantum adiungit formosa Corinna,
Cantat & ad calamos Delia culta tuos,
Illinc compositos exercet Cynthia saltus,
Exercet raros Lesbia blanda choros.
Nec Parca eripuit, Musæ rapuere Marullum,
Arnidi ne fieret grata rapina deæ.

Sis felix igitur Musis comes, & tua Musæ
Ambrosio foueant membra adamata sinu.

MARINI TOMACELLI.

Dum timet hæredes nullos Tomacellus, & ipsis
Consulit exequijs, dum cauet ipse sibi,
Hunc tumulum sibi constituit, uiuusq; locauit,
Et dixit, lapidi sint sua uerba meo.
Sit lapis hic, sit terra leuis, nullusq; Marinum
Non puer, aut iuuenis, nulla puella fleat.
Me sat sit multos uiuum fleuisse per annos.
O' nollem cineri sic superesse meo.
Cesset honos, cessent tot munera publica, totq;
Regia. me ignauus condat iners'que sopor.
Quæ coelo est pietas uocet ad se, si mea coelum
Respexit pietas, si mea facta deum.

IVLII POMPONII VIRI literatissimi.

Pomponi tibi pro tumulo sit laurea sylua.
Ossa maris rores, myrteaq; umbra tegant.
Teq; tegant, artusq; tuos uiolæq;, rosæq;.
Ver habet, Zephyros spiret, & ipse cinis.
Stillet & ipse cinis, quas & Parnasus, & antra
Thespia, & ipsa suas Ascra ministrat aquas.

MARIANI EREMITAE.

Viator cum admiratione loquitur.

Huic cineri deus ecquis adest? nam carmina Musæ
Lecta canunt, lectis assonat urna modis.

Ossa solo Mariane iacent tua. nobilis umbra
Læta fugit tumulos, læta petit superos.
Dicite io, iam uictor io Mariane, subisti
Aethera conspicuum, conspiciende dijs,
Ornatusq; caput lauro, plaudente senatu,
Intrasti sanctas sanctus & ipse domos,
Ascitusq; choro diuûm, cœlestibus astas
Concilijs, summo perfruerisq; bono.
Hæc musæ ad tumulum referunt. cinis ipse ualeto,
Seruari auratis digne cinis loculis.

CHABRIELIS ALTILII EPI-
scopi Polycastren, ac Poetæ doctissimi.

Et tibi dant tumulos Musæ, meritumq; sepulcrum,
Et tibi dat titulos quæ tibi culta Caris.
Altilio ó uenerande iaces hic? hac iacet urna
Pontificale decus? pontificalis honos?
Ergo agite ó nymphæ Sebethides, ergo age uirgo
Parthenope, ad tumulum spargite ueris opes,
Sparge tuos flores florum fœcunda Patulci,
Et tu sparge tuas Antiniana rosas.
Altilio requiem dic ó Cari. dic age Clio,
Luceat Altilio lux sine fine meo.
Quisquis adest pia uerba sonet, madeatq; sepulcrum
De lacrimis, madeat Pieri rore tuo.

ROBERTI VILLICI.
Poeta loquitur.

Terra senex tibi sit facilis, sint munera terræ
Grata tibi, & flores grata rependat humus.

Tu terram coluisti & terræ munera sollers.
Culta tibi & tellus, cultaq; debet humus.
Culta tibi & citrius debet Roberte colenti
Et debet uitis, debet & uua tibi.
Et uitis det grata tibi, det & uua liquorem
Optatum, largo diffluat urna mero.

LAVRINAE PVELLAE IPSA è tuumlo loquitur. Viator respondet.

Hæc Laurus mihi dat titulos, famamq; sepultæ,
Quæ quondam uiuæ nomina clara dedit.
Sub lauru Laurina tegor, mea uestit & ossa
Laurus, & ipsa meo uescitur è cinere.
Per me igitur uiuit Laurus, Laurinaq; uiuo
In lauru, & uitæ mutua cura sumus.
Ipsa eadem lauro materq; & filia. Laurus
Ipsa mihi est titulus, ipsa quoq; est tumulus.
Viuite frondenti pariter sub cortice iunctæ.
Ipsaq; sis Lauro filia, sisq; parens.

PTOLEMAEI GALLINAE CAtinensis Astrologi.

Digne senex coelo, coelum Ptolemæe petisti.
Pro Catina coelum patria facta tua est.
Quasq; olim stellas numeris, quæ sydera cursu,
Nunc metire oculis, fataq; certa tenes,
Et tibi quæ series rerum, lexq; ipsa futuri
Nota patet, summis perfrueris q; bonis.

A' puero mihi culte senex Gallina ualeto
Perpetuum, & Catinæ uiue perennis honos.

LAVRENTII MINIATI Astrologi.

Quid numeras Miniate? nihil numerare necesse est,
Sydera sub pedibus qui modo cuncta uides,
Cuncta suos agere anfractus, seq; ordine summo
Cogere, & errores rite subire suos.
Ne numera Miniate. quies tibi parta. quiete
Vtere, & humanis exue te studijs.
Ipsa quies deus est. deus est & uita bonumq;,
Vita bonumq; simul. utere utroq; simul.
Exutusq; hominum curis, rebusq; molestis
Laurenti æterno rite fruare bono.
Nos memores ueteris studij, socijq; laboris
Hæc tibi pro sanctæ munere amicitiæ.

FVSCAE MATRONAE.

Centum Fusca procos habuit, nec casta cubile
Polluit, aut sancti iura uerenda tori.
Centum Fusca procos risit, coluitq; maritum.
O' raram in longa posteritate fidem.
Hoc uirtutis opus dura inter & aspera sese
Erigere, & fortis exeruisse manus.
Viuit Fusca igitur celebris post fata, fidemq;
Testantur nullo marmora uicta situ.

FVLCI FERRARIENSIS musici.

Bistonis an'ne senis sonat hic lyra? Bistonis an'ne
Quæ traxit syluas horridáq; antra chelys?
At neq; Bistonij senis est lyra, sed lyra Fulci,
Quæ mulsit iuuenum pectora, quæq; senum.
Assonuit cui Penéo persæpe relicto
Delius, & carmen flebile iunxit amans.
Assonuit cui Cylleni testudo, & amantum
Defleuit curas, fleuit & ipse suas.
Nec nunc muta silet Fulci lyra. Fulcus & ipse
Non silet. at Stygias carmine mulcet aquas.
Dum sonat, Elysiæ ludunt ad plectra puellæ,
Dum canit, ad numeros quæq; puella canit.
Nec sentit Tityus rostrum, nec uulturis ungues,
Nec ferus ad portas Cerberus ipse latrat.
Dum uixit, Fulco regum plausere theatra,
Nunc plaudit Stygij flebilis aula dei.
Viue igitur plausus inter choreasq; silentum,
Aeternum & ualeas, perpetuumq; cane.

FORTVNATI. IPSE IN tumulo loquitur.

Non amplæ mihi diuitiæ, non regna fuere.
Sed modicus census, sed sine labe toga,
Nec mihi regales epulæ, sed uictus honestus,
Mensáq; communis, resq; modesta domi.
Cultus ager, sine lite domus, sine sorde supellex,

Parca quidem coniux, sed sine prole fuit.
Hinc fortunato nomen fecere, quod essem
Contentus modicis, simplicibusq; bonis.
Sorte sua lætus quisquis fuit, ille beati
Fert nomen. felix, nomen inane puto.

ANGELI GENTICORI.

Nec Musis non carus eras. tibi carmina Musæ
Aoniæ & dederant fila mouere lyræ,
Et dederant linguæ cultum, & præcepta loquendi
Genticore, atq; artes posse docere bonas.
Nec tibi non aderant Charites, non fautor Apollo
Angele, eras docti pars uel honesta chori.
Sed tibi nil Musæ comites, nil fautor Apollo
Profuit, aut Charitum quæ tibi iuncta cohors.
Omnia mors superat. fatum secum omnia claudit.
Non tamen hoc nostras finit amicitias.

IAOMOTI.

Dum ruit incautus stratum Iaomotus in hostem
Occubat, & uicti uictor ab ense cadit.
Extinctum fleuere duces, tristesq; manipli,
Castraq; magnanimi funere mœsta uiri.
Indulsit iuueni lacrimas rex mitis, & illum
Ornauit mœstis funeris exequijs.
Mouit amans fletum uirgo, mouere puellæ.
Forma quidem lacrimis digna erat illa nouis.
Elatus misero est urbis mœrore. tulitq;
Hanc laudem, quod non liquerit ipse parem.

PERINELLI MVSICI.

Plectra iacent sine honore, lyræ sine honore sepultæ
Et citharæ, & cantus, & sine honore tuba,
Sibiláq; arboribus desunt, & murmura riuis.
Destituit tacitas ipse susurrus apes.
Sola auium ueteres seruat Philomela querelas,
Sola & hirundo nouos suscitat ore modos.
Hæ Perinelle obitum luctu testantur, at illa
Sordent, & nimio muta dolore tacent.
Sume lyram in tumulo Perinelle, & plectra moueto,
Iam lyra, iam citharæ, iam tuba & ipsa canet.
Sibiláq; arboribus strepitent, & murmura riuis,
Iuuerit atq; alacreis ipse susurrus apes.
Quo tumulo Perinelle iaces, tecum iacet omnis
Et sonus, & cantus. auráq;, uoxq; silet.

IVNII IVNIANI MAII.

Et Mirtus tumulo satis est sola, & satis ipsa
Laurus. at hunc tumulum uestit utrumq; nemus.
Quem Charites persæpe, nouem persæpe sorores
Inuisunt. tumulus nec sine honore suo est.
Hæ choreas agitant, Iuniq; ad marmora musæ
Dulce canunt. numeris frondea sylua fauet.
Lætantur lauri, myrtus lætatur & omnis.
Ac Maij felix nomine ridet humus.
Hic uates requiem ducat. feliciter umbra
Dormiat, & cineri sit sopor usq; pio.

GREGORII TYPHERNATIS.
Pontanus tumulum salutat.

Gregorio sit terra leuis, uer assit & urnæ.
Terra ferat flores, urna liquore fluat.
Plaudat & huic Latium tumulo, plaudatq; iuuentus
Itala. Gregorio et umbria plaude tuo.

FRANCISCI HIACHINI
Grammatici.

Non tibi certa domus fuerat, non culta supellex,
Mensáq;, uix tenuis docte Hiachine focus,
Hoc ex morte tibi lucri est, quod nulla supellex,
Non focus ipse opus est, quod tibi certa domus.

MASVTII SALERNITANI
fabellarum scriptoris.

Hic quoq; fabellas lusit, tinxitq; lepore,
Condijt ornatis & sua dicta iocis.
Nobilis ingenio, natu quoq; nobilis, idem
Et doctis placuit, principibusq; uiris.
Masutius nomen, patria est generosa Salernum,
Hæc simul & uitam præbuit, & rapuit.

AVRELII INFANTVLI. MATER
ad sepulcrum queritur.

Has tibi pro mammis lacrimas, proq; hubere fletum.
Nate cape. has lacrimas hubera nostra puta.
Quiq; tibi ad cunas cantus, quæ nænia quondam,
Hi tibi nunc questus, hic tibi sit gemitus.

Has bibe nūc lacrimas. hæc hæc nunc ubera sume.
Næniolæ & lusus, nostra querela tibi est,
Quosq; dedi flores, & quas de flore corollas,
Hi tibi sint crines, hæc tibi fusa coma.
Aureli tibi sit tellus leuis, ac breuis urna
Afflet & usq; crocos, spiret & usq; rosas.

PHIELLAE MATRONAE.

Auratis digna es loculis formosa Phiella.
Heu te condit humus, uilis & herba tegit.
Heu heu nec mater, nec te tua pignora deflent.
Nulla tibi est mater, pignora nulla tibi.
Non frater, non cognato de sanguine quisquam,
Non pater ipse, aut quæ lac tibi mamma dedit.
Vos fusi deflete, coli deflete Phiellam,
Flete & eam lanæ, flete & eam calathi.
Flete & acus, & fila fleant, & lina Phiellam.
Telaq; . uix tumulo casta puella iaces,
Casta puella lates tumulo uix . uix tibi cespes
Dat tumulum. uix te terra inarata tegit,
Quæ tamen herba tegit, nullos hæc sentiat æstus,
Frigora nulla . tuo floreat usq; solo.

MASSILAE VERNVLAE.
urna ipsa loquitur.

Vrna loquor . cinis est infans . infantula mecum est .
Vernula nata domi, nata gemella patri.
Hanc mater mihi commendat post funera, & inquit
Ipsa tibi hanc peperi, nata futura tua est.
Hanc alui

Hanc alui in tenebris. nutrix nox. hubera suxit
Noctis, & infanti lac fuit ipse sopor.
Nec fatur, uerum somno testata perenni
Quàm nasci, satius uos docet esse mori.
Hanc nullæ torquent curæ, non matris in ore est,
Non lana in digitis comminuenda datur.
Continuas ducat noctes. lux nulla, nec ulli
Sunt uitæ sensus. munera nulla premunt.
Dumq; hæc ipsa loquor, secura infantula dormit.
Illam perpetuo somnus ab hymbre rigat.
Nomen erat quod fecit herus Massila. Camœnæ
Ornarunt domini pro pietate locum.
Hic dormit Massila, sopor lac, hubera præbet
Nox ipsa, at cunas & tenebræ & loculi.

ROSAE PVELLAE *ante diem mortuæ.*

Non nomen tibi, quin omen fecere parentes,
Dixerunt cum te bella puella Rosam.
Vtq; rosa breuius nil est, æque'ue caducum,
Sic cito, sic breuiter & tua forma perit.
Implesti denos uix nam formoso decembres.
Vere Rosa Heu nata es, mense decembre cadis.
Non æstus, sed te rapuerunt frigora brumæ,
Non æstas, sed te frigida soluit hyems.
Ergo non hyemi flores, non rapta per himbrem
Frondescis, tumulo sed male Rosa rosa es.

PARTHENIAE VIRGINIS ET *faculæ Veneris in eo ardentis. Viator & Genius colloquuntur.*

Quis rogo quis titulus? fax num tabescit in urna?
Fax cuia est? Veneris. Vrnula? Parthenies.
Parthenie faculam Veneri dum surripit, urnæ
Abdit, & hanc inquit ignibus ure tuis.
Tabuit ipsa suis fax ignibus intus abesa.
Hinc tumulus titulum uirginitatis habet.
Parthenie iacet hic. Veneris fax hic quoq; tabet.
Parthenie tituli ius habet & tumuli.

ROSCIAE puellæ ipsa è tumulo loquitur.

Ros mihi dat titulum, nomen'q; est Roscia nostrum.
Ros breuis est, breuis heu, sic mihi uita fuit.
Rore madet tumulus, stillant & marmora rorem.
Roscia sum, me ros, roscida & unda rigat.
Sed nec apes tumulo, uerum insedere cicadæ,
Stridula'q; ad cineres hei mihi turba crepat.
Bruma mihi requies, æstas est pœna sepultæ.
Bruma quies, æstas est mihi supplicium.

STELLAE FERRARIENSIS.
Potanus ipse loquitur.

Sit uati fas Pierides, quæ lucida fulget
Stella polo, hanc proprio condere sub tumulo.
Stella tibi tumulus cœlum est. hæc te tegit urna.
Te'q; per & tumulus, te per & urna nitet.
Stella nites urna, radios tibi & urna ministrat,
Præbet & hos tumulus, & tumulo ipsa nites.
At nec stella iacet tumulo, sed splendet in urna,
Splendet & in tumulo, Nam polus est tumulus.

CANDIDAE uirginis. ipsa loquitur.

Nec me marmor habet, nec me tegit urna sepultam.
In niueas abij candida uersa rosas.
Fote interq; rosas, interq; ligustra quieram,
Aura fouet flatu, mater at ipsa sinu.
Pallida cum cœlo nubes delapsa repente
Me rapit, inq; aureas dissipor ipsa leues.
Dum natam mater gremio, dum quærit in ulnis,
Pro nata niueas reperit ecce rosas.
Ne mihi ne lacrimas quisquam, ne munera donet
At tumulos. horti sunt mihi nam tumuli.
O' felix cui uere rosæ, atq; æstate sepulcrum
Sunt auræ. hinc flores fundis, & hic Zephyros.

VIRIDELLAE PVELLAE.
Ipsa met dolens loquitur.

In lapide est titulus Viridella, sed ipsa sepulcro
Deuirui. heu tumulus nomina falsa gerit.
Tabuit in cineres Viridella, colorq; decorq;
Nullus adest. heu quid nomina uana iuuant?
Quin potius Cinerilla legar, Cinerilla sepulcro
Inscribar, perijt nam uiror atq; uigor.
Nec titulo est Viridella, nec est Viridella sepulcro
Nomen, forma, uigor, deniq; nil superest.

SYLVAE PVELLAE RVINA
ripæ oppressæ.

Me tellus grauat ingenti diuulsa ruina.
Pro tumulo mons est, quàm grauis heu tumulus.

Incubuit tumulo rupes. hæc ipsa sepulcrum
Hausta facit, miseros hei mihi quàm tumulos.
Increuit tumulo frondenti uertice sylua,
Sylua mihi est tumulus. hei mihi qui tumulus.
Qui mihi sit titulus, quæ nomina sylua docebit.
Sylua mihi titulus, Syluáq; nomen erat.

PRVINAE PVELLAE. ipsa loquitur.

Nec mihi tristis hyems nocuit, nec sæuior æstas,
Non terræ, aut tumidi uis inimica maris.
Tabida uis rapuit, rapuit uiolentia febris.
Delicui, ut rapido solet pruina liquet.
Heu nomen fatale, perínde, ut sole pruina,
Sic ego pallenti tabe liquens perij.

SVLPITIANAE PVELLAE.
Viator & umbra colloquuntur.

Dicite custodes umbræ, quæ tanta sepulcri.
Cura est? sollicitas cur'ue smaragdus habet?
Parce hospes uocitare umbras. Amathusides ipsæ
Dicimur, & Veneri turba dicata sumus.
Hic nymphis defleta diu, plorata Camœnis,
Clamata & Veneri Sulpitiana iacet.
Deflerunt nymphæ formam, gestusq; Camœnæ
Plorarunt teneros, compositumq; decus.
Clamauit Cytherea oculos, oculisq; pudorem
Suffusum, & Veneres per labra, perq; genas.
In frondem nymphæ formam, in floremq; Camœnæ
Rarum uerterunt, & sine labe decus.
Inclusit Cytherea oculos, sepsitq; smaragdo,

Cumq; his et Veneres, deliciasq; suas.
Mox statuit nos custodes. hinc cura sepulcri
Tanta est, sollicitas inde smaragdus habet.
Ferte piæ dona hæc Amathusides. hæcq; smaragdo
Serta date. æternos spiret & urna crocos.

EVMOLPAE SERVAE. VI. et Ge. colloquutur.

Hos loculos, hos & tumulos, hæc iura sepulcri
Ecquis habet Lemurum? num Genius quis habet?
Ipsa fides habet, & casti reuerentia lecti.
Hic, atq; hic Genius mutua iura tenet.
Sic requies huic sit tumulo, quænam umbra quiescit
In loculis? cineres cuius & urna tegit?
Sarmatis hic Eumolpa iacet, quæ nupta marito
Eripitur, Siculo captaq; seruit hero.
Cuius dum fugit amplexus, renuitq; cubile,
Præceps de summa se iacit ausa domo.
Labentem simul excipimus, positamq; pheretro,
Condimus, & castis assumus hinc loculis.
Hos Eumolpa tibi flores, hæc serta dicamus.
Famaq; sit cineri semper amica tuo.
Vos quoq; felices Genij celebrate iacentem,
Et facti memorem reddite notitiam.

DRYASTIDIS NYMPHAE QVERE la à rusticis cæsæ. Viator loquitur.

Quænam illa est igni è medio flammisq; querela?
Qui gemitus? miseræ uirginis an'ne sonus?
Virginis ah miseræ uox illa est. sic tibi uirgo
Sit requies, gemitus causa nec ulla tui.

Dic age quæ nam ipsa es, tantæ quæ causa querelæ?
Cur tantus medio surgit ab igne dolor?
Rustica sum nemoris generosi nympha Dryastis
Felix glande, ferax umbræ, & opaca comis.
Inter Hamadryadas regnabam prima sorores,
Primus honor mensæ, gloria prima chori.
Inuidiæ fuimus. Fauni mea regna bicornes
Inuadunt, Fauni prodigiosa cohors.
Agrestum'q; manus armant. mea cæditur ilex,
Atq; acer, atq; abies, deniq; cædor ego.
Immittunt'q; ignes. uror uenerabile numen.
Dum loquor, heu miseræ uiscera adusta crepant.
Et ferro mecum, sæuis mecum ignibus actum est.
Hinc lacrimæ & gemitus, inde querela uenit.
Qui Crœsi extinxit flammas uiolentior hymber,
Ille idem extinguat mœsta Dryasti tuas.
Et tibi succurrant Hyades pluuialibus astris,
Nimbosus'q; suas funditet auster aquas.

I. IOVIANI PONTANI AD PETRVM COMPATREM NEAPOLITANVM TVMVLORVM LIBER SECVNDVS.

Pargite aquam, date tura focis, lugubria ad aras
Verba sonent, miseris uerba ferenda modis.
Tristior & Lemures cantus iuuat, & iuuat ipsa
Nænia, funereis emodulata sonis.
Pax uobis tenues umbræ, requiesq; sepultis,
Sit dolor & nullus, nullaq; cura sitis.
Perpetuæ sint & noctes, somniq; perennes.
O' felix, sopor hic cui uenit ante diem.
Aeternum dormite umbræ, æternumq; silete.
Sit sopor æternus, perpetuumq; uale.
Tu uero cape & hæc obitus solatia Petre
Compater, à tenebris obsite Cymmeriјs,
Quod tibi non opus est medico, non auspice nummo,
Quodq; opera diues nullius ipse egeas.
Aeternum sine me, & mecum post ipse ualeto
Compater antiquis annumerande uiris.

TVMVLVS LVCIAE Pontanæ filiæ.
Pontanus pater ad sepulcrum queritur.

Liquisti patrem in tenebris mea Lucia, postquam
E' luce in tenebras filia rapta mihi es.
Sed neq; tu in tenebras rapta es. quin ipsa tenebras

Liquisti, & medio lucida sole micas.
Cœlo te natam aspicio. num nata parentem
Aspicis? an fingit hæc sibi uana pater?
Solamen mortis miseræ, te nata sepulcrum
Hoc tegit. haud cineri sensus inesse potest.
Siqua tamen de te superat pars, nata fatere
Felicem quod te prima iuuenta rapit.
At nos in tenebris uitam, luctuq; trahemus.
Hoc pretium patri filia, quod genui.

ARIADNA MATER QVERItur ad Luciæ filiæ tumulum.

Nata cape hos calathos, depexæ & munera lanæ,
Cum lana & calathis accipe & has lacrimas.
Nata & acus, et fila cape, & cape linea texta,
Cumq; his, atq; illis, accipe & has lacrimas.
Nata colum, fusóq; cape, & simul indita lina,
Cumq; colo, & fusis, accipe & has lacrimas.
Natæ cape has & bracteolas, hæc aurea dona,
Cumq; his, atq; illis, accipe & has lacrimas.
Accipe & hos crines, atq; hæc tibi munera grata,
Flabellum, & tenues accipe forficulas.
Accipe & hos crines, cumq; his & scrinia, & aureos
Accipe uerticulos, accipe gemmeolos.
Accipe & hos crines, cumq; his bombycina texta
Et zonam, & pictum hoc accipe reticulum.
Accipe nata meos crines, lacrimasq;, meos'que
Expecta & cineres Luciæ, & inferias.

NELLAE MATERTERAE.
Pontanus loquitur.

Nec patria profugus puer, exutusq; bonorum
Nella tibi aut tumulos, aut pia iusta dedi.
Nec pro blanditijs lacrimas, pro munere uitæ
Mortis dona tuo persolui cineri.
Nella uel affectus matris, uel munus obibas,
Nella mihi nutrix, Nellaq; mater eras.
Nunc procul à patria senior iam, dona pheretri,
Et iusta, & cineri debita persoluo.
Aeternum mihi Nella uale, ac requiesce sepulcro,
Et ualeant cineres, & mihi mater aue.

CAECILIAE AVIAE PATERNAE. Pontanus loquitur.

Pax umbræ, requiesq; turnæ, quæ contegit umbram.
Tura adolete, sacri spargite fontis aquam.
Salue auia, æternumq; uale. cape grata nepotis
Munera, nec lacrimas sperne, nec inferias.
Cæcilia & tibi sit tellus leuis, & fluat urna,
Ambrosia. Ambrosius stillet & usq; liquor.
Et tibi perpetuum spiret uer, seruet & urnam
Quam tu seruasti cum pietate fides.

TVRPILIAE PVELLAE.

Casta fuit, formosa fuit, comisq; puella.
Turpiliæ uerum nomina iniqua tulit.

Moribus ornauit nomen, raroq; pudore,
Cum fuerit thalami candor honosq; tori.

CORVINAE, morosæ fœminæ.

Hic posita est Coruina, suo attumulata marito,
In tumulo et thalamo litigiosa cohors.
An'ne cohors ubi uir iaceat cum coniuge solus?
Ille suæ consors coniugis, illa sui?
Dum clamat, dumq; inclamant, dum stridet uterq;,
Hic boat, illa ululat, fit tibi plena cohors.
Iam strepitant. irata cohors iam currit ad arma.
Clamor ad astra uolat, telaq; trunca sonant.
Non litem sed bella putes. iam fragmina tundunt
Marmora. iam tumulo saxa rotata crepant.
Heu clamat Coruina, gemit percussus Homaster
Pæona de Stygijs ite ciete uadis.
Sed nec Pæone opus. docti sua uulnera curent.
Vos fomenta pijs fundite pro lacrimis.

CERBERI hominis furacissimi.

Cerberus hic situs est. latrat sed ad hostia nullus,
Scilicet inditio ne sit, id ipse timet.
Fur erat, & furtis uitam ducebat. at illum
Deuorat in tenebris, improba turba canum.
Vmbra petit manes, quam Cerberus ore trifauci
Deuorat, haud Stygias passus inire domos.
Furibus hæc pœna est. furti reus hostia Ditis
Non intret, rabido præda sit ille cani.

MIELLAE puellæ in adulterio occisæ.

Heu quid amor, male castus amor q̃d crimina possint,
Ipsa manu doceo cæsa Miella uiri.
Hærebam misera in gremio male saucia amantis,
Et mea languentis presserat ora sopor.
Irrumpit gladio coniux. heu uicta sopore
Vix sensi armatas in mea fata manus.
Eiectam furtim, exequijs, bustoq́; carentem,
Tristis in ignota condidit hospes humo.
Tabueram, intestata diu nec crimina passus
Hymen, immundas excit in ossa sues.
Eruor infelix, populi nota, dedecus urbis,
Meq́; trahunt rabidæ per loca tetra feræ.
Quæq́; Miella fui, nomen sum nacta Suillæ.
Disce puella tuo casta manere toro.

HOMINIS MENDICI.

Nulla mihi uiuo domus, at nunc certa sepulto est
Vitaq́; paupertas, mors mihi diuitiæ.
Vita mihi exilium. requies at certa sepulcrum.
Nudus eram uiuus, mortuus ipse tegor.

VIOLINAE puellæ. ipsa loquitur.

Prata mihi tumulum præbent, uiolæq́; sepulcrum
Fronde tegunt. mirum si uiolina uocer?
Non mihi ture opus est, aut nardo, aut arabe Myrrha,
Myrrha mihi, & nardus, turaq́; sunt uiolæ.

VRBANAE puellæ male sepultæ. ipsa queritur.

Rure quidem iaceo, cum sit mihi nomen ab urbe,
Nec titulus, nec sunt nomina uera mihi.

Pœna mihi est tumulus. pœna est rurale sepulcrum,
 Quæq; quies alijs, est mihi supplicium.
Pro uiola porrum, pro ture, atq; Arabe costo
 Cæpa datur, cæpis obsita semper humus.
Meq; sues, meq; & uerres, uexantq; capellæ,
 Inquinat & tumulos ingluuiosus anas.
In primis me turbat anus, quæ carmine longo
 Euocat & manes, euocat atq; erebum.
Vos aliò cineres, aliò traducite nostros,
 Quæq; Vrbana fui, rustica ne iaceam.

SCANDEREBAEI HOMINIS bibacissimi.

Funde urnam ad tumulos, funde & uinalia testa.
 Ebrius hic nūquam, sobrius hic neutiquam.
Ebrius hic semper, semper quoq; sobrius idem.
 Dic mihi quisnam hic sit? Scanderebæus erat.

TRIVM GRAMMATICORVM. Pontanus ipse loquitur.

Paschalis iacet hic, docuit qui grammata, meq;
 Instituit puerum, nescius insciolum.
Melcior huic successit ineptus, & inde Cataldus.
 Tris hos uix unus ferre potest tumulus.
Ille ualet pugnis, ast alter robore luctæ.
 Hic clamore grues uicerit, atq; anates.
Ite procul Musæ, puerum me quæ nequistis
 His à Grammaticis Nestoreum eripite.

FELICIS MERCATORIS.

Felix hic iaceo, male felix, quem neq; coniux,
Nec natus sepelit, nec soror, aut genitrix,
Non pater, aut frater. rapidæ excerpsere uolucres.
Prædaq; sum cupidis heu data uulturijs.
Dum uarijs inhio lucris, fora multa frequento,
Et uitam, & partas eripit hostis opes.
Linquor præda auibus. nullum tegit ossa sepulcrũ.
Sola per ignotos umbra uagatur agros.
Donec me tumulo pastor donauit, & alno
Infelix scripsit hac requiescit humo.
Felix cum fuerim, nunquam post fata quieui,
Infelix donec scribere in tumulo.

IACOBI PONTANI PATRIS
Iouiani Pontani.

In tumulo situs est uatis pater. hoc satis esset,
Sed pater ipse suis laudibus auctus erat.
Cui gentilis honor. cui linguæ ornatus & oris,
Atq; togæ, atq; hastæ, cui uel utrunq; decus.
Non est quod tumulo exoptes. cœlum ille petiuit.
Sed uenerare pijs ossa reposta locis.
Ante diem rapuit Iacobum mors. filius illi
Infans quæ nequijt, dat modo iusta senex.

CHRISTIANAE MATRIS. PONtanus filius ad illius sepulcrum.

Optabunt tibi Christiana Musæ
Ad bustum bene, nec mihi negabunt

Ad matris tumulos adesse flenti.
Has lactis pretium tibi quotannis
Ex uoto lacrimas parens dicamus.
Hos questus tibi pro labore & aestu
Pro puerperij damus dolore,
Pro casta simul institutione,
Pro linguae studijs, boniq; cultu,
Et desiderium tui perenne,
Et suspiria pectoris uouemus,
Cum luctu, gemitu, dolore & aestu.
Nec Musae numeros negant querenti,
Quod uiuis bene, quod deos uereris,
Quod castum colis, & probas modesta.
Hinc te Pierides puellae amarunt,
Amauit dea uirginum magistra,
Atq; hinc te ad socios choros uocarunt,
Inter quos agis, & beata ludis.

PONTANVS Filius ad Pheretrum
Christianae matris.

Has te ego ad inferias mater uoco. tu mea mater
 Accipe cum fletu munera mixta suo.
Te natus uocat ad pheretrum. tu munera nati
 Accipe, & has lacrimas, accipe & hos gemitus.
Quid natum mater fraudas spe? nec mihi flenti
 Eximis aut lacrimas? eximis aut gemitus?
O' dulceis matris uultus, o' mollia corda.
 Mater adest, matrem iam peto, iam teneo.
Iam ridet nato mater, iam brachia tendit.
 Iam teneo amplexus, ipse ego iam teneor.

Heu natum mater, natum fugit immemor. heu nil
Ipsi, nisi manes et leuis umbra sumus.

ARIADNAE SAXONAE NEAPO-
litanæ. Viator, Genius, & Hyacinthus
colloquuntur.

Vnde rosæ ad tumulos, unde hæc uiolaria? nūq̄d. VI.
Hi tumuli & uiolas et peperere rosas?
Ver tribuit sua iura, simul tribuere Napææ. GE.
Huic cineri. hinc uiolas, hinc peperere rosas.
Ipse et Acidalio Charites de fonte liquorem.
Ipsa et Acidalio rorat ab amne Venus.
Hinc uiolæ florent, hinc roscida lilia canent.
Hinc tener ipse tuo flore Hyacinthe nites.
Et nitet et queritur mœrenti flore Hyacinthus,
Suspiratq; nouo iure dolore puer,
En audis. miseranda uolant suspiria, et udis.
E' folijs sese flebilis aura ciet.
Formosæ quondā dominæ mihi cura uacabat. Hy.
Hinc mihi tuta æstas, hinc mihi mitis hyems.
Me dominæ faciles digiti, studiumq; colebant.
Ver mihi sic semper, rosq; perennis erat.
Extinctam flerunt nymphæ. Venus aurea questa est.
Terq; comam uellit, ter scidit ipsa genas.
Inde mihi & nitidus cecidit flos, et mihi tristis
Venit hyems. perijt qui fuit ante nitor.
Felices tumuli, cinis at felicior. en tu VI.
Dic puer, unde nouus qui tibi uenit honos?
Arebā dominæ interitu. sed coniuge adēpta Hy.

Vir mihi de lacrimis subuenit usq; suis.
Hic tumulo ex oculis rorem diffundit amicum.
Hic cinerem ex oculis hymbre fluente rigat.
Hinc redeo in florem. flos hinc ad busta resurgit,
Scribitur & folijs nota querela meis.
Felices tumuli, cinis at felicior. heu quæ VI.
Sors dominam eripuit mœste Hyacinthe tibi?
Inuidia eripuit dominam, Lucrinide in unda HY.
Dum lauat, & calidis nuda fouetur aquis,
Obstupuit forma nymphæ Misenia, & atro
Inuidia infestas felle uenenat aquas.
Hinc rapta est. fleuere deæ, lacrimisq; dolorem
Testatæ. ad tumulos inde perennis honos.
E' lacrimis uiolæ, lacrimisq; rosaria uernant.
Et mihi de lacrimis hic quoq; creuit honor.
Vsq; fluant lacrimæq; tibi, uiolisq;, rosisq;, VI.
Vmbraq; flebilibus usq; rigetur aquis.
Dic age de lacrimis sate flos, dic o' puer alte
De lacrimis, titulum dulceq; nomen heræ.
Illa tori bene fida comes, custosq; pudici.
Cuiq; & acus placuit, cui placuere coli,
Quæq; focum, castosq; lares curauit, & aræ,
Et tura, & lacrimas, & pia serta dedit,
In prolem studiosa parens, & amabilis, uni
Quæ studuit caro casta placere uiro,
Hic posita est Ariadna. rosæ, uiolæq; nitescant
Qua posita, & lacrimis hic mihi surgat honos.
Vrna crocũ dominæ fundat. distillet amomum VI.
Ad tumulum, & cineri spica Cilissa fluat.

PONTANVS, CONIVX AD Tumulum Ariadnæ Saxo- næ uxoris.

Quas tibi ego inferias coniux? quæ munera soluam?
Cum lacrimæ, & gemitus, uerbáq; destituant.
Pro ueteri tamen officio, pro munere lecti
Annua lustrato dona feram tumulo.
Tura puer laticésq; sacros. tu uerba sacerdos
Dic bona, & æternos rite precare deos.
Rite sacras adolete faces. mihi mortua uiuis
Vxor, & in nostro conderis ipsa sinu.
Viua mihi ante oculos illa obuersatur imago,
Et mecum lusus, deliciásq; facis.
Viua domum cultósq; lares, remq; ordine curas.
Viua Ariadna domi es, uiua Ariadna toro es.
Mecum perq; hortos & culta uireta uagaris,
Et mecum noctes, mecum agis ipsa dies.
Sic mihi uiua uales, sic est mihi grata senectus,
Vt tua mors lasso uita sit ipsa seni.
Hæc ipse ad pheretrum. at tecum mens ipsa moratur,
Tecum post paucos læta futura dies.
Interea cape & hæc miseræ solatia mortis,
Atq; in perpetuum flet a Ariadna Vale.

LVCII FRANCISCI FILII Pontanus pater queritur.

Has aras pater ipse deo, templumq; parabam,
In quo nate meos contegeres cineres?

Heu fati uis leua, & lex uariabilis æui,
Nam pater ipse tuos nate struo tumulos.
Inferias puero senior, natoq; sepulcrum
Pono parens. heu quid sydera dura parant.
Sed quodcunq; parant, breue sit, nanq; optima uitæ
Pars exacta mihi est, cætera funus erit.
Hoc tibi pro tabulis statuo pater, ipse dolorum
Hæres. tu tumulos pro patrimonio habe.

LVCIO Francisco filio Pontanus pater inferias soluit.

Has Luci tibi & inferias, tibi & annua soluo,
Annua uota pijs hei mihi cum lacrimis.
Hæc Luci tibi & ad tumulos, positumq; pheretrum
Dona pater multis perluo cum lacrimis.
Hæc dona, inferiasq; heu heu hunc nate capillum
Incanamq; comam accipe & has lacrimas.
His lacrimis his te inferijs, hoc munere condo,
Nate uale æternum o' & ualeant tumuli,
Quin & hient tumuli, & tellus hiet, & tibi meme
Reddat, & una duos urna tegat cineres.

ISOLDAE matronæ fœcundissimæ.

Felix prole sua, felixq; nepotibus, urna
Hac Isolda iacet clara puerperijs.
Quam nati, nataeq;, cohors numerosa nepotum
Imposuit pheretro, condidit in tumulo.
Inscribi hoc iussit busto. mea funera curent

Quæ mea, deq; meis uiscera uisceribus.
Quadraginta igitur strato imposuere pheretro.
Flet reliqua ad notum turba minuta rogum.

BARCAE ancillæ. ipsa loquitur.

Pathma mihi in patria nomen tellure, Ioanna
Hic fuerat, Mauro Barca uocata seni.
Seruiui Mauro. ingenuam me patria uidit.
Hic domini laribus ius uel herile dedi.
Munditijs placui dominæ, fusóq;, fideq;.
Demerui dominum sedulitate mea.
Nec Musis non cara fui. me carmine Musæ
Donarunt, tumulo qui mihi uenit honos.
Dulcis hero, dulcisq; & heræ, Charitum quoq; cura,
Et cura Aonidum scita Ioanna fui.
Ipsa manu dominæ pheretro composita, supremas
Excepi lacrimas, quas mihi fudit herus.
Quemq; sinu tenerum foui, cui garrula lusi
Ad cunas, locat hac natus herilis humo.
Ille mihi inferias, ille & funebria soluit,
Digne parens nato, digne parente puer.
Terra mihi, sit at aura leuis natóq;, patriq;,
Sis memor & Barcæ, sis mea dulcis hera.

LVCILLI Pontani, uixit dies quinquaginta.
Præfica loquitur. puellæ respondent.

Infanti lacrimam ad tumulos floremq; puellæ PRAE.
Spargite, nam & uestro est dignus honore rogus.

En flores, nardũ ad tumulos balanũq; liquamus, PV.
  Ipsæ etiam lacrimæ sponte per ora fluunt.
Nil infans ore infanti. uix uagit. at ipse PRAE.
  Munera uestra pijs sedulæ obite modis.
Lucili tibi lux nomen dedit, & dedit ipsa PV.
  Mater stella tibi, stellaq; luxq; simul.
Eripuit nox atra, nigræ eripuere tenebræ.
  Vixisti, uix quot litera prima notat.
Hos'ne dies? breue tam'ne tibi lux fulsit? & auræ
  Maternum in nimbis sic tenuere iubar?
Infelix fatum. puer heu male felix. heu ꝙ
  Nec puer es, nec lux, nec nisi inane quid es?
Sit uobis Ver perpetuũ, ac sine nube puellæ, PRAE.
  Lucili, & cineri spiret inustus odor.

INFANTVLI VAGIENTIS.

Viator et Genius colloquuntur.

Mira fides, tumulo uagit puer, ecqua sub urna
  Vmbra gemit? miseris en gemit umbra modis.
Præsidet huic tumulo quisnam genius'ue deus'ue?
  Vnde hæc tam querulo uox geminata sono?
Hic infans iacet Vmbrenus, miserabilis infans,
  Viuit morte sua, crimine matris obit.
Hæc urso assuescens, urso fit mater. ibidem
  Morte obita. mortem pœna secuta sua est,
Vt puer in tumulo uiuat, petat improba mater
  Vt Stygia, & hinc Stygias nocte reportet aquas,
Quis puerum in tumulo pascat. uagitus hic inde est.
  Pœna obitus matri. uita quidem puero.

VARIANAE PVELLAE.
Carbo soluit inferias.

Hos habet infelix tumulos Variana, nec ulli
Iuncta toro, nulli iuncta puella uiro.
Vt posita est loculis, miseri post funus amantes,
Munera cum lacrimis multa dedere suis.
Primus at è cunctis Carbo mœstissimus illi
Constituitq; aras, & stata sacra facit.
Condidit & loculis manes, lauitq; sepulcrum
De lacrimis. lacrimæ tristia busta rigant.
Nona dies aderat. florent ad marmora thymbræ,
Thymbra tegit tumulos marmora thymbra tegit.
Conueniunt & apes, & mella liquentia carpunt.
Dictaq; Thymbrea est, quæ Variana fuit.
Hæc tibi Carbo tuus Thymbrea. hinc mella sepulcro.
Lecta legunt & apes, hinc tibi et illa fluunt.

NEAERAE PVELLAE. P.SVM-
montius celebrat exequias.

Hos cineres breuis urna (at non leue nomen in urna
Scribitur. hic posita est pulchra Neæra) tegit.
Ah crudele genus diuorum. hic pulchra Neæra
Est posita? hos cineres & breuis urna tegit?
At non urna breuis tegit, aut leue nomen in urna est.
Quam Charites seruant, Pieridesq; deæ.
Illam Petrus amat Summontius, hicq; Neæram
Plorat & ad tumulos, sertaq; dat tumulis.
Ast Petrum Charitesq; colunt, Musæq; tuentur,
Inde nec urna breuis, nec leue pondus habet.

Sis felix, longum'q; uale dis grata Neæra,
Et tibi defunctæ crescat amantis amor.

LAVRAE ARCELIAE uxoris
Antonij Panhormitæ.

Elysiæ nunc te ualles, & opaca uireta,
Elysius nunc te Laura recessus habet.
Nunc inter'q; hederas, inter'q; uirentia serta,
Coniugis optato Laura fouere sinu.
Ille canit. tua ab ore uiri dum lumina pendent
Interea Elysius spicula tergit amor.
Quis castas iterum figit sub corda puellas,
Et renouat fidi uincula coniugij.
Quis rursum Euadne, rursum quoq; Penelopea,
Et rursum ueteres sentit Elisa faces.
Gaude Laura tuo rursum coniuncta marito,
Tu'q; marite nouam gaude & inire fidem.
Antoni Elysiæ celebrant Hymenæon & auræ,
Et Lauræ castos florida prata toros.
Viuite felices umbræ, thalamo'q; iugali
Læta agite, & parili munera obite fide.

LVNAE PVELLAE. ipsa loquitur.

Ne me, ne rogo terra tegat. sinito aera apertum,
Degrauet & cineres tegula nulla meos.
In Lauri hic tantum titulus sit cortice. Luna
Hinc abij ad superos. non mihi terra placet.
Manibus & Lunæ pateat cœlum, ossa'q; & artus
Condas sub tacito tu Charitæe sinu.

EVPLEAE PVELLAE naufragæ. ipsa queritur.

Hic Euplea uagor tumulo sine. me maris unda
Eijcit, & sedes hei mihi terra negat.
Nunc misera affligor scopulis. nunc obruor alga,
Nec recipit tellus, nec mare, nec scopuli.
Aëre iactamur, rapidis iactamur ab auris.
Nec mihi sunt sedes, nec loca certa mihi.
Nulla quies umbræ miseræ, nullusq; receptus,
Non nebulæ, non me nubila nigra tegunt.
Iactor in incertum, fessis Euplea carinis
Explosa, & nautis. hei mihi quid reliquum?
Sit modus ó Euplea. tuus te portus & ipsum
Accipiet littus, terráq; amica tibi.
Et dabit inferias coniux, cineremq; piabit,
Et cineri & tumulo debita persolu et.
Interea tibi dant lacrimas Euplea carinæ,
Littoráq; ipsa suis mœsta sonant numeris.
Flebiléq; ad tumulum uates canit, & tibi carmen
Dedicat. ó felix umbra & amica uale.

PVRAE MATRONAE. ipsa loquitur.

Ne manes, ne terra tegat. sinite umbra uagetur.
Nostra quidem certum non habet umbra locum.
Non sedes mihi certa. dies noctesq; uagamur.
Exilio requies nec datur ulla meo.
Ipse error mihi pœna, uiros quod tempore in uno
Et colui una duos, extuli & una duos.

De me igitur seruare fidem, ac retinere pudorem,
Atq; unum de me discite inire torum.
Nomen erat mihi Pura, heu ꝙ nec pura nec insons
Vixi. nunc uitæ crimina morte luo.

VERONILLAE puellæ. ipsa loquitur.

Salua tibi sit ut urna precor, quæ ad flumina pergis,
Tu uero ut mihi sit urna precare leuis.
Siste. mora est breuis. hoc lege. Veronilla quiesce,
Manibus & bene sit, & bene sit cineri.
Mutua sed faciam. bene sit tibi, sit bene natis,
Sit quoq; cum placido lis tibi nulla uiro.

SANCTIAE PVELLAE Neapolitanæ. ipsa uirum suum pictorem alloquitur.

Quod uitam sine me coniux inuitus agebas,
In lucem ipse artis munere restituis.
Sic tibi nec sine me uita est ingrata futura,
Nec mors quàm fuerat, tam sit acerba mihi.
Sed neq; me ad lusus, aut oscula grata uocabis,
Mutua ne'ue etiam uerba referre putes,
Nam corpus pictura refert, non corporis usum.
Atq; hæc nunc uates, Sanctia non loquitur.

CASTAE matronæ parum pudicæ.

Casta uiros habuit septem, quos extulit omnes.
Hoc ægre est, quod non extulerit totidem.

In tumulo scribi hoc uoluit, ꝙ nomine Casta
Nunquam casta uiri manserit in thalamo.

MILVII HOMINIS RVSTICANI.

Falco pater mihi, Coruus auus, materq; Columba,
Pica auia est. quid plus? Miluius ipse uocor.
Ne ne sarcophago condas. sit in arbore bustum.
Nidus sit tumulus, nidor & ipse iuuat.

INFANTVLI innominati.

Nascitur hic, obijtq; simul, simul ipse sepultus.
Vita obitusq; simul. nomen at unde habeat?

FOCILLAE puellæ.

Frigidulo iaceo in thalamo, licet ipsa Focilla.
Ligna nec extincto est qui ferat ulla foco.

GALLAE sterilis fœminæ.

Galla fui, Gallo coniux bene iuncta marito,
Verum nec pullos, oua nec ulla dedi.

HYAE inertissimi hominis.

Nunquam uixit Hyas, sed Hyas hoc conditur antro.
Si uixit nunquam, mortuus est nec Hyas.

ERRIS NANI.

Et tumulus breuis est, titulus breuis, & breue nomen.
Et iacet hic nanus. nanula testa tegit.

HICTHYPHAGI.

Pro tumulo scopulus. pars est mihi funeris alga.
In remo titulus. hic riget hicthyphagus.

AGANIPPI EQVI. ipse
stellificatus loquitur.

Et mihi Pegasides fauere, & me quoq; cœlo
Illustrat stellis Pegasus ipse suis.
Pegasides meritum referunt in uatis honorem,
Quem uexi, & toties restitui incolumem.
Pegasus hospitio recipit, quod & Aona sicaum
Vatis ope, & largis ipse repleuit aquis.
Hinc simul & uescor diuino gramine, & undà
Ambrosiæ extinguo rore fluente sitim.
Inde etiam Charites nomen fecere Aganippo,
Et tumuli & cœli dignus habetur honos.

AVICVLAE LIGVRIS.
Pontanus loquitur.

Pro cauea è uitro tumulum cape, teq; sepulcro
Hoc tege, perspicua conspicienda domo.
Hoc ales mea te tege. sic mihi mortua uiues
O' Liguri, hic tumulus sit tibi pro cauea.
Pendeat è lauro tumulus, quem proxima myrtus
Vestiat, intactis semper opaca comis.
Dum uitro spectanda nites, & uiua putaris,
Certatim uolucres ad tua busta uolant.
Et tibi nunc plaudunt pennis, nunc uoce liquenti
Cantabunt blando carmina blanda sono.

Hoc tibi funus erit. cineri sua dona uolucres
Ista ferent. Liguris semper amata Vale.

DEPLORATIO Sturni.
Pontanus queritur.

Cantabas mecum ad citharam, dulcesq; querelas.
Fingebas uario garrulus ipse sono.
Fingebas & me uariantem carmina plectro,
Ore tuo & noster sæpe recurrit amor.
Ipse tibi numeros monstro, numerumq; recenses.
Ipse tibi carmen, carmen & ipse refers.
Sæpe etiam rostro inuitas, pungisq; tacentem,
Præcinis & querulos quos sequar ipse modos.
Inuidit mihi te nigri Iouis inuidia coniux,
Quæ lætum nobis nil sinit esse diu.
Nil tenerum, nil duce diu. bone Sturne, bone ales
Lenis auis, bellum quid queat esse diu?
Ah desiderium, ah lacrimas quas Sturne relinquis?
Ipse diu luctus, ipse future dolor.
At contra Elysium per te nemus, & pia uernant
Arua. sonant cantu prata canora tuo.
Ac tenebrosum iter, horrenda & uia tristis auerni,
Sentit nescio quid gutture dulce tuo.
Tu modo cum remeant nocturna ad somnia manes,
Nocturnis uenias manibus ipse comes.
Et mecum insomnis dulces meditare querelas
Ad citharam, & solitos perstrepe in aure sonos.

VOCIS AMATORIAE. Vox
ipsa & Viator colloquuntur.

Claudite me in tumulo. Quæ ná es? Vox. Cuia es? Amã
Quid clamas? Heu heu. Dic age cur geminas (tis.
Bis quoniam perijt mihi Luna. Et quæ ná ea Luna ẽ?
Vna quidem Phœbi est, una soror Charitum.
Quo nam abijt. perijt´q; simul? quid utrãq; grauaris?
Vtraq; nam perijt. illáq; & illa grauat.
Quæ Phœbi ad superos abijt. Chariteia ad amnes
Hesperiæ, hæc atq; hæc hei mihi bis perijt.
Vtraq; nũ est eadẽ? Vna est & simul utrãq; et ambæ.
Vna'ne cum perijt, num periere duæ?
Quin eadem Luna est, eadem simul utraq; & ambæ,
Vnáq; bis perijt, utraq; cum perijt.
Cur nec amans petit & cœlũ, & petit æquor? It ipse
Ad Stygã quæsitum. perdita Styx recipit.
Placabit manes cantu, uictorq; redibit,
Lunáq; erit terris reddita, Luna mari.
Cur tumulo cupis ipsa tegi. Ne sentiar. ipsa
Ne fuga sit cœlo cognita, ne'ue mari.
Ne se æther prædæ accingat, neu pontus ad arma,
Lunáq; sit pelago præda, sit ipsa polo.
Ne doleas mea uox. taceas. tibi consule, nostro &
Conde sinu. hoc pectus urna erit, hoc tumulus.

LYRA ORPHEI auxilium implorat à Nympha.

Nympha tene, o' age nympha tene. me me rapit unda,
Nympha tene, o' me me candida nympha iuua.
Quid quereris? quid et ipsa times. Timeoq; querorq;
Bistonides matres, bistonidesq; nurus.

Orphéa diripuere. lyram iecere per undas.
Meq; uehunt amnes, me maris unda uehit.
Illa ego proceras summis e montibus ornos
Quæ traxi, & rigidas post mea plectra feras,
Quæ potui Stygium cantu mollire tyrannum
Tristificum flectens in mea uota canem,
Illa ego Threicias fugio miseranda cohortes.
Me dea me tacito me me age conde sinu.
En properant, dumq; ipsa loquor, me fila relinquunt.
Plectra cadunt. o' me me pectore conde tuo.
Illa querebatur. Thressæ properare cohortes.
Nec mora, quæ fuerat iam lyra, factus olor.
Excita nam lacrimis nati properabat ad Hebrum,
Flebat & attonito Calliopea gradu.
Vtq; lyram, & chordas uidit sine honore fluentes,
Me miseram, hæc nati sunt monumenta mei.
Iuppiter exclamat, misero succurre nepoti.
Me me Amimallonidum me petit ecce manus.
Hæccine auus pateris? uix hæc. de flumine cycnus
Euolat, & niueus per uada cantat olor.
Forma petit cœlum. cœlo micat aurea. plectrum
Mansit humi, mater quod studiosa legit.
Condit & in templo. tituli simul addit honorem
Threiciæ hic sita sunt plectra superba lyræ.
Parnasus tenet hæc, Casto Parnasus in antro
Seruat, & incolumi stant ueneranda fide.

INFANTVLI bis mortui, & nunquã editi.

Mortuus ipse bis, at nunquam editus inferor urnæ,
Nam semel extincta matre quidem morior.

Mox utero matris cæso diuellor, & infans.
Rursum obeo. infelix nomine q carco.

HARMOSYNES puellæ Neapolitanæ.

Harmosyne iacet hic. fractos quos aspicis arcus,
Et sparsos crines, atq; sine igne faces,
Arcus fregit amor. Charites sparsere capillos.
Extinxitq; suas ipsa Erycina faces.
Quæ tumulo increuit Laurus, myrtiq;, rosæq;,
Pieridum è lacrimis noueris esse satas,
Harmosyne extincta est, sensusq; extinctus amandi.
Nemo amat, & numen desijt esse Venus.
Infelix quid agas uates? i, desere cœtum,
Et pete inhumanis lustra habitata feris.
Frange lyram, contemne deos, lucemq; perosus
Noctem ama, & à somnis gaudia posce nigris.

IACOBI Solimæi medici Salernitani.
Musas inuocat ad exequias.

Quæ liquidos Silari fontes, quæq; arua Salerni
Irrigua, & doctis tecta habitata uiris,
Quæ Lauros nymphæ Aonides, Peneida syluam,
Amphrysi & colitis nota in amore uada,
Ne Musæ, ne Pierides, dum condimus umbram,
Pæonio abnuite carmina uestra seni.
Non succi tibi defuerant Solimææ, nec herbæ,
Quæq; docent Coi scripta probata uiri.
Et tamen ut de plebe aliquis, de sorde togata.
Occidis, & uili contumulare solo.

Ne nomen tamen intereat, quo fama superſit,
Accipe quæ cineri ſint monumenta tuo.
Par Phœbo, par Phœbigenæ, atq; Machaone maior
Et melior, tegitur hac Solimæus humo.

PONTANVS uxorem Ariadnam inſomnis alloquitur.

Nocte quidem coniux tecum uagor, & tua mecum
Vmbra uenit. ſic nox luxq; diesq; mihi eſt.
Luce autem ſine te tenebris obuerſor, & ipſe
Me ſine ſum. ſic lux nox tenebræq; mihi eſt.
O' ualeant luces. lateat ſol. ſic mihi coniux
Viues. ſic moriar uiuus & ipſe tibi.

PONTANVS Vxorem ſalutat, & Laurum in hortis ab illa olim ſatam.

Cum Lauru tibi creſcit honos. tua nomina Laurus
Seruat, nam dextra creuit & illa tua.
Officium officio penſat gratiſſima Laurus,
Quiq; fuit nymphæ, nunc quoq; ſenſus adeſt.
Cum lauru mihi ſalue iterum coniux mea. ſalue
Coniuge cum Laurus, fronde & honore pares.
Ite pares, nomenq; unà ſeruate per æuum,
Et mihi frondenti ſerta parate coma,

IOANNIS Iouiani Pontani.

Dic age quid tumulos ſeruas dea? Noſtra tuemur
Iura, Deos cinerum num quoq; cura tenet?

Hæc mihi prima quidem cura est. Quid concutis alas
 Vsq;? Fugo tenebras, quo uigeant tumuli.
Quid sibi quæ collo pendet tuba? Nomen amico
 Dat cineri. ad tumulos hac ego gesta cano.
Dic age dum manes cuius hi? Vatis, at urnam
 Officio posuit docta Minerua suo.
Hos tumulos Iouianus habet. quæ serta uirescunt
 Lecta suis manibus disposuere deæ.
Sed manes ne quære die. per amœna uagantur
 Prata, sonat riguæ sicubi murmur aquæ.
Nymphæ assunt, & adest dulcis Charis, aurea cantu
 Fila mouent. leni concinit aura sono.
Nocte illum complexa fouet nitidissima coniux,
 Feruet, & à nulla parte refrixit amor.
Hæc illi comes in tenebris. quas uincat amoris
 Lucida fax. gemina luce coruscat amor.

FINIS.

IOANNIS IOVIANI PONTANI VERSVS LYRICI.

DE ORPHEO NAVIGANTE, ET Post ad inferos pro uxore descendente.

Am maris uasti penetrabat undas
Pelion linquens Pegasæa pinus,
Iamq; canebant agitata longis
Aequora tonsis,
Cũ pius Phœbi citharã sacerdos
Mouit, insigni cecinitq; plectro,
Et parem neruis, parilemq; uoci,
Commodat ictum.
Illicet Nymphæ uitreis ab antris
Efferunt udum caput, ac per undas
Implicant, certo choreas secutæ
Cum pede cantum.
Illicet Triton resonante ab ore
Buccinam intendit, scopuloq; ab alto
Assonat uati. pecus omne summa
Ludit in unda.
Ipse stans celsa modulansq; puppi
Purpura insigni, & uenerandus ostro
Ad decus famæ ciet, atq; honorum, &
Præmia laudum.
Fortibus summi meritum triumphi,
Fortibus primæ meritum coronæ,
Fortibus plausum populi, patrumq;

Publica dona,
His & æternum decus apparari
Morte prælustri, his titulos sepulcri,
Signaq;, & diuis solitos honores
Templaq;, & aras.
Hic & héroas, iuuenumq; primos
Cerneres pontum ualidis lacertis
Verrere, atq; æstus pelagi, & minaces
Vincere fluctus.
Tum sacer uates grauiore plectro.
Suscitans, hoc hoc agite o iuuentus,
Hoc deûm proles agite, & uolenti in=
cumbite dextræ.
Vos labor primos hominum, dijs uos
Reddet æqualeis, labor & deorum
Cœtui adiungens sola salsa ponti
Subdet & auras.
Hoc uirûm uirtus, studiumq; pulchri
Poscit, hoc illud decus, hoc & illi
Qui Ioui uos conciliant honores,
Famaq; poscunt.
Talibus uates. Ibi cœpit ingens
Ardor heroas. nouus urit ignis
Pectora. accendit noua flamma à uentis
Et noua uirtus.
Thraciæ hæc olim citharæ ad labores
Ac decus, uis enituit ciendo,
Quæ quoq; & uati fuerit querenti
Ditis ad antrum.
Hoc refer mecum o Erato, per umbras

Sola nanq; illum comitata, sola
Illius luctum, & lacrimas leuabas
Pectine mulcens.
Mitis o' mundi dea nigricanteis,
Supplices ad te lacrimas profundens
Assum, o' et uocem, et lacrimas precantis
Accipe uatis.
Cui et inferni patuere postes
Sponte reclusis foribus canenti,
Cessit intranti canis, et remissos
Clusit hiatus.
Coniugis manes repeto, relicta
Luce sub terram in tenebras profectus,
Coniuge et pro te, tenebris relictis
Aethéra coniux,
Et diem, et cœli iubar, et uagantes
Syderum, ac solis radios petiuit,
Teq; et incœpti pretium, & laboris
Præmia portat.
Fas tibi, et uatis pietatis ergô
Reddere assueti pretium laboris.
Fas mihi optatum pretium referre, et
Præmia cantus.
Te deam cœli canimus, te et imi
Sceptra gestantem solij, te et udi,
Fluctuum campos moderantem, et almæ
Hubera terræ.
Ipse ego et diuûm, atq; hominum sacerdos
Hoc peto, et iustum peto pro recœpta
Coniuge, et syluas moueam, et profundi

Marmora ponti.
Sacráq;, & ritus statuens, dicabo
Templa, & æternum metuentur aræ
Supplicum uotis uenerandæ, & aurea
Turis acerra.
Interim manes stupuere cantu.
Distulit pœnam rota. constiterunt
Saxa. non angues cruciant, nec hydræ,
Vulturij'ue.
Hic & umbrarum chorus, & silentum
Vulgus, oranti affremuere, & unà
Plaudit heroum genus, & canoro
Consonat ore.
Diua tum triplex modulante cycno,
Plebis & plausu, memor & rapinæ,
Et tori, & lucis memor, in fauorem
Ora resoluit.
Duc age o' uates sociam, & laborum
Quem petis finem cape. fas sit illam
Regredi tecum, modo ne in sequentem
Lumina flectas.
Rursus umbrarum affremuere turbæ,
Rursus & uates citharam resumit
Ipsæ præcedens. sequitur canentem
Aurea coniux.
Vulgus, atq; unà attonitus silentum,
Monstráq;, & manes trepidi gigantum.
Quos triceps custos procul allatratu
Arcet ab amne.
Heu, quod obstanteis pelagi fragores,

Quodq; discordeis erebi tumultus,
Quod potest dirarum animos sororum
Flectere carmen.
Non potest tristis oculos puellæ,
Pectus aut trux uirginis, aut superbæ
Fœminæ immuteis animos, feramq;
Vertere mentem.

DE AMORIS DOMINATV.

e T sitim sedat liquor, & relaxant
Corda languentum latices Thyonei.
Otium fessos leuat. ast amantum
Pectora carmen.
Tu meos seda o' erato' dolores.
Fas sit & tecum residere, fas sit
Carmen audire insolitum, & te ab alta
Rupe canentem.
Imperat cœlo pater ipse diuûm.
Imperant dij, semideiq; terris.
Imperat ponto Ennosigæus. imis
Orcus Auernis.
At polo, & terris, erebo, mariq;
Imperatq; & dis amor. huius orbis
Paret edicto, superiq;, & omnis
Grex animantum.
Hoc sine & cœli status, & deorum
Pax ruet. terra hoc sine, pontus, aer,
Et laborabunt odio, & suapte
Mole dehiscent.
Vrbium custos amor, omniumq;,

Gentium rector, placidæq; pacis
Author, & leges moderatur, æquo &
Iure gubernat.
Huius & iussu seges, huius arbor
Induit florem. statuunt uolucres
Nidum, & in prolem pecudes, feræq;
Sponte feruntur.
Hoc duce & uirgo sequitur maritum
Et domo, & matris gremio relictis,
Hac ope humanum genus, & propago
Cuncta perennat.
Huius o' huius mihi mite numen,
Mite sit regnum dea, sit benignum
Sidus. o' assis facilis precanti
Dux bone amantum.

AD ANTINIANAM NYMPHAM
Iouis, & Nesidis filiam.

O' Ades summo Ioue nata, & udis
Alta Nymphæ littoribus, reposto
Colle, quam Nesis genuit, superbo e-
Nisa sub antro.
O' ades mecum dea, dum relictis
Vmbriæ campis, nemore & Sabino,
Te peto, Sebethiaden & amnem
Antiniana.
Assit & tecum comes illa quondam
Sueta nympharum choreis Patulcis,
Fistula insignis simul, & canoro
Nobilis ære.

Vos sequor fidæ Aonidum sodales.
Non est uester mihi collis, è quo
Forsan & riui scateant, & ipsa
Thespias unda.
Ergo age o' longum lyra, quæ sine ullo
Desides cultu, per opaca ruris
Otia, intactum meditemur Vmbro
Pectine cantum.
En adest inter uiolas, rosamq;
Illa, quæ uernos hiemem sub ipsam
Ore præ se fert, oculisq;, & omni
Tempore honores.
Quam prius uictis, rediens ab Indis
Liber ad festos Tyasos uocabat,
Nunc uocant Musæ ad choreas, & hortos.
Huic lyra plaude.
Cuius aduentu rosa purpurescit,
Et nouis syluæ recreantur auris,
Lilia albescunt, & hiat decoro
Flore Hyacinthus.
Cuius afflatu induitur recentem
Arbor in florem, Dryadesq; ab altis
Montibus cultam uenerantur, huda &
Naides herba.
Venit ad littus, mora nulla, Nymphæ
Littus optatum celebres frequentant,
Ora mirantur rosea, atq; ad imas
Pectora plantas.
Heu, quod aduentat ferus ille Protheus.
Crede ne uirgo pelago. rapinis

Pontus exultat. tua forma solis
Gaudeat hortis.
Crede neu te te nemorum latebris.
Panes & syluis habitant procaces.
Crede te Musis Ariadna. Musæ
Casta sequuntur.

PATVLCIDEM, ET ANTINIA nam Nymphas alloquitur.

C Olle de summo, nemorumq; ab umbris
Te uoco ad littus placidum Patulci,
Teq; ab hortis Pausilipi, & rosetis
Antiniana.
Aura dum æstiuos releuat calores,
Et leues fluctus agitant cachinni,
Dum sonant pulsæ Zephyris arenæ,
Antraq; clamant.
Antra uos poscunt, querulæq; arenæ,
En canunt illinc Meliseus alto
Fistulam inspirans scopulo, canorus
Inde Menalcas.
En adest culta ad speculam, & superbum
Dia Mergillina iugum, en capillos
Ponit unguens Ambrosia, en nitentis
Oris honores
Fingit, alludens speculo. huc iuuentus
Huc age, ut spectes oculos, & illud
Frontis exemplar, propera, & citatos
Arripisse gressus.
Implet en carmen nitidus Palæmon.

Subsident colles numerum secuti.
Nympha subnectit choreas, amato
Littore Triton.
Currit exultans. cithara Palæmon,
Saltibus uirgo, celebrant recessus.
Aequor assultat, properant citatæ è
Monte Napeæ.
Ecce procedunt duo ruris astra,
Et pedum, cantu minuunt, laborem.
En fauent syluæ numeris canentum,
Plaudit & aura.
Accipit blande Meliseus illam,
Hanc Menalcas. è specula propinqua
Ipsa Mergillina canit, procul'q;
Saxa reclamant.
Littus o' felix, modulante Nympha,
Cui & hi montes, cui & antra, & horti,
Assonant'q; arces procul, atq; ab alto al=
ludit imago.

AD SOLEM.

S Ol decus cœli, superum'q; princeps,
Author & lucis, moderator anni,
Alter o' rerum'q;, animantium'q;
Et sator idem,
Idem & immensi maris æquor, idem
Aeris uasti spatia, & iacentis
Intimum terræ gremium foues'q;,
Et feris idem.
Omnia ex te sunt, genus omne per te

Gignitur, crescit simul & perennat,
Et tibi assurgunt nemora, & tibi herbæ,
Germen & omne.
Cuncta sed te cum uerentur unum,
Et regis cuncta o' pater alme rerum,
Deseris cur nam tibi dedicatum
Vulgus amantum?
Tu choros primus, numerosq; nectis,
Primus & carmen meditare neruis.
Negligis quare tibi dedicatos
Asper amantes?
Et tibi est arcus, tibi sunt sagittæ,
Et coma intonsa, & puerilis ætas.
Despicis cur nam tibi dedicatum
Nomen amantum?
Te colunt primi, metuuntq; amantes,
Et tuum primi uenerantur astrum.
Lux enim dux est, oculi educes sunt,
Fax & amantum.
Quin amans primus choreas, lyramq;,
Carmen exercet quoq; primus idem,
Nam lyra, & carmen, numeriq; amori
Pabula præbent.
Doctor, & princeps choreæ, & magister
Carminis Sol, hoc age dux amantum
Hoc age, & curam tibi dedicatæ
Suscipe gentis.
Quiq; liquentem aera, quiq; salsum
Aequor accendis, uitreasq; sedes,
Ac sinus terræ grauidos, satusq;

Calfacis omnes.
Vre ſpernaceis iuuenum puellas,
Vre diuerſas ab amoris aura,
Vre & immiteis animos, tuasq;
Incute flammas.
Et mihi felix ades, & proteruum
Fanniæ pectus moderare, adacta
Ventilans ſparſim face, dexteráq;
Lampada quaſſans,
Lampada, atq; illos radios, aduris
Queis & immaneis Tigrides, ferumq;
Aſpidum ad Syrtes genus, atq; tetras.
In mare Phocas.

ANTINIANAM NYMPHAM Inuocat ad cantandas laudes urbis Neapolis.

S Vme age intactam citharam, atq; ab alto
Colle deſcende Antiniana in urbem,
Et nouos chordis numeros, nouumq;
Concipe carmen.
Vrbi & aſſurge o' dea, quam ſuperbæ
Muniunt turres, rigat unda, ſubterq;
Et ſpecus Sebethiadum ſororum,
Ditat & æquor.
Antráq;, et dulces Charitum receſſus,
Et ſacri colles Cereri, ac Lyæo
Veſtiunt hanc, et nemora, et ſerena
Temperat aura,
Ver et æternum, tepidiq; rores
Temperant. diſq; otia grata, et almæ

Lucis authtor sol fouet, atq; amico
Spectat ab astro.
Præficit regnis pater hanc deorum,
Præficit bellis animosa uirgo,
Author & Mars militiæ, ac uirorum
Bella gerentum.
Hanc domum Musæ sibi uendicarunt
Et bonæ hanc artes studijs, boniq;,
Cultus & recti, simul & sacrorum
Iusticiæq;.
Templaq;, & regum monumenta, & arces,
Aedium insignes aditus adornant,
Et dijs gratam, & patribus, uirisq;, &
Plebe frequentem.

LAVDES Alphonsi Ducis Calabriæ de uictoria Hydruntina.

m Ens Iouis proles, Ioue mens parente
Nata, ne desis mihi, neu canentem
Et decus belli, & ducis acta, & artes,
Desere uatem.
Te colo insignis dea, ture, & aris
Vota persoluens. tibi nostra cultum
Barbitos carmen sonat, & canoro
Ludit in antro.
Victor Hydrunto redit in recepto
Belliger Dux. en tituli ducesq;
Hostium, & præda ante rotas, & arma
Capta trahuntur.
Cernite auulsos clypeos lacertis,

Cernite abreptas humeris pharetras,
Medicos dextris gladios, madentis
Sanguine cristas.
Ille quem spectas humero recisо
Nasdan est, princeps equitum. Ille adempti
Naribus, Nabdir peditum tribunus,
Abdelan ille,
Signifer truncis manibus, cruento
Pectore, hic hic est Megabæus. illi
Assan, Asmir, præpositi maniplis
Gentis eoæ
Signa sternuntur, phaleræq; equorum.
(Heu pudet tanti ducis) Hacumetus
Ducitur uinctus manibus, grauatus
Colla catenus.
Fulmen en belli uenit. en Gradiui
Efferi uultus, sequitur palanxq;
Eubois. uincentum acies ahena
Luce coruscat.
Ensis ille est, quo toties Ameti
Terga uerterunt trepidæ cohortes.
Hasta & illa est, qua cecidere pulsæ
In mare turmæ.
Ille equus, quo fulmineum sequente,
Persicum in fossas uiolenter agmen
Est datum præceps. age io triumphe.
Dicite uulgus.
Hic cruentatus clypeusq;, & horrens,
Cædibus claua, hac trepidauit intra
Mænia Armaspes. Age io triumphe.

Dicite uulgus.
Illud in summa stetit arce signum
Oblitum tunc Turcatico cruore.
Nunc riget tabo. en age io triumphe,
Dicite uulgus.
Hiccine Alphonsus patriæ receptor?
Hostium uictor, pepulit qui ab oris
Italis classem Argolicam, et furenteis
Contudit ictus?
Ite dis nostris meritos honores
Soluite. ornentur fora, templa, et ædes.
Atria argento niteant, fluatq;
Molle Falernum.
Me sat hærentem gremio puellæ,
Vulnera, et stratas acies referre,
Et ducis fortis animos, et acris
Militis arma,
Viq; fallacem, studijs, et astu,
Vecte quàm hasta non minus, et bidente,
Aggere, et uallo, et sudibus repressum
Ceperit hostem.

AD CHARITES.

O' Deæ, o' almæ Veneris ministræ,
Quæ puellarum, iuuenumq; curas
Ore mulcetis, capitisq; amantum
Pectora cantu,
Quæq; nympharum uirides recessus,
Fluminum et ripas colitis, quæ et antra
Pectine arguto recreatis, udas

Et maris æstus,
Vos deæ, uos o' Charites sub umbra
Myrtea, ad fontem, gelidiq; circum
Prata Sebethi canite, et sonoras
Tangite chordas.
Luditis dum, dum canitis puellæ,
Auraq; æstiuos releuat calores,
Concinuntq; unà nemora, et quieti
Marmora ponti,
Ipse selectos per aprica rura
Colligam flores, Cypriamq; myrtum,
Colligam luctus Hyacinthi, et albo
Lilia thyrso.
Lilia, intactumq; amaranthon, his et
Misceam calthæ decus, inq; sertum
Vinciam implexas uiolas, et albi
Texta ligustri.
Quæ Syram stillent madefacta nardum,
Quæq; et afflatus referant Sabæos,
Indicum et costum, Armeniq; felix
Gramen amomi.
His suum cingat speciosa crinem
Fannia, et quos pectore, quos et ore
Spirat, hos ipsa et capite, et capillis
Afflet odores.
Hoc deæ, hoc hoc o' Charites ministræ
Cypridis blandæ, hoc agite, et remissæ.
Fila pulsantes citharæ, canorum
Fundite carmen.
Ecce florentes graditur per herbas,

Ecce pestanos pede pressat hortos
Virgo, quam uer insequitur, cui ipsa
It comes aura.
Auráq;, et ueris decor. en amores
Lusitant circũm, en pharetræ, facésq;
Ventilant, spargitq; suos honores
Læta iuuentus.
Qua mouet nymphe, hac humus ipsa ridet,
Ridet hac aer. fluit ipse læto
Amne Sebethus, canit uxor imo
Cærula ab antro.
Huius è uultu, placidisq; ocellis,
Instruit sese Venus, et Cupido,
Altera accendens faculas, et alter
Spicula torquens.
Ah quid, ah dulces Paphiæ canendo
Illius mentem erigitis? superbit
Et lyra, et cantu, tumet heu proteruus
Carmine fastus.

VXOREM INSOMNIS colloquitur.

Mbra sis felix mihi. sunt'ne ueri
Vxor amplexus? uigilantis an'ne
Cura te in somnis agit? atq; uana
Ludis imago?
Vmbra sed quamuis, mihi chara salue,
Et mihi felix ades. osculantem
Osculans te te accipioq;, amansq; am
plector amantem.
Credit et uirgo speculo. ast imago

Ludit

Ludit indulgens speculi · perinde
Somnia & mentes capiunt, amantq;
Somnia mentes.
I' puer, nocti cane sacra, nocti
Tura succendens · per opaca noctis
Vmbra uersatur · uolat usa noctis
Vmbra fauore.
Nox parit somnos, hominum quietem.
Hi uocant imis animas Auernis
Morte contempta, & simulacra uiuis
Mortua iungunt.
Vos pij manes, memores senectæ
Vltimæ iam, sacrifica ex acerra
Munera hæc, stacten capite, & Sabeæ
Mercis honores.
Dumq; nos rursum Elysio in recessu
Iungat obstringens amor, haud grauare
Et senis somnos Ariadna, amatum &
Visere lectum.

LAVDES ALPHONSI ARAGONEI
Ducis Calabriæ, Ferdinandi Regis filij,
de clarissima eius uictoria.

e T dijs cultus placet, & deorum
Addecet cultus simulacra summos,
Addecent montes nemora, & strepentem
Populus amnem.
Littus & gemmæ, mare classis ornat,
Aera & lux, aurea tecta diuûm
Sydera illustrant, uaria & coruscis

Signa figuris.
At uirûm ingentis animos & ornat
Excitans laus, & colit. o' puellæ
Mentis altrices, meritos honores
Reddite laudi.
Herculem laus ad Nemees leonem,
Herculem ad Lernæ anguineos tumultus
Impulit, postq; emeritos labores
Rettulit astris.
Liberum laus Niliaca ad trophæa
Traxit, hinc ad Gangaridum Triumphos.
Lyncibus tandem ad superos relata
Templa dicauit.
Hæc Alexandrum penetrare ad Indos,
Ad mare ignotum, Libycasq; arenas
Compulit, sic, ut nihil ante maius
Viderit ætas.
Cæsarem dehinc innumeris trophæis
Et mari, & terra, oceanoq; partis
Extulit laus. hoc superante uictus
Concidit orbis.
Patrij cultus studium, & salutis
Publicæ laus, Scipiaden ad Afrum
Littus impegit iuuenem, unde Roma
Libera risit.
Par amor, par & studium, fidesq;
Traxit Alfonsum, procul ut repulso
Ausonis tellus, Siculumq; littus
Riserit hoste.
Hunc pater rex, hunc Italus senatus

Laudet, hunc matres pueris receptis,
Virgines hunc ingenuæ, ac per aras.
Sacra frequentent.

AD AMOREM.

d Ic age ecquis nam modus o' deorum
Victor, & princeps amor? ecquis ordo
Dic rogo? ecquæ lex oculis? amantum
Dic age rector.
Nec modus quisquam, neq; lex, nec ordo
Vllus est, uates oculis. amandi
Rector & dux est animus, suoq;
Mens cita ductu.
Hanc mouent curæ, cupidiq; sensus,
Acris & uersans agitat Cupido,
Blandiens secum trahit & uoluptas
Insita cordi.
Hi duces, hi sunt oculis ministri,
Mutua inter se aut uarians amantum
Cura, quam sensus sequitur uidendi,
Motus & exter.
Tu tuæ morem placidus puellæ
Et gere, & molle imperium ferendo
Illius uincas animos, trahasq;
In tua uota.
Hinc tibi & blandos oculos, & illos
Hinc tibi uultus faciles parabis,
Iure quis felix tibi, & inuidenda
Sorte habearis.
Hic modus, lex hæc oculis, & ordo.

Finge te ad nutus dominæ, nec illi
Asper obsiste. hoc age, blandiendo
Pectora mulce.
Hæc amor, sed nec precibus mouetur
Tigris, aut cantu leo, non amando,
Quæ caret sensu, refugitq; amari
Caspia cautes.
Excoquit saxum uiolentus ignis,
Robur & ferrum penetrat, sed huius
Fœminæ immitis animos, rigenti
Pectore cinctos.
Non amor certis penetrat sagittis,
Vrit aut lentis Cytherea flammis,
Non lyra mulcens Erato', aut amico
Carmine mollit.
Huius, heu quæ uirgineo sub ore
Condit innatos adamantas, & quæ
Aequoris Thusci scopulos, niuemq;,
Et iuga Tauri.

AD AMICAM DE EIVS PVL-
chritudine, & amantis infelicitate.

t E'ne, dum ludis, Charites sequuntur?
Te'ne, dum rides, amor? ah me amantem
Et fugit risus, fugiuntq; lusus,
Et Charis omnis.
Dum canis, tecum Aonides puellæ
Concinunt, & dum loqueris, lepores
Fantur. heu, me non lepor, heu dolentem
Non leuat Aon.

Dum minax in nos oculos retorques,
Et deos irata male imprecatris.
Ingruit statim dolor, & deorum
Ira minantum.
Non'ne & infelix, miserumq; amantis
Munus? est illi dolor, est & usq;
Curaq;, & mœror comes. est laborum
Certa propago.

POLYPHEMVS ad Galateam.

c Vr fugis uirgo Polyphemon? Aetna
Quem cupit, pascens tacitas fauillas.
En ego ad littus propero, ipsa in altos
Is uaga saltus.
Qualis in pratis melilotos udis
Carices inter nitet, inter ipsa
Cratidis nymphas facieq;, & omni
Corpore praestas.
Alta ut in syluis humiles myricas
Fagus excellit, pecudum magistros
Ipse sic cunctos, & honore barbæ, &
Crine relinquo.
Est tibi insignis coma, qua nitescis,
Sunt mihi & setæ, quibus ipse & hircos,
Atq; oues solus supero, genusq;
Et nemus horret.
Cur fugis uirgo Polyphemon? Aetna
Innuit cui, & uocat usq; ab alto
Monte succensis facibus, suosq;
Indicat ignes.

En pedum, cuius capulo suilli
Albicant dentes, riget acer ictu
Corneus mucro, medio reuinctus
Serpit acanthus.
Aspice hunc sparsis maculis galerum.
En decus rarum capitis. superbit
Hinnuli pelle. en tremit asper hirto
Conus echinno.
En tegit plantas capreæ reuulsus
Pero de tergo. ligat hunc acerno
Fibula amplexu, Gelaæ benignum
Munus amantis.
Cur fugis uirgo Polyphemon? ipsa
Aetna quem rursus uocat, atq; ab alta
Innuit rupe, & facibus superbum in-
uitat amantem.
Non mihi desunt Galatea lanæ,
Non oues, bis quæ pariant in anno,
Bis die ad mulctram ueniant uocatæ
Nomine uaccæ.
Vellera atq; assunt niuea, & petulci
Vir gregis bifrons caper, & tricornis
Ille, & insultans aries, Sicani
Littoris horror.
Ille & insultans uitulis, mihiq;
Taurus instans cornibus. ah Pelori,
Ah Gelæ pastor caue, & insolentem
Pelle iuuencum.
Cur fugis uirgo Polyphemon? illum,
Cuius ad formam stupeant uel undæ,

Cuius & robur nemora, & lacertos
Saxa tremiscant.
Lacte de nostro fluitent & amnes.
Surgat hoc ipso tumulus coacto.
Mille equæ ad ripas stabulantur, alti &
Flumina Anapi.
Mille te capræ, totidemq; & hœdi,
Mille te uaccæ, totidemq; tauri,
Mille te è nostris stabulis sequentur
Hubera equarum.
Si semel mecum Galatea, mecum
Littus inuisens, Siculasq; terras
Duxeris mecum choreas amatæ ad
Carmen auenæ.
Cur fugis uirgo Polyphemon? ecquem
Italis tellus Polyphemon? ecquem
Brutij montes Oriarchon? amnis
Ecquem habet ullus?
Vnicum est soli Polyphemo, at ingens
Lumen. hoc uno fugo & ipse nubes,
Montium hoc uno fugo tetra, & amplæ
Monstra lacunæ.
Ipse dum uastum mare curro, adæquant
Genua nec fluctus, tiliæ nec æquant,
Erro dum syluis. mihi cedit unda,
Cedit & aer.
Quin & hac dextra quoties Pachinni
Verticem, aut summi quatio Pelori,
Ausonum littus tremit, & Libyssæ
Tractus arenæ.

Quem fugis demens Galatea? cuius
Aequet & diuos genus, & propago
Imperet syluis, pecori, ac magistris,
Et maris undis.
Sunt mihi ursorum, simul & leonum
Fistulæ assueti catuli, manuq;.
Quos ego in lusum, illecebrasq; natis,
Et tibi seruo.
Sunt & assueti manibus, iocisq;
Piscium fœtus teneri. hos puellis,
Et tibi seruo. O' age dura nostræ
Causa querelæ,
Et foue ingentem Polyphemon, antra
Ipsa quem uix iam capiunt, uel ipsi
Montium saltus. age dura nostræ
Causa querelæ,
Et tege amplexu Polyphemon, ipsæ
Quem tegunt uix aut tiliæ, aut comantes
Aesculi, aut pinus. age dura nostræ
Causa querelæ,
Osculo & dona Polyphemo. heu heu
Osculum, & uoces fugit. Ah superba
Ah parum felix, fugit, & sub imo
Conditur amne.

AD FIDEM.

q Vo fugis rerum Dea? quo deorum
O' fides nutrix? maria alta te te
Hospitem pellunt. fugat ipsa iniquo
Fœdere tellus.

Te fugant arces, fora, templa, castra,
Te fugant reges, fugat & sacerdos
Summus. heu, ne te undiq; iam fugatam
Arceat aer.
Quo minus coelum repetas. & ipsae,
Denegent aurae in patriam regressum.
I', fuge ad manes, fuge ad ima, & atri
Tartara mundi.
Comiter nanq; accipiere. manes
Et colunt iustum, & uenerantur aequa.
Hi tibi assurgent meritae, piaq;
Sede locabunt.
Si modo & tu Pontificem catenis
Traxeris uinctum. hoc age diua, & unco
Protrahens tracta, soliq; ad aram
Siste tremendam.
Foedat incaestu sacra qui nefando,
Qui fide fracta, Italiam Rutenis
Prodidit, quiq; Ausoniam repenso
Vendidit auro.
Quo suos natos (scelus ah supremum)
Ornet insigni diademate, alto &
Ponat infames solio pianda
Caede cruentos.
Hunc trahe, hunc unco dea, merge & illos
Amne mactatos Tyberino, & unà
Hinc patrem, hinc natos erebi profundos
Trude ad hiatus.

AD VENEREM comae, atq; osculi dedicatio.

TE Iouis prolem Venus alma, nostris
Vt sacris assis, humiles precamur,
Supplices tete dea nunc adimus
Et tua templa.
Tu preces nostras, & amica tura
Accipe amborum genitrix amorum,
Et tibi uotum, tibi dedicatum
Accipe crinem.
Vouit hunc olim patria recepta,
Pro duce & uictore, fugato Ameto
Pro focis, arisq; Ariadna uoces
Supplicis audi.
Ipse ego illius tibi diua ab ore
Osculum supplex uoueo, dicoq;.
Osculum ex uoto cape Cypri, gratosq;
Oris honores.
Tu meum uictrix hominum, deûmq;,
Tu parens rerumq;, animantiumq;,
Cuius est quicquid tenerum, decensq;
Pectora mulcet.
Tu meum felix Cytherea plectrum
Adiuua, & dulces numeros ministra,
Dum tuum numen cano, dum tibi aræ
Molliter halant.

POLYPHEMVS A' GALATEA spretus conqueritur in litore.

LIttus ó nostris faueas querelis,
Sparsaq; ad siccas ades alga cautes.
Vos meos questus procul icta, longe

Saxa fouete.

Ille ne heu quondam Polyphemus ille,
Mœret ad fluctus? pudet heu canoræ
Fistulæ, quæ olim & tilias & alnos
Blanda mouebat.

Cuius ad cantum pecudes coibant,
Et feræ è lustris, & aues ab alto
Aethere, & mutæ procul à Palici
Littore ranæ.

Ad meam dulcis Gelae cicutam,
Ad meam mollis Lilybea auenam,
Et meos flaua ad calamos ruebat
Acianea.

Sæpe & ad nostros Arethusa cantus
Flexit, & molles iniit choreas,
Sæpe & ad nostros numeros per attam
Lusit Anape.

Agmen ó felix ouium. beati
Et greges. felix aries, & hircus.
Hunc amat mulcens Arethusa, at illum
Ardet Anape.

Illa Cironem uiola coronat,
Hæc Carestinum religat cypero.
Ludit in pratis utraq;, & sequenti
Plaudit amanti.

O' ubi ille ille est Poliphemus? albi
Velleris diues, niueiq; lactis,
Mille quem uaccæ, totidem iuuenci,
Mille capellæ,

Cum suis hœdis, pecudesq; mille,

Mille post agni comitantur. albet
Terra candore, & nemora ipsa balant,
Balat & aer.
Mille equæ armentum Polyphemi, & Aetna
Aetna miratur Polyphemon. una
Ridet informis Galatea, nigro
Pectore, nigris
Displicens mammis Galatea. abite
Mille oues, mille & pecudes, capellæ
Mille cum fœtu. procul ite equarum
Tanta propago.
Hoc pedum dextræ decus, hoc puella
Brutiæ gentis Galatea ridet,
Ridet hoc saxo sata, ridet heu heu
Hoc Galatea.
Quod tremit littus Siculum, quod Afra
Horret & Syrtis. procul ipse rupem
Colle de summo obijciam, & fluenti
Hostia claudam,
Ne in mare accessus pateant superbæ,
Quæ meam temnit male grata barbam,
Iure cui Marsi inuideant, & ipsi
Cinyphes hirci.
Quæ meos spernit male amica crros,
Quis uel intonsæ inuideant capellæ.
Quæ meo auertit faciem galero
Dedecus undæ.
Hunc mihi dono dedit illa quondam
Carminum cultrix Helime, atq; auenæ.
Despuit quem (pro pudor) è lutoso

Edita fonte.
Lumen hoc unum mihi, quod decora
Fronte diffulget, nec honore soli
Cedit, hoc o' Cratidis orta cœno
Filia damnas.
I' nigris mammis, nigricante dente,
Crine subcrispo Galatea, & amne
Merge te immundo. Polyphemon Aetna
Aetna tenebit.
Aetna Nympharum decus, Aetna florum
Mater. o' longum mihi culta salue,
Et tuos ignes specula è suprema
Porrige amanti.
Ite oues, ite o' placidæ capellæ,
Lucet. en montis dea porgit ignes.
Linquite & noctem Galateæ, & atram.
Linquite nubem.
Ite io fidæ comites capellæ,
Eia io incanæ pecudes abite.
Vos manet, meq; innuit, en ab altis
Rupibus Aetna.

FINIS.

IOANNIS IOVIANI PONTANI ERIDANORVM. LIBER PRIMVS.

AD ERIDANVM.

Aeruleis generose uadis, Rex diuitis agri,
Gallica qui medio flumine regna secas.
Heliades cui serta parant, uenerantur & amnes,
Nereus & placidis accipit hospes aquis,
Nympharum cui dia chorus Ferraria mater
Ducit, & ad thalamos uxor amata canit.
Non Charites desunt illi, non carmina Musae
Culta negant, dulcis gratia in ore sonat.
Tum tibi per tacitas serpit noua flamma medullas,
Vreris, & medio feruet in amne calor.
Salue amnis, salue Hesperidum regnator aquarum,
Cuius & in coelo flumina nota micant.
Te propter, fontesq; tuos nitet aureus ille,
Vina Ioui gelidis qui sua miscet aquis,
Te propter iaculumq; ferus clypeumq; reliquit,
Dum stupet ad Veneris gaudia prima deus.
Siccabat madidos Venus aurea forte capillos
Nuda quidem, si non parte tegatur aquis,
Pectus aquis tegitur. ceruix, humeriq; superstant,
Subleuat effusas sedula dextra comas,
Ima papillarum tegitur pars. eminet illa
Punicea Charites, quam coluere rosa.

Candorem referunt undæ, micat aura capillo,
Singula sub uitrea membra notantur aqua.
Ipsa sua dea dote sibi blandita superbit,
Mirum ait est, nostro si quis amore calet?
Mirum si cœlo regnat Venus? inter & arma
Conqueritur nostras ferreus ille faces?
Quid nunc si uideat? quos sentiat ipse calores?
Abijciat uel nunc arma, quirimq; suam?
Dicebat, siccamq; comam studiosa ligabat,
Nam Charites molli littore somnus habet.
Prodit ab insidijs iuuenis, prensatq; pauentem,
Implicat & cupida candida colla manu.
Ter collo dentem impressit, ter utrunque labellum
Strinxit, & audaces huc agit, hucq; manus.
Illa dolet, gaudetq; simul refugitq;, cupitq;,
Vim nollet, uellet sed sua furta tegi.
Oscula nunc offert, nunc auersatur amantem,
Et miscet blandis tristia uerba iocis.
Ad uotum properabat amans, strepuere salicta
Proxima sollicitum qua mouet aura nemus.
Expauere simul, simul & latuisse uolebant,
Sed nec quo fugiant, quoúe tegantur, habent.
Ipse deos miserans atram de gurgite nubem
Obijcis, & latebris abdis opacæ tuis.
Illic securo uenere ad gaudia cursu,
Mille modos matri dulce retexit amor.
Dic Mars, dic Gradiue potens ubi cuspis, ubi hasta?
Scit Venus, ad ripas illa relicta iacent.
Illa puer Veneris tractat, ridetq;, sed ipse
In Veneris mauis bella mouere sinu.

Bella moue, nunc diue sapis, nunc consere pugnas.
Hostis adest. tamen est praeposuisse torum,
Deliciasq; tori molles, placidamq; quietem,
Et dominae in tenero molle cubare sinu.
Salue iterum Eridane, nam tu quoq; iungis amantes,
Tu quoq; concilias quos suus urget amor.
Tu uatem, teneraeq; senem placare puellae,
Et cupis, & ducis muneris esse tui.
Ergo perpetuos Ticinus, & Abdua fonteis
Certatim, & famulas Mela ministret aquas.
Voluat & assiduos Benaci è gurgite fluctus
Mincius, Andaeo pota fluenta seni.
Ipse perennis eas, superesq; & flumina, & amnes,
Imperium norint aequora & ipsa tuum.

DE AMORE colligente sucina in Eridano.

E Ridani circum ripas, alnosq; uirenteis
Quaerit amor tenera sucina lecta manu.
Quaerenti assurgunt ripae. Phaëthontias arbor
Funditrore nouo, quae legat ipse puer.
Dumq; legit, guttaeq; manum puer admouet, ora
Exerit è tenui cortice Nympha sua.
Quotq; puer gemmas, totidem legit oscula uirgo,
Ridet amor. ridet conscia Nympha sibi.
Naides ad risum coeunt, mirantur amorem,
Quiq; puer pharetram, telaq; adunca gerat.
Sensit amor, neruumq; manu lunauit, & inquit
Deq; meis humeris missa sagitta ferit.
Illa uolat. fulsere aurae rutilante fauilla,
Hauserunt uirides tela corusca deae,

Inq; choros,

In'q; choros, cantus'q; abeunt. Climeneia uirgo
Prodit ab excluso lapsa repente libro.
In'q; sinu puero fruitur, caluit'q; fruendo,
Miscet amor lusus, blanditias'q; suas.
Cærulus ut uidet ipse deus, complexus utrunq;
Condit nube caua, rorat et amne suo.
Dum ludunt, pendent'q; arcus electride in umbra,
Prendit Stella manu, spicula'q; apta legit.
Altera queis urat longe, & male figat amantem,
Altera queis medica uulnera rore lauet.
Mox strinxit telum Idalium, fixit'q; sagitta.
Me me audax. uati parce nocere tuo.
Parce puella seni, cur non iacis altera tela?
Et uulnus medica rore puella leuas?
Vre ferox, facilis'q; medere, utq; aurea uirgo
Hinc sæuis, illinc mite leuamen ades.
Vre simul, medicare simul. nihil ipse recuso.
Non ferrum, non me mixta uenena mouent.

DE VENERE AMOREM Quærente
Ad Hieronymum Carbonem.

d Icite Nereides (nam uos quoq; procreat unda)
An'ne aliquis uestris sit puer hospes aquis?
Matris uos miseræ moueat dolor, & labor, illum
Anxia tan longa quæ sequor usq; uia.
Ipse puer nudus'q; abijt, nec cognitus ulli,
Qui'q; meo nunquam cesserat ante sinu.
Maternis fotum mammis, fotum'q; sub ulnis,
Hei mihi quis fluctus, quæ fera Syrtis habet?

Forte Paphi in luco, riui crepitantis ad undam
  Dormieram, atq; inter brachia natus erat.
Effugit e gremio fallens. ipsa excita somno
  Hinc nemora, & saltus, hinc loca culta peto.
Offertur nusquam terris, ingressa profundum
  Aduenio uestras heu Venus illa domos,
Sicca siti, squalens'q; situ, defessa uiarum.
  Non comes, aut hospes, non mihi tecta patent.
Et tamen hanc fama est dici Vulcanida terram,
  Is deus est, pietas hic sua iura tenet.
Dicite Sicelides, siqua latet, heu mea cura,
  An'ne aliquis uestro delitet amne puer?
Sic uobis in amore fides stet semper amantum,
  Pax sit & à Libyco littore, & Ionio.
Miscet & his lacrimas. Tum sic miserata Charybdis.
  Pubétenus nudo pectore blanda refert,
O' dea, (nanque deam testantur singula,) mecum est
  Ipse puer, lacrimis tu modo parce tuis.
Illicet emicuere faces, sonuere pharetræ,
  Tela'q;, uenturi nuntia signa dei.
Mox thalamo exultans prodit puer, & quatit alas.
  Nereidas tacito uulnere pungit amor.
Littus amat, caluere undæ, caluere natantes.
  Mater adest facibus, natus adest pharetris.
Exilit in puerum genitrix. exceptus & ille
  In gremio, risus hinc mouet, hinc lacrimas.
Exultat littus, ridet mare, blanda Charibdis
  Hæc ait, horrisoni conticuere canes.
Hunc tibi diua potens, proles Iouis, author amandi
  Restituo, tua me, te mea cura premat.

Accepi infantem, blandum do, pro rude doctum,
Proq; fide fraudem, simplicitate dolum.
Pro lacrimis risum docui, pro melle uenenum
Miscere, alternas & uariare uices,
Nunc placidam blandis pacem promittere ocellis,
Nunc trucibus mentes sollicitare modis.
Nil costans, nil perpetuum seruare, nec ulli
Parcere. in incertum fasq; nefas' que sequi.
Talibus instructum memorat longæua Charybdis,
Cæruleo flauas humida rore comas.
Nereides puero assurgunt, ast aurea mater
Zancleam Ambrosio spargit honore deam,
Perpetuamq; illi speciem, uiridemq; iuuentam
Esse dedit, Siculam moxq; salutat humum.
Gratatur terræ, natum quæ fouit, & inquit
Terra ferax segetum, Dædala terra uirum.
Vos numeros celebrate meos, & nomen amandi,
Deq; meo fiat numine clarus Eryx.
Hæc ait, & niueis uolucrum sublata quadrigis
Læta petit portus Cypria terra tuos.
Quaq; uolat, zephyri dominam comitantur, et auræ.
Stillat Acidalius rore fluente liquor.
Excepere Deam Charites. sua redditur aris
Gratia, in amplexu matris inhæret amor.
At tu Pieridum studijs cultissime Carbo,
Nanq; & amas, facito sit tibi notus amor.
Sint notæ maris insidiæ, sit nota Charybdis
Cincta sinum canibus, uirginis ora ferens.

ALLOQVITVR PASTORES.

p Astores cohibete gregem, procul ite capellæ,
Ite citæ, en flammas pectora nostra uomunt
Flagrat ager, suspensa uolant incendia uentis,
Ipse & amor flammas uentilat, ipsa Venus.
Affer opem Eridane, fluuiosq; immute citatos,
Si non, & fluuios hæc mea flamma uoret.

ALLOQVITVR aues, deinde pecudes.

q Vid querulæ arboribus strepitis, qd murmura
Vestra sonāt? mox et triste siletis aues? (syluæ
Scilicet & tepidos soles, auramq; fauoni
Optatis, dum uer pectora læta fouet,
Dum faculas Venus accendit, dum uentilat ignes,
Dumq; amor è plena tela iacit pharetra.
Me miserum quid uer Veneris quid quæritis ignes?
Has faculas, hoc uer pectora nostra dabunt.
Quærite aues qua nostra uolant suspiria, & illic
Membra fouete igni, corda adolete face.
Qua uolitant, illic feruent incendia, & illic
Excitat igne faces, temperat arma Venus.
Quid mœstæ in stabulis pecudes frondentia ueris
Tempora, & optatis florida prata sequi?
Frigoribus medijs, media niue gramina uobis
Præbuerim, è lacrimis gramina nata meis,
E' lacrimis sata prata meis, frondentia rura,
Perq; grauis hyemes, frigora perq; uirent.
Has amor, has dolor, ipsa Venus sine fine ministrat,
Et sine fine quidem pabula nostra uirent.
Pascite, pascendo crescunt sata, crescit & humor,
Iam mihi crescit amor, crescit & usq; dolor.

ERIDANVM ALLOQVITVR.

FOntis Acidalij laticem Venus aurea liquit,
Et Paphias myrtos, Idaliumq́; nemus.
Eridanus dominæ tantum placet. hanc colit amnis,
Hanc deus, & latis Naides in lacubus.
Huic aras posuit centum Ferraria, centum
Culta Cremona, & auis Mantua nota suis.
Eridanus Veneri (quis credat?) sufficit ignis,
Sufficiunt plenis flumina gurgitibus,
Parce pater flammis, ignemq́; auerte sagittis,
Sed flammæ & pharetris rore medere tuo.

AD STELLAM.

NOn alpes mihi te, aut uasti maris æquor, & ipsæ
Eripiant Syrtes, nam mihi semper ades.
Mecum de summa specularis littora puppe,
Et mecum longas isq́;, redisq́; uias.
Mecum compositis hæres moritura lacertis.
Si pontus, si quid sæua minatur hyems.
Me quocunque loco, quicquid fortuna pararit,
Quicquid ago, mecum es, nec nisi semper ades.
Tu curis solamen ades, requiesq́; labori,
Et quia semper ades, nil nisi dulce mihi est.
Quod siquando absis, & te iam Stella requiro,
Siue dies, seu nox, sponte uidenda uenis.
Nam cum sol primos effert pulcherrimus ortus,
Auroræ in gremio tu mihi mane nites.
Illic purpureasq́; genas, roseumq́; labellum,
Delicias uideo pectora & ipsa meas.

Oráq; in ore Deæ cerno tua. tu mihi rides,
Sentio de risu gaudia mille tuo.
Ipsa mihi dicis iungo mea gaudia tecum,
Dum loqueris iungo basia nostra tuis.
Inde ubi per medium rapitur sol aureus orbem,
Aurea te nobis solis imago refert.
Illius in radijs uideo rutilare capillum,
Et tua phœbæo splendet in igne coma.
Quacunq; aspicio lux te mihi, tu mihi lucem
Offers, nec sine te lux' ue dies ue mihi est.
Tandem ubi sydereis nox aduenit acta quadrigis,
Clarus & occiduo uesper in orbe nitet.
Ora refert tua nunc mihi candida lucidus hesper,
In Veneris specto te recubare sinu.
Hic risum, illecebrasq; tuas, hic oscula nosco,
Lususq;, & gratis abdita signa notis.
Inq; tuis oculis figo mea lumina, & usq;
Admoueo collo brachia lenta tuo.
Tum noua me, uetus ipsa tamen subit ante uoluptas,
Præteritiq; memor mens fauet ipsa sibi.
Mox sopor irrepit membris. sopor ultima præbet
Gaudia, teq; meo collocat ipse sinu.
Amplectorq;, tuis innexus & ipse lacertis.
Sic nullum sine te tempus & hora mihi est.

DE STELLA.

n Ostra die quod Stella nitet, quod nocte refulget,
Solem Stella die, sydera nocte refert.
Nocte eadem surgente nitet, cedente refulget,
Phosphoron hic, illic Hesperon ipsa refert.

Ergo eadem mihi sol, eadem mihi sydus, & una
Lucifer est, eadem uesper & una mihi.

AD STELLAM.

a D coenam me Stella uocas, & gaudia lecti.
Mensa mihi posita est, compositusq; torus.
Ipsa ministrabis simul, & simul ipsa recumbes,
Et dabis in medio basia multa mero.
Coena placet. uenio. ponam sed foedera lecti,
Me tua coena iuuat. tu mea pacta proba.
Prima cuba, nec nuda tamen, tenuissima sed te
Tela tegat, Cyprio tela liquore madens.
Ipse sequar. tu me amplexu placidissima blando
Excipe, & in tepido (qua potes) abde sinu.
Oscula mox iunges cupidas imitata columbas,
Oscula non uno continuata modo.
Muta Venus mihi nulla placet. suspiria misce,
Aptaq; lasciuis garrula uerba iocis.
Nec manus officio desit, manus aemula linguae est,
Haec tactu Venerem suscitat, illa sono.
Gaudia amor probat haec, uerum si rixa sequatur,
Quā dens, quam'ue aliquid mouerit ausa manus.
Author ero rixae. tu mox offensa quereris,
Vnguibus & scindes pectora nostra tuis.
Scindam ego nunc tunicam, subducta & ueste papillas
Nuda eris, & nullo tegmine bella geres.
Ipsa manum collo inijcies, super ipsa recumbes,
Verbera & ipsa dabis, uerbera & ipsa feres.
Dente petes. ego dente petam. demorsa dolebis,
Ipse sequar, lacrimae prona per ora cadent.

Tum supplex ueniam grata cum pace rogabo,
Ipsa dabis, simul & basia multa dabis.
Basia multa dabo, iungam quoq; munera pacis,
Munera complexo ter repetita sinu.
Hoc est pacis opus, sunt hæc sua fœdera lecti.
Subscribas. per me nulla futura mora est.

AD STELLAM.

IN tenebris mea Stella nites, dum sydera pallent,
Et nox ipsa tuo lucida honore placet.
In medio mea Stella die sub sole nitescis,
Clarior & per te solq;, diesq; uenit.
Sic es syderibus decus addita matutinis,
Et radijs debent solq;, diesq; tuis.
Sed cur quæ tenebris honor es, decus una diebus
Cur lumen nobis nocte, diesq; negas?
Nocte negas, foribus clausis, in luce fenestris.
O' tenebræ non iam stella'ue lux' ue mihi.

DE PHOENICE AVE, & de amante.

ELigit è syluis Arabum, lucisq; Sabæis,
Quos Phœnix ramos ad sua busta paret.
Instruit his nidum, nido mox incubat ales,
Incubitu flammas excitat inde suo.
Vritur hinc, cineriq; suo fit & inde superstes,
Ipse sibi est ortus, ipse sibi est obitus.
At contra è curis grauioribus, atq; dolorum
Seligit è cumulo, queis foueatur amans,

Incubat his gaudetq; malis, fruiturq;, doletq;,
Hinc moritur, post hæc ad sua uota redit.
Ille tamen post mille annos, post sæcula dena,
Ast hic quoq; die nascitur, & moritur.

ALLOQVITVR Heliades sorores.

q Vid mœstæ, quid cærulea sub fronde sorores
Lugetis? miseros amne iuuante modos?
An fratrem Phaëthonta, uagis quod tractus habenis
Ah miser, externis exulet ipse locis?
Hinc electra fluunt, lacrimosaq; gutta rigescit.
Hæ lacrimæ, hi luctus sucina lenta ferunt.
Flete piæ, lugete piæ Phaëthontides, & me
Vel socium uestris luctibus accipite.
Si desint uobis lacrimæ, si desit & hymber,
Ipse quidem lacrimæ, luctus, et hymber ero,
Per me etiam Eridanus crescet stagnantibus agris,
Finis enim lacrimis nulla futura meis.
Per me etiam ripæ mittent incendia, flagret
Amnis, & in medias ignis iturus aquas.
Cedite cultores. ripas & flumina iam iam
Vsta dabo, in flammas ibit & omne nemus.

STELLAM ALLOQVITVR.

q Vale per æstatem sub sole rigentibus herbis
Blanditur lapsis aura recens folijs,
Quale per arentes hortos in uere tepenti
Nox mulcet teneras rore madente rosas,
Tale mihi dum mens languet, dum pectora feruent,
Nostraq; in incertum uela gubernat amor,

Tale ſeni ſolamen ades mihi dulcior Hyblæ
Stella fauis, umbra gratior Idalia.
Aura recens, Nam Stella mihi flagrante ſub æſtu,
Ipſa meos ignes rore madente leuas.
E`labris mihi ros, ex ore recentior aura
Spirat Stella tuo, ſtillat & ipſe liquor.

AD ANTIMACHVM Mantuanum de amoribus Mincij, ac de Vergilio.

dVcebat choreas Veneris puer inter olores,
Eridanus placidis qua nemus ambit aquis.
Naides, & ſociæ uaria ſub ueſte Napææ
Fundebant raris carmina culta modis.
Ipſe manu rutilam geſtabat ab ære ſagittam,
Et leuis inſtabili ſub pede pulſat humum.
Quáq; mouet pennas, tremulæ ſtridere fauillæ,
Perq; leueis frondes ſparſilis aura micat.
Eridanus ſpectat fluenti crine ſuperbus,
Populeo madidum cinctus honore caput,
Mincius & ſpectat urianti lætus amictu,
Mincius Auſoniæ clarus honore tubæ.
Spectat arundineo formoſus Mela galero,
Diues & undoſis Abdua gurgitibus.
Quiq; amnes ſocij regem uenerantur, & ipſi
Quiq; ſcatent fontes, quæq; paluſtris aqua.
Ecce autem niueis Cycnus ſe ſuſtulit alis,
Cycnus olorini duxq; decusq; chori,
Déq; manu pueri roſtro plaudente ſagittam
Eripit, & cantu ſydera ſumma petit.

Concepit flammas ferro stridente sagitta.
　Gaudet olor, fraudem ridet & ipse puer,
Inq; sinum Minci rutilis delapsa fauillis
　Afflauit tenero fulgida amore senem.
Hinc in Pasialen telo flammante reluxit,
　Pasiale uulnus sensit & ipsa suum.
Instaurauit amor choreas. suspirat uterq;.
　Cantat olor, cantu consonat omne nemus.
Senserunt flammas ripæ, sensere salicta,
　Infantem decimo sydere Nympha parit,
Excipit hunc, tepidoq; sinu complexa Melisse,
　Blanda fouet, blandis conciliatq; iocis.
Instratum lauri folijs, somnoq; grauatum.
　Tutanturq; & apes, labraq; melle linunt.
Hinc Musæ placidis salicum docuere sub umbris,
　Sebethus liquidis qua fluit uber aquis.
Inde specu exceptus, uiridisq; in rupe Vesevi
　Pastor agens cecinit Tityre coge pecus.
Huc ades o Melibœe, caper tibi saluus, & hœdi,
　Ite domum saturi, nox uenit, ite greges.
Post lætas segetes, quo sydere uertere terram
　Conueniat, Baccho qui sit & aptus ager.
Cura boum quæ sit, pecori quis cultus habendo,
　Et docuit pressis mella liquare fauis.
Felix aruorum cultu, felicior armis,
　Dum profugum Aeneam, dum canit arma uirũm.
Illi Vulcanus clypeum, sua Mulciber arma
　Aptat, & in classem corruit omne nemus.
Illi fatorum seriem, gentisq; togatæ,
　Deiphobe Glauci monstrat, & omne genus.

Inde sedens ebore in niueo Sebethida ad undam
 Colligit Hetruscas, Marrubiasq; manus.
Agmen agit Lausus, magniq; ipse agminis instar,
 Attrituq; pedum terra Sabina tremit,
Et quoties raucum gemuit caua buccina, matres
 Presserunt natos pectora ad ipsa suos.
O' salue Italidum gentis decus, in Latium qui
 Aonio ducis uertice Pieridas.
Salue & Idumæas debet cui Mantua palmas,
 Cui phœbus Latio uestit honore comam.
Sparge Charis roremq; tuum, Syriosq; liquores,
 Parthenope uiolas, Mantua funde rosas.
Ipse aram statuens uati, uenerare Camœnas
 Antimache, & patriæ concine grata tuæ.
Quæ puerum genuit, cuius sub uoce locutæ
 Pierides nostrum constituere decus.

DE INFELICITATE amantum.

C Antando luces peragit sub fronde Cicada.
 Et mulcet syluas carmine læta suo.
At tenebras sub rore leui, sub deside somno
 Transigit & noctes, nocte iuuante, suas.
Cantando moritur, sentit nec tædia mortis,
 Quin cantu uitam ducat, & exequias.
O' felix ortu, interitu felicior. at me
 Et nox nigra grauat, uexat & atra dies.
Ante fores iaceo gelidæ sub frigora brumæ,
 Nec pudet ætatis, Pieridumq; senem.
Ante fores, sub sole leo dum feruet, & ignis
 Vsthlat Icarius, conqueror usq; senex.

Vror amans, tabesco senex, lux omnis amara,
Nox inimica mihi est. noxq; diesq; nocet.
Sors iuuenum miseranda, senum deflenda. cicadæ
Sors felix. o iam discite quid sit amor.

QVERITVR DE Eridano.

e T cœlo Eridanus candenti sydere fulget.
Et terris Stella candidiore nitet,
Illic igne suo miscet cum nectare lymphas,
Hic flammas fluuio feruidus igne uomit.
Illic fundit aquas, hic ignes cærulus amnis.
Me miserum gelida qui cremer ustus aqua.

AD STELAM.

n V dasti mea uita sinus, & sponte papillas,
Admostiq; meam pectora ad ipsa manum,
Oraq; cum teneris iunxisti nostra labellis,
Sedistiq; meo sarcina grata genu,
Ceruicemq; amplexa, leui mox uicta sopore
Concidis in nostrum languida facta sinum,
Longaq; post fessos suspiria claudis ocellos,
Dum tibi sopitæ serpit ad ossa quies.
Ipse tibi tenuem procuro sedulus auram,
Composita & moueo lenia flabra manu.
Ipse tibi somnos cantu leuo. cantus amores.
Sarnidis, & Fauni dulcia furta refert.
Faune ueni, tibi Sarnis adest ad flumina nota,
Ad nota salices candide Faune ueni.
Ecce tibi niueum uiolæ cum flore ligustrum
Iungo, & Puniceis lilia cana rosis.

Roscida seruantur legi tibi quæ modo fraga,
Fragaq; quot, totidem basia & ipsa paro.
Huc ades o' formose, tibi nam nuper ad amnem
Siccauiq; meam disposuitq; comam.
Pierides compsere caput, dum corpus & ipsæ,
Et crinis flauos molliter amne lauant.
Inde comam Assyrio certatim unxere liquore.
Inde Arabo nostrum spirat odore caput.
Quin citharam docuere, & me fecere magistram,
Et data pro magno munere eburna chelys.
Faune ueni, te Sarnus amat, suspirat & unum,
Et parat in niueo gaudia multa sinu.
Fistula te & calami uocitant, uocat æstus, & unde
Auræq;, & murmur subsilientis aquæ.
His ego mulcebam somnos. tibi purpura mollis
Tingebat niueas flore decente genas.
Qualis ubi ad thalamos Hebe deducta mariti
Ad cupidi erubuit basia prima uiri.
O' quoties sparsos, erant dum fronte, capillos
Collegi, blanda disposuiq; manu.
Sic Lede placitura fuit, sic uxor Orestis
Atq; Helene dixi sic quoq; culta fuit.
Et modo compositum reieci in colla capillum,
Et dixi hac placuit Laodomia coma.
O' quoties teneras uariaui flore papillas,
Et dixi Charites sic coluere sinum.
Ornabam gemmis digitos. ad Pelea quondam
Vecta Thetis, niueam sic tulit ipsa manum.
Brachia nudaui, Auroræ sunt brachia dixi,
Admouiq; cauæ roscida poma manu.

Sic rear ad uirides myrtus requiesse Dionē,
Poma manu Paridis dum tenet illa sui.
Ipsa sinu Ambrosiam spirat, perq; ora recursant
Blanditiæ, & grato mixtus honore decor.
At tibi perq; genas, roseisq; infusa labellis
Ludit, & in tenero gratia amica sinu.
Et quoties blandos somno recludis ocellos,
Crediderim uel te posse mouere deos,
Quosq; moues, uerum custodia nostra tuetur,
Teq; meo patior non abiisse sinu.
Tunc ego non suxisse quidem, libasse labellum,
Sed tibi sopitæ nil nocuisse uelim.
Sic leuis ad summum florem de rore liquenti
Libat, & è tenero gramine lingit apis.
Oscula libabam, quæ tu uelut excita somno
Excipis, atq; aliquid uelle uidere loqui.
Velle loqui dum uisa, simul dum basia carpo,
Auraq; de molli ducitur ore mihi.
Dum ludo improbius. tua duriter ora momordi,
Hei mihi clamasti. sic iubet ipse dolor.
Hei mihi clamaui, parcas mitissima, dixi,
Parcis, & insolito es blanda refusa sinu,
Colla notas, & labra notas. mox ulta dolorem
Risisti, & gratos mouit uterq; iocos.

AD STELLAM.

STella tibi cœlū patria est, hinc clara refulges.
Si tibi terra domus sit, domus Aßyria est.
Aßyrios etenim spirat tibi pectus odores,
Aßyrio mollis stilat ab ore liquor.

Sin quia deliciæ, & Veneres, blandiq; lepores
Tecum habitent, patrij sit tibi terra lares,
Ipsa domus, patrijq; lares sit Cyprus, & unà
Sit Veneri, atq; eadem sit tibi Stella domus.

LACRIMAS AMORI, SVSPIria Cupidini dicata.

d Ebentur Cereri segetes, debentur & horti
Lampsacidæ, flores candida Chlori tibi,
Melláq; debentur flauæ Thymbræa Melißæ,
In sortem cessit Pallás oliua tuam.
Sunt Zephyri faciles auræ, blandiq; susurri,
Sunt fontes munus casta Diana tuum.
Munditiæ Charitum sunt, oscula nubilis Hebes,
Cypridis amplexus, gaudiáq; illa tori.
At lacrimas, questus, at suspirantia uerba
Has amor assumit, illa Cupido sibi.
Crudelis uel uterq; deus, sed blandus uterq;,
Blandus uterq; quidem, sed sine mente deus.

DE STELLA.

s Tella mihi in tenebris fax ẽ ad gaudia noctis,
Hanc sequor, hæc dux est, hæc mihi certa uia.
Stella die in medio nox est ad gaudia lucis,
Gaudia Stella die, gaudia noctis ea est.

DE VENERE & amore.

e Xhausit pharetrã Veneris puer, at Venus ignis
Extinxit, Venus hinc inde & inermus amor
Exhaustam

Exhaustã hic pharetrã, extinctas flet Cypria flãmas,
Hic arcum lacrimis tingit, at illa faces.
Ne'ue puer, neu fle mater, dant spicula mille
Stellæ oculi. puer his utere pro pharetra.
Cum flammas mea corda uomant, his utere mater.
Pro face, inhexausta tu face, & hic pharetra.

DE SE, AC DE STELLA.

S Vrrisit, blandosq; manu compressit ocellos,
Mox furtim infecit gutta iterata genas.
Scilicet amplexus repetit dum Stella beatos,
Osculaq;, & dulci garrula uerba sono.
Risit, & argutos dextra compressit ocellos,
Delicias nosset ne qua puella suas.
Mox ubi demorsi succurrit triste labelli
Vulnus, & insani plaga maligna ioci,
Exciuit lacrimas infelix ira coactas,
Et de me uisa est non bona uerba loqui.
Di faciles quid amara bonis, quid tristia lætis
Miscetis, curas ingeritisq; nouas?
O' desint lusus, dum desit cura puellis,
Dum lacrimæ desint, ipse tepescat amor.
Hos'ne oculos lacrimare, genis'ne inducere guttas
Parcite di, nil uos tam noua forma mouet?
Sed lacrimare licet, lacrimis formosior ipsa es.
Iam fluitent lacrimæ, nunc mihi citra places.
Fac lacrimas, fac ipsa genis manare fluentum.
Nostra se ut hoc ipso temperet amne sitis.
Amne sitim sedare licet, licet oscula furtim
Surripere, & lacrimis inseruisse iocos.

Di faciles, miscere iuuet nunc tristia lætis,
O'scula cum lacrimis, cum lacrimisq; iocos.
Dic mihi blanditias, dic suspirantia uerba.
Quid latet in tepido bella papilla sinu?
Da pectus tractare tuum, niueasq; papillas,
O' in delicias pectora nata meas.
Nunc liceat sæuire, atq; insanire. uolenti
Aspera, nolenti mollis, & æqua ueni.
Nolentem cupidis uesana incinge lacertis.
Oscula nolenti, dum uetat, ipsa rape.
Nunc cupio, nunc ipse uelim. tu dura recusa.
Et mea uesanis unguibus ora pete.
Dic tenerum, dic dulce aliquid, quid uertis ocellos?
Te'q; meo lacrimans subtrahis usq; sinu?
Pone iram, & lacrimas. sed te lacrimare decorum ē,
Tu face, ut hæ lacrimæ nostra per ora cadant.
Tu face, ut has lacrimas siccem, face ut oscula carpam,
In'q; meos oculos candida fige tuos.
Fixisti simul & rides, nunc oscula iunge.
Oscula compositæ pignora pacis eant.
Oscula complexu gaudent, pax gaudet utrisq;,
Pace amor exultat, pace & amore Venus.
Tu pacem mea uita colas, recolamus amorem,
Sic erit ex æquo mutua nostra Venus.

AD STELLAM.

CVm tenerū cū dulce aliquid, blandūq; iocaris,
Ah medio mihi tum corde liquescit amor.
Spem mihi cum, & cupidis pacem promittis ocellis.
Lux oculis, toto corpore sensus abit.

Cum rides, ignemq; oculis, uultuq; fateris,
Mens animum, ipse animus pectora destituit.
Amplexu iam Stella tuo succurre cadenti,
Ore Animum & foueas, oreq; redde animam.

AD STELLAM.

l Ibat apis de rore fauos, mellis q; liquorem.
Inde hominum mulsum, nectar et inde deum.
De labris mea Stella tuis mihi mella liquescunt.
Hic ros mella mihi stillat, & iste fauus,
Condit & his Venus Ambrosiam, mihi parcite diuæ.
Sola Venus uera diffluit Ambrosia.

DE SVSPIRIIS AMANTVM.

d Istillat forte è tenui uagus amnis, & inde
Labitur effusis non rediturus aquis.
Emanant corde ex imo suspiria, moxq;
Conuersa redeunt in sua corda uia.
Ex oculis lacrimæ postquam fluxere, nec illas
Luminibus rursum restituere genæ.
Cur reuocant ad se rursum suspira curæ?
Rursus & infestat tristia corda dolor?
Nulla quidem ratio est, etenim rationis amantes
Expertes, omni cæca in amore uia est.

DE ERIDANI FELICITATE.

f Elices Hermi ripæ ditante metallo,
Felicesq; Tagi, quas rigat unda ferax.
Electro felix, felix Mantoide cæra
Eridanus, flauis qua petit æquor aquis.

Electrum ramis stillant frondentibus alni,
Succinaq; è lento cortice lapsa fluunt.
Fundit mella fauis è dulcibus, èq; liquenti.
Rore premit tenera culta Melissa manu.
Illa Bianoreis Minci pulcherima ripis
Regna tenet mellis pulcher Hymette tui.
Regna tenet laticis, quem florida deliquat Hybla,
Hybla faui, & mellis, diues & Hybla thymi.
At longe superatq; Hyblen, superatq; & Hymetton
Eridanus Cypria ditior Ambrosia,
Ambrosia, teneris spargit quam Stella labellis,
Spargit & è roseo lucida Nympha sinu,
Spargit & ex oculis. ipsi mihi parcite diui.
Eridani sors est inuidiosa deis.
Eridano assurgunt Musæ. noua Mincius antro
Intonat, & uarios uoce, manuq; modos.
Assurgunt Charites, ipsa & dea mater amoris,
Summittitq; faces, signaq; subdit amor.

AD STELLAM DEPRECATIO.

n E misero, ne Stella seni blandire, quid ignem
Exagitas? facibus ne precor adde faces.
Vis misero, uis ipsa seni indulgere, remitte
Blanditias, oculos & mihi dura nega,
Verba nega, uultumq; nega, mihi dira precare.
Ipse precor ueniant omnia dira mihi.
Peccatum est, mors pœna mihi, aut miserabile fatum,
Nam ueniæ misero quis locus esse potest?
Sit pietas perijsse reum. fecisse beatum
Ipsa cupis, miserum redde, beatus erit.

Supplicium infelix a' te pro munere posco.
Supplicium meritis grata repende meis.
An potui immorsis dentem fixisse labellis?
An potui lacrimas dente ciere tuas?
Spectaui flueret crudo dum uulnere sanguis,
Admoui iugulo tela nec ipse tuo.
Spectaui exanimem, uiso dum lapsa cruore
Concideres? uiso nanque cruore cadis.
Nec cecidi super ipse miser, nec uulnera laui.
Hic error dira cæde piandus erat.
Forsitan aut lacrimas siccaui, aut denique dixi
Vt misero parcas, o' mea parce tibi.
Quid tibi dens, quid amare precer, cum ludere possis
Lædere qui malis? uimq; in amore sequi.
Imprecor ut qui regnat amor, noua ponat amandi
Iura, ferat leges & deus ipse nouas.
Nullaq; sint concessa uiro, concessa puellis
Oscula, contineat basia quisquis amat.
I' sæui dens sæue, i' dure & consere demens
Prœlia, nequitiæ iam tibi finis adest.
Tu uero mea lux (etenim tibi mollia corda)
Parce, sed (ut fas est) utere iure tuo.
Suge notas, fige impresso mala uulnera dente.
Cauit amor. capias oscula mille licet.
Id tantum formosa uide, ue sana caueto,
(Quàm uereor, noceat ne dolor ipse tibi)
Dum sæuis, dum dente furis, dum uulnera figis,
Liuor & insanas linquit in ore notas.
Ne linguam nostris committas forte labellis,
Ne temere id, quod te lædere possit, agas.

Nulla fides legi, ualeat reuerentia legum.
Culpa tua est, partes dens aget ipse suas.
Nec sat erit suxisse genas, strinxisse labellum,
Tuta nec in clauso lingua erit ore tibi.
Iam meditor, tunc colla manu, tunc unguibus ora,
Et mea tum ferro pectora iniqua petes.
Ipse tuos miser ante pedes, commissa fatebor,
Et dicam, in tua nunc inijce iura manus.
Sed non inijcies, & me complexa fouebis,
Et tua miscebis basia multa meis.
Hinc sopor irrepet lassis, resolutaq; membra
Composito ducent otia grata toro.

QVOD DIE NIMBOSO Stella nata sit.

m Ira fides, periere rosæ, cecidere hyacinthi,
Et uiolæ. nullis est decor arboribus.
Non Zephyris est ueris honos, hac luxit Adoni,
Luce Venus miseris decolor exequijs.
Hac Charites secuere genas, uulsere capillum,
Et Nymphæ mœstis ingemuere modis.
En rursum rubuere rosæ, nituere hyacinthi,
Et uiolæ, ipse suis est decor arboribus.
En Zephyris est ueris honos. hac fulsit in ortu
Stella die auratis concolor à radijs.
Hac Charites pinxere genas, compsere capillum,
Et Nymphæ teneros concinuere modos.
Læta Venus renouatq; faces, natusq; sagittas,
Et noua de manibus uulnera uterq; iacit.
Hinc tamen euentus licuit spectare futuros,
Ecce ades erumnis Stella serena meis.

DE AMANTIVM infelicitate.

u Ere rosas, segetes æstate, subinde racemos,
Perq; hyemem Genij dona beata legunt.
Flora rosas, messemq; Ceres, Pomona racemos,
Inde suas Genius sponte ministrat opes.
At miserandus amans & frigore tristis, & æstu
Vereq;, & Autumno nil nisi triste legit.
Hinc amor, inde Venus lacrimas, suspiria, questus,
Inde Cupido grauem fundit amaritiem.
Sin quandoq; rosas legit, & legit ipse hyacinthos,
Perq; suas sentis, perq; rubeta legit.

DE ERIDANO.

h Eliadum è lacrimis Phaethontiadumq; sororũ
Eridanus mœsto sucina in amne legit.
È lacrimis cum Stella suis lauit ora, genasq;,
Stillat & hinc uiolas, afflat & inde rosas.
Electro felix, felix uiolisq; rosisque
Eridane, è lacrimis sunt tibi diuitiæ.

AD IOANNEM PARDVM.

n On arcum meditatur amor, nõ spicula Parde,
Et tela & pharetras occupat ipse situs.
Pro pharetra nudis deus utitur ipse papillis,
His tincta Idalio spicula felle latent.
Vtitur idem oculis in uulnera nostra sagittis.
Ex oculis heu heu missa sagitta ferit.
Tu uero quoties felix in amore, papillas
Tractabis, sis o' sis memor usq; tui.

Illic insidias, illic latitare pharetras,
Letiferumq; illic uirus inesse puta,
Cumq; tibi ex oculis mollis spirauerit aura,
Et ferro, & flammis pectus inerme peti.
Heu heu non oculus, non me puer iste papillis
Aut petit, aut urit, uel mea corda ferit.
Me risu me Stella capit, hic ignis, & arcus,
Hic solus nostro pectore regna tenet.
Nunc ride formosa, meis nunc ignibus insta,
Et mea ridendo pectora molle feri.
Molle feri formosa, trucesq; auerte sagittas,
Neu sanguis, neu te funera nostra iuuent.

AD SYRIANAM.

DIc age dic Syriana, deus quis curet amantes?
Nempe amor. ast odit quis deus? odit amor.
Odit amor, quoniam ferrum meditatur, & ignes,
Letifera spargens spicula torta manu.
Curat amor, quod & amplexus, et grata procurat
Oscula, quod placido gaudia mille toro.
Quis deus hic amor est? pacem qui curat & arma,
Et pace in media tela cruenta iacit?
Hæc & acuta iacit, iacit illa retusa, nec igni
Indita certa fides, hic cremat, ille gelat.
Vrit & hinc flammis torrentibus, inde liquentis
Soluit & in latices, illeq;, & ille dolet.
Talis amor deus est. maris hic uestigia seruat,
Nunc sæuit, blandis nunc agit ipse modis.
Nil lætum, nil dulce diu sinit, aut sinit ægrum
Instabilisq; puer, & puer ipse deus.

Imperium crudele, sed indulgentia mitis,
Quin mite imperium, sed sine lege puer.
Sed sine mente deus, procul hinc discedat amator.
Solus amor puer est, sola tyrannis amor.

AD AMOREM DEVM.

n VLla puer sunt tela tibi, non flexilis arcus,
Deq; tuo nullus uulnere sanguis abit.
Pax colitur, coliturq; torus, castiq; penates,
Et genus & soboles, munus id omne tuum.
Tu uincis animos hominum, tu pectora iungis.
Iungis & hinc iuuenes, iungis et inde senes.
Non puerile tibi ingenium, aut uariabile numen.
Nec uolucres alæ, nec leuis aura placet.
Sed constans, sed certa fides, concorsq; uoluntas,
Scriptaq; sub certa fœdera lege probas,
Nec mens cæca tibi est, cæco seu spicula iactu
Moliris, cæcum seu meditaris opus.
Omnia certa uides, sunt omnia nota uidenti.
Nil tibi cum tenebris, nil tibi cum latebris.
Solus amor uidet in tenebris, in luce uagatur,
Solus & ignotas nouit inire uias.
Solus ubi est iter in biuio, discernit utrunq;.
Nulla illi ignota est semita. nulla uia.
Perstat, & infixis alte radicibus hærens
Crescit, & ipse suas sedulus auget opes.
Nec uolucreis pennas pernicibus explicat alis,
Sed manet, & stabili perstat ubiq; pede.
Non igitur puer est amor, incinctus ue pharetra,
Nec pennas nudus, cæca ue tela quatit.

Sed deus est qui corda hominum, qui pectora mulcet,
Et mulcet gratis illaq; & illa modis.
Quiq; puellarum mentes regit, & regit artem,
Et thalami sanctas sancit amicitias.
Nam quodcunq; in amore malum quodcunq; molestum
De uitijs hominum semina certa trahit.
Hinc iuuenes, illinc peccant & utrinq; puellæ,
Vt contra nequeat sistere solus amor.
Hinc puer, hinc arcu, facibusq; armatus, & igni.
Et cæcat spargit spicula cæca manu.
Blande puer, deus ipse, deus facilisq;, potensq;
Salue amor, & generis conciliator aue.

DE PALMA Bitontina & Hydruntina.

b Rundusii latis longe uiret ardua terris
Arbor Idumæis usq; petita locis.
Altera Hydruntinis in saltibus æmula Palma.
Illa uirûm referens, hæc muliebre decus.
Non uno creuere solo, distantibus agris.
Nulla loci facies, nec socialis amor.
Permansit sine prole diu, sine fructibus arbor.
Vtraq; frondosis & sine fruge comis.
At postquam patulos fuderunt brachia ramos,
Cœpere & cœlo liberiore frui.
Frondosiq; apices se conspexere, uirique
Illa sui uultus, coniugis ille suæ.
Hausere & blandum uenis sitientibus ignem,
Optatos fœtus sponte tulere sua.
Ornarunt ramos gemmis, (mirabile dictu,)
Impleuere suos mille liquente fauos.

Mirum, si ex oculis & amor sua spicula iactat?
Et Venus accensas spargit ab ore faces?
Mirum, si Eridanus fiuel regnator aquarum
Rore suo nostras temperat usq; faces?

DE FESTIS Martinalibus.

Artinum conuiua saturq;, & potus adoret,
Hunc nobis ritum Gallia prima dedit.
Hunc patres tenuere, tenent nunc Itala regna
I' puer, & multo pocula tinge mero.
Diue faue, nunc te colimus, tua templa ueremur,
Et numen felix ducimus esse tuum.
Diue assis. Calabros famuli geminate trientis.
Instaurent positas fercula crebra dapes.
Numen adest, geminas uideo splendere lucernas,
Intucor triplici tempora cincta face.
Diue parens Martine ades, & tua pocula uise,
Te cyathi, & calices, te tua musta uocant.
Euge pater, bibit ipse pater, calicemq; supinat.
Quisquis adest cyathos sumite, adeste deo.
Dicamus bona uerba, precemur & otia pacis.
Pace penus grauida est, uinea pace nitet.
Pace fluunt tua uina pater, tu Gallica seda
Prœlia, nam seruit Gallia cuncta tibi.
Annuit ipse deus. pueri noua uina ministrent.
Vos mecum alternas continuate uices.

DE VENERE LAVANTE SE in Eridano, & quiescente.

Iacerat Eridani liquidis Venus aurea lymphis,
Et fessam choreis presserat alta quies.
Mulcibant myrti dominam flagrante sub æstu.
Inuita somnos murmur, & aurea leuis.
Aura leuis suras furtim nudabat, at illi
In somnis uisus pulcher Adonis erat.
Illius in roseis figebat rapta labellis
Oscula, & in tenero bella gerit gremio.
Hos inter lusus somno dilapsa figura est.
Ah miseram in lacrimis linquis Adoni deam.
Ipsa querebatur. questum sopor æger acerbat.
Quo fugis? heu quid me clamat Adoni fugis?
Ad gemitum coeunt Nymphæ, miserantur amantem,
Et formam, & lacrimas adiuuat ipse sopor.
Illius in placido ridebat gratia uultu,
Fulgebat niueo pectore rarus honos.
Stillatim ex oculis manabat gutta, genasq;
Signabat tepido flumine gemma fugax.
Hic ut erat Veneri propior Bundenis, ocellis
Admouit onycem, sicut & ora manu,
Colligit & sparsas candenti in pectore guttas,
Sed mirata prius pectora subriguit.
Exuuijs his læta abijt. Venus excita somno
Inter olorinos conspicienda choros.
Plauserunt dominæ uolucres, plausere salicta.
Summisit canas alnus opaca comas.
Ipsa uehebatur cycnis. comitantur euntem
Naides, & nitidos picta Napæa sinus.
Qua uolitat Dea, funduntur uiolæq; rosæ'que.
Ridet humus. uario uernat odore nemus.

Ambrosiæ stillant riui, Chariteia turba
  Fundit opes Hyblæ, fundit Hymete tuas.
At læte uolucres concentibus aera mulcent,
  Mulcet amor uolucres, mulcet amor pecudes.
Miscet amor fluuiosq; simul, Nymphasq; lacustres
  Flumina amant, & amat rustica turba Dryas.
Arridet cœlum Veneri, blanditur & aura,
  Ac resides syluas ipse susurrus agit.
At dolet Eridanus Martis memor. heu pater inquit
  Armorum, quid te Thessalis ora tenet?
Strymona quid, Pindumq; colis. ne bellice cessa.
  In Veneris teneros fesse recurre sinus.
Tota tua est, tibi se consumpsit dea, te meus amnis
  Expectat. tibi nunc regia nostra uacat.
Illa sequens Minci ripas diuertit ad antrum,
  Vnde suas uersat lubricus amnis aquas.
Hic centum niueæ ducebant fila sorores,
  Oceano nentes candida texta patri.
Accepere deam famulæ. pater ipse seniles
  Prætendit gressus, tectaq; in ampla uocat.
Hic citharæ, cantusq;, et pocula lenis Iacchi.
  In luxum & thyasos tota parata domus.
Nais at interea Bundenis læta per hortos
  Errat, & in dextra candidus ardet onyx.
Hunc uidet, hunc spectat gelida lasciua sub umbra.
  Et sibi de lacrimis facta superba placet.
Ecce per aduersas anguis se sustulit herbas,
  Sibilus, atq; oculis tetra uenena iacit.
Corruit exanimis Nymphe, mens deserit artus.
  Fusus onyx, lacrimis huda madescit humus.

Da ueniam Venus alma rogat, Venus alma rogantem
  Audit, & optatam fert dea mitis opem.
Quaq; liquor maduit, frondescit Amaracus illic,
  Et grato uiridem flore colorat humum,
Quaq; & onyx, illo candescunt lilia prato,
  Aemula candori lilia Cypri tuo.
Sparge suum florem Veneri formosa puella,
  Nec sua non Veneri lilia funde puer.

DE NISEA, & Chariteo.

O Ra Terentiolæ myrram flant, pectora nardũ
  Dulcidiæ stacten labra Liquori tua.
Colligit hæc Nisea simul, conspergit & aura
  Ambrosiæ, quam flat crinibus ipsa suis.
Pyxide mox parua uiridi circundata myrto
  Dedicat, & ponit Cypria diua tibi,
Optat & ut pariter cum coniuge transigat annos
  Quod Nisea cupit, quod Chariteus auet.

DE VENERE.

E Volat è gremio terræ leuis halitus, illum
  In rorem uertit noctis amica quies.
E' facie teneræ lenis fluit aura puellæ,
  Vertit eam in mentis dulce leuamen amor.
Illius aspersu mulcentur roscida prata,
  Huius at afflatus pectora fessa leuat.
E' gremio spirant telluris flabra, uicissim
  Quæq; quieta ferant tempora, quæq; mala.
Quos risus, quæ det suspiria pectus amantis,
  Ipsa eadem facies, utraq; signa dabit.

Cur non è terra, sed de spumantibus undis
Nata sed irato sit Cytherea mari?
Fluctuat an semper miseri quia pectus amantis?
Aestuat & uarijs mens agitata modis?

DE VENERE ET ROSIS.

p Ectebat Cytherea comas, madidumq; capillũ
Siccabat, Charites carmina lecta canunt.
Ad cantum Satyri properant, ad carmina Nymphæ,
Carmina de tacitis sæpibus hausta bibunt.
Hinc aliquis petulans ausus prodire Dionen
Intuitur, docta dum linit ora manu.
Erubuit pudibunda, ruborq; per ora cucurrit,
Occupat & teneras purpura grata genas.
Mox interq; rosas, interq; roseta refugit,
Delitet, & molles spirat ab ore crocos.
Dum spirat, funditq; crocos, dum purpura fulget,
Concipit afflatus Dædala terra deæ.
Hinc & purpureum flores traxere colorem,
Quæq; prius candor purpura facta rosa est.
Has legite, his teneræ crines ornate puellæ,
Pestano niteat lucida rore coma,
Vere rosas, æstate rosas diffundite diuæ.
Spirent templa rosas, ipsæ & olete rosas.

AD CARBONEM.

f Ictilibus si cœna placet tibi candide Carbo,
Cœna parata tibi est, ruraq; nostra patent.
Et penus, & uirides horti, genialis & umbra.
Quasq; suas pandit Citria sylua comas.

Vina mihi deprompta & lecta, & grata bibenti
  Aurea siue probes, seu mage nigra placent.
Lenis aquæ, simplex'q; latex, & fertilis urna.
  Certet ut inde merum, pugnet ut inde latex.
Vernarum mihi fida manus tibi nota ministret,
  Marmaricos'q; agitet barbara turba choros.
Fictilibus tibi mensa, abacus'q; nitescet acernus,
  Nullus in extersa non erit æde lepos.
In primis frons læta, & grati ad pocula lusus,
  Et culti, & nulla rusticitate sales.
Principio grauidis ponentur lecta canistris
  Quæ tulit autumnus, quæ meus hortus alit.
Roscida erunt, matura & erunt, & sole recocta.
  Quæ'q; sua carpsit Antiniana manu.
Hinc ponetur auis fallaci præda coloni,
  Prima'q;, cui nomen ficus amata dedit.
Pingui iure natet, salsa'q; immixta suilla.
  Condiat, & tritum lauta patella piper.
De lanio nihil hic, nihil è caupone morare,
  Rura dabunt quicquid nostra culina coquit.
Altilis inde capus, rapti'q; à matre columbi,
  Anser & implumis, & bene pastus anas.
Post tener & lactens, & primis cornibus hœdus,
  Quem corno, & ceraso farserit apta manus.
Forsitan accedet callosum tergus & apri,
  Aut celeris catuli deuia præda lepus,
Certus at in uerubus fumat iam porcus, obeso
  Et turdo, & merulis, atq; palumbe satur.
Cuiq; suus præsto sapor, aut quem cærula limon
  Temperet, aut quem dant Punica pressa liquor.

Seu quem bacca liquat myrti, liquat herba uirentis
Serpylli, aut dulci corna recocta sapa.
Feltrius accedat tecum. te culta Patulcis,
Illum pro foribus Antiniana manet.
Nec desunt uina, & lances, mensamq; secundam
Qui curent, missas nec sine lege dapes.
Nec tibi post epulas deerit præceptor amorum.
Ingenio perijt qui miser ipse suo,
Nec formosa suis quem Cynthia cœpit ocellis
Contactum nullis ante Cupidinibus.
Delia nec lasciua neget tibi carmen, & ille
Qui cupit in gelidis montibus esse lapis.
Basia uel tibi mille dabit, dabit altera mille
Lesbia, quiq; senes nullius assis habet.
Tu modo linque forum, linque & uadimonia Carbo
Tantisper, tibi dum rustica cœna datur.

AD FORTEM Teramánum consolatoria.

SIc quereris Teramáne, dolor sic pectora uexat,
Audiat ut questus Daunias ora tuos,
Sic miser erepto sensim tabescis amico,
Nulla sit ut lacrimis meta futura tuis.
Pirithoum Theseus, Patroclum fleuit Achilles,
Sed finem lacrimis fecit uterq; suis.
Et mortem Euander nato licet optet adempto,
Insilijt mœstos non tamen ipse rogos.
Nec minus in patriam nato moriente superstes,
Et caram uoluit Nestor adire Pylon.
Daunus & extincto crudeli funere Turno,
Solatur nati fata cruenta pater.

Nil adeo durum est, quod non sua molliat ætas,
Et quem mens nequijt, tempora certa leuant.
Adde quod haud lacrimis dignus, sed laudibus ille ẽ,
Pro patria uoluit quisquis obire sua.
Illum uenturis retinentem nomina seclis.
Tollet ab obscura fama perennis humo.
Hac duce Tarpeiam Decius se uouit ob arcem,
Coclitis & uirtus hac duce nota fui.
Hinc duo Scipiadæ, repetito & uulnere fortis
Portius, hinc animæ prodige Paule tuæ.
Mars pater, & defensa Iouis capitolia magni,
Et seruata suis Vesta uerenda focis.
Illis Elysias sedes tribuere piorum
Certa loca. hic patriæ est iura tuentis honor.
Hic honor, hæc loca certa tuo concessa Camillo
Pro patria Elysium cui datur omne nemus.
Hic inter Marsosq; suos, priscumq; Sabellum,
Romanosq; patres, Argolicosq; duces,
Ostentans decus eximium, sua uulnera, plausu
Excipitur, plausum reddit & omnis ager.
Læta canunt heroes, & alta silentia rumpunt,
Fama coronatis celsa uagatur equis.
Quare age nec gratas iuueni depone querelas,
Et lacrimis parcas hunc onerare tuis.
Ille deo fruitur, fatis melioribus usus,
Felix quem patria fas sit in urbe coli.
Quemq; coles Teramane, memor patriæq; tuiq;,
Heroem & culta concine culta lyra.

IOANNIS IOVIANI PONTANI ERIDANORVM LIBER II.

ARIADNAM VXOREM MORTVAM ALLOQVITVR.

Vid querere o' Ariadna? tuæ non iusta querelæ
Causa subest, soluit mors sua iura tori.
Liber ago si nullo cauet lex, desinit esse
Peccatum, quare desine & ipsa queri.
Lex statuit sibi ius. cessat ius lege soluta.
Hinc sunt coniugij libera uincla mei.
Rupit mors laqueos legis. lex morte perempta est.
Nulla uiri ratio est, uincula nulla tori.
Quid loquor ah demens? stant & mea fœdera tecum,
Iunxit amor dextras, fœderis author amor,
Author amor fidei, sistendi & pignoris author.
Trans Styga trans Lethen hic sua signa tenet.
Tu nunc Elysij fulges per amœna uireti,
Priscarum & nulli forma secunda tua est,
Vel tibi ut inuideant, liuor si forte beatas
Sollicitet, tibi si liuor obesse queat.
Hinc patiare licet tantisper ludere nostram
Canitiem, fas sit ficto in amore queri,
Dum nos fata uocent, dum te mihi cara reuisam,
Elysiusq; iterum uincula nectat Hymen.
Nec mora longa quidem quanq̃ breuis ipsa molesta est,

Iam uenio, cupidos o' mea pande sinus,
Et thalamos formosa para, dulcisq; Hymenæos.
Iam propero, solitos sterne Ariadna toros.
Nec tamen ignoro quæ sint suspiria amantum,
Expectata tamen gaudia longa manent.
Durat amor, cuicunq; diu suspiria durant,
Gliscit & in uero semper amore timor.
Quisquis amat, timet ipse quidem, timor auget amorē,
Auctus in immensum gaudia tollit amor.
Et patiare igitur fessam miserata senectam
Ludere me gelidi florida ad arua Padi.
Ludere me placidos Sebethi ad fluminis hortos,
Et canere, ad citrios Lucida Nympha ueni.
Et meditare nouos iterato fœdere somnos,
Quæq; uirum deceant gaudia, quæq; senem.
Felices somnos, cumulataq; gaudia lecti,
Illa uel Elysijs cognita sola toris.
Te docet Euadne, coniux docet acris Vlyssi,
Inq; uiri recubans Laodomeia sinu.
Immemor hic Troiæ, gestiq; ad pergama belli
Optatæ fruitur coniugis ore suæ.
Illa memor luctus, memor & consortis adempti,
Delitijs pensat damna priora nouis.
Hi cito nos erimus (nulla est nam longa senectus)
Ipsa eris in nostro Laodomeia sinu.
Pace tua interea Sebethi ad flumina cantem,
Saltet & ad numeros Stella decora meos.
Pace tua Eridani recinant ad flumen olores,
Cantet olorinos Stella secuta modos.
Stella sinu latices fundit, dum sydera fulgent.

E' quibus in cœlo flumina larga fluunt,
Stella faces acuit, sol dum tenet edita mundi,
Huius et ex oculis lucida candet humus.
Hanc Charites comitantur, amor comitatur, & illi
Eridanus flammam hinc, inde ministrat aquas.
Huic quoq; tantisper spatium concede iocandi,
Elysius dum nos conciliarit Hymen.
Hæc mora parua quidem, mortem post cũcta perennãt,
Atq; sub æterna conditione manent.

PVERVM ALLOQVITVR Faculam nocturnam præferentem.

Pone puer faculam, nil est opus indice flamma,
Stella mihi fax est, qua duce flamma micat.
Stella mihi in tenebris lux est, in luce diurna
Stella mihi speculum, Stella & imago mea est.
Quiq; meas curas, qui scire incendia poscis,
Illius ex oculis singula nosce potes.
Illius ex oculis tibi nostra liquebit imago,
Quæq; premant curæ, quoq; et ab igne cremer.
Aëra trahit magnes, rapiunt & sydera nubes,
Stella trahit sensus, cordaq; nostra rapit.
Quisquis ades, stellamq; uides, mea pectora cerne
In speculo, speculum pectoris illa mei est.
Illa meos magnes sensus rapit. illa dolorum,
Illa uoluptatis fertilis aura meæ.
Illa meum sydus, seu Sol, seu luna, Venus'ue,
Lucifer illa mihi est, uesper & illa meus.
Heu heu non uesper, non est mihi lucifer illa,
Non sydus, non Sol, luna nec illa mihi est.

Stella mihi tenebræ, Stella est mihi tristis Orion.
Est nox cum nimbis, est sine luce dies.
Quisquis amas age temne fidem, neu crede puellis,
Deficiet medio Sol tibi nanq; die.

DE VENERE.

INsignibat acu, digitum Venus aurea punxit.
Dum tenuis telas pingit Adoni tibi.
Effluit è punctu subitus cruor. hic dea primum
Palluit, & uiso penè cruore cadit.
Mox abit in lacrimas timor & dolor, effluit imber
E' lacrimis, lacrimæ pectus, & ora rigant,
Miscet & his amor ipse suas, admotus & ori
Maternos fletus matre fouente leuat.
In pharetram tepidus cadit imber, acutaq; tingit
Spicula, tum irato cœpit ab ore Venus.
Nil præter lacrimas uestro de uulnere manet,
Tela inimica homini, tela dolenda deo.
Sint uobis comites timor, & dolor, eia age tela
Ferte uiris lacrimas, tædia ferte deis.

DE VENERE, ET AMORE.

NE fle, ne mihi care oculos corrumpe, tuisque
Desine de lacrimis sollicitare meas.
Me miseram, qui singultus? complectere matrem,
Colla foue, inq; meo fesse quiesce sinu.
Belle puer, qui nam lacrimas dolor excit? ubi arcus,
Ah miseram, in pharetra spicula nulla manent.
Dic age dum, neu singulti, neu pectora rumpe,
Quæ rogo, quæ insidiæ? cuius & iste dolus?

Heu mater nato indulgens, mihi Deianilla
Mutua quæ dederam, reddere tela negat.
Hæc arcum tenditq; manu, stringitq; sagittas,
Ipsa graui dextra spicula nostra iacit.
Singultus age coge puer, lacrimasq; coerce,
Spicula quo redeant sub tua iura dabo.
Hanc auram cape nate. oculos hac Deianilla
Afflá, & Acidalio tinge liquore genas.
Déq; oculis, déq; ipsa genis dic tendat ut arcum.
Déq; oculis iaciat spicula, déq; genis.
Arma tibi puero reddat. sit & aura uel arcus,
Vel pharetra, ast ipsi spicula sint oculi.

AD STELLAM.

u Na, eademq; faces in me succendis, & una
Atq; eadem glacie pectora nostra gelas.
Corda rigent, oculos quoties auertis iniquos,
Occupat & subitum pectora nostra gelu.
Vrimur, atq; imis feruent incendia uenis,
Spirat ut ex oculis aura secunda tuis.
Hæc flammas, hæc ipsa faces diuentilat aura.
Iam uideo in flammas pectora abire mea.
Verte oculos, age funde gelu, glaciemq; niuesque.
Fax glacie ac niuibus flamma abolenda gelu est.

AD STELLAM.

s Aepe mihi ex oculis auram flatusq; secundos
Promittisq; meæ tempora fausta rati.
Sæpe supercilijs portum, fidosq; recessus,
Ira sit ut placido nulla timenda mari.

Cur o' cur Boreas, unaq; nigerrimus auster
 Eripiunt portus, littoraq; ipsa mihi?
Aeris hoc uitium, uitium commune puellis.
 Illi incerta fides, his fugitiuus amor.

AD CITHAROEDOS.

q Viq; lyrã, chordasq; lyrae, qui carmina neruis
 Aptatis, dulces & datis ore sonos,
Neu numeris, neu uos digitis, neu fidite plectris,
 Et numeri, & digiti, plectraq; murmur erunt.
Dum ridet, dum Stella canit, blandumq; iocatur,
 Hanc auram, hos uobis conciliate modos.
Hac numeros, hac & digitos, hac plectra sub aura
 Mulcete, haec uestrum temperet aura melos.

AD THELESINAM DE PVDORE.

e Rubuit Thelesina, pudorq; per ora cucurrit.
 Et tinxit roseas purpura fusa genas.
Ipse pudor deus est, siquis deus inter amantes.
 Ipse pudor formae iuraq;, uimq; tenet.
Ipse uenustatem tribuit pudor, ipse decorem
 Conciliat, gratos temperat ipse modos.
Ipse sibi pretium formae tulit, & decus omne.
 Venalis species manca pudore suo est.
Hunc igitur Thelesina cole, hic colat intima mentis.
 Hic tantum formae det sua iura deus.

AD PVELLAS.

d esinite o' teneræ crines ornare puellæ,
Desinite o' pexas arte ligare comas.
Diffluat ipse uagus circùm sua tempora crinis,
Diffluat & mollis per sua colla coma.
Desinite & teneris cultum adiecisse labellis,
Lasciuosq; oculis quærere ab arte modos.
Ornatus teneris hic sit Thelesina labellis,
Non nisi grata tuo uerba ut ab ore fluant.
Hic comptus placidis Venerilla accedat ocellis,
Gratia ut obtutu sit comes usq; tuo.
Vis faciem, uis ora simul compsisse Teriuna,
Suspira, quoties obuius ibit amans.

AD DEIANILLAM.

b Asia cum strictis offers mihi clausa labellis,
Deq; tuo nullus spiritus ore uenit,
Nescio quid tum triste animum subit, ipsaq; nostro
Frigescunt tacito basia in ore situ.
At cum rapta sonant mordacibus oscula labris,
Mixtus & alterno spiritus ore coit,
Meq; color, meq; & sensus, animusq; relinquunt,
Inq; tuo iaceo languidus ipse sinu.
At tu cum dederis mihi suauia, consere linguam
Inter labra, meo semper & ore foue.
Ne pateant animo egressus, ne frigida lingua
Torpeat, ipse tuo deficiamq; sinu.

AD AMANTES.

n E Venerē in choreis posthac quæratis amantes.
Liquit amor choreas, liquit & ipsa Venus.
In templis Venerem, in templis quæratis amorem,
Templa Venus sequitur, templa frequentat amor.
Hic læua, at dextra hæc astat tibi Chloris ad aram.
Ex oculisq; parant tela facesq; tuis.
Altera candentem succendit lampada, quali
Vrat & ipsa homines, urat & ipsa deos.
Alter & hamatas struat ære rigente sagittas,
Insidiasq; deûm, perniciemq; hominum.
A templis moneo iuuenes arcete puellam,
Præda iuuat, Chloris præda petenda Ioui est.
Hei mihi quid monui, templis discedite amantes.
En agitat cupidos Chloris in arma deos.
Dum certant, ego te solus spectemq;, fruarq;,
Surripiam labris oscula operta tuis.
Dum pugnant, latus usq; tuum formosa tuebor,
Smmoueamq; homines, summoueamq; Deos.
Aut amor ipse suis potius te contegat alis,
Inuideat formæ nequa puella tuæ.

AD ARETHVSAM.

i Nnueras, meminiq; oculis Arethusa uocabas,
Ex oculisq; animi pignora certa dabas.
Nunc renuis male sana, senemq; grauaris amantem,
Non è flore seges, pomaq; lecta iuuant,
Sed matura iuuant. dos est hæc certa senectæ,
Flos breuis est, fructus aura senilis alit.
Aura senis geniale bonum, & sine lite uoluptas.
Illecebris iuuenum fraus adoperta latet.

Tu modo parce seni, moueatq; Aurora senili
Iuncta toro, thalamis læta puella senis.

AD THELESINAM.

e T faciem Thelesina cole, & cole dia capillum,
Et cole florentis arte decente genas.
Et pectus formosa cole, insignemq; papillam,
Planta quoq; extremi sit tibi culta pedis.
Quæ nisi culta iuuant? culti laudantur agelli,
Gemma quoq; in digitis non nisi culta placet.
Et cultu lætatur honos, & gloria cultu,
Nec nisi de cultu laus sua cuiq; uenit.
Templa placent superis multo quæ compta paratu.
Ornatum præ se sydera & ipsa ferunt.
Rustica simplicitas sibi sit. tu lux mea cultum
Vsq; foue, & formæ sedula confer opem.

AD AMBROSIAM.

s Parsisti Ambrosia Ambrosiam ꝑ labra, meísq;
Suxisti è labris Ambrosia Ambrosiam.
Suauia tunc etenim sunt suauia, mutua cum sunt,
Et dant, & capiunt mutua qui faciunt.
Ambrosiam diffunde, dedi cum basia, suge
Cum capis alternis Ambrosia Ambrosiam.
Suauia sic & erunt tibi basia nostra, mihiq;
Et tua, & Ambrosia stillet uterq; sua.

AD P. Summontium Virum elegantissimum.

s Vmmonti dum culta probas, inculta Neæra
Te capit, illaqueans simplicitate sua.
Tantum pexa coma, fususq; sine arte capillus,
Quem tenui textu linea uitta tegit.
Per faciem candor, natiuáq; purpura fulget.
Arte uacant comptus oris, & arte genæ.
Mundities sine lege quidem, sine lege nitela,
Cura sed ipsa decens, non operosa tamen.
Nil petum, aut petulans oculis, incessus honestus,
Et nulla tinctus rusticitate pudor.
Frons læta, & facilis gestus, risusq; sereni,
Condit & urbanus singula uerba lepos.
Nil ex arte tamen, licet hæc ex arte profecta
Cuncta putes, crescit simplicitate decor.
Qui te Petre capit. capiunt sine labe papillæ.
Quas uestit tenui fascia linteolo.
Et tu culta probas? rudis & male doctus amator.
Qui damnes id quod cara Neæra probet.
Qui damnes quod amas? tu cultum desere, ne te
Deserat incultis culta Neæra modis.

DE MARINO Tomacello.

n Ostra Tomacellus legeret cum carmina risit,
Atq; ait, o' quantum desipit iste senex.
Quid tibi cum Eridano, quid cum Būdenide lympha,
Quodq; & amor liquido sucina in amne legit.
Audit amor, ridetq; uirum, missáq; sagitta
Arnus & hæc in te spicula torquet, ait.
Arnus ait chariose senex tuus hæc tibi iactat.
Arnus, nequitiæ conscius ipse tuæ.

Ecquid amas male sane senex? cumq; Arnide lympha
Quid tibi? num nostro haec nequior Eridano?

AD FRANCISCVM AELIVM.

n Oon Aeli me longa qdē grauat ipsa senectus,
Sed quod abest heu tot millibus Eridanus.
Ille meos ignis leuat, & mea uulnera sanat.
Heu qui sanet, abest, qui leuet, ille & abest.
Fundite Pierides nimbum, qui diluat ignes.
Stella uel è cœlo quæ medearis ades.

ERIDANVS Phaëthontem consolatur.

a Mbustum Phaethonta rotis solaribus, auræ
Exceptum fluuijs destituere uadis.
Suscipit Eridanus, fotumq; liquentibus undis.
Solatur densis clausus arundinibus.
Parce precor Phaëthon lacrimis, tua uulnera sensit
Saturnus, summi pulsus ab arce poli.
Cuiq; suis stant fata locis, mihi uoluitur amnis,
Amnis inexhaustis non rediturus aquis.
Terra tibi est genitrix. cœlum tamen inde petisti,
Ipse docet casus, quid ferat hora sequens,
Expertus patrium decus, ingratusq; parenti
Cede polo, & tenebris qua potes usq; late.
Tutius in paruo uiues lare. sors mihi in amne est,
Et tamen à nimbis, à pluuijsq; petor.
Optasti currus patrios, excussus ab illis
Vix nostris tutus sedibus hospes ades.
Qui ruit ex alto, præceps ruit. ima ruina
Nulla est. è summo qui cadit, ille cadit.

Te casus, te flamma docent, quid iure timendum
  Auxilium nostris qui petis ustus aquis.
Hospitio læti accipimus, dabiturq́; quod optas.
  Quicquid opis nostræ est, sub tua uota uenit.
Talibus Eridanus. gemitus hic substulit heros,
  Oraq́; flumineo torrida rore lauat.
Mi genus exitio fuit, incertiq́; parentes.
  Me studium famæ traxit in excidium.
Exul agor cœlo pulsus, patrijsq́; quadrigis,
  Eijcit & tellus, ustaq́; pellit aqua.
Solaq́; in Eridano superat spes. hæc ubi dixit,
  Illius madidos concidit ante pedes.
Sulleuat hunc genitor, solioq́; imponit acerno,
  Atq; hos cæruleo mouit ab ore sonos.
Est mihi nata tuis amnis comes. hanc tibi trado
  O phaethon, nostræ pignora certa domus.
Vix hæc, cum teneris circum comitata puellis
  Prodit de thalamis Eridanea patris.
Affuit & formosus Hymen, cecinitq́; hymenæos,
  Omnis & ad thalamos turba uocata coit.
His phaethon felix tedis regnauit ad amnem,
  Et iunxit socero sceptra superba suo.
Nunc alto positus solio, nunc pressus ad imum
  Fortunæ instabiles edocet esse uices.
Nos quoq; fatorum leges per utrunq; secuti
  Solamur cantu tempora nostra senes.
Hinc amor inde Venus mulcent dulcissime Carbo
  Vt mihi sint senij tædia nulla mei.
Stella mihi solamen adest, mihi molle leuamen
  Eridanus, niueas dum canit inter aues.

Ipse canit, recanunt cycni. iuuat aura canentis,
Hos inter cantus en mea nympha uenit.
Amplexuq́; senem dignatur, & oscula iungit,
Et nostra in tenero collocat ora sinu.
Exitus hic uitæ, post bella, grauisq́; labores
Siue senecta leuis, seu iuuenilis amor.

DE ERIDANEA, Pasyale, & Stella.

INter frondosas salicum requieuerat umbras
Capta uiri illecebris Eridanea sui,
Ipsa suo crinem domino pectebat, eburnis
Componens digitis, marmoreaq́; manu.
Candida fluminei mirantur brachia cycni,
Miratur niueum populus alba decus.
Blanditur dominis littu, blanditur & unda,
Vernaq́; odoratis aura strepens folijs.
Mincius ex alia, uiridem recubabat ad alnum
Pasyale in tenero ludit amata sinu.
Ipsa parat sertumq́; sibi, sertumq́; marito,
Serta simul uiolis, pictaq́; serta rosis.
Illi Naiades, fusæq́; per arua Napeæ
Selectos flores, lilia cana ferunt.
Comit nympha uirum, comit uir, & ipse maritam
Ludit & alterno nuptaq́;, uirq́; sinu.
Lusibus his, dum spectat amor, dum mater amoris,
Ipse & amor plaudit, plaudit & ipsa Venus.
Ecce procul deuecta Pado, Nereidas inter
Stella micat, radijs Stella corusca suis.
Qualis mane nouum surgens Cytherea sub ortum
Inter clara deum sydera prima nitet.

Pasyale assurgit dominæ, coniuncta marito
  Excipit in medijs Eridanea choris.
Læta canunt Cycni, fundit Venus aurea rorem,
  Ambrosiæ Cyprius stillat ab axe liquor.
Immixtus Nymphis, interq; heroidas errat
  Blandus amor, blandis ludit & ipse modis.
Mox ridens, quod cantet habet uates meus, inquit.
  Telaq; de pharetra seligit ipse truci.
Altera, quis menti uulnus meditetur amarum,
  Altera quis sensus in sua uota trahat.
Excussitq; ualens. hæsere hastilia. cæcum
  Mens hausit telum sensus & ipse labat.
Arsisti Phaëthon flammis ambustus anhelis,
  Me tacitæ flammæ, cæcus & ignis edit.
Vrimur heu miseri, calidoq; in pectore feruet
  Ignis edax. in me sæuit acerba lues.
Quid queror ah demens. cæco nutrimur ab æstu.
  Nutrimur flammis, tectus & ignis alit.
Vita mihi fax est, uenti spirate frequentes,
  Vescimur en facibus, uiuimus & zephyris.

AD HYERONYMVM BORGIVM
Poetam elegantissimum.

S Irisium Borgi domus est tua, quam rigat amnis
  Siris in Herculeis aduena littoribus.
Hic consedit auus, terra deuectus Ibera,
  Quem procul à patria Martis abegit amor.
Te nec bella iuuant, nec te iuuat æreus ensis,
  Parta nec hostili præda cruore placet.

Otia Musarum

Otia Musarum sequeris, dulcisq; recessus,
Proq; tuba colitur tibia blanda tibi,
Quin & amas, carmenq; tibi iuuenile probatur,
Delia & ipsa tuo semper in ore sonat.
Nec non Eridanus, & opaca Mincius umbra,
Eridanusq; tibi, Stellaq; nostra placet.
Quæ num frondosis longe pulcherrima ripis
Læta Padi ad ueteres ludit amans salices.
Immemor ah quid Stella senis, quid ludis ad amnē?
Præda futura tuis credula fluminibus.
Credis Naidibus, credis te Stella Napæis?
Ista tibi inuideant lumina Naiades.
Inuideant pictæ (fallax heu turba) Napeæ
Inter formosas hei mei nulla fides.
Nulla fides fluuijs. rapuere & flumina nuptas.
Tuta nec est ullis, hei mihi, forma locis.
Est tibi Pasyale, simul Eridanea cauenda.
Inuidia heu nullis parcit amicitijs.
Tuta manes formosa domi, sed parce fenestris.
Ad crinem causas ipsa fenestra facit.
Parce & porticibus, templis quoq; parce dicatis.
Rara fides templis, raraq; porticibus.
Quid timeam ignoro. timeo tamen, & decor ipse
Rarus ab insidijs tutior esse nequit.
Me cycni terrent plumæ, meq; aureus imber,
Sub terris aditus & sibi facit amor.
Tu uero secura domi solabere fuso,
Et curas animi candida mente leua.
Non prodit thalamis Aurora absente marito,
Inter & ancillas pensa, columq; trahit,

Expectatq; senem redeuntem ad munera lecti,
Exemplum certi cauta puella tori.
Hæc Borgi dum nostra legis, dum carmen amorum
Facullam teneas esse in amore fidem.
Quicquid amas, fruere, inq; diē, neu differ in annos
Ni matura legis, post modo poma cadunt.

POMONAM ALLOQVITVR.

d Ic age, dic Pomona (tuis sic semper in hortis
Præniteant ramis pendula poma suis,)
Dic age, dic, cultis errat dum Stella rosetis,
Dum carpit uiolas, dum legit ipsa rosas.
Qualis per flores, & per uernantia culta
Visa tibi, quales ore referre deas?
Talis per flores, qualis per sydera fulget PO.
Lucifer, eois dum micat ortus aquis.
Lilia nudatæ uincunt candore papillæ,
Puniceasq; genis purpura fusa rosas.
Qualis Acidalij Cytherea uagatur in hortis,
Textile dum capiti nectit Adoni tuo.
Marmoreum digiti referunt candore nitorem,
Quaq; mouet gressus, florida ridet humus.
Pestanumq; per ora fragrat decus, inter odores,
Fundit & ipsa suos, Ambrosiasq; suas,
Et quoties teneræ saliunt de ueste papillæ,
Spirat odorato mollior aura sinu.
Illius ex oculis Zephyri mulcentur, & aer
Fundit ab afflatu gaudia læta suo.
Talis erat, cultis errat dum Stella rosetis,
Stella tuis uates nobilitata iocis.

Quam Venerem dicas, unum ni distet, ocellis
Stella gerit Charites, Cypris agit comites.
Quis nunc teste dea nostros incuset amores?
Seu uir, seu seram fœmina canitiem?
Felix canities, cuius requiescit in ulnis
Siue Venus, similis siue puella Deæ.
Nostra Tomacellus damnet nunc carmina? damnet
Eridanum, & socias increpet Heliades,
Necte puer myrtum, myrtoq; interfere rorem.
Ornet amatorem picta corona senem.
Deducantq; senem iuuenes, mihi fœmina plaudat,
Digne senex stellis, digne fauore poli.

DE PATVLCI, ET NIVANO.

FEssa sub Hesperidum ramis formosa Patulcis
Ducebat somnos, & grauis æstus erat.
Spirabant Zephyri, zephyris strepit aurea sylua.
Sylua ciet somnos, & sopor ipse iuuat.
Ecce Niuanus adest, non expectatus amator,
Dum puer in uolucres retia tenta parat.
Exilit hæc somno, puerumq; amplexa locauit
Blanda toro, blandis perfruiturq; iocis.
Decipit heu fallax spex, & frustratur amanteis,
Sæpe in amore tamen sors sua cuiq; fauet.
Sortis amor comes est, sors & comitatur amorem,
Quisquis amas (sorti credite) compos eris.
Aurum multa potest, multum lacrimantia uerba.
Præualet hæc ipsis & pretio, & lacrimis.
Temporis hæc spatio gaudet. uos tempora læti
Expectate, suo tempore læta uenit.

Sorte sua bello reges potiuntur, opimis
Victorum uictor gaudet & exuuijs.
Sorte triumphat amor, sortem ueneremur amantes.
Ipsa seni & cupido candida diua faue.
Quanquam Stella mihi sors est, tua certa uoluntas,
Hæc spes, hæc tempus, hæc sine fraude fides.
Nobis Eridanus. nobis & Mincius umbra,
Blanditurq; suis Pasyalea uadis.
Sors igitur nobis, sit mutuus ardor amandi,
Mutua sors, certa simus uterq; fide.
Tempora qui spectant, amittunt tempora, diues
Temporis est, nullum qui sinit ire diem.
Nulla dies sine amore fluat, nox occupet umbras
Delicijs, luces occupat ipsa dies.
Nox lucem, tenebras pellat lux inter amandum,
Vita breuis. profert tempora lætus amans.
Viuit, amat quicunq;. suóq; potitur amore.
Non uiuit, fructu quisquis amoris eget.

DE SEBETHO.

c Antabat uacuus curis Sebethus ad amnem
Si uacuum sineret perfidiosus amor.
Ipsa ueni ad salices, & opacæ umbracula uitis.
Ipsa ueni ad nostros culta Labulla modos.
En hic cæruleæ saliunt per littora nymphæ,
Ludit & ad fontes picta Napæa meos.
Culta Labulla ueni. sunt hic tibi serta parata,
Nexa simul calthis, iuncta simul uiolis.
Lilia seruantur canis prælata pruinis,
Quæq; meis iactat se Melilotos agris,

Fragaq; seruantur summo mihi lecta Vesevo,
Fraga Maroneis mane petita iugis.
Sunt etiam geminæ frondosa in uitæ cicadæ,
Cesserit his cantu uel Philomela suo.
Hæ tibi munus erunt, & erunt tua munera ranæ,
Quæ mecum ad salices carmina culta canunt.
En audi, ad salices formosa Labulla uenito,
Dum canimus, uolucres duc age & ipsa choros.
En sternunt niueæ muscosa cubilia nymphæ,
O' ros in pratis ipsa futura meis.
Talibus ille suis in cassum clamat ab antris,
In cassum ad salices murmura uana iacit,
Non mihi ad Eridanum, mihi non ad Mincida ripã,
Non opus ad salices lucida nympha ueni.
Nil opus est cantu, nec picti munere serti,
Nec quæ de ramis rauca cicada canit.
Tantum opus obsequijs. sponte en mihi candida fulget
In thalamis, nostro Stella corusca toro,
Sponte meo cubat ipsa sinu, mihi plaudat ouanti
Ipse amor, è curru plaudat & ipsa Venus.

AD MATRONAM.

q Vid rides matrona? senẽ quid temnis amantẽ?
Quisquis amat, nulla est conditione senex.
Quisquis amat, iuuenem par est matrona uocare.
At qui nullus amat, iure sit ille senex.
Tempus habet metas, & constat tempus ab annis,
Et peragunt annos sydera cuncta suos.
Solus amor nescit tempus, nec subiacet annis,
Aeuo sed fruitur, perpetuusq; manet.

Quid mihi nunc annos obiectas, quid ue senectam?
Nullus amor fines terminat ipse suos.
Te matrona decet metiri tempora, quam nec
Vllus amat, nec scis præter amare merum,
f Errũ Hebrus, ferrũ Tibris colit acer, & ingens
Euphrates, ferrum Rhenus & Ister amant.
At pace Eridanus gaudet studiosus amantum,
Et thalami, & pacis munia lenis obit.
Eridano pia uota pij reddamus amantes.
Fumet odoratis ara uerenda focis.
Tu uero mea lux (etenim tibi cultus amoris
Tantus inest) aris debita solue sacris.
Eridano benedic detectis compta papillis,
Compta sinu, pexis non sine lege comis.
Mox Genio datura, faces'q; incende Sabæas,
Et mihi delicias nocte ineunte para.

AVRAS ALLOQVITVR.

d Icite felices auræ, Bundenidis undæ
Quæ colitis ripas, quæq; & amœna Padi.
Dicite, frondenteis quid agat meus ignis ad alnos?
Aut quid ad Argentæ mœnia littoreæ?
An memor absenteis, tacitos suspirat amores?
Et uetus est illi uulnus, ut ante nouum?
Rara quidem uirtus, constans amor. hoc tibi nomen
Stella dedit, stabilis q tua cura manet.
Scilicet & memor es tantorum grata bonorum,
Quæ tibi noster amor munera multa dedit.
Præsentem'q; senem faciunt tibi munera nostra,
Quod'q; & amor iubeat, gratia & ipsa simul.

Heu heu, nec strepitis frondes, auræq; siletis,
Et mutæ in cursu conticuistis aquæ.
Nil mihi responsant auræ, tristesq; silescunt.
Criminis est tacti conscius ipse pudor.
Immemor ah cur Stella senis, cur ludis ad alnos
Argentæ immemorem munera te faciunt.
Scilicet est pretiosus amor, uenalis amantum
Spes. & in ambiguo uicta fides pretio.
Immemor ah ueteris, capitur mercede recenti,
Quæq; puella nouis subdita muneribus.
Venalis species, pretiosa est forma, decorq;.
Nimirum pretio quæq; puella subest.
Venditur en auro cœlum, uenduntur & astra,
Stellaq; nostra nouo munere capta uenit.
Vendit amor mercesq; suas mercator auarus,
Institor & fallax, ales & ipse rapax.
Ite redite auræ, meaq; hæc maledicta referte,
Venisti pretio capta puella senis.
Venisti & iuuenis. iuueni uetus ipsa rependes
Mox pretium. has pœnas da leuitatis anus.
Hæc sors est in amore, & sunt hæc mutua amoris,
Quæ uendit iuuenis, post emit ipsa senex.

DE STELLA.

Funditat è cælo radios latonia Phœbe.
Quis teneros fœtus, floridaq; arua rigat.
Funditat & radios Phœbus, quibus omnia lustrat,
Calfacit & flammis quæq; creata suis.
Stella mihi sol est, eadem mihi roscida luna,
Hinc fouet & flammis, irrigat hinc & aquis.

Stella eadem ferit ex oculis, oculisq; medetur,
Hæc mihi & hostis amor, hæc & amica Venus.

DE STELLA.

q Valis flauentes Zephyrus permulcet aristas,
Syrius ardenti dum coquit aura face.
Qualis languentes liquidus ros excitat herbas,
Dum fremit horrenti feruidus ore leo,
Talis & erumnas risu fugat, & leuat æstus
Stella meos, risu Stella iocosa suo.
Huius enim risus mihi ros est, huius ab ore
Aura uenit, Zephyris lenior ipsa suis.
Aura faue, foueasq; senem, Zephyriq; fauete,
Et foueant risus Stella benigna tui.

AMANTES ESSE MISEROS.

s Ol hyemes, sol æstates moderatur, & idem
Tempus agit noctis, tempora lucis agit.
Talis amor, rixas idem, pacemq; procurat.
Idem lætitiam, tristitiamq; mouet.
Sol æstus, sol & glaciem, tenebrasq; diemq;,
Diuerso tamen hæc tempore cuncta facit.
Ast turbas, requiemq; simul, lacrimasq;, iocumq;
Miscet amor, nullo tempore certa gerens.
Semper enim uariat dubius, semperq; uacillat.
Quam miser est omni tempore quisquis amat.

DE THELESINA, ET Puderico.

e Cce uenit Thelesina. Venus comitatur, amorq;
Parce puer pharetræ, tu dea parce faci.

Ipsa feri Thelesina oculis·uos parate telis.
Ipsa oculis iacias tela, facesq; tuis.
En & adest Pudericus, amor ne stringe sagittas,
Conde Venus faculas, tu Thelesina feri.
Prima quidem sint tela oculi, quis corda sagittes,
Et dicas amor hæc tela cruenta iacit.
Altera tela faces, risus sit Cypridis arma,
Risus amatoris uincula certa tui.
Hæc ubi, dic ueneri, dicas Thelesina & amori,
Hic meus est, telo concidit iste meo.
Arte mea curandus & est. mox pallia dextra.
Reijce, & ornatos candida pande sinus.
Ac rursum formosa oculis, risuq; ferito.
Qualis Achillea plaga iterata manu.
Namq; & amor geminata facit dum uulnera, sanat.
Vt sanes, iterum bella puella feri.
Nequa tamen ueteris plagæ sit forte cicatrix,
Hanc line mox linguæ blanda liquore tuæ.
Oscula neu cessent etiam geminata, superbit,
Quæ dare cum possit plurima, pauca negat.

AD MARCVM Antonium Sabellicum scriptorem historiarum.

DVm Venetũ historias, dũ bella Sabellice narras,
Et scriptis ornas tempora nostra tuis,
Dum memoras tot gesta uirũm terraq;, mariq;,
Assonat & plausu terra, salumq; tibi,
Interea nos fata grauant, sors improba uexat,
Decidit eq; suo nostra senecta gradu.

Non iacet ipsa tamen, casu nec territa tanto
 Mens mea, nec uarijs corruit icta malis.
Nec fortes fortuna premit, quin erigit, & me
 Tollit humo, quoties seuior ipsa furit,
Orbauit nato, carisq; nepotibus, at non
 Orbauit mentis robore, non animi,
Orbauit genero, non mente, aut corde. probatur
 Igne aurum. uitium decoquit ipse focus.
Amisi geminos terrarum lumina Reges,
 In quibus heu patrium ius mihi penè fuit.
Amisi sociamq; domus, dominamq; cubilis,
 Partem animæ, maior pars erat illa mei.
Non me discussit belli tremor, Alpibus acta
 Tempestas, non me Gallicus ille furor.
Vnde meis partus studijs honor & decus, heu heu
 Eripitur, primus, & sine labe locus.
Non tamen infracti'ue animi, deiecta'ue uirtus
 Concidit, aut cessit qui fuit ante uigor.
Stant & opes animi ualidæ. ridemus iniquas
 Fortunæ insidias, instabilisq; uices.
Vtendum ingenio. nitendum pectore, mente
 præstandum, ne fors sæua nocere queat.
Quin & si noceat, pulsanda iniuria, nullus
 Sponte ruat. miser est qui ruit ipse uolens.
Quin etiam duros casus, inopemq; senectam
 Solamur cantu, Pieridumq; modis,
Et nunc Sebethi gelidos spectamus ad amnes
 Hinc illinc socias ludere Naiadas,
Et nunc Lucrini madidas de fonte puellas
 Ad speculum flauas arte ligare comas.

Nunc nos ad uirides uocat Antiniana recessus,
  Et uocat ad primas blanda puella rosas.
Nunc offert sese choreis spectata Patulcis,
  Læta suis hortis, læta Patulcis agris.
Nil agro huberius, nil est felicius hortis.
  Vtraq; me immemorem res facit esse mali.
Rura mihi sunt uer, sunt horti florida ueris
  Tempora, delicijs & mihi uernat ager.
Hæc inter uarias uario de flore corollas
  Nectit amatori Stella benigna suo.
Olim ignis, nunc uel senij mihi dulce leuamen,
  Et fax in tenebris Stella corusca mihi,
Quin ueteris memores sortis de pectore curas
  Eijcit ipse recens, & rediuiuus amor.
Quiq; senex, quiq; & fatis iactatus, amare
  Ipse potest, fatum uincere & ipse potest.
Hic ego sum grauis ipse annis, grauis ipse senecta,
  Fortunæq; minis exagitatus amo.
Et modo Pausilypi scopulos, modo culta Vesevi
  Impleo non solitis littora carminibus.
Hinc referunt ualles, hinc prata uirentia reddunt,
  Stella senis lacrimis Stella uocata ueni.
Me miserum Eridani retinent te frondea rura,
  Argentæ retinent mœnia grata tibi.
Sed nec te retinent, & amor senis urget amantem,
  Inq; meos properas lucida Nympha sinus.
O' ades expectata, senem complectere, meq;
  Blanda foue, & socio fessa quiesce toro.
Qualis ad illecebras canure gressa mariti
  Aurora optatos læta petit thalamos.

His casus soloŕq; meos, fragilemq; senectam.
Delia nulla mihi, nulla Corinna seni est.
Ficta iuuant, quæ nostra tamen patientia, fatum
Aut fugit, aut mollit, si superare nequit.
Tu uero decus historiæ cultissime Marce
Dum sequeris, quæ te gloria rara manet,
Neu nugas contemne meas, neu despice lusus,
Qui mea fortunæ uulnera cruda leuant.
Namq; & opem morbis contraria sæpe tulerunt,
Et sæpe insolita uenit ab arte salus.

AD VXOREM MORTVAM DE obitu Lucij filij deploratio.

n Ona mihi coniux agitur uindemia, cum te
Abstulit immiti funere auara dies.
Interea memor ipsa tori, lectiq; iugalis,
Et rara culti cum pietate uiri,
Ludebas mecum in somnis, & adesse solebas,
Alloquio & curas ipsa leuare meas.
Ipsa grauis casus, & solabare dolentem,
Ipsaq; miscebas gaudia nostra tuis.
Omnis erat mea cura tibi communis, & omne
Siue uoluptatis, siue doloris opus.
Viua mihi in tenebris obuersabare, & obibas
Viua domus munus, officiumq; pium.
Quæ nam hæc inuidia est? mihi qs deus obstitit. ut tu
Desereresq; uirum, desereresq; senem?
Non mihi te solitæ noctes, non somnia reddunt.
Ventitat ad thalamos umbra nec ulla meos.

Quo manes illi socij, tua dulcis imago?
O' sors, o' fati tempora iniqua mei.
O' coniux male grata seni, male grata marito,
Sola tuis coniux dedita delicijs.
Elysijs ipsa in campis per roscida prata
Tu modo cum nato læta uagare tuo,
Illi contexisq; rosas, contexisq; hiantem
Narcissum, & uiolæ lilia cana nigræ.
Illi purpureos mixtim coniungis honores,
Spargis & ambrosio docta liquore comam.
Quin & perpetuum Parcas seruas amaranthum,
Quiq; etiam flores punica mala ferunt.
Scilicet has tibi blanditijs, has grata corollis,
Has tibi placasti sedula muneribus,
Quo natum auulsumq; sinu, colloq; parentis
Ipsa tua teneas sub ditione tuum.
Quæ nam hæc inuidia est, simul & consortia nostra
Liquisse, & natum surripuisse patri?
Et baculum eripuisse seni? Verum utere coniux
Sorte tua felix, sorte beata uiri.
Delicijs fruere Elysijs, fruere optima nati
Blanditijs matris perfruere ipsa bonis.
Maternos imple affectus, sedisq; beatæ
Dona fluant nato mellaq;, lacq; tuo.
At mea canities, & despectata senectus
Orba suo inuisu, non ope fulta sua,
Nuda iacebit, egens, & desolata nepotum,
Sola toro ac mensis, sola die ac tenebris.
Non hæres mihi, non nostro qui sanguine crescat,
Quiq; suum blanda uoce salutet auum,

Ante focumq́;, hiemes nec qui soletur iniquas
  Garrulus, & nostros lusitet ante pedes.
Deserti thalami, deserta cubilia, & ignes,
  Quæq́; uiris fuerat porticus ante frequens.
Omnia sunt male amica seni. non aura, nec umbra,
  Non citharæ, aut cantus, non iuuat ipse sopor,
Non choreæ, non serta placent, quæq́; aura nepotum
  Sola iuuat, soli nulla relicta mihi,
Non spes uenturæ prolis. Tuq́; ó mea coniux
  His succurre malis, & mea damna leua.
Mecum ergo in tenebris, mecum thalamoq́;, toroq́;
  Nocte ades, amplexus & pete nocte meos.
O' si quos nati amplexus, si qua oscula tecum
  Attuleris, si quos illius ore sonos.
Non mihi canities grauis, aut sit iniqua senectus,
  Sed somni faciles, auraq́;, & umbra iuuent.
Hoc mihi præstabunt sopor, et tua lenis imago,
  Hoc uitæ, hoc mortis mite leuamen erit.
Nec mihi defuerint tolerandi exempla doloris,
  Quæq́; usus docuit, monstrat & ipsa dies.
Omnia naturæ sub legibus orta tenentur,
  Et quis principium est, his quoq; finis erit.
Vtq; diem nox atra rapit, sic lumina uitæ
  Extinguit letum. cunctaq́; morte cadunt.
Hora tamen nec certa, & uitæ terminus anceps,
  Quanq̃ incerta, suo tempore & ipsa cadunt.
Mille simul socijs uestitur floribus arbor.
  Ad fructum ueniunt paucula poma suum.
Nec mortis tamen una uia est. hæc grandinat aer.
  His nebulæ, ast illis uentus, & aura nocent.

Pluribus exitio est æstus, glacies'ue, niues'ue,
Hæc uredo necat, halitus aut nocuus.
Contrahit è cœlo uitium pars maxima. partem
Decutit è ramis uis inimica suis.
Hæc eadem uitæ ratio. mors undiq; sæuit
Lenta alijs. alijs præproperata uenit.
Naturæ imperio morimur. parere necesse est.
Imperium lex est. lex ratione uiget,
Hanc sequimur. dux hæc uitæ, rectiq;, boniq;.
Qua sine nil rectum, nil queat esse bonum,
At rerum ratio, lex, & natura, bonum'q;
Conueniunt in idem, ius & idem retinent,
Nec mors naturam refugit, legem'ue, sed illis
Paret, & obsequio fungitur usq; suo.
Hinc mortem tolerare decet ratione magistra,
Quæ doceat cineri nulla subesse mala,
Mors igitur toleranda, mali sibi nescia, cum sit
Ipsa quies hominis, sitq; quietis opus.
Hinc ego felicem te te nate auguror, & me,
Iure & utrunq; sua commoditate frui.
Te, q defunctus uitæ uideare periclis,
Me, utar q patria conditione pater,
Tu uero cœlo positus, radiantia cernis
Astra, prius patrio nota magisterio,
Atq; iterum diuûm effigies, & munera monstrat
Vranie, illa tuo cognita Musa patri.
Ergo nate tibi parta est de morte uoluptas,
Atq; æuo frueris, perfrueris'q; Deo.
Siquid uero ex morte mali, quid'ue inde doloris,
Est patris officium, ducere id esse meum,

Quod fructu careo uitæ, ꝙ adempta propago,
Quodq; ipsi steriles, & sine fruge sumus,
Quamuis & nostros sedet Tranquilla dolores,
Dignaq; neptis auo, nataq; digna patre.
Solatur sed me, tibi ꝙ iam parta beatæ
Sors uitæ est, nulli concutienda malo,
Solatur ꝙ & ipse breui te consequar, unà
Visurus summi lucida tecta poli,
Visurusq; deum, cœliq; in parte receptus
Coniuge cum cara sæcla perennis agam.

FINIS.

Coryle transformata, & amor uinctus.

Ad Actium Syncerum Sannazarium.

hAnc Acti (neq; enim patula solũ Aesculus umbra
Grata placet) Corylum tueare, nec Arbutus una
Carmine nota dei est, Pâna aut tegit una canentem,
Aestibus in medijs somnos suadente cicada.
Verum etiam & Corylus nostris est cognita siluis,
Nec tantum Melisæus eam, aut tantum una Patulcis
Ornarunt calamis, cæsóq; in cortice uersu.
Cum questu commota, grauiq; excita querela
Vertice decuteret frondes, & corde sub imo
Redderet heu heu, sed singultibus interrupta
Plena nequit raucas iam uox erumpere ad auras.
Sibilat ipsa tamen, Vidi tua funera coniux,
Atq; illa, Ah moriens morientem Ariadna relinquis.
Nam iaculo quondam, choreisq; insignis, acuq;
Præstabat Coryle, nympharum haud ultima forma.
Sed quo non penetrat liuor? dum fessa lauaret
Ad fontem, dum membra fouet Sebethide in unda,
Vertit eam cantu in stirpem Circæis Abelle,
Ac densis circũm ramis, & cortice sepsit.
Illa nouo latitans sub stipite, fleuit, & ipsos
Ah miseram, audita est pœnam deposcere diuos.
Sic olim puer audieram, dum cantat Amilcon

Ad choreas, nitet alba seni coma, deq; galero
Cauda lupi, & furuis horrent umbracula cirris.
Tityrus hunc docuit, sub quo caua fistula primum
Montibus his numeros deduxit, & antra canore
Impleuit, Corydona quis aut non nouit Alexin,
Pastorum aut musam Damonis, & Alphesiboei?
Inde alij. in primis bifori Corylenus auena
Saeuum arcu, cassum'q; oculis, & pectore amorem
Obtrectare ausus, & amaro incessere cantu.
Quod facie minium referens, quod flauus & albo
Pectore, proceros quod late effusus in artus
Deperit Aridiam, cui sit breue corpus, & ater
Inficiat liuor nigras cum pectore mammas;
Torpescant'q; oculi, albescant & tempora canis.
Assiduus tamen in siluis, ad flumina clamet,
Aridia o' mihi cara ades, & simul oscula iunge.
En primas tibi castaneas, prima arbuta seruo.
Aridiam solae referunt, sed inaniter aurae.
Non igitur tantum Meliseus, & una Patulcis,
Verum hedera praecincta, uirenti & tempora myrto,
Ac molli calamos circum complexa labello
Antiniana suos longum est conquesta dolores
Ad Corylum. haec solitas lacrimoso murmure uoces
Frondibus instrepere, ac rupto de cortice uisa est
Et questus repetisse, grauem & geminasse querelam.
Vt nuper, cum exutum armis, uinctum'q; referret
Immitem Veneris puerum, sola'q; sub umbra
Desertum, ac tacitas furtim effugisse Napaeas.
Inuidia heu tantum potuit, uis'q; effera amandi
Victa metu, alteriusq; tori suspecta libido.

Certabant una genitrix face, natus & arcu,
Ille ferire homines, urere at illa deas.
Par erat hinc hominum gemitus, par inde dearum,
Atq; hinc, atq; illinc par quoq; uulgus erat.
Ridebat genitrix, rubuit puer. ille pharetram
Excutit, accenso haec concutit igne facem.
Tum simul una duas inuoluit flamma Napaeas.
Clamarunt, uno laedimur igne duae.
Pastores una tres uulnerat ille sagitta.
Vulnere tres uno congemuere pares.
Fassa est se uictam risu dea, ter'q; per ora
Per'q; genas nato basia anhela dedit.
Prima rosas oluere Paphi, Gnidiam altera nardum,
Tertia Amaracinas uisa referre comas.
Collocat hinc gremio fessum, lenem'q; quietem
Inuitat blando naenia grata sono.
Rorarat teneros artus sopor, & tamen ipse
Articulos tanquam spicula tractet, agit.
Mox uiola super instratum, molli'q; ligustro
Ponit ad argutae fluxile murmur aquae.
Commendat'q; suae Sebethidi, mox'q; sub ipsum
Tecta nemus, longe deuia rura petit.
Diuersos'q; legens non uno è gramine flores
Nunc sibi, nunc puero serta nouella parat.
Nec non & Charites, studio mulcente laborem,
Effundunt teneros prata per uda modos.
Admouet interea pueri Sebethis ad ora
Ora sua, & sensus inficit inde suos.
Illicet huic tacitum serpit per membra uenenum,
Sentit & afflatus corde dolente nouos.

Deliolum tunc mœsta petit, soloq; sub antro
Conqueritur, flammas nec capit ipsa suas.
Parue amor, heu deserte amor, heu puer une sub um-
Nec comes, aut custos, non tibi mater adest. (bra,
Fraudes, insidiæq; assunt. male credite siluis,
Ah sopor, ah tanto conscia ripa dolo.
Hinc Nemesis ruit, inde comis effusa Corinna,
Lesbia at hac, illa Cynthia parte uolat.
Corripit hæc arcus, suspectas illa sagittas,
Et iacit in medios noxia tela rubos.
Illa manus iunco religat, simul altera uittis
Obstrinxitq; oculos, oculuitq; genas.
Mox lætæ spoliys redeunt, gratantur euntes,
Quod sit riualem nulla habitura suam,
Quod nullæ inuidiæ posthac in amore futuræ,
Quodq; sit & certum quæq; habitura torum.
Sitq; etiam nullos tandem sensura dolores,
Dum noua mutata sorte in amore rota est.
Vnus amor, sua cuiq; fides. mala philtra ualento.
Nil puer hic, quo nos ludere possit, habet.
At puer ut somno excitus noua uincula sensit,
Atq; oculos uitta præpediente tegi,
Fletq; simul, clamatq; simul, properate sorores,
Demite texta oculis, soluite uincla manu.
Heu mater cui me liquisti, credula mater.
Me uiolæ, aut sertis post habuisse potes?
Ingratæ Charites, somne insidiose, nemusq;,
Et tela, & pharetræ num periere meæ?
Pastores, genus infidum, infidæq; Napææ
Reddite nunc arcus, reddite tela mihi.

Quod si quæ uobis iam sint nocitura, timetis,
Reddite quæ saltem sint nocitura deis.
Talia per lacrimas iterat puer. Ecce per hortos
Mota quidem questu pulchra Ariadna uenit.
Qualis quæ fraudem metuat, quæ ferre dolenti
Quærat opem. sit opem poscere dignus amor.
Vt dextram explicuit, mater mea dixit, & illam
Iniicit in teneros, pectora blanda, sinus.
Vt matrem suasere sinus, surrisit, & inter
Verba iacit blandis oscula blanda sonis.
Mutua uirgo refert, suasere quoq; oscula matrem,
Dulceq; nescio quid oscula amoris habent.
At postquam emicuere oculi, & fax illa refulsit,
Visus amor certe est, qui fuit ante puer.
Visa sua & puero mater. sic pectora suadent,
Oraq;, ni næuus prima labella notet.
Sed tamen ingeminat, mater da spicula, mater
Redde arcum, ac pharetram, telaq; redde mihi.
Ecce autem geminæ per murmura nota columbæ
Ostendunt arcus, atq; ubi tela latent.
Eruit illa arcus, & sentibus abdita tela.
Obducunt spinas qua tetigere rubi.
Tum puerum accingit pharetra, pharetræq; sagittas
Indidit, ipsa sua disposuitq; manu.
Ridet amor, gaudetq; arcus tractare, sinuq;
Virginis e tenero uulnera sueta parat.
Ore puer, sed fraude senex, atq; arte magister,
Trux dis, trux homini, trux quoq; & ipse feris.
Mox collo implicitus nymphæ, puerilia iungit
Oscula, & alternos prouocat ore iocos.

Paulatimq; dolos meditans inspirat amicum
 Virus, & à tacitis inficit ossa notis.
Nec tua non nostræ uersabunt pectora curæ,
 Quiq; sinu teneor, corde fouebor amor.
Nec uates deerit, qui te quoq; cantet, & illi
 Ipse adero, ipsa tibi grata futura parens.
Hæc ait, & nitidis cœlo se sustulit alis.
 Qua uolat, auratæ signa dedere comæ.
Ad matrem properat, nam uidit ab aere matrem.
 Excipitur roseo matris ab ore suæ.
Quæ postquam pueri casus, & uincula nouit.
 Detersit lacrimis quæq; fuere notæ,
Et solata simul, simul & miserata, papillas
 Obtulit. admouit labra, manusq; puer.
Deq; sinu fluxere auræ, fluxere fauoni,
 Atq; Arabum afflatu prata oluere nemus.
Hæc postq̄ Antiniana, nouum Coryleta dederunt
Cum plausu gemitum, ac ueterē indoluere querelam.
Illa iterum solata, quid o' mœstissima dixit
Nūc Corylus Coryle, sors hæc tua nūc quoq; multis
Inuidiæ est. lacrimæ flores, suspiria fructus
Dant tua. non paucis liuor quoq; profuit, & te
Inuidia extollet, parietq; iniuria famam.

·ECLOGA· VI· QVINQVENNIVS·

Institutio ad uitæ cultum, & religionem·

Quinquennius filius, Peluina mater·

QVIN·

Ic mater Peluina, fragor quis tantus, & unde?
Dolia num stringitq; cados uindemia, & arctat?
Hei mihi, quàm crebi rutilant de nubibus ignes· PEL·
Abde sinu te nate meo, atq; amplectere matrem·
Ne trepida· Di nate focis genialibus astant,
Castaneasq; suo prunis cum cortice torrent·
Ille ubi sub cinere ardentem sensere fauillam,
Displosæ crepitant· hinc tanta tonitrua cœlo,
Disiectiq; ruunt ignes· caput exere nate,
Di mensas liquere, neq; est metus ullus ab igne· QV·
Me miserum, properat, procul en uestigia nosco,
Orcus adest, atq; ore minax, ac dente cruentus·
Hunc mater mihi pelle manu· trahit horrida crura,
Et quassat caput, & mento riget hispida barba·
Hunc abigas Peluina mihi· P· Fuge sæue· quid audes
In puerum? fuge claude· meus iam nocte quiescit,
Inq; diem queritur nihil hic meus· I pete tesqua,
Atq; famem solare faba, ingluuiemq; lupino· QV·
Quid mater? baculū ne quatit ferus, et riget aure, Pel·
Illum ego nate antro inclusi, scutica q; cecidi· QV·

Anne etiam zona uinxisti. P. Et compede cruda. QV.
Nunc mater tete amplector, nouaq; oscula iungo. PEL.
Quinquennu mihi care tua haec sunt oscula. iunge
Atq; itera. Q. En itero. dic o' mea, dic age quid nam
Hic Orcus deus est? P. Deus est hic nate, malignum
Numen, & in pueros saeuum grassatur. It umbra
Dentiuorax umbra, horrificans noctemq; diemq;,
Et baculo ferit, & dextra rapit, & trahit unco,
Fauce & hiat puerum, queritur qui nocte, die quẽ
Oblatrat matri, mammaeq; irascitur. illum
Et dextra fouet, & cauda demulcet amicat,
Qui ridet matri, inq; sinu nutricis amatae
Dormuscit, capit absynthi & cum melle liquorem.
Quin cui brasiculae semen placet, huic dat ab ipso
Blandus auem nido, dat pictae colla columbae,
Quam tibi pollicitus. Q. Num perlita crustula melle
Est quoq; pollicitus? P. Dabit haec tibi nate benignum
Numen, & ille deus, cui nos, atq; omnia curae. QV.
Dic mater, deus iste quis est, numenq; benignum? PEL.
Qui tenerum lactis florem, ac ientacula praebet,
Dum matri puer obsequitur, dum paret alenti.
Qui plena melimela manu, croceasq; placentas
Dat pueris, dum litterulas, et carmina discunt. QV.
Num det fraga mihi, cerasi num molle quasillum?
Ad ferulam cum discipulis si crastinus asto, PEL.
Quin & caricas, quin mitia sorba, nucemq;
Pineolam, & dulci perfusa cydonia musto.
En crustũ, en prunũ aridulũ, en mustacea, et offas. QV.
Num genitrix deus hic panem post uina canenti
Mulsa sacerdoti miscet, dat sorbile & ouum?

Quin & auem pinguem ipse suum uult esse ministrū.
Det tibi auellanas, ficumq́; uuamq́; recentem,
Inuises quoties templum, & ueneraberis aram,
Et faris bona uerba. Q. Monedula si mihi detur,
Qui'ue gemat caua turtur, uel tympana pulsem,
Dum facit antistes rem sacrā, atq; incubat aræ. PEL.
His ego citriolum, frondenti & præcoqua ramo
Addiderim, nulla in gremium si lotia noctu
Fuderis Vnctiliæ, tibi quæ dedit hubera paruo.
Nunc grandem loti pudeat. Q. Mihi desine mater
Irasci. sopor ipse grauat, nam sæpe per umbram
Ludere cum pueris uideor, uel littore primo
Nare simul, nassáq; leues includere pisces,
Exclusos mox elabi, me subdier amni,
Stillare & liquidum madefacto è corpore rorem.
Hoc nato mater præsta, ut deus ille benignus
Excitet è somno stupidum, exhibeatq; matellam.
Cedam ego citriculis ficis, dulciáq; placentæ. PEL.
Atqui nate deus nil esurit. ille matellam
Haud curat. quin dona cape, & cape semina, quis tu
Vrinam moderere, & lotia rara remittas.
Sin aliter, deus ille atrox tibi nate flagellum
Incutiet. uolat explorans, quis lintea paruus
Inquinet, urticæq́; decem fert se ante maniplos,
Et cædit scutica, nigroq́; inuoluit amictu
Micturientem aliquem, tetroq́; absorbet hiatu.
Mitescit tamen, & rictus compescit hiantis,
Pectendum quoties matri, buxoq́; colendum
Præbueris caput, & purgandum lende capillum.
Nam secus, intortum orditur de uertice funem

Quo puerum trahit, & deserta exponit in alga,
Inuitatq; auidas adaperto gutture phocas.
Quare age catre mihi ceruicem amplectere, & ipso
Lude sinu, simul abde oculos, & collige somnũ. QV.
An mater mihi blanditias, & carmina dices? PEL.
Dicam nate. etiam cunas modulabor ad ipsas
Næniolam. cape næliolam, & nigra lumina conde.

FINIS.

PETRVS Summontius Lectori. S.

Habes amice lector, præter Vraniam, Hortos, et Bucolica, reliqua omnia Pontani carmina, unũ hoc in uolumen collecta. in quod nos (nequid omnino ex illius carminibus deesset) inemendata etiam quædam, nec diũ perfecta, ut Eridanum, Sapphicosq; cum alijs à Pontano ipso emendatis, congessimus. Atq; ea quidem opuscula non semel supprimenda esse cogitauimus. sed planè uidebatur impium, uenerandis tanti uiri scriptis, quem uiuum omnes merito coluimus, audaces post obitum manus inferre. Boni igitur consule, quisquis ea leges. intercisi morte operis, inemendatiq; rationem habeas, occurre quæso qua decet æquitate calumnijs, rerum humanarum memor. Cum præsertim tot alia eiusdem extent opera, egregia illa quidem, atque exculta, quæ pro his paucis exorare ueniam uel facile possint. Quod uero ad codicis fidem spectat. Pontani ex archetypis quatuordecim hos Elegorum, Lyricorumq; libros accurate transcriptos scias, plenum sanè, atq; integrum unũ quodq; opus, eoq; ordine digestum, quo archetypos ipsos Pontani manu scriptos inuenimus. Reliquum est, ut enarratiunculas quasdam, quas propter rerum nouitatem, inserendas necessario duximus, legere non graueris. Vale.

TEMPORA Busuluniana. Petrus Busulunus Tarraconensis Alphonsi Regis Neapo. patrimonij procurator, & ob id ipsum plerisq; odiosus.

VICTORIA mater Pij Pont. Max.

TISBE nomen puellæ à Leonte adamatæ, cuius domus propè fontem erat.

CERMENIS rupes in mineruæ promontorio.

FABAE fors Regia Martinalitijs cœnis, Regem sorte fabæ, quæ placentis includitur creari. nota est nostri tẽporis consuetudo.

ANTINIANA ET PATVLCIS Neapoli mons ab occidente imminet, salubritate et uillarum frequentia nobilis. in quo locus est Antinianum nomine, ubi Pontanus uillam habuit. hoc etiam in monte Patulcium est, ad secundum ferè ab urbe lapidem, in uia, cuius adhuc uestigia extant, Puteolana, clarum sepulcro Maronis, quod sæpe Põtanus sub Patulcis nymphæ nominæ celebrãs ad Vergilium ipsum alludit.

TVMVLVS HYDRVNTINORVM CIVIVM Pontani ætate Mahometem Turcarũ Regem misso in Italiam exercitu Hydrũtum expugnasse, cæsis crudeliter oppidanis, nota historia. horũ deide ossa Alfonsus Calab. Dux pulsis hostibus, receptoq; oppido, pie sepelienda curauit.

CAIAE PVELLAE, ET BLANDIA MYMPHA. Caius, et Blãdus fluuij sunt Senenses.

TEBENNA, ET TANAGER. ille mõs. hic fluuius in Picentinis.

CAPIMONTII RECESSVS Capimontiũ, locus nõ procul Neapoli, in collibus urbẽ à septentrione spectantibus, agris, uillisq; cultissimus. quẽ in Francisci Puderici gratiã quod ibi uillã haberet celebrat.

MERGILLINA Villa est in uia Puteolana, ad mare in Pausilypi radicibus, iuxta cryptam Neapolitanã,

quam Actius syncerus Federici regis munere possidet.

LABVLLA Riuus est q per cuniculos Neapolim ingreditur, à labro (ut Pontano placuit) dictus, siue (ut alij uolunt) à bulliẽdo. Nõ omittenda hoc loco Delioli mentio uidetur, qui fons est in uia Acerrana, non multum Neapoli distans, Pontani & ipse carmine illustratus. hunc Alphonsus Calab. Dux magnificis, excultissimisq; ædificijs exornauit, ac Pogium Regale appellari iussit.

SEBETHVS fluuius toties à Pontano decantatus propè Neapo. mœnia labitur. huius Vergilius, Statius et Columella meminerunt. quod quidem nomen sine. r. litera proculdubio scribendum esse sciant, qui Sebethrus per. r. legunt. testis est (ut alia omittam) tabella marmorea uetustissima Neapoli in murorum fundamentis reperta, quæ hoc habet.

P. MEVIVS EVTYCHVS AEDICV LAM RESTITVIT SEBETHO.

FINIS.

T. CALPHVRNII SICVLI BVCOLICON.

DELOS.

ORNITVS. CORYDON.

ONDVM solis equos decliuis mitigat æstas,
Quamuis & madidis incumbant prœla racemis,
Et spument rauco feruentia musta susurro.
Cernis ut ecce pater quas tradidit Ornite uaccæ. Co.
Molle sub hirsuta latus explicuere genista?
Nos quoq; uicinis cur non succedimus umbris?
Torrida cur solo defendimus ora galero?
Hoc potius frater Corydon nemus, ista petamus Or.
Antra patris Fauni, gracilis ubi pinea densat
Sylua comas, rapidoq; caput leuat obuia soli.
Bullanteis ubi fagus aquas radice sub ipsa
Protegit, & ramis errantibus implicat umbras.
Quo me cũq; uocas sequor Ornite, nã mea leuce Co.
Dum negat amplexus, nocturnaq; gaudia nobis,
Peruia cornigeri fecit sacraria Fauni.
Prome igitur calamos, et siqua recondita seruas. Or.
Nec tibi defuerit mea fistula, quam mihi nuper
Matura docilis compegit arundine Lygdon.
Et iam captatæ pariter successimus umbræ.
Sed quæ nam sacra descripta est pagina fago?
Quam modo nescio quis properanti falce notauit?
Aspicis ut virideis etiam nunc littera rimas Co.

Seruet? & arenti non dum se laxet hiatu?
Ornite fer propius tua lumnia, tu potes alto
Corticæ descriptos citius percurrere uersus.
Nam tibi longa satis pater internodia largus,
Procerumq; dedit mater non inuida corpus.
Non pastor, non hoc triuiali more uiator, Or.
Sed deus ipse canit, nihil armentale resultat,
Non montana sacros distingunt iubila uersus.
Mira refers, sed rumpe moras, oculoq; sequaci Co.
Quam primum nobis diuinum perlege carmen.
Qui iuga, qui syluas tueor, satus æthere Faunus Or.
Hæc populis uentura cano, iuuat arbore sacra
Læta patefactis incidere carmina fagis.
Vos o' præcipue nemorum gaudete coloni.
Vos populi gaudete mei. licet omne uagetur
Securo custode pecus, nocturnaq; pastor
Claudere fraxinea nolit præsepia crate.
Non tamen insidias prædator ouilibus ullas
Afferet, aut laxis abiget iumenta capistris.
Aurea secura cum pace renascitur ætas.
Et redit ad terras, tandem squalore situq;
Alma themis posito, Iuuenemq; beata secuntur
Sæcula, maternis causam qui lusit in ulnis.
Dum populos deus ipse reget, dabit impia uinctas
Post tergum bellona manus, spoliataq; telis
In sua uesanos torquebit uiscera morsus.
Et modo quæ toto ciuilia distulit orbe
Secum bella geret, nullos iam Roma philippos
Deflebit, nullos ducet captiua triumphos.
Omnia tartareo subigentur carcere bella,

Immergent'q; caput tenebris, lucem'q; timebunt.
Candida pax aderit, nec solum candida uultu,
Qualis sæpe fuit, quæ libera Marte profuso,
Quæ domito procul hoste, tamen grassantibus armis
Publica diffudit tacito discordia ferro.
Omne procul uitium simulatæ cedere pacis
Iussit, & insanos dementia condidit ensis,
Nulla cathenati feralis pompa senatus
Carnificum lassabit opus, nec carcere pleno
Infœlix raros numerabit curia patres,
Plena quies aderit, quæ stricti nescia ferri
Altera Saturni reuocet latialia regna,
Altera regna Numæ, qui primus ouantia cæde
Agmina Romuleis, & adhuc ardentia castris
Pacis opus docuit, iussit'q; silentibus armis
Inter sacra tubas, non inter bella sonare.
Iam nec adumbrati faciem mercatus honoris.
Nec uacuos tacitus fasces, & inane tribunal
Accipiet consul, sed legibus omne reductis
Ius aderit, morem'q; fori, uultum'q; priorem
Reddet, & afflictum melior deus auferet æuum.
Exultet quæcunq; Notum gens ima iacentem,
Erectum'q; colit Boream, quæcunq; uel ortu,
Vel patet occasu, medio'ue sub æthere feruit.
Cernitis, ut puro noxiam uigesima cœlo
Fulgeat? ut placidum radianti luce cometem
Proferat? ut liquidum nutat sine uulnere sidus?
Non per utrunq; polum sicut solet igne cruento
Spargit, & ardenti scintillat sanguine lampas.
At quondam non talis erat, cum Cæsare rapto

Induxit miseris fatalia ciuibus arma.
Scilicet ipse deus Romanæ pondera molis
Fortibus excipiet, sic inconcussa lacertis.
Vt neq; tralati sonitu fragor intonet orbis,
Nec prius ex meritis defunctos Roma penates
Censeat, occasus nisi cum respexerit ortus.
Ornite iam dudum uelut ipso numine plenus Co.
Me quatit, & mixtus subit inter gaudia terror.
Sed bona fœcundi ueneremur numina Fauni.
Carmina quæ nobis deus obtulit ipse canenda Or.
Dicamus, teretiq; sonum modulemur auena.
Forsitan Augustas feret hæc Melibœus ad aures.

ECLOGA. II. CROTALE.
ASTACVS. IDAS. THYRSIS.

Nactã Crotalẽ puer Astacus, & puer Idas,
i Idas lanigeri domus gregis, Astacus horti,
Dilexere diu. formosus uterq;, sed impar
Voce sonans, terras hi cum grauis ureret æstas,
Ad gelidos fontes, & easdem forte sub ulmos
Conueniunt, dulciq; simul contendere cantu
Pignoribusq; parant, placet hic ut uellera septem
Ille sui uictus ne messem uendicet horti.
Et magnum certamen erat sub iudice Thyrso,
Adfuit omne genus pecudum, genus omne ferarum.
Et quæcunq; uagis alitum ferit aëra pennis.
Conuenit umbrosa quicunq; sub ilice lentas
Pascit oues, Faunusq; pater, Satyriq; bicornes.
Adfuerunt sicco Dryades pede, Naiades udo.
Et tenuere suos properantia flumina cursus.

Desistunt tremulis incurrere frondibus Euri.
Altaq; per totos fecere silentia montis.
Omnia cessabant, neglectaq; pascua tauri
Calcabant, illis etiam certantibus, ausa est
Dædala nectareos apis intermittere flores.
Iamq; sub umbrosa medius consederat ulmo
Thyrsis, & o' pueri me iudice, pignora dixit
Irrita sint moneo, satis hoc mercedis habeto,
Si laudem uictor, si fert opprobria uictus.
Et nunc alternos magis, ut distinguere cantus
Possitis, ter quisque manus iactate micantes,
Nec mora, discernunt digitis, prior incipit Idas.
Me Siluanus amat, dociles mihi donat auenas, Ida.
Et mea frondenti circundat tempora tæda.
Ille etiam paruo hoc dixit mihi non leue carmen,
Iam leuis obliqua crescit tibi fistula canna.
At mihi flora comas parienti gramine spargit, As.
Et matura mihi Pomona sub arbore ludit.
Accipe dixerunt nymphæ puer, accipe fontem.
Nam potes irriguis nutrire canalibus hortos.
Me docet ipsa Pales cultum gregis, ut niger albæ Id.
Terga maritus ouis nascenti mutet in agna,
Quæ neq; diuersi speciem seruare parentis
Possit, & ambiguo testetur utrunq; colore.
Non minus arte mea mutabilis induis arbos. As.
Ignotas frondes, & non genitalia poma.
Ars mea nunc malo pira temperat, & modo cogit
Insita præcoquibus surrepere persica prunis.
Me teneras salices iuuat, aut oleastra putare. Id.
Et gregibus portare nouas, ut carpere frondes

Condiscātne, primóq; recidere gramina morsu,
Ne depulsa uagos quærat fœtura parentes.
Et mihi cum fuluis radicibus arida tellus As.
Pangitur, irriguo perfunditur area fonte.
Et satiatur aqua, succos ne forte priores
Languida mutata quærant plantaria terra.
O' siquis Crotalem deus afferat, hunc ego terris, Id.
Hunc ego sideribus solum regnare fatebor.
Dicam nanq; nemus, dicamq; sub arbore numen
Hoc erit, ite procul, sacer est locus, ite profani.
Vrimur in Crotalem, siquis mea uota deorum As.
Audiat, huic soli uirideis qua gemmeus undas
Fons agit, & tremulo percurrit lilia riuo.
Inter pampineas ponetur faginus ulmos.
Ne contemne casas, et pastoralia tecta. Id.
Rusticus est (fateor) sed non est barbarus Idas.
Sæpe uaporato mihi cespite palpitat agnus.
Sæpe cadit festis deuota palilibus agna.
Nos quoq; pomiferi laribus consueuimus horti As.
Mittere primitias, & fundere liba priapo.
Rorantis fagos damus, & liquentia mella.
Nec fore grata minus, quam si caper imbuat aras.
Mille sub uberibus palantis pascimus agnas. Id.
Totq; tarentinæ præstant mihi uellera matres.
Per totum niueus premitur mihi caseus annum,
Si uenies Crotale totus mihi seruiet hornus.
Qui numerare uelit, quā multa sub arbore nostra As.
Poma legam, citius tenues numerabit arenas.
Semper olus metimus, nec bruma, nec impedit æstas.
Si uenias Crotale totus tibi seruiet hortus.

Quamuis siccus ager languenteis excoquat herbas, Id.
Sumo tamen calathos nutanti lacte coactos.
Vellera tunc dabimus, cum primum tempus apricum
Surget, et à tepidis fiet tonsura calendis.
Et nos, quos etiam prætorrida munerat æstas, As.
Mille renidenti dabimus tibi cortice chias.
Castaneasq; nuces totidem, cum sole nouembri
Maturis nucibus uirides rumpentur echini.
Nū precor informis uideor tibi? num grauis annis? Id.
Decipior miser, quoties mollissima tango
Ora manu? primiq; sequor uestigia floris
Nescius? & gracili digitos lanugine fallo?
Fontibus in liquidis quoties me conspicor ipse As.
Admiror toties, & enim sic flore iuuentæ
Induimus uultus, ut in arbore sæpe notaui
Cerea sub tenui lucere cydonia lana.
Carmina poscit amor, nec fistula cedit amori. Id.
Sed fugit ecce dies, reuocatq; crepuscula uesper.
Hinc tu Daphni greges, illinc agat Alphesibœus.
Iam resonant frōdes, iam cantibus obstrepit arbos. As.
I procul o' Dorida, primumq; reclude canalem.
Et sine iam dudum sitienteis irriget hortos.
Vix ea finierat, senior cum talia Thyrsis.
Este pares, & ob hoc concordes uiuite, nam uos Th.
Et decor, & cantus, & amor sociauit, & ætas.

ECLOGA. III. EXORATIO.
IOLAS. LYCIDAS.

n Vnquid in hac Lycida uidisti forte iuuencam Io.
Valle meam? solet illa tuis occurrere tauris,

Etiam penè duas dum queritur eximit horas.
Nec tamen apparet, duris ego perdita ruscis
Iandudum, & nullis dubitaui crura rubetis
Scindere, nec quidquam post tantum sanguinis egi.
Non satis attendi, neq; enim uacat, uror Iola. Ly.
Vror, & immodice Lycidam ingrata reliquit
Phyllis, amatq; nouum post tot mea munera Mopsum.
Mobilior uentis ó femina. sic tua Phyllis?
Quæ sibi, nam memini, siquando solus abesses
Mella etiam sine te iurabat amara uideri.
Altius ista querar, siquando uacabis Iola. Ly.
Has pete nunc salices, & læuas flecte sub ulmos.
Nam cum prata calent, illic requiescere noster
Taurus amat, gelidáq; iacet spatiatus in umbra.
Et matutinas reuocat palearibus herbas.
Non equidem Lycida, quamuis contemptus, abibo. Io.
Tityre quas dixit salices pete lætus, & illinc
Si tamen inuenies deprensam uerbere multo
Huc age, sed fractum referas hastile memento.
Nunc age, dic Lycida quæ uos tam magna tulere
Iurgia, quis uestro Deus interuenit amori?
Phyllide contentus (solus tu testis Iola es) Ly.
Calyricem spreui, quamuis cum dote rogaret.
En sibi cum Mopso calamos intexere cera
Incipit, & puero comitata sub illice cantat.
Hoc ego cum uidi (fateor) sic intimus arsi,
Vt nihil ulterius tulerim, nam protinus ambas
Deduxi tunicas, & pectora nuda cecidi.
Alcipen irata petit, dixitq; relicto
Improbe te Lycada, Mopsum tua Phyllis amabit.

Nunc penes Alcipen manet, ac ne forte uagetur
Ah uereor nec tam nobis ego Phyllida reddi
Exopto, quam quod Mopso iungetur anhelo.
A te cœperunt tua iurgia, tu prior illi Io.
Vinctas tende manus, decet indulgere puellæ.
Vel cum prima nocent, siquid mandare iuuabit.
Sedulus iratæ contingam nuntius aures.
Iandudum meditor quo Phyllida carmine placem, Ly.
Forsitan audito poterit mitescere cantu,
Et solet illa meas ad sidera ferre camœnas.
Dic age, nam cerasi tua cortice uerba notabo, Io.
Et decisa feram rutilanti carmina libro.
Has tibi Phylli preces iam pallidus, hos tibi cantus Ly.
Dat Lycidas, quos nocte miser modulatur acerba.
Dum flet, & excusso dispergit lumina somno.
Non sic districta macrescit turdus oliua.
Non lepus extremas legulus cum sustulit uuas.
Vt Lycidas domina, sine Phyllide tabidus erro.
Te sine ue misero mihi lilia nigra uidentur.
Nec sapient fontes, & acescunt uina bibenti.
At si tu uenias, & candida lilia fient,
Et sapient fontes, & dulcia uina bibentur.
Ille ego sum Lycidas, quo tu cantante solebas
Dicere fœlicem, cui dulcia sæpe dedisti
Oscula, nec medios dubitasti rumpere cantus.
Atq; inter calamos errantia labra petisti.
Ah dolor, & post hoc placuit tibi torrida Mopsi
Vox, & carmen inops, & acerbæ stridor auenæ.
Quem sequeris? quem Phylli fugis? formosior illo
Dicor, & hoc ipsum mihi tu narrare solebas.

Sum quoq; diuitior, certauerit ille tot hoedos
Pascere, quot nostri numerantur uespere tauri.
Quid tibi (quæ nosti) referam? scis optima Phylli.
Quam numerosa meis siccetur bucula mulctris?
Et quam multa suos suspendat ad ubera natos.
Sed mihi nec gracilis sine te fiscella salicto
Texitur, & nulla tremuere coagula lactis.
Quod si dura times etiam nunc uerbera Phylli
Tradimus ecce manus, licet ille uimine torto
Salicet, & lenta post tergum uite domentur.
Vt mala nocturni religauit brachia Mopsi
Tityrus, & medio furem suspendit ouili.
Accipe, ne dubita, meruit manus utraq; pœnas.
His tamen, his inquam manibus tibi sæpe palumbes,
Sæpe etiam leporem decepta matre pauentem
Misimus, in gremio per me tibi lilia prima
Contigerant, primæq; rosæ, uix dum bene florem
Degustabat apis, tu cingebare coronis.
Aurea sed forsan mendax tibi munera iactat.
Qui metere occidua ferales nocte lupinos
Dicitur, et cocto pinsere legumine panem,
Qui sibi tum fœlix? tum fortunatus habetur?
Vilia cum subigit manualibus hordea saxis.
Quod si turpis amor precibus (quod abhominor) istis
Obstiterit, laqueum miseri nectemus ab illa
Illice,, quæ primum nostros uiolauit amores.
Hi tamen ante mala figentur in arbore uersus.
Credere pastores leuibus nolite puellis.
Phyllida Mopsus amat, Lycidas habet ultima rerum.
Nunc age si quidquam miseris succurris Iola,

Perfer, & exora modulato Phyllida cantu,
Ipse procul stabo, uel acuta carice tectus,
Vel propius latitans uicina sæpe sub ara.
Ibimus, & ueniet (nisi me præsagia fallunt) Io.
Nam bonus a' dextra fecit mihi Tityrus omen.
Qui redit inuenta non irritus ecce iuuenca.

ECLOGA. IIII. CAESAR. MELIBOEVS. CORYDON. AMYNTAS.

Quid tacitus Corydon, uultuq; subinde minaci M.
Quid'ue sub hac platano q̃ garrulus obstrepit hic
Infesta statione sedes? iuuat humida forsan (mor
Ripa? leuatq; diem uicini spiritus amnis?
Carmina iandudum, non quæ nemorale resultent Co.
Voluimus o' Melibœe, sed hæc quibus aurea possint
Sæcula cantari, quibus & deus ipse canatur.
Qui populos, urbesq; regit, pacemq; togatam.
Dulce quidem resonas, nec te diuersus Apollo Me.
Despicit o' Iuuenis, sed magnæ munera Romæ
Non ita cantari debent, ut ouile Menalcæ.
Quidquid inest, siluestre licet uideatur acutis C.
Auribus, & nostro tantum memorabile pago.
Dum mea rusticitas, si non ualet arte polita
Carminis, at certe ualeat pietate probari.
Rupe sub hac eadem, quam proxima pinus obumbrat.
Hæc eadem nobis frater meditatur Amyntas.
Quem uicina meis natalibus admouet ætas.
Iam puerum calamos, & odore uincula ceræ Me.
Iungere nunc cohibes, leuibus quem sæpe cicutis

Ludere conantem uetuisti fronte paterna,
Dicentem Corydon te non semel ista notaui.
Frange puer calamos, & inanes desere musas,
Et potius glandes, rubicundaq; collige corna.
Duc ad mulctra greges, & lac uenale per urbem
Non tacitus porta, quid enim tibi fistula reddet?
Quo tutere famem, certe mea carmina nemo
Præter ab his scopulis uentosa remurmurat Echo.
Hæc ego confiteor dixi Meliboee, sed olim
Non eadem nobis sunt tempora, non deus idem.
Spes magis arridet, certe ne fraga, rubosq;
Colligerem, uiridiq; famem solarer hibisco,
Tu facis, & tua nos alit indulgentia farre.
Tu nostras miseratus opes, docilemq; iuuentam
Hyberna prohibes ieiunia soluere fago.
Ecce nihil querulum per te Meliboee sonamus.
Per te secura saturi recubamus in umbra.
Et fruimur siluis Amarillidos, ultima nuper
Littora terrarum, nisi tu Meliboee fuisses,
Vltima uisuri trucibusq; obnoxia Mauris.
Pascua Gerionis, liquidis ubi cursibus ingens
Dicitur occiduas impellere Bethys arenas.
Scilicet extremo nunc uilis in orbe iacerem
Ah dolor, & pecudes inter conductus hiberas.
Irrita septena modularer sibila canna.
Nec quisquam nostras inter dumeta camoenas
Respiceret? non ipse daret mihi forsitan aurem
Ipse deus uacuam, longeq; sonantia uota.
Scilicet extremo non exaudiret in orbe?
Sed nisi forte tuas melior sonus aduocet auris,

Et nostris aliena magis tibi carmina rident.
Vis hodierna tua subigatur pagina lima?
Nam tibi non solum uenturos noscere nymbos,
Agricolis, qualemq; ferat sol aureus ortum
Attribuere dei, sed dulcia carmina saepe
Concinis, & modo te Bacheis musa corymbis
Munerat, & lauro modo pulcher obumbrat Apollo.
Quod si tu faueas trepido mihi, forsitan illos
Experiar calamos, here quos mihi doctus Iolas
Donauit, dixitq; truces haec fistula tauros
Conciliat, nostroq; sonat dulcissima Fauno.
Tityrus hanc habuit, cecinit qui primus in istis
Montibus, hyblaea modulabile carmem auena.
Magna petis Corydo, si Tityrus esse laboras. M.
Ille fuit uates sacer, & qui posset auena
Personuisse chelim, blande cui saepe canenti
Allusere ferae, cui substitit aduena quercus.
Quem modo cantantem rutilo spargebat acantho
Nais, & implicatos comebat pectine crines.
Est fateor, Meliboee deus, sed nec mihi Phoebus Co.
Forsitan abnuerit, tu tantum commodus audi.
Scimus enim quia te non spernatur Apollo,
Incipe nam faueo. Sed prospice ne tibi forte M.
Tinnula tam fragili respiret fistula buxo.
Quam resonare solet, siquando laudat Alexin.
Hoc potius calamos, magis hoc sectare canales.
Pro me qui dignas cecinerunt consule siluas,
Incipe, nec dubita, uenit en, & frater Amyntas
Cantibus iste tuis alterno succinit ore,
Dicite, ne mora sit, uicibusq; reducite carmen.

Tuq; prior Corydon, tu proximus ibis Amyntas.
Ab Ioue principium siquis canit æthera sumat, Co.
Siquis athlantiaci molitur pondus olympi.
At mihi qui nostras præsenti numine terras,
Perpetuamq; regit iuuenili robore pacem
Lætus, in Augusto felix arrideat ore.
Me quoq; facundo comitatus Apolline Cæsar Am.
Respiciat, montes neu dedignetur adire,
Quos & Phœbus amat, quos Iupiter ipse tuetur.
In quibus Augustos uisuraq; sæpe triumphos
Laurus fructificat, uicinaq; nascitur arbos.
Ipse polos etiam, qui temperat igne, geluq; Co.
Iuppiter ipse parens, cui tu iam proximus ipse
Cæsar abis, posito paulisper fulmine, sæpe
Cressia rura petit, uiridiq; recliuis in antro
Carmina dictæis audit curetica siluis. Am.
Aspicis ut uirides audito Cæsare siluæ
Conticeant? memini quamuis urgente procella,
Sic nemus immotis subito requiescere ramis.
Et dixi, deus hinc certe deus expulit Euros.
Nec mora pharsaliæ soluërunt sibila cannæ.
Aspicis, ut teneros subitus uigor excitet agnos, Co.
Vtq; superfuso magis ubera lacte grauentur?
Et nuper tonsis exundent uellera fœtis?
Hoc ego iam memini, semel hac in ualle notaui,
Et uenisse Palen pecoris dixisse magistros.
Scilicet omnis eum tellus, gens omnis adorat. Am.
Diligiturq; deis, quem sic taciturna uerentur
Arbuta, cuius iners audito nomine tellus
Incaluit, floremq; dedit, qui silua uocato

Densat odore comas, stupefacta regerminat arbos.
Illius ut primum senserunt numina terræ, Co.
Cœpit, & uberior sucis fallentibus olim
Luxuriare seges, tandemq; legumina plenis
Vix resonant siliquis, nec præfocata malignum
Messis habet lolium, nec inertibus albet auenis.
Iam neq; damnatos metuit iactare ligones Am.
Fossor, & inuento, si sors dedit, utitur auro.
Nec timet, ut nuper dum iugera uersat arator,
Ne sonet offenso contraria uomere massa.
Iamq; palàm presso magis, ac magis instat arator.
Ille dat, ut primas Cereri dare cultor aristas C.
Possit, & intacto Bromium perfundere uino.
Vt nudus ruptas saliat calcator in uuas.
Vt quoq; turba bono plaudat saginata magistro,
Qui facit egregios ad peruia compita ludos.
Ille meis pacem dat montibus, ecce per illum Am.
Seu cantare iuuat, seu ter pede lenta ferire
Carmina, non ullas licet cantare choreas.
Et cantus uiridante licet mihi condere libro.
Turbida nec calamos exurdant classica nostros.
Numine Cæsareo securior ipse Lyeo C.
Pan recolit syluas, & amœna Faunus in umbra
Securus recubat, placidoq; in fonte lauatur
Nais, & humanum non calcatura cruorem.
Per iuga siccato uelox pede currit Oreas.
Dij precor hũc Iuuenẽ, quẽ uos (nisi fallor) ab ipso A.
Aethere misistis, post longa reducite uitæ
Tempora, uel potius mortale resoluite pensum.
Et date perpetuo cœlestia fila metallo.

Sit deus, & nolit pensare palatia cœlo.
Tu quoq; mutata, seu Iupiter ipse figura Co.
Cæsar ades, seu quis superum sub imagine falsa
Mortaliq; lates, uiuas, & hunc precor orbem
Hos precor æternos populos rege, sit tibi cœli
Vilis amor, cœptamq; pater ne desere terram.
Rustica credebam nemorales carmina uobis Me.
Concessisse deos, & obesis auribus apta.
Verum quæ imparibus modo concinuistis auenis.
Tam liquidum, tam dulce canunt, ut non ego malim
Quod peligna solent examina lambere nectar.
O' mihi quam tenero decurrunt carmina uersu. Co.
Tum Melibœe sonent, siquando in montibus istis
Dicat habere larem, siquando nostra uidere
Pascua contigerit, uellit nam sæpius aurem
Inuida paupertas, & dixit uilia cura.
At tu siqua modo non aspernanda putabis,
Fer Melibœe deo mea carmina, nam tibi fas est
Sacra palatini penetralia uisere Phœbi.
Tu mihi talis eris, qualis qui dulce sonantem
Tityron è siluis dominam deduxit in urbem.
Ostenditq; deos, & spreto dixit ouili.
Tityre rura prius, sed post cantabimus arma.
Respiciat nostros utinam fortuna labores As.
Pulchrior, & meritæ faueat deus ipse iuuentæ.
Nos tamen interea tenerum mactabimus hœdum,
Et pariter subitæ peragemus fercula cœnæ.
Nunc ad flumen oues deducite, iam fremit æstas.
Iam sol contractas pedibus magis admouet umbras.

ECLOGA

ECLOGA V. MYCON.

MYCON. CANTHVS.

Orte Mycō senior, Canthusq; Myconis alūnus,
f Torrentem patula uitabant arbore solem.
Cum iuueni senior præcepta daturus alumno
Talia uerba refert, tremulis titubantia labris.
Quas errare uides inter dumeta capellas, My.
Canaq; lasciuo concidere gramina morsu
Canthe puer, quos ecce greges à monte remotos
Cernis, in aprico decerpere gramina campo.
Hos tibi do senior iuueni pater, ipse tuendos
Accipe, iam certe potes insudare labori.
Iam pro me gnauam potes exercere iuuentam.
Aspicis ut nobis iam dudum mille querellas
Afferat, & baculum premat inclinata senectus.
Sed qua lege regas, & amantes lustra capellas,
Et melius pratis errantis mollibus agnas,
Percipe. Vere nouo, cum iam tinnire uolucres
Incipient, nidosq; reuersa lutabit hyrundo,
Protinus hyberno pecus omne mouebis ouili.
Tunc etenim tota uernanti gramine silua
Pullat, & æstiuas reparabilis inchoat umbras.
Tunc florent siluæ, uiridisq; renascitur annus.
Tunc Venus, & calidi scintillat feruor amoris.
Lasciuumq; pecus salientis accipit hircos.
Sed non ante greges in pascua mittito clausos,
Quam fuerit placata Pales, tum cespite uiuo
Pone focum, geniumq; loci, Faunumq;, laremq;.

Salso farre uocat, tepidos tunc hostia cultros
Imbuat, atq; etiam dum uiuit ouilia lustra.
Nec mora, tunc campos ouibus, dumeta capellis
Orto sole dabis, simul hunc transcendere montem
Cœperit, ut primæ spatium tepefecerit horæ.
Ac si forte uaces dum matutina relaxat
Frigora sol, tumidis spument tibi mulctra papillis.
Implebis quod messe fluat, rursusq; premetur
Mane, quod occiduæ mulsura redegerit horæ.
Parce tamen fœtis, nec sint compendia tanti,
Destruat ut niueos uenalis caseus agnos.
Nam tibi præcipuo fœtura colatur amore.
Te quoq; non pudeat, cum serus ouilia uises.
Siqua iacebit ouis partu resoluta recenti
Hanc humeris portare tuis, natosq; parenti
Ferre sinu tremulos, & non dum stare paratos.
Nec tu longinquas procul à præsepibus herbas,
Nec nimis admotæ sectabere pabula siluæ,
Dum peragit uernum Iouis inconstantia tempus.
Veris enim dubitanda fides, modo fronte serena
Blandius arrisit. modo cum caligne nymbos
Intulit, & miseras tondentibus abstulit agnas.
At cum longa dies sitientes afferet æstus,
Nec fuerit uariante deo mutabile cœlum,
Iam siluis committe greges, iam longius herbas
Quære, sed ante diem pecus exeat, humida dulces
Efficit aura cibos, quoties fugientibus Euris
Frigida nocturno tinguntur pascua rore.
Et matutinæ lucent in gramine guttæ.
At simul argutæ nemus increpuere cicadæ.

Ad fontem compelle greges, nec protinus herbas
Vel campos permitte sequi, sine protegat illos
Interea ueteres quæ porrigit esculus umbras.
Verum ubi decliui iam nona tepescere sole
Incipiet, seræq; uidebitur hora merendæ,
Rursus pasce greges, & opacos desere lucos.
Nec prius æstiuo pecus includatur ouili,
Quam leuibus nidis somnos captare uolucris
Cogitet, & tremuli tremebunda coagula lactis.
Sucida iam tereti constringere uellera iunco,
Cum iam tempus erit maternas demere lanas.
Hircorumq; iubas, & olentes cædere barbas.
Ante tamen secerne pecus, gregibusq; notatis
Consimiles include comas, ne longa minutis,
Mollia ne duris coeant, ne candida fuscis.
Sed tibi cum uacuas posito uelamine costas
Denudabit ouis circunspice, ne sit acuta
Forfice læsa cutis, tacitum ne pustula uirus
Texerit occulto sub uulnere, quæ nisi ferro
Rumpitur, ah miserum fragili rubigine corpus
Corrodet sanies, & putrida contrahet ossa.
Prouidus (hoc moneo) liuentia sulphura tecum,
Et scyllæ caput, atq; intacta bitumina porta,
Vlceribus laturus opem, nec brutia desit
Dura tibi, liquido simul unguine terga memento.
Si sint rasa linas, uiui quoq; pondera melle
Argenti coquito, lentumq; bitumen ahæno
Impressurus oui tua nomina, nam tibi lites
Afferet ingentis lectus possessor ouili.
Nunc etiam dum siccus ager, dum feruida tellus

Dum rimosa palus & multo torrida limo
Aestuat, & fragiles nimius sol puluerat herbas.
Lurida conueniet, succendere galbana septis,
Et tua ceruino lustrare mapalia fumo.
Obfuit iste malis odor anguibus, ipse uidebis
Serpentum cecidisse minas, non stringere dentes
Ulla potest uncos, sed inani debilis ore
Marcet, & obtuso iacet exarmata ueneno.
Tunc age uicine circunspice tempora brumæ.
Qua ratione geras, aperit cum uinea sepes,
Et portat lectas securus uinitor uuas.
Incipe falce nemus, uiuasq; recidere frondes.
Tunc opus est teneras summatim stringere uirgas.
Tum debes seruare comas, dum permanet humor,
Dum uiret, et tremulas non excutit aphricus umbras.
Ast ubi conueniet tepidis fœnilibus olim,
Promere cum pecudes extremus clauserit annus.
Sic tibi nitendum est, labor hoc in tempore noster
Gnauaq; sedulitas uenit, & pastoria uirtus.
Nec pigeat ramos siccis miscere recentes.
Et succos adhibere nouos, ne torrida nymbis
Instet hyems, nimioq; gelu, niuibusq; coactis.
Incuruare uelis uimen, & constringere frondes.
Tu tamen aut læues hederas, aut molle salictum
Valle premes gelida, sitis est pensanda tuorum
Cante gregum uiridante cibo, nihil aridus illis
Ingenti prositus, quamuis strue possit aceruus,
Virgea si desint liquido turgentia succo,
Et quibus est aliquid plenæ uitale medullæ.
Præcipue gelidum stipulis, & fronde caduca

Sterne solum ne forte rigo penetrabile corpus
Vrat, & interno uastet pecuaria morbo.
Plura quidem monuisse uelim, nam plura supersunt.
Sed iam sera dies cadit, & iam sole fugato
Frigidus æstiuas impellit noctifer horas.

ECLOGA. VI. LITIGIVM.

ASTILVS. LYCIDAS. MNASYLVS.

Erus ades Lycida, mō Nyctilus et puer Alcō As
Certauere sub his alterno carmine ramus
Iudice me, sed non sine pignore, Nyctilus hœdos
Iuncta matre dedit, catulum dedit ille leænæ,
Iurauitq; genus, sed substulit omnia uictor.
Nyctilon ut cantu rudis exuperauerit Alcon.
Astile credibile est ut uincat Acantida cornix. Ly.
Vocalem superet si dirus Aedona bubo.
Te partiar Crotale, qua nunc ego macæror una. As.
Si magis aut docili calamorum Nyctilus arte,
Aut cantu magis est quàm uultu proximus illi.
Iam nunc decipior te iudice, pallidus alter Ly.
Venit, & hirsuta spinosior histrice barba.
Candidus alter erat, læuiq; decentior ouo.
Et ridens oculis crinemq; simillimus auro,
Qui dici posset si non cantaret Apollo.
O Lycida si quis tibi carminis usus adesset. As.
Tu quoq; laudatum posse Alcona probare.
Vis igitur quoniam nec nobis improbe par es, Ly.
Ipse tuos iudex calamos committere nostris?

Vis conferre manus? ueniat uel arbiter Alcon. As.
Vincere tu quenquam? uel te certamine quisquam
Dignetur? qui uix stillantes arida uoces
Rumpis, & expellis male singultantia uerba?
Fingas plura licet (nec enim potes) improbe uerba Ly.
Exprobare mihi, sicut tibi multa lycotas.
Sed quid opus uana consumere tempora lite?
Ecce uenit Mnasylus, erit (nisi forte recusas)
Arbiter, insta nunc non credulus improbe uerbis.
Malueram fateor uel prædam nactus abire, Ast.
Quam tibi certanti partem committere uocis.
Nec tamen hoc impune feres, en aspicis illum
Candida qui medius cubat inter lilia ceruum,
Quamuis hunc petale mea diligat accipe uictor.
Scit frenos, scit ferre iugum, sequiturq; uocantem
Credulus, & mensæ non improba porrigit ora.
Aspicis ut fruticat late caput? utq; sub ipsis
Cornibus, & tereti lucent redimicula collo?
Aspicis ut niueo frons irretita capistro
Lucet? & a dorso quæ totam circuit album
Alternat uitreas lateralis cingula bullas?
Cornua subtiles, ramosáq; tempora molles
Implicuere rosæ, rutiloq; monilia torque
Extrema ceruice notant, ubi pendulus apri
Dens sedet, & niuea distinguit pectora luna.
Hunc ego qualemcunque uides in ualle paciscor
Pendere, dum sciat hic se non sine pignore uinci.
Terreri Mnasyle suo me munere credit? Ly.
Aspice quam timeam, genus est (ut scitis) equarum
Non iugale mihi, quarum de sanguine ponam

Velocem Petason, qui gramina matre relicta
Nunc primum teneris libauit dentibus, illi
Pes leuis, adductum latus, excelsissima ceruix,
Terga sedent, micat acre caput, sine pondere ceruix,
Et tornata breui substringitur ungula cornu.
Vngula quæ uiridi sic exultauit in aruo,
Tangeret ut fragiles, sed non curuaret aristas.
Hunc dare si uincar siluestria numina iuro.
Et uacat, & uestros cantus audire iuuabit. Mn.
Iudice me sane contendite si libet · istic
Protinus ecce torum fecere sub ilice musæ.
Sed ne uicini nobis sonus obstrepat amnis,
Gramina linquamus, ripamq; uolubilis undæ.
Namq; sub exeso raucum mihi pumice lymphæ
Respondent, & obest arguti glarea riui.
Si placet antra magis, uicinaq; saxa petamus. As.
Saxa quibus uiridis stillanti uellere muscus
Dependet, scopulisq; cauum sinuantibus arcum
Imminet, exesa ueluti testudine concha.
Venimus & tacito sonitum tutabimur antro. Mn.
Seu residere libet, dabit ecce sedilia tophus.
Ponere seu cubitum, melior uiret herba tapetis.
Nunc mihi seposita reddantur carmina lite.
Nam uicibus teneros malim cantetis amores.
Astile tu Petalem, Lycida tu Phyllida lauda.
Tu modo (nos illis iam nunc Mnasyle precamur) Ly.
Auribus excipias, quibus hunc, & Acantida nuper
Diceris in silua iudex audisse Thalea.
Non equidem possum cum prouocet iste tacere. As.
Rumpor enim merito, nihil hic nisi iurgia quærit.

Audiat, aut dicat quoniam cupit, hoc mihi certe
Dulce satis fuerit Lycidam expectare trementem,
Dum te stante palàm sua criminia pallidus audit.
Me puto uicinus Stimicon, me proximus Aegon Ly.
Hos inter frutices tacite risere uolentem
Oscula cum tenero simulare uirilia Mopso.
Fortior o' utinam nondum, Mnasylus adesset. As.
Efficerem nec te quisquam tibi turpior esset.
Quid furitis? quae uos insania tendere iussit? Mn.
Si uicibus certare placet, sed non ego uobis
Arbiter, hoc alius possit discernere iudex.
Et uenit ecce Mycon, uenit & uicinus Iolas.
Litibus hi uestris poterunt imponere finem.

ECLOGA. VII. TEMPLVM

LYCOTAS ET CORYDON.

l Entus ab urbe uenis Corydon, uigesima certe
Nox fuit, ut nostrae cupiunt te cernere siluae.
Et tua moerentes expectant iubila tauri.
O' piger o' duro iam durior ore Lycota. Co.
Qui ueteres fagos, noua quàm spectacula mauis
Cernere, quae patula iuuenis deus edit arena,
Mirabar quae causa foret tibi tanta morandi. Ly.
Cur tua cessaret taciturnis fistula siluis,
Et solus Stimicon caneret pallente corymbo.
Quem sine te moesti tenero donauimus hoedo.
Nam dum lentus abes lustrauit ouilia Tyrsis.
Iussit & arguta iuuenes certare cicuta.

Scilicet inuictus Stimicon, & præmia diues Co.
Auferat, accepto non solum gaudeat hœdo,
Verum tota ferat, quæ lustrat ouilia Thyrsis,
Non tamen æquabit mea gaudia, nec mihi siquis
Omnia lucanæ donet pecuaria siluæ.
Grata magis fuerint, quàm quæ spectamus in urbe.
Dic age dic Corydon, nec nostras inuidus aures Ly.
Despice, non aliter certe mihi dulce loquere.
Quàm certare solent, quoties ad sacra uocantur
Aut fœcunda Pales, aut pastoralis Apollo.
Vidimus in cœlum trabibus spectacula testis.
Surgeret tarpeium propè despectantia culmen,
Immensósq; gradus, & cliuos lene iacentes.
Venimus ad sedes ubi pulla sordida ueste
Inter fœmineas spectabat turba cathedras.
Nam quæcunq; patent sub aperto libera cœlo,
Aut eques aut niuei locat densauere tribuni.
Qualiter hæc patulum contendit uallis in orbem,
Et sinuata latus resupinis undiq; siluis.
Inter continuas curuatur concaua montes.
Sic tibi planiciem curuæ sinus ambit arenæ.
Et geminis medium se molibus alligat ouum,
Quid tibi nunc referam, quæ uix suffecimus ipsi.
Per partes spectare suas, sic undiq; fulgor
Percussit, stabam defixus & ore patenti,
Cunctáq; mirabar, nec dum bona singula noram.
Tum mihi dum senior lateri qui forte sinistro
Iunctus erat, quid te stupe factum rustice dixit.
Ad tantas miraris opes, qui nescius auri
Sordida tecta casas, & sola mapalia nosti.

En ego tam tremulus, tam uertice canus, & istā
Factus in urbe senex, stupeo, tamen omnia certe
Vilia sunt nobis, quæcunq; prioribus annis
Vidimus, & sordet quicquid spectauimus olim.
Balteus en gemmus, en illita porticus auro
Certatim radiant, nec non ubi finis arenæ
Proxima marmoreo peragit spectacula muro.
Sternitur adiunctis ebur admirabile truncis.
Et coit in rutilum, tereti qua lubricus axem
Impositos subita uertigine falleret ungues,
Excuteretq; feras, auro quoq; torta refulgent
Retia, quæ totis in arenam dentibus extant.
Dentibus æquatis, & erat mihi crede Lycota.
Siqua fides nostro dens longior omnis aratro.
Ordine quid referam? uidi genus omne ferarum.
Hic niueos lepores, & non sine cornibus apros,
Monticoram siluis etiam quibus editur alcem
Vidimus, & tauros quibus aut ceruice leuata
Deformis scapulis torus eminet, aut quibus hirtæ
Iactantur per colla iubæ, quibus aspera mento
Barba iacet, tremulisq; rigent palearia setis.
Non solum nobis siluestria cernere monstra
Contigit, equoreos ego cum certantibus ursis
Spectaui uitulos, & equorum nomine dignum.
Sed deforme pecus, quod in illo nascitur amni
Qui sata riparum uenientibus irrigat undis.
Ha trepidi quoties nos descendetis arenæ
Vidimus in partes, ruptaq; uoragine terræ
Emersisse feras, & eisdem sæpe latebris
Aurea cum croceo creuerunt arbuta libro.

O' fœlix Corydon, quem non tremebūda senectus Ly.
Impedit, o' fœlix quod in hæc tibi sæcula primos
Indulgente deo dimittere contigit annos.
Nunc tibi si propius uenerandum cernere numen
Sors dedit, & præsens uultumq; habitumq; notasti.
Dic age dic Corydon, quæ sit modo forma deorum?
O' utinam nobis non rustica uestis inesset, Co.
Vidissem propius mea numina, sed mihi sordes
Pullaq; paupertas, & adunco fibula morsu
Obfuerant, utcunq; tamen conspeximus ipsum
Longius, & nisi me decepit uisus in uno.
Et Martis uultus, & Apollinis esse putaui.

FINIS.

AVRELII. NEMESIANI CARTAGI NIENSIS ECLOGA PRIMA.

EPIPHVNVS. TIMETAS. TITYRVS.

d Vm fiscela tibi fluuiali Tityre iunco Ti.
Texitur, & raucis resonant tua rura cicadis,
Incipe siquod habes gracili sub arũdine carmen
Compositum, nam te calamos inflare labello
Pan docuit, uersúq; bonus tibi fauit Apollo.
Incipe dum salices hœdi, dum gramina uaccæ
Detondent, uiridíq; gregem permittere campo.
Dum ros, & primi suadet clementia solis.
Hos annos canamq; meam mihi care senectam, Ti.
Tu iuuenis carusq; deis in carmina cogis?
Diximus, & calamis uersus cantauimus olim.
Dum secura hilares ætas ludebat amores.
Nunc album caput, & ueneres tepuere sub annis.
Iam mea ruricolæ dependet fistula Fauno,
Et nunc rura sonant, nuper iam carmina uictor
Risisti calamos, & dissona flamina Mopsi.
Iudice me, mecum senior Melibœus utrunq;
Audierat, laudesq; tuas sublime ferebat.
Quem nunc emeritæ permensum tempora uitæ,
Secreti pars orbis habet, mundusq; piorum.
Quare age, siqua tibi Meliboei gratia uiuit,
Dicat honoratos prædulcis tibia manes,
Et parere decet iussis, & grata iubentur.

Nanq; fuit dignus senior, quem carmine Phœbus:
Pan calamis, fidibusq; Linus modulantibus, Orpheus
Concinerent, atq; acta uiri laudesq; sonarent.
Sed quia tu nostræ musam deposcis auenæ,
Accipe quæ super hæc cerasus, quam cernis ad amnem
Continet, inciso seruans mea carmina libro.
Dic age, sed nobis ne uento garrula pinus
Obstrepat, has ulmos potius fagos'ue petamus.
Hic cantare libet, uirides nam suggerit herbas
Mollis ager, lateq; tacet nemus omne quieti.
Aspice ut ecce procul decerpant gramina tauri.
Omniparens æther, & rerum causa liquores.
Corporis & genitrix tellus uitalis, & aer,
Accipite hos calamos, atq; hæc nostro Melibœo
Mittite, si sentire datur post facta quietis.
Nam si sublimes animæ cœlestia templa,
Sidereasq; colunt sedes, mundoq; fruuntur.
Tu nostros aduerte modos, quos ipse benigno
Pectore fouisti, quos Melibœe probasti.
Longa tibi cunctisq; diu spectata senectus,
Fœlicesq; anni, nostriq; nouissimus æui
Circulus, innocuæ clauserunt tempora uitæ.
Nec minus hinc nobis gemitus lacrymæq; fuere,
Quam si florentes mors inuida pelleret annos.
Nec tenuit tales communis causa querellas.
Heu Melibœe iaces lætali frigore segnis,
Lege hominum cœlo dignus canente senecta
Concilioq; deûm, plenum tibi ponderis æqui
Pectus erat, tu ruricolum discernere lites
Assueras, uarias patiens mulcendo querellas.

Sub te ruris amor, ſub te reuerentia iuſti
Floruit, ambiguos ſignauit terminus agros.
Blanda tibi uultus grauitas, & mite ſerena
Fronte ſupercilium, ſed pectus mitius ore.
Tu calamos aptare labris, & iungere cæra
Horatus duras docuiſti fallere curas.
Nec ſegnem paſſus nobis marcere iuuentam.
Sæpe dabas meritæ non uilia præmia muſæ.
Sæpe etiam ſenior ne nos cantare pigeret,
Lætus phœbœa dixiſti carmen auena.
Fœlix o' Melibœe uale, tibi frondis odore
Munera dat lauros carpens ruralis Apollo.
Dant Fauni quod quiſq; ualet de uite racemos,
De meſſe culmos, omniq; ex arbore fruges
Dat grandeua pales, ſpumantia cambia lacte.
Mella ferunt Nymphæ, pictas dat flore coronas.
Manibus hic ſupremus honos, dant carmina muſæ.
Carmina dant muſæ, nos te modulamur auena.
Silueſtris nunc te platanus Melibœe ſuſurrat.
Te pinus reboat, te quidquid carminis Echo'
Reſpondent ſiluæ, te noſtra armenta loquuntur.
Nanq; prius ſiccis phocæ naſcentur in aruis.
Hirſutuſq; freto uiuet leo, dulcia mella
Sudabunt taxi, confuſis legibus anni.
Meſſem triſtis hyems, æſtas tractabit oliuas.
Ante dabit flores Autumnus, Ver dabit uuas.
Quam taceat Melibœe tuas mea fiſtula laudis.
Perge puer cœptum tibi neuq; deſere carmen. Ti.
Nam ſi dulce ſonas, ut te placatus Apollo
Prouehat, & fœlix dominam perducat ad urbem.

Nanq; hic in siluis præsens tibi fama benignum
Strauit iter, rumpens liuoris nubila plena.
Sed iam sol demittit equos de culmine mundi,
Fulmineos suadens gregibus præbere liquores.

ECLOGA. II. DONACE. ASTATVS. ALCON.

Formosam Donacē puer Astatus, et puer Alcon
Ardebant, rudibusq; annis intensus uterq;
In Donaces Venerem furiata mente ruebant.
Hanc cum uicini flores in uallibus horti
Carperet, & molli gremium compleret acantho.
Inuasere simul, Venerisq; imbutus uterq;,
Tum primum dulci carpebant gaudia furto.
Hinc amor, & pueris iam non puerilia uota.
Quis anni ter quinque hyemes & cura iuuentæ.
Sed postquam Donacen duri clausere parentes.
Et non tam tenui filo de uoce sonaret.
Sollicitumq; foret pinguis onus, improba ceruix.
Suffususq; rubor crebro uenæq; tumentes,
Tum uero ardentes flamati pectoris æstus
Carminibus dulciq; parant reuelare querella.
Ambo æuo cantuq; pares, nec dispari forma,
Ambo genas læues, intonsi crinibus ambo.
Atq; sub hac platano mœsti solatia casus
Alternant, Idas calamis, & uersibus Alcon.
Quæ colitis siluas Dryades, quæq; antra Napææ Id.
Et quæ marmoreo pede Naiades uda secatis
Littora, purpureosq; alitis per gramina flores.

Dicite quo

Dicite quo prato Donacen, qua forte sub umbra
Inueniam, roseis stringentem lilia palmis?
Nam me iam trini petierunt ordine soles.
Ex quo consueto Donacen expecto sub antro.
Interea tanquam nostri solamen amoris
Hoc foret, aut posset rabidos medicare furores.
Nulla meæ trinis tetigerunt gramina uaccæ
Luciferis, nulloq; biberunt amne liquores.
Siccaq; fœtarum lambentes ubera matrum
Stant uituli, & teneris mugitibus aera complent.
Ipse ego nec molli iunco, nec uimine lento
Perfeci calathos, cogendi lactis in usus.
Quid tibi (quæ nosti) referam, scis mille iuuencas
Esse mihi, nosti nunquam mea mulctra uacare.
Idas ille ego sum Donace, cui sæpe dedisti
Oscula, nec medios dubitasti rumpere cantus,
Atq; inter calamos errantia labra petisti.
Heu heu nulla meæ te tangit cura salutis,
Pallidior buxo, uiolæq; simillimus erro.
Omnes ecce cibos, & nostri pocula Bacchi
Horreo. nec placido memini concedere somno.
Te sine me misero mihi lilia nigra uidentur.
Pallentesq; rosæ, nec dulce rubens hiacynthus.
Nullos hæc myrtus, nec laurus spirat odores.
At tu si uenias, & candida lilia fient,
Purpureæq; rosæ, & dulce rubens hiacynthus.
Tum mihi cum myrto laurus spirabit odores.
Nam dum Pallas amet turgentes sanguine bacchas,
Dum Bacchus uites deus, & sata poma Priapus,
Pascua læta Pales, Idas te diliget unam.

Hæc Idas calamis, tu quæ responderit Alcon
Versu Phœbe refer, sunt aurea carmina Phœbo.
O' montana pales, o' pastoralis Apollo. **Al.**
Et nemorum Siluane potens, & nostra Dione.
Quæ iuga celsa tenes, erycis cui cura iugales
Concubitus hominum totis connectere sæclis.
Quid merui? cur me Donace formosa reliquit?
Munera nanq; dedi noster quæ non dedit Idas?
Vocalem longos quæ ducit Aedona cantus.
Quæ licet interdum contexto uimine clausa,
Cum paruæ patuere fores, ceu libera ferri
Nouit, & agrestes inter uolitare uolucres.
Scit rursus remeare domum, tectumq; subire
Viminis, & caueam totis præponere siluis.
Præterea tenerum leporem, geminasq; palumbes,
Nuper quæ potui siluarum præmia misi.
Et post hæc Donace nostros contemnis amores.
Forsitan indignum ducis quod rusticus Alcon
Te cupiam, qui mane boues in pascua ducam.
Di pecorum pauere greges, formosus Apollo,
Pan doctus, Fauni, uates, & pulcher Adonis.
Quin etiam fontis speculo me mane notaui.
Nondum purpureos Phœbus cum tolleret ortus.
Nec tremulum liquidis splenderet lumine in undis,
Quod uidi nulla tegimur lanugine malas.
Pascimur & crinem nostro formosior Idas
Dicor, & hoc ipsum mihi tu narrare solebas
Purpureas laudando genas, & lactea colla,
Atq; hilares oculos, & formam puberis æui.
Nec sumus indocti calamis, cantamus auena.

Qua diui cecinere prius, qua dulce locutus
Tityrus è siluis dominam peruenit ad urbem.
Nos quoq; te propter Donace cantabimus urbi.
Si modo coniferas inter uiburna cupressos,
Aut inter pinos corylum frondescere fas est.
Sic pueri Donacen toto sub sole canebant, Poe.
Frigidus è siluis donec descendere suasit
Hesperus, & stabulis pastos inducere tauros.

ECLOGA III. BACCHVS. PAN TRIVM PVERORVM IMPVLSV MODVLATVR.

Ycthilos atq; Mycō, nec nō et pulcher Amyntas Po.
n Torrentem patula uitabant ilice solem.
Cum Pan uenatu fessus recubare sub ulmo
Cœperat, & somno lassatus sumere uires.
Quem super ex tereti pendebat fistula ramo.
Hanc pueri (tanquam prædam pro carmine possent
Sumere, fasq; esset calamos tractare deorum)
Inuadunt furto, sed nec resonare canorum
Fistula quem sueuit, nec uult contexere carmen.
Sed pro carminibus male dissona sibila reddit.
Tum Pan excussus sonitu stridentis auenæ.
Iamq; uidens, pueri si carmina poscitis inquit Pa.
Ipse canam, nulli fas est inflare cicutas.
Quas ego mœnalijs cæra coniungo sub antris.
Iamq; ego Bacche tuos ortus, & semina uitis
Ordine detexam, debemus carmina Baccho.
Hæc fatus cœpit calamis sic montiuagus Pan. Po.

Te cano qui grauidis hederata fronte corymbis Pa.
Vitea serta plicas, qui quando palmite tygres
Ducis odoratis perfusus colla capillis,
Vera Iouis proles, iam tunc post sidera cœli
Sola Iouem Semele uidit, Iouis ora professum.
Hunc pater omnipotens uenturi prouidus æui
Protulit, & iusto produxit tempore partus.
Vos etiam & Nisæ uiridi nutristis in antro,
Hunc Nymphæ, Fauniq; senes, Satyriq; procaces.
Quin & Sylenus paruum ueneratus alumnum.
Aut gremio fouet, aut resupinus sustinet ulnis.
Et uocat ad risum digito, motuq; quietem
Allicit, aut tremulis quassat crepitacula palmis.
Cui deus arridens, horrentes pectore setas
Vellicat, aut digitis aures astringit acutas.
Applauditq; manu mutilum caput, aut leue mentum.
Et simas tenero collidit pollice naris.
Interea pueri florescit pube iuuenta,
Flauaq; maturo tumuerunt tempora cornu.
Tum primum lætas ostendit pampinus uuas.
Mirantur Satyri frondes, & poma Lyæi.
Tum deus ò Satyri maturos carpite fructus
Dixit, & ignotos pueri calcate racemos.
Vix hæc audierant, decerpunt uitibus uuas,
Et portant calathis, celeriq; illidere planta
Concaua saxa super properant, uindemia feruet
Collibus in summis, crebro pede rumpitur uua.
Nudaq; purpureo sparguntur pectora musto.
Tum Satyri lasciua cohors, sibi pocula quisq;
Obuia corripiunt, quod sors dedit, hoc capit usus.

Cantharon hic retinet, cornu bibit alter adunco.
Concauat ille manus, palmasq; in pocula uertit.
Pronus at ille lacu bibit, & crepitantibus haurit
Musta labris, alius uocalia cymbia mergit.
Excipit ac potus, saliens liquor ore resultat.
Atq; alius latices pressus resupinus ab uuis,
Spumeus inq; humeros, & pectora difluit humor.
Omnia ludus habet cantusq; chorosq; licentes,
Et Venerem iam uina mouent, raptantur amantes.
Concubitu Satyri fugientes iungere nymphas.
Iamiamq; elapsas, hic crine, hic ueste retentat.
Tum primum roseo Silenus cymbia musto
Plena senex, auide non æquis uiribus hausit.
Ex illo uenas inflatus nectare dulci,
Hesternoq; grauis semper ridetur hyaccho.
Quin etiam deus ille, deus Ioue prosatus ipso,
Et plantis uuas premit, & de uitibus hastas
Ingerit, & lynci præbet crathera bibenti.
Hæc Pan mœnalia pueros in ualle docebat. Poe.
Sparsas donec oues campo, conducere in unum
Nox iubet, uberius suadens siccare fluorem
Lactis, & in niueas astrictum cogere glebas.

ECLOGA. IIII. EROS. LYCIDAS. MOPSVS.

Opulea Lycidas, nec non & Mopsus in umbra
Pastores, calamis, ac uersu doctus uterq;,
Nec triuiale sonans proprios cantabat amores.
Nam Mopso Meroe, Lycidæ crinitus Iolas

Ignis erat, parilis'q; furor de dispare sexu
Cogebat trepidos totis discurrere siluis.
Hos puer, ac Meroe multum lusere furentis.
Dum modo condictas uitant in uallibus ulmos,
Nunc fagos placidas fugiunt, promissa'q; fallunt
Antra, nec est animus solitos alludere fontis.
Tum tandem fessi quos lusus adederat ignis,
Sic sua desertis nudarunt uulnera siluis.
Inq; uicem dulcis cantu dixere querellas.
Immitis Meroe, rapidis'q; fugacior Euris, Mo.
Cur nostros calamos, cur pastor alia uitas
Carmina? quem'ue fugis? quae me tibi gloria uicto?
Quid uultum ueniens premis? ac spem fronte serenas?
Tandem dura negas? possum non uelle negantem.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Respice me tandem puer o' crudelis Iola. Ly.
Non hoc semper eris, perdunt & gramina flores,
Perdit spina rosas, nec semper lilia candent.
Nec longum tenet uua comas, nec populus umbras.
Donum forma breue est, nec se tibi commodat annus.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Cerua marem sequitur, taurum formosa iuuenca, Mo.
Et Venerem sensere lupae, sensere leaenae.
Et genus aëreum uolucres, & squamea turba.
Et montes, siluae'q; suos, habet arbor amores,
Tu tamen una fugis, miserum tu perdis amantem.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Omnia tempus alit, tempus rapit, usus in arcto est. Ly.
Ver erat, & uitulos uidi sub matribus istos.
Qui nunc pro niuea coiere in cornua uacca.

Et tibi iam tumidæ nares, iam fortia colla,
Iam tibi bis denis numerantur messibus anni.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Huc Meroe formosa ueni, uocat æstus in umbram. Mo.
Iam pecudes subiere nemus, nam nulla canoro
Gutture cantat auis, torto non squamea tractu
Signat humum serpens, solus cano, me sonat omnis
Silua, nec æstiuis cantu concedo cicadis.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Tu quoq; sæue puer niueum ne perde colorem Ly.
Sole sub hoc, solet hic lucentes urere malas.
Hic age, pampinea mecum requiesce sub umbra.
Hic tibi lene fluens fons murmurat, hic & ab ulmis
Purpureæ foetis dependent uitibus uuæ.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Qui tulerit Meroes fastidia longa superbæ, Mo.
Sithonias feret ille niues, libycosq; calores.
Nerines potabit aquas, taxi'que nocentis
Non metuet succos, Sardorum gramina uincet,
Et sua marmaricos coget iuga ferre leones.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Quisquis amat pueros ferro præcordia duret. Ly.
Nil properet, discatq; diu patienter amare,
Prudentesq; animos teneris non spernat in annis.
Perferat & fastus, sic olim gaudia sumet.
Si modo sollicitos aliquis deus audit amantes.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Quid prodest quod me pagani mater Amyntæ, Me.
Ter uictis, ter fronde sacra, ter thure uaporo
Lustrauit, cineresq; auersa effudit in amnem.

EROS.

Incendens uiuo crepitantes sulphure lauros.
Cum sic in Meroem totis miser ignibus arsi.
Cantet amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
Hæc eadem nobis quæ uersicoloria fila.
Et mille ignotas Michale circuntulit herbas.
Cantauit quod luna timet quo rumpitur anguis
Qui currunt Scopuli, migrant sata, uellitur arbos.
Plus tamen ecce meus, plus est formosus Iolas
Cantat, amat quod quisq;, leuant & carmen curas.

FINIS

Index eorum, quæ hoc uolumine contineantur.

In Libro amorum Primo.

In secundo amorum Libro.

In Libro Primo de amore coniugali.

In Libro secundo de amore coniugali.

In Libro tertio de amore coniugali.

In Primo Tumulorum Libro.

In Secundo Tumulorum Libro.

Tumulus Erris

In Lyricis.

169

In primo Eridanorum Libro.

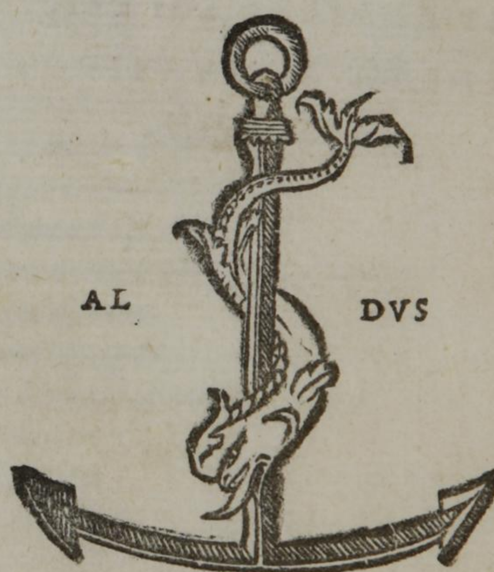
In secundo Eridanorum Libro.

170

FINIS.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y Omnes ſunt quaterniones præter y duernionem.

VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, ET ANDREAE SOCERI, MENSE FEBRVARIO. M. D. XVIII.

AL
DVS

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

